

book of abstracts

DOCTORAL
SCHOOL OF SOCIAL
SCIENCES

University of Warsaw

Framework plan for the interdisciplinary conference/

Ramowy plan konferencji interdyscyplinarnej

Saturday / Sobota			
8:00 – 9:00	entrance hall / hol wejściowy	<i>Registration of participants / Rejestracja uczestników</i>	
9:00 - 10:30	0.410	<i>Opening lecture / Wykład inauguracyjny</i> Keynote Speaker: prof. dr hab. Edward Halizak	
10:30-11:00	hall / hol	<i>Coffee break</i> <i>Przerwa kawowa</i>	
Panel 1 11:00-13:30	room / sala	slot / ścieżka	language / język
	1.110	<i>Prawo</i> Chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak	<i>PL</i>
	1.132	<i>Miasta i społeczności lokalne</i> Chair: dr Ewelina Biczynska	<i>PL</i>
	1.138	<i>Global South</i> Chair: dr hab. Katarzyna Podhorodecka	<i>ENG</i>
	1.450	<i>Technology and AI</i> Chair: dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, prof. ucz.	<i>ENG</i>
	1.410	<i>Well-being</i> Chair: dr hab. Elżbieta Durys, prof. ucz.	<i>ENG</i>
	1.128	<i>Psychologia</i> Chair: dr Zuzanna Toeplitz	<i>PL</i>
	1.120	<i>Faces of social sciences</i> Chair: prof. dr hab. Mirosława Czerny	<i>ENG</i>
13:30-14:30	hall / hol	<i>Lunch</i> <i>Lunch</i>	
Panel 2 14:30- 17:00	room / sala	slot / ścieżka	language / język
	1.110	<i>Politics and policy</i> Chair: dr Agnieszka Dudzińska-Jarmolińska	<i>ENG</i>
	1.132	<i>Europe in the process of change</i> Chair: dr hab. Mikołaj Pawlak, prof. ucz.	<i>ENG</i>
	1.138	<i>Far East</i> Chair: dr hab. Mikołaj Madurowicz	<i>ENG</i>
	1.450	<i>Unia Europejska</i> Chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak	<i>PL</i>
	1.410	<i>Finanse</i> Chair: dr hab. Tadeusz Zembrzuski, prof. ucz.	<i>PL</i>
	1.128	<i>Management – of people, companies and spaces</i> Chair: dr Barbara Godlewska-Bujok	<i>ENG</i>
	1.120	<i>Świat w badaniach społecznych</i> Chair: dr hab. Elżbieta Durys, prof. ucz.	<i>ENG</i>

Table of contents/Spis treści

Panel 1.....	9
Prawo.....	9
Spór o wolność woli a teoria kary	9
Zabezpieczenie roszczenia o przywrócenie do pracy	9
Powództwa dla intymidacji w świetle koncepcji nadużycia uprawnień procesowych	10
Zasób „dóbr cyfrowych” w obrocie cywilnoprawnym – uwagi terminologiczne	11
Sprzedaż alkoholu online a rozwiązania technologiczne i prawne.....	12
Miasta i społeczności lokalne	13
Idea czy praktyka? Społeczeństwo obywatelskie w edukacji podstawowej.....	13
Granice obowiązywania tzw. Dekretu Bieruta	13
Postawy uczniów polskich liceów publicznych wobec doświadczenia udziału w procesie deliberatywnym	14
Ograniczenia instytucjonalne dla systemowego odtwarzania się demokracji partycypacyjnej w samorządzie lokalnym w Polsce.....	15
Obecność trzecich miejsc i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako czynniki chroniące dobrostan psychiczny mieszkańców miast.....	16
Global South.....	17
The significance of the legal institution of lobola in the law of marriages of Southern African mixed jurisdiction legal systems	17
The structure of open public space of the megacity in the Global South. Example of Lagos, Nigeria	18
Touristification and Cultural Heritage in Colombia’s Coffee Cultural Landscape: A Participatory Action Research Approach.....	19
The Dynamics of Political Leadership in Panama (1968-2024).....	20
Limitations of African Intergovernmental Organizations in Implementing the Responsibility to Protect ...	21
Sustainable Innovation and Corporate Social Responsibility: Firm Level Evidences from Developing Economies	22
Technology and AI.....	23
Finding a balance between privacy and public security in the big data era. The use of technologies by law enforcement authorities in the EU	23
The Dark Side of the Web: The Role of Technology in Human Trafficking	24
How to use Artificial Intelligence to understand the Ideational Structures that conditioned Jair Bolsonaro’s foreign policy	24
River network selection on small-scale maps using machine learning.....	25
Advances in time series forecasting	26
Gaming Disorder: Prevalence in a Representative Sample of Polish Gamers.....	27
Well-being	28
Relationships Between Meaning in Life and Temperament.....	28
Matching on the love language within framework of relationships satisfaction, sexual satisfaction and emotional intelligence among heterosexual couples	29

Stigmatized body in HIV: Profiles of Body Image and Stigma in People Living with HIV	30
Under the state's radar: abortion in the experiences of women and gynaecologists	31
Dysfunctional information processing in traumatic flashbacks – computational perspective	32
From the PAST, through PRESENT, to the FUTURE. The role of time perspectives in motivation and performance in running	33
A Teachers' Perception of Their Professional Well-being: The Interview Methodology	34
Psychologia.....	35
Co sprawia, że słowa krzywdzą? Postrzeganie i konsekwencje przejętej mowy nienawiści	35
Pośrednicząca rola dostępności umysłowej mentalnych reprezentacji związanych z wyrazami w Efekcie Wzmocnienia bodźców wizualnych i smakowych	36
Lek na stres - czy metformina może przyczynić się do zapobieżenia epidemii zaburzeń związanych ze stresem? Przedstawienie założeń teoretycznych i metodologii projektu PHASR-PP.	37
Stygmatyzacja i autostygmatyzacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – predyktory i mechanizmy zmiany.....	38
Wspieranie zdrowia psychicznego w organizacjach w rzeczywistości post-pandemicznej	39
Faces of social sciences	40
Measurements of distance in international trade of goods	40
Comparison of principles of corporate taxation after regaining independence of Poland in 1918	41
Copyright Analysis of Borrowing from Folk Music: Opportunities and Threats	42
Justinian's Digest- unidentified coursebook of Roman Law	42
Research methods on news avoidance. A systematic literature review	43
Effectiveness of legal food labelling schemes in the EU.....	44
Panel 2.....	45
Politics and policy.....	45
How to appeal to fear in a fearful context? War proximity and the perception of populists in pre-election debates.....	45
Empirical model of research on the impact of populist on diplomacy	46
Universal Basic Income in illiberal democracies – democratic mobilization or populist petrification?... ..	47
The Recognition of Scotland, Wales and Northern Ireland in the Creation and Implementation of the United Kingdom's Global Britain Strategy. Challenges, Actions and Evaluation	47
A Systematic Literature Review and Case Study on the Political Feasibility of Universal Basic Income	48
Cross-border activity of a branch of a credit institution	49
Perception of the strategic process by city decision makers.....	50
Europe in the process of change	51
Political discourse on disinformation on the EU and NATO forums	51
How do young people perceive the “languages” of museum displays? Visual socialization in (trans)national memorial cultures in newly opened “Righteous” museums in Poland and Germany.....	52
Distortion of fertility due to migration varies between cohorts. The case of Polish migrants in the Netherlands	52
Naturalization process and shaping of European identity: a case	53
study of individuals holding the Karta Polaka and becoming citizens of the European Union	53
The migration crisis on the EU-Belarus border: Expected gains for the Belarusian regime	53

Current spatial aspects of demographic differentiation and urbanization process in Poland.....	54
Measuring work in a ‘truly human work regime’, from the perspective of the Polish employment relationship.	55
Far East.....	56
Cybersecurity standards of the PRC. Does China use standards to facilitate domestic substitution in tech sector?	56
The influence of technological development of the People's Republic of China on its economy and power in international relations in the 21st century.....	56
Social engineering as a tool to gain and maintain power. A comparative analysis of South and North Korea	57
Data Wars, Technological Rivalry, US-China Relations, Geopolitical Influence, Tech Firms, Digital Sovereignty.....	58
A Teachers’ Professional Well-being in India: A State-of-the-Art	59
Unia Europejska	60
(Nie)równowaga geograficzna państw w służbie cywilnej w instytucjach Unii Europejskiej.	60
Zakres związania sądów krajowych decyzjami Komisji Europejskiej oraz krajowych organów konkurencji w postępowaniach o odszkodowanie za naruszenie prawa konkurencji	60
Akt w sprawie sztucznej inteligencji wobec problemu algorytmicznej dyskryminacji	61
Mechanizmy carbon pricingu w pakiecie legislacyjnym Fit for 55.....	62
Dopuszczalność kumulacji sankcji lub postępowań o charakterze karnym w prawie Unii Europejskiej w świetle zasady ne bis in idem	63
Odpowiedź Antonina Scalii na Aktywizm Sędziowski: możliwość recepcji Oryginalizmu na gruncie prawa europejskiego.	64
Dyplomacja sportowa Unii Europejskiej jako narzędzie soft power: Między teorią a praktyką	65
Finanse.....	66
Zyski i straty z zaangażowania się członków międzynarodowych korporacji w przenoszenie zysków	66
Wpływ stóp zwrotu spółek z sektora bankowego na WIG Banki	69
Wpływ interesu grupy spółek na granice odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej w holdingu rejestrowanym	69
Przesłanki wypowiedzenia umowy kredytu przez bank	70
W kierunku zrozumienia zachowań zakupowych konsumentów na rynku katarskim: spostrzeżenia i wyzwania.....	71
The Mispricing of Legal Risk by Investors: The Case of Swiss Franc Mortgages in Polish Banks	72
Management – of people, companies and spaces	73
Legal status of crowdfunding investors: between investor protection and seizing opportunities.....	73
Equity Crowdfunding Platform As A New Gatekeeper In The Financial Markets	74
Dynamic Options Portfolio Construction with Constant Time-to-Maturity	74
CEO Power and waste management across the globe	75
The spatial development and the spatial information layout of selected Polish old town markets as public and symbolic spaces.....	75
Model of consumer from the perspective of non-legal sciences.....	76
Świat w badaniach społecznych	77
Cztery filary polityki zagranicznej Republiki Serbii - wielowektorowość jako siła czy słabość polityki zagranicznej państwa?	77

Propozycje legislacyjne nowej definicji zgwałcenia w Kodeksie karnym w świetle międzynarodowych standardów przeciwdziałania przemocy seksualnej i na tle przepisów karnychwybranych krajów	78
Współczesne przemiany kultury Żydów Górskich w kontekście wieloetnicznego społeczeństwa Azerbejdżanu.....	78
Socjotechniczne imaginaria polskiej Polityki cyfrowej.....	79
Definicje bezpieczeństwa energetycznego w naukach o bezpieczeństwie – przegląd literatury	80
Sen jako czynnik odporności na stres. Sekwencyjny model mediacyjny łączący sen i odporność na stres poprzez związki z pozytywnym stylem poznawczym (positive appraisal style) oraz regulacją emocji.	80
Bibliography/Bibliografia	82
Panel 1.....	82
Prawo	82
Spór o wolność woli a teoria kary	82
Zabezpieczenie roszczenia o przywrócenie do pracy	83
Powództwa dla intymidacji w świetle koncepcji nadużycia uprawnień procesowych	83
Zasób „dóbr cyfrowych” w obrocie cywilnoprawnym – uwagi terminologiczne	84
Sprzedaż alkoholu online a rozwiązania technologiczne i prawne.....	85
Miasta i społeczności lokalne	85
Idea czy praktyka? Społeczeństwo obywatelskie w edukacji podstawowej.....	85
Granice obowiązywania tzw. Dekretu Bieruta	87
Postawy uczniów polskich liceów publicznych wobec doświadczenia udziału w procesie deliberatywnym	88
Ograniczenia instytucjonalne dla systemowego odtwarzania się demokracji partycypacyjnej w samorządzie lokalnym w Polsce.....	90
Obecność trzecich miejsc i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako czynniki chroniące dobrostan psychiczny mieszkańców miast.....	91
Global south.....	91
The significance of the legal institution of lobola in the law of marriages of Southern African mixed jurisdiction legal systems	91
The structure of open public space of the megacity in the Global South. Example of Lagos, Nigeria	92
Touristification and Cultural Heritage in Colombia’s Coffee Cultural Landscape: A Participatory Action Research Approach.....	92
The Dynamics of Political Leadership in Panama (1968-2024).....	93
Limitations of African Intergovernmental Organizations in Implementing the Responsibility to Protect ...	94
Sustainable Innovation and Corporate Social Responsibility: Firm Level Evidences from Developing Economies	95
Technology and AI	95
Finding a balance between privacy and public security in the big data era. The use of technologies by law enforcement authorities in the EU	95
The Dark Side of the Web: The Role of Technology in Human Trafficking	97
How to use Artificial Intelligence to understand the Ideational Structures that conditioned Jair Bolsonaro’s foreign policy	97
River network selection on small-scale maps using machine learning.....	97
Advances in time series forecasting	101

Gaming Disorder: Prevalence in a Representative Sample of Polish Gamers.....	102
Well-being	102
Relationships Between Meaning in Life and Temperament.....	102
Matching on the love language within framework of relationships satisfaction, sexual satisfaction and emotional intelligence among heterosexual couples	103
Stigmatized body in HIV: Profiles of Body Image and Stigma in People Living with HIV	103
Under the state’s radar: abortion in the experiences of women and gynaecologists	104
Dysfunctional information processing in traumatic flashbacks – computational perspective	105
From the PAST, through PRESENT, to the FUTURE. The role of time perspectives in motivation and performance in running.	105
A Teachers’ Perception of Their Professional Well-being: The Interview Methodology	106
Psychologia.....	107
chair: dr Zuzanna Toeplitz.....	107
Co sprawia, że słowa krzywdzą? Postrzeganie i konsekwencje przejętej mowy nienawiści	107
Pośrednicząca rola dostępności umysłowej mentalnych reprezentacji związanych z wyrazami w Efekcie Wzmocnienia bodźców wizualnych i smakowych.....	107
Lek na stres - czy metformina może przyczynić się do zapobieżenia epidemii zaburzeń związanych ze stresem? Przedstawienie założeń teoretycznych i metodologii projektu PHASR-PP.	108
Stygmatyzacja i autostygmatyzacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – predyktory i mechanizmy zmiany.....	108
Wspieranie zdrowia psychicznego w organizacjach w rzeczywistości post-pandemicznej	109
Faces of social sciences	109
Measurements of distance in international trade of goods	109
Comparison of principles of corporate taxation after regaining independence of Poland in 1918	110
Copyright Analysis of Borrowing from Folk Music: Opportunities and Threats.....	111
Justinian’s Digest- unidentified coursebook of Roman Law	111
Research methods on news avoidance. A systematic literature review	113
Effectiveness of legal food labelling schemes in the EU.....	114
Panel 2.....	115
Politics and policy.....	115
How to appeal to fear in a fearful context? War proximity and the perception of populists in pre-election debates.....	115
Empirical model of research on the impact of populist on diplomacy	118
Universal Basic Income in illiberal democracies – democratic mobilization or populist petrification?..	119
The Recognition of Scotland, Wales and Northern Ireland in the Creation and Implementation of the United Kingdom’s Global Britain Strategy. Challenges, Actions and Evaluation	119
A Systematic Literature Review and Case Study on the Political Feasibility of Universal Basic Income .	120
Cross-border activity of a branch of a credit institution	123
Perception of the strategic process by city decision makers.....	123
Europe in the process of change	123
Political discourse on disinformation on the EU and NATO forums	123

How do young people perceive the “languages” of museum displays? Visual socialization in (trans)national memorial cultures in newly opened “Righteous” museums in Poland and Germany.....	126
Distortion of fertility due to migration varies between cohorts. The case of Polish migrants in the Netherlands	126
Naturalization process and shaping of European identity: a case study of individuals holding the Karta Polaka and becoming citizens of the European Union	131
The migration crisis on the EU-Belarus border: Expected gains for the Belarusian regime	131
Current spatial aspects of demographic differentiation and urbanization process in Poland.....	132
Measuring work in a ‘truly human work regime’, from the perspective of the Polish employment relationship.	132
Far East	134
Cybersecurity standards of the PRC. Does China use standards to facilitate domestic substitution in tech sector?	134
The influence of technological development of the People's Republic of China on its economy and power in international relations in the 21st century.....	137
Social engineering as a tool to gain and maintain power. A comparative analysis of South and North Korea	139
Data Wars: The Role of Tech Firms in Shaping Global Power Dynamics between the US and China	140
A Teachers’ Professional Well-being in India: A State-of-the-Art	142
Unia Europejska	142
(Nie)równowaga geograficzna państw w służbie cywilnej w instytucjach Unii Europejskiej.	142
Zakres związania sądów krajowych decyzjami Komisji Europejskiej oraz krajowych organów konkurencji w postępowaniach o odszkodowanie za naruszenie prawa konkurencji	143
Akt w sprawie sztucznej inteligencji wobec problemu algorytmicznej dyskryminacji	144
Mechanizmy carbon pricingu w pakiecie legislacyjnym Fit for 55.....	145
Dopuszczalność kumulacji sankcji lub postępowań o charakterze karnym w prawie Unii Europejskiej w świetle zasady ne bis in idem	145
Odpowiedź Antonina Scali na Aktywizm Sędziowski: możliwość recepcji Oryginalizmu na gruncie prawa europejskiego.	146
Dyplomacja sportowa Unii Europejskiej jako narzędzie soft power: Między teorią a praktyką	147
Finanse.....	147
Zyski i straty z zaangażowania się członków międzynarodowych korporacji w przenoszenie zysków	147
Wpływ stóp zwrotu spółek z sektora bankowego na WIG Banki	149
Wpływ interesu grupy spółek na granice odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej w holdingu rejestrowanym	150
Przesłanki wypowiedzenia umowy kredytu przez bank	150
W kierunku zrozumienia zachowań zakupowych konsumentów na rynku katarskim: spostrzeżenia i wyzwania.....	151
The Mispricing of Legal Risk by Investors: The Case of Swiss Franc Mortgages in Polish Banks	151
Management – of people, companies and spaces	152
Legal status of crowdfunding investors: between investor protection and seizing opportunities.....	152
Equity Crowdfunding Platform As A New Gatekeeper In The Financial Markets	152
Dynamic Options Portfolio Construction with Constant Time-to-Maturity	153
CEO Power and waste management across the globe	153

The spatial development and the spatial information layout of selected Polish old town markets as public and symbolic spaces.....	156
Model of consumer from the perspective of non-legal sciences.....	161
Świat w badaniach społecznych	161
Cztery filary polityki zagranicznej Republiki Serbii - wielowektorowość jako siła czy słabość polityki zagranicznej państwa?	161
Propozycje legislacyjne nowej definicji zgwałcenia w Kodeksie karnym w świetle międzynarodowych standardów przeciwdziałania przemocy seksualnej i na tle przepisów karnychwybranych krajów	162
Współczesne przemiany kultury Żydów Górskich w kontekście wieloetnicznego społeczeństwa Azerbejdżanu.....	163
Socjotechniczne imaginaria polskiej polityki cyfrowej.....	163
Definicje bezpieczeństwa energetycznego w naukach o bezpieczeństwie – przegląd literatury	164
Sen jako czynnik odporności na stres. Sekwencyjny model mediacyjny łączący sen i odporność na stres poprzez związki z pozytywnym stylem poznawczym (positive appraisal style) oraz regulacją emocji.	164

Panel 1

Prawo

chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak

Spór o wolność woli a teoria kary

Michał Macidłowski (nauki prawne)

Do istotnych zagadnień pozostających przedmiotem odmiennych ocen na gruncie poszczególnych paradygmatów w nauce prawa karnego jest ocena zagadnienia wolności woli człowieka i jej związku z ponoszeniem odpowiedzialności. Tradycyjnie przyjmuje się bowiem, że warunkiem ponoszenia odpowiedzialności jest możliwość zachowania się w danej sytuacji w sposób niebezpieczny, co wymaga jednak istnienia swobody potencjalnego sprawcy w wyborze swojego zachowania. Rozważania te wpisywane były w ramy sporu indeterminizmu (do tej grupy stanowisk zalicza się niekiedy przedstawiciele oświeceniowego kierunku racjonalistyczno-humanitarnego oraz szkoły klasycznej) z determinizmem (pogląd ten charakterystyczny miałby być dla zwolenników szkoły antropologicznej, szkoły socjologicznej i ruchu obrony społecznej). Spór ten zostanie scharakteryzowany, co pozwoli na wyjaśnienie dlaczego przyjęcie stanowiska deterministycznego nie wyłącza jeszcze możliwości istnienia wolnej woli (kompatybilizm). Celem niniejszego wystąpienia jest nakierowanie uwagi na spór filozoficzny o kompatybilizm i udzielenie odpowiedzi na pytanie jakie są jego implikacje dla nauki prawa karnego. Realizację powyższego założenia zapewni wykorzystanie metody analizy tekstu.

Na zwolennikach kompatybilizmu spoczywa obowiązek określenia treści, czy też zakresu, pojęcia wolności woli oraz wykazanie, że jest ona możliwa w warunkach deterministycznej wizji świata. Już tylko z tego względu granice wolności woli na gruncie kompatybilizmu przebiegać muszą inaczej niż w teoriach indeterministycznych. Z kolei inkompatybilisci, jeżeli chcą utrzymać w mocy kategorię odpowiedzialności, muszą wskazać na jakiej podstawie podmiot może ją ponieść. Wydaje się przy tym, że nie może to być zasada winy w rozumieniu nadawanym jej w nauce prawa karnego.

Jak zostanie wykazane w trakcie wystąpienia, zasadny jest wniosek, iż niezależnie od przyjętego stanowiska w sporach o determinizm i kompatybilizm jest możliwe podanie racjonalizacji kary. Tym niemniej, przyjęcie określonego poglądu w sporze o kompatybilizm wywierać będzie wpływ na kształt teorii kary. O ile teorie związane z nurtem kompatybilistycznym akcentować będą rolę winy jako podstawy karania, o tyle zwolennicy inkompatybilizmu będą zwracać się w stronę stanu niebezpieczeństwa jako przyczyny stosowania sankcji prawno-karnych. Jak wynika z analizy poszczególnych teorii kary, historycznie częściej reprezentowane było stanowisko kompatybilistyczne.

keywords: kompatybilizm, inkompatybilizm, teoria kary

Zabezpieczenie roszczenia o przywrócenie do pracy

Jędrzej Zieliński (nauki prawne)

Z dniem 22 września 2023 r. wszedł w życie art. 7555 k.p.c. wprowadzający do polskiego porządku prawnego instytucję zabezpieczenia roszczenia o uznanie wypowiedzenia stosunku pracy za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy. Udzielenie zabezpieczenie polega na nakazaniu pracodawcy dalszego zatrudnienia pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania (tak explicite art. 7555 § 1 k.p.c.).

Użycie przez ustawodawcę wyrażenia „dalsze zatrudnienie” jednoznacznie wskazuje na to, że chodzi tu o stosunek pracy o tej samej treści, co przed jego rozwiązaniem (zob. Jaśkowski, Maniewska, 2020, s. 18). Zabezpieczenie roszczenia o uznanie wypowiedzenia stosunku pracy za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy jest więc zbliżone do instytucji tymczasowego przywrócenia do pracy uregulowanej w art. 4772 § 2 k.p.c. (zob. Żywolewska, 2020; Jaśkowski, Maniewska, 2020; Stelina, 2022).

Mimo że żądać udzielenia zabezpieczenia mogą jedynie pracownicy szczególnie chronieni przed rozwiązaniem stosunku pracy, jest to istotna zmiana w procesowym prawie pracy, gdyż w dotychczasowym orzecznictwie sądy powszechne jednolicie przyjmowały, że zabezpieczenie powództwa pracownika poprzez zobowiązanie pozwanego pracodawcy do dalszego zatrudniania pracownika na czas toczącego się postępowania jest niedopuszczalne.

Celem prowadzonych badań jest analiza instytucji zabezpieczenia roszczenia o uznanie wypowiedzenia stosunku pracy za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy. W trakcie prowadzonych badań dokonano analizy podmiotowych i przedmiotowych przesłanek udzielenia zabezpieczenia, poruszono kwestię doręczenia i wykonalności postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia oraz poddano analizie możliwość rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy w trakcie trwania zabezpieczenia. W trakcie badań rozstrzygnięto także, czy pracownik, któremu sąd udzielił zabezpieczenia, może skutecznie dochodzić wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy oraz odniesiono się do specyfiki umowy o pracę na czas określony przy stosowaniu instytucji zabezpieczenia roszczenia. W ramach badań przeprowadzono także prawnokarną analizę sytuacji odmowy dopuszczenia do pracy pracownika, któremu sąd udzielił zabezpieczenia, przez pracodawcę.

Wstępne wnioski badawcze pozwalają na postawienie tezy, że instytucja zabezpieczenia roszczenia o przywrócenie do pracy doprowadzi do pełniejszej ochrony stosunków pracy pracowników szczególnie chronionych. Można jednak założyć (choć weryfikacja tej tezy wymaga późniejszych badań empirycznych), że swój główny cel ochrony osiągnie za pomocą efektu odstrasżającego. Od dnia wejścia w życie art. 7555 k.p.c. rozsądny pracodawca z pewnością ostrożniej będzie bowiem podchodził do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem szczególnie chronionym.

W badaniach wykorzystano metodę dogmatycznoprawną, tj. analizę doktrynalną i analizę orzecznictwa.

keywords: zabezpieczenie roszczenia, przywrócenie do pracy, procesowe prawo pracy

Powództwa dla intymidacji w świetle koncepcji nadużycia uprawnień procesowych

Rafał Stronk (nauki prawne)

Powództwa typu SLAPP stanowią narzędzie ograniczania debaty publicznej. W Polsce przybierają one formę powództwa o ochronę dóbr osobistych i są wytaczane najczęściej przez polityków oraz duże podmioty gospodarcze przeciwko lokalnym dziennikarzom lub aktywistom społecznym.

Z procesowego punktu widzenia powództwa SLAPP stanowią przejaw wykorzystywania procesowych uprawnień jednostki niezgodnie z ich legitymowanym celem. Podmioty występujące z powództwami SLAPP nie zmierzają bowiem przeważnie do uzyskania stosownego orzeczenia, a jedynie do wywołania tzw. „efektu mrożącego”, rozumianego jako rezygnacja z podejmowania tematów społecznych w obawie przed uwikłaniem w czasochłonny i kosztowny proces.

System prawa procesowego cywilnego nie dysponuje narzędziami umożliwiającymi „unieszkodliwienie” powództw stanowiących nadużycie uprawnień procesowych jednostki (na przykład – wyróżnianych już w doktrynie przedwojennej – powództw dla szykany). Osobom pozwanym nie przysługuje więc żadna szczególna ochrona. W świetle zainteresowania badacza znajduje się więc konflikt wartości, w który zostaje zaangażowany

sąd powszechny. Z jednej bowiem strony każdemu przysługuje prawo do skorzystania z ochrony sądowej i wiążącej wypowiedzi wymiaru sprawiedliwości co do przysługujących praw i obowiązków. Z drugiej jednak – instrumenty procesowe nie powinny być wykorzystywane do tłumienia innych podstawowych praw i wolności (w tym przypadku: wolności wypowiedzi).

Celem referatu będzie zaproponowanie rozwiązań umożliwiających ochronę osób pozwanych w procesach zainicjowanych powództwami SLAPP. Omówione zostaną niedostatki instytucji powództwa oczywiście bezzasadnego (art. 191(1) k.p.c.) oraz niedawnego projektu tzw. „dyrektywy anti-SLAPP-owej” procedowanego w strukturach Unii Europejskiej. Jako szczególnie interesująca zostanie natomiast przedstawiona instytucja odrzucenia powództwa w powiązaniu z koncepcją nadużycia praw procesowych. Zagadnienie dotyczące projektu ww. dyrektywy jest ważne o tyle, że przyszłe prace implementacyjne będą musiały dostosować ogólne ramy aktu unijnego do specyfiki polskiego procesu cywilnego. Zostaną zaprezentowane rozważania w tym zakresie, w tym – postulaty dla przyszłych prac prawodawczych i kodyfikacyjnych.

Punktem wyjścia stanie się teoria K. Weitzza postulującego, aby brzmieniem art. 4(1) k.p.c. uzasadniać odrzucanie powództw stanowiących przejaw nadużycia uprawnień procesowych (art. 199 k.p.c. per analogiam). Wykorzystując dorobek doktryny i orzecznictwa referent zaprezentuje tezę, że powództwa SLAPP są działaniami stanowiącymi nadużycie prawa procesowego i jako takie mogłyby podlegać odrzuceniu. Rozważania zostaną uzupełnione o poglądy krajowej procesualistyki w zakresie istoty procesu cywilnego oraz konstrukcji roszczenia procesowego. Zostaną zaprezentowane również argumenty przeciwne, wywodzone z konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 KRP).

keywords: powództwa typu SLAPP, wolność słowa, prawo do sądu, odrzucenie pozwu, istota procesu cywilnego

Zasób „dóbr cyfrowych” w obrocie cywilnoprawnym – uwagi terminologiczne

Maksymilian Weber-Sitarski (nauki prawne)

Niniejszy referat odnosi się do pojęciowej klasyfikacji zasobu cyfrowych dóbr. Znaczenie tego zasobu rośnie, a terminologiczne konsekwencje nie pozostają bez wpływu na pewność obrotu prawnego. Precyzyjne scharakteryzowanie potencjalnych desygnatów leżących u podstaw terminu „dobro cyfrowe” jest niezbędne dla rzetelności w ramach stosunków prawnych, ponieważ będziemy w przyszłości określać tym sformułowaniem treść obiektywnie istniejących praw. Zbadanie pojęcia „dobro cyfrowe” w świetle dotychczasowych osiągnięć cywilistyki to podjęcie wyzwania „związanego z tworzeniem siatki pojęciowej [z zakresu nowych technologii – przyp. aut.] w przepisach prawa i postanowieniach umownych”.

Kategoryzacja dóbr o charakterze cyfrowym zostanie oparta o założenie, że „dobro cyfrowe” jest niematerialnym dobrem gospodarczym, które ze względu na swoją naturę jest powiązane z dobrem materialnym (np. zapis niematerialnych danych na materialnym nośniku). Zbadany zostanie także wpływ tego związku na treść stosunku cywilnoprawnego.

Wynik działalności jakim jest „dobro cyfrowe” jest swoistym przedmiotem uregulowania w prawie. Zagadnienie to jest doniosłe do tego stopnia, że cecha niematerialności niektórych dóbr stała się niegdyś podstawą wyodrębnienia prawa na dobrach niematerialnych. Zestaw znamion dóbr o charakterze cyfrowym (w tym także niematerialność) zostanie sygnalizacyjnie rozważony na tle możliwości dziedziczenia tych dóbr.

Metoda przyjęta w niniejszym opracowaniu opiera się na kanonie metod wykładni tekstu prawnego, tj. wykładni literalnej, systemowej, komparatystycznej, teleologicznej oraz w mniejszej mierze historycznej. Charakter praktyczny zagadnienia „dóbr cyfrowych” w jurydycznej perspektywie wymaga także spojrzenia z punktu widzenia ekonomicznej analizy prawa, a poczynione przez ten przyzmat uwagi podyktowane są świadomością

ekonomicznych celów i koniecznością ekonomicznej efektywności przyjmowanych w doktrynie prawa terminów mających wpływ na treści stosunków prawnych.

Argumentacja zawarta w referacie skłania do wstępnego przedstawienia wniosków: po pierwsze, zasób „dóbr cyfrowych” powinien zostać starannie zbadany, ponieważ nie jest zbiorem o jednolitym, homogenicznym charakterze poszczególnych jego części. Po drugie, znamię niematerialności „dóbr cyfrowych” przemawia przeciw apriorycznemu założeniu, że można (czy powinno) traktować się „dobra cyfrowe” na równi np. z ich analogowymi formami.

Temat ten zostanie omówiony w perspektywie wybranych, przedstawionych w doktrynie prawa zapatrywań. Z racji, że przedmiotem badania jest analiza i konstrukcja terminologiczna referat zostanie sporządzony w języku polskim jako języku prymarnym, z porównawczymi uwagami terminologicznymi do pojęć istniejących w języku angielskim.

keywords: dobro cyfrowe, nowe technologie, terminologia prawnicza

Sprzedaż alkoholu online a rozwiązania technologiczne i prawne

Aleksander Bokszczanin (nauki prawne)

Dynamiczny rozwój technologii sprawia, że coraz powszechniejsza staje się internetowa i bezobsługowa sprzedaż detaliczna. Niedawny stan epidemii i związane z nim ograniczenia sprawiły, że ten proces tylko przyspieszył[1]. Zrobienie przez Internet codziennych zakupów umożliwia już niemal wszystkie większe sieci sklepów w Polsce[2]. W sklepach stacjonarnych normą stają się kasy samoobsługowe, a coraz częściej pojawiają się też w pełni bezobsługowe punkty sprzedaży (tzw. sklepy autonomiczne)[3]. Coraz więcej właścicieli sklepów decyduje się także na wprowadzenie do swojego biznesu internetowej[4] lub bezobsługowej[5] sprzedaży napojów alkoholowych.

Rynkowy i technologiczny postęp wyprzedza jednak obecny stan prawny. Brak przepisów wprost regulujących tego typu sprzedaż sprawia, że staje się ona przedmiotem dwóch sprzecznych stanowisk. W świetle poglądu dominującego w praktyce organów administracji publicznej, a do niedawna także w orzecznictwie, brzmienie i systematyka przepisów Ustawy z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi[6] (AlkU) wskazuje na zakaz internetowej sprzedaży napojów alkoholowych. Pogląd przeciwny, każący interpretować przepisy AlkU w świetle konstytucyjnej wolności działalności gospodarczej, zyskał na znaczeniu po wyroku NSA z 8.09.2022 r. (II GSK 2034/18), idącym wbrew dotychczasowej linii orzeczniczej sądów administracyjnych. Pytaniem więc jest, czy obecnie sprzedaż internetowa napojów alkoholowych, jest dopuszczalna? Odpowiedź na nie wymaga pogłębionej analizy.**keywords:** African Intergovernmental Organizations, Implementing the Responsibility to Protect (R2P), African Union (AU) and R2P, ECOWAS and R2P

keywords: prawo, sprzedaż internetowa, AlkU, dopuszczalność sprzedaży internetowej alkoholu, II GSK 2034/18

Miasta i społeczności lokalne

chair: dr Ewelina Biczynska

Idea czy praktyka? Społeczeństwo obywatelskie w edukacji podstawowej.

Weronika Skorupska (nauki o polityce i administracji)

Edukacja obywatelska jest istotnym elementem socjalizacji politycznej młodego pokolenia. Obecnie w ramach edukacji obywatelskiej w szkole podstawowej realizowany jest przedmiot wiedza o społeczeństwie. Problematyka edukacji obywatelskiej, szeroko pojętej, przez pryzmat podręczników szkolnych jest podejmowana przez badaczy z różnych dyscyplin. Jest to zajmująca kwestia zwłaszcza dla pedagogów, socjologów, historyków, kulturoznawców. Nie brakuje również analiz politologicznych. Istnieje wiele opracowań dotyczących szczegółowych aspektów społecznych w podręcznikach szkolnych, np. problem gender (Chura-Rutkowska i in. 2016), kategoria narodu (Popow 2016), obrazu Polki/Polaka (Stankiewicz, Żurek 2010), obrazu rodziny (Kamasa i in. 2014), dyskursu obywatelstwa (Popow 2012), propagandy politycznej (Wojdon 2000) czy przemocy politycznej (Mider 2015). Edukacja obywatelska w szkole podstawowej ma różne funkcje – zarówno poznawcza, jak i socjalizacyjne. Według podstawy programowej wiedza uzyskana na zajęciach ma służyć kształtowaniu postaw wspólnotowych i prospołecznych. Jednym z ważniejszych pojęć w ramach tak skonstruowanych celów kształcenia jawi się właśnie pojęcie społeczeństwa obywatelskiego. W referacie przedstawiona została analiza zawartości (content analysis) podręczników szkolnych dla przedmiotu wiedza o społeczeństwie dla szkół podstawowych. Badanie miało na celu analizę oraz interpretację sposobu zaprezentowania pojęcia społeczeństwo obywatelskie oraz odpowiedź na pytania: w jaki sposób definiowane jest społeczeństwo obywatelskie? Jakie koncepcje społeczeństwa obywatelskiego są wykorzystywane? Jakie formy i przejawy społeczeństwa obywatelskiego są prezentowane? Jakie materiały graficzne są wykorzystywane i jaki mają wydźwięk? Do analizy wykorzystano także kategorię przekazów jawnych, ukrytych i pominiętych w badaniu podręczników. Wykazano, że społeczeństwo obywatelskie jest potraktowane w podręcznikach szkolnych dość wąsko i głównie przez pryzmat organizacji trzeciego sektora. Problematyka społeczeństwa obywatelskiego jest różnie traktowana przez różnych autorów podręczników. Niesie to za sobą pewne konsekwencje. Dla wielu uczniów podręcznik szkolny jest jedynym źródłem informacji. Zatem to, w jaki sposób dane zagadnienie jest zaprezentowane w podręczniku szkolnym, pozostaje w siatce pojęciowej ucznia. Ze względu na reformę edukacji 2017, dla wielu uczniów przedmiot „wiedza o społeczeństwie” kończył się wraz z edukacją podstawową. Tak więc być może był to krytyczny moment w edukacji obywatelskiej młodych Polaków. Do analizy wykorzystano 4 podręczniki szkolne, wszystkie które zostały dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej po reformie w 2017 roku.

keywords: Społeczeństwo obywatelskie, edukacja obywatelska, analiza zawartości

Granice obowiązywania tzw. Dekretu Bieruta

Mateusz Zagozdón (nauki prawne)

Dekret z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy („Dekret”) do dnia dzisiejszego jest obecny w dyskursie publicznym, zwłaszcza z uwagi na problem zwrotu nieruchomości objętych działaniem Dekretu lub dochodzenia za nie odszkodowania. W wyniku jego działania nieruchomości w granicach m.st. Warszawy („Warszawa”) zostały skomunalizowane. W publikacjach najczęściej poruszane są problemy obowiązywania Dekretu, potrzeby oraz słuszności jego wprowadzenia jak również jego znaczenia dla sytuacji prawnej nieruchomości w m.st. Warszawie. Niewiele jest jednak opracowań, które dotyczyłyby kluczowego dla obowiązywania Dekretu kwestii, tj. obszaru na którym obowiązywał.

Zgodnie z art. 1 Dekretu na własność gminy m.st. Warszawy w momencie wejścia w życie Dekretu przeszły wszystkie nieruchomości położone na obszarze Warszawy. Zakres terytorialny obowiązywania Dekretu jest

istotny, bowiem warunkuje przejście nieruchomości na własność miasta. Niemniej, określenie granic m.st. Warszawy, a przez to również terytorialnego obowiązywania Dekretu jest problematyczne. Wstępne badania wskazują, że granice Warszawy w momencie wejścia w życie Dekretu (26 listopada 1945 r.) nie były jednoznacznie określone. Stąd zdaniem autora kluczowe jest wyjaśnienie zakresu terytorialnego obowiązywania Dekretu.

Wystąpienie prelegenta zostanie podzielone na trzy części. W pierwszej krótko scharakteryzowany zostanie proces rozszerzania granic Warszawy od początku XX w. do 1945 r. Przed długi czas obszar Warszawy był ograniczany przez rosyjskiego zaborcę, który uczynił miasto rejonem umocnionym z dwoma pierścieniami twierdz. W ich rejonie nie mogły powstawać budowle o charakterze trwałym. Dodatkowo, można było zostać obciążonym obowiązkiem ich usunięcia. W latach 1916-1938 dołączane były do miasta kolejne obszary. Trudno jest ustalić jakie były granice miasta w 1945r.

Następnie odkodowane zostanie znaczenie art. 1 Dekretu dla kwestii terytorialnego obowiązywania Dekretu. Z powyższego przepisu wynika, że Dekret obowiązywała na całym ówczesnym obszarze miasta. Nie odesłano jednak do innej regulacji lub załącznika, który pozwalałby jednoznacznie określić granice Warszawy.

W ostatniej omawianej części prelegent przedstawi jakiego rodzaju źródła są brane pod uwagę przy określaniu granic obowiązywania Dekretu. Z uwagi na konieczność określenia nieruchomości objętych Dekret pojawiły się pewne koncepcje na podstawie których należy określić ówczesne granice miasta. Niektóre z nich zakładają odwołanie się do dokumentów z Biura Odbudowy Stolicy, inne zaś wskazują na konieczność posługiwania się mapą udostępnioną na stronie urzędu miasta stołecznego Warszawy. Jednakże istnieją argumenty, które poddają w wątpliwość taką formę ustalania granic obowiązywania Dekretu.

Autor stawia sobie następujące cele badawcze:

- opisanie procesu zmiany granic Warszawy od początku XX w. do 1945 r.,
- określenie jakiego rodzaju sposoby wypracowano, by określić granice obowiązywania Dekretu,
- wskazanie potencjalnych ryzyk związanych ze sposobem na określenie granic obowiązywania Dekretu.

W zakresie metod prawniczych wykorzysta analizę dogmatyczną oraz historyczną. Pierwszą z nich posłużyć się będzie w celu uzyskania logiczno-językowego znaczenia przepisów oraz dokonania analizy stanowisk przedstawicieli doktryny. Drugą stosować będzie natomiast w celu przeanalizowania zmiany granic miasta stołecznego Warszawy od początku XX w. do 1945 r.

keywords: Dekret Bieruta, granice miasta, Warszawa

Postawy uczniów polskich liceów publicznych wobec doświadczenia udziału w procesie deliberatywnym

Shin Mazur (nauki socjologiczne)

W polskiej literaturze naukowej teoria deliberacji oraz interdyscyplinarne badania dotyczące deliberacji, niejednokrotnie powiązane z partycypacją obywatelską, są obecne od kilkunastu lat (Juchacz 2002; Krzewińska 2016; Lewenstein 2010; Łapaj-Kucharska 2016; Pawłowski 2014; Perlikowski 2016; Waśkiewicz 2014; Wesołowska 2013; Zabdyr-Jamróż 2014; Zgiep 2013). Jednym z istotnych eksperymentów jest Sondaż Deliberatywny zorganizowany przez Wydział Socjologii UW (Projekt Społeczny 2012) we współpracy z Uniwersytetem Stanforda. Zbadano zmianę w poziomie wiedzy i opinii uczestników, oraz stosunek do nowej procedury konsultacji społecznych i otwartość różnych grup, w tym decydentów, na zmianę w sposobie angażowania obywateli w procesy decyzyjne (Przybylska, Siu 2015; Przybylska 2015).

Do tej pory w Polsce zaprezentowano niewiele badań łączących zainteresowanie edukacją i deliberacją. Do wyjątków należy omówienie eksperymentu dotyczącego edukacji seksualnej z udziałem rodziców (Reykowski 2007; Wesołowska 2010). Ważnym przykładem badania włączającego społeczność szkolną w rozważania jej dotyczące jest projekt Instytutu Badań Edukacyjnych, którego celem było poddanie krytycznej analizie

innowacyjnych rozwiązań pedagogicznych. Należy docenić złożony charakter badania, w tym zastosowanie obserwacji uczestniczącej, indywidualnych i grupowych wywiadów pogłębionych, a także analizy dokumentów (Instytut Badań Edukacyjnych). Można oczekiwać, że publikacje wynikające z badania, przynajmniej pośrednio przyczynią się do rozwoju wiedzy o deliberacji w systemie nauczania szkolnego.

W literaturze międzynarodowej da się wyodrębnić kilka wątków problemowych łączących deliberację z edukacją: wzmacnianie relacji jednostki i społeczeństwa, wykorzystanie potencjału młodzieży do kształtowania demokracji, aktywizację uczniów, wzmacnianie krytycznego myślenia i refleksyjnego przyswajania wiedzy (Asen 2015; Nishiyama 2019; Molnar-Main 2017; Shaffer, Longo, Manosevitch, Thomas 2017). W kontekście projektu, badania, które uważam za szczególnie istotne to te wskazujące rozbieżności i podobieństwa w deliberacji online i twarzą w twarz (Min 2007); włączające studentów do procesu deliberacji i opisujące metody mierzenia postaw studentów (Luskin, Fishkin, Malhotra, Siu 2007); wskazujące korzyści wyłączenia ekspertów z procesu deliberacji w środowisku szkolnym (Camicia 2010). Za szczególnie inspirujące uważam niemieckie badanie sprawdzające możliwość deliberatywnego dyskusyjnego praktycznych zastosowań programu szkolnego, które zostało pozytywnie ocenione przez uczestniczących w dyskusji nauczycieli (Hansen 2008).

Celem badania było sprawdzenie, jak uczestnicy projektu rozumieją i oceniają doświadczenie deliberatywne oraz czy widzą sens w zastosowaniu deliberacji do edukacji publicznej. Postawiono następujące pytania badawcze: (1) Jakie postawy wobec deliberacji o klimacie przejawiają uczniowie, którzy brali udział w projekcie? (2) Jakie szanse i bariery diagnozują uczestnicy projektu deliberatywnego w kontekście deliberowania o kształcie polskiej szkoły?

W semestrze zimowym 2022/23 odbyły się debaty deliberatywne na platformie EuComMeet z udziałem uczniów liceów. Po zakończonym projekcie przeprowadzone zostało 12 wywiadów pogłębionych z uczestnikami projektu. Materiał pochodzi z pilotażu platformy EuComMeet w projekcie Developing Participatory Spaces using a Multi-stage, Multi-level, Multi-mode, Multi-lingual, Dynamic Deliberative Approach (Komisja Europejska, H2020, 2021-2024).

Wystąpiła różnica w rozumieniu norm deliberacji i przekładaniu ich na praktykę oraz własne doświadczenie. Niektórzy uczniowie mieli trudność w odniesieniu abstrakcyjnych konceptów do swojego. Najłatwiej było im ocenić pragmatyczny aspekt projektu, zwłaszcza wpływ udziału w projekcie na podejmowane decyzje. Badani przejawiają też wysoką świadomość dotyczącą problematyki, z jaką mierzy się system polskiej edukacji i wyrażają się optymistycznie na temat włączania ich oraz nauczycieli do procesów decyzyjnych.

keywords: partycypacja, młodzież, deliberacja, system oświaty

Ograniczenia instytucjonalne dla systemowego odtwarzania się demokracji partycypacyjnej w samorządzie lokalnym w Polsce

Borys Tencer (nauki socjologiczne)

Możliwość partycypacji obywatelskiej w procesie podejmowania decyzji stanowi już ugruntowany element funkcjonowania samorządu lokalnego w Polsce. Na przestrzeni dekad wprowadzono znaczący zakres narzędzi, które umożliwiają bezpośredni lub pośredni wpływ dla obywateli i obywaterek w zakresie oddziaływania na decyzje dotyczące ich społeczności. Wystąpienie jest poświęcony granicom jakie dotychczas wypracowane narzędzia umożliwiają udział obywatelski w kształtowaniu samych narzędzi i procesów partycypacyjnych na poziomie samorządu lokalnego w Polsce.

W wystąpieniu zostanie wskazane czym jest systemowe odtwarzanie się demokracji partycypacyjnej, jak może zostać ukształtowane jako model dla samorządów, jak może zwiększać deliberacyjny charakter praktyk partycypacyjnych i w jaki sposób jest związane z zakresem praw demokratycznych jednostki. Model systemowego odtwarzania się demokracji partycypacyjnej przedstawia zakres możliwego wpływu obywateli i obywaterek na tworzenie i zmiany wprowadzane w procedurach dotyczących obywatelskiego uczestnictwa. Możliwość wykorzystania tego modelu zostanie zestawiona z obecnie występującymi normami i zasadami partycypacji, które występują w polskim systemie samorządowym.

Zostaną przedstawione wyniki analizy aktów prawa miejscowego, obowiązujących procedur oraz dokumentów dotyczących zrealizowanych procesów partycypacyjnych w latach 2010-2023 w 20 największych miastach w Polsce. Zostanie wskazane w jakim zakresie obecnie są realizowane założenia modelu systemowego odtwarzania się partycypacji. Przeprowadzenie analizy ma służyć określeniu kierunku rozwoju narzędzi demokratycznej partycypacji wprowadzanych w samorządzie lokalnym w ostatnich latach i odniesienie wprowadzonych rozwiązań do proponowanego modelu. Zostanie przedstawione zróżnicowanie, pomiędzy poszczególnymi miastami, w jakim istnieje możliwość uczestnictwa obywatelskiego w procesach decyzyjnych dotyczących kształtowania narzędzi i procedur partycypacyjnych oraz zróżnicowanie w sposobie w jakim obywatelki i obywatele mogą korzystać z prawa do udziału w procesach konsultacji społecznych dotyczących kształtowania tych narzędzi i procedur. Równocześnie zostanie wskazany niewielki zakres w jakim dotychczasowe procesy są realizowany w sposób zgodny z najważniejszymi zasadami demokracji deliberatywnej na poszczególnych etapach planowania i przeprowadzania konsultacji.

W wystąpieniu wskazane zostanie jak niekonsekwentna polityka wprowadzania narzędzi partycypacyjnych, w obecnym momencie, nie jest zgodna z zasadami modelu systemowego odtwarzania się partycypacji oraz jakie zmiany są możliwe w obecnym systemie instytucjonalno-prawnym dla zapewnienia bardziej deliberatywnego sposobu realizacji procesów uczestniczących dotyczących kształtowania narzędzi i procedur partycypacyjnych.

keywords: demokracja partycypacyjna, deliberacja, konsultacje społeczne

Obecność trzecich miejsc i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako czynniki chroniące dobrostan psychiczny mieszkańców miast

Izabela Lassota (psychologia)

Mieszkańcy miast mają o 40% większe ryzyko rozwoju zaburzeń depresyjnych i lękowych niż osoby mieszkające na terenach wiejskich (McKenzie, Murray i Booth, 2013). Jednym ze sposobów poprawy dobrostanu psychicznego u mieszkańców miast może być wzmocnienie przywiązania do miejsca (Lewicka, 2011), które ma liczne korzystne konsekwencje dla zdrowia psychicznego – zwiększa dobre samopoczucie, poczucie przynależności i bezpieczeństwa oraz redukuje stres (Scannell i Gifford, 2017). Miejscami, które szczególnie mogą wpływać na dobrostan psychiczny mieszkańców są trzecie miejsca - przestrzenie znajdujące się pomiędzy strefą publiczną i prywatną, które są przeznaczone do integracji lokalnej społeczności, spędzania wolnego czasu i eksploracji. W projekcie sprawdzono hipotezę, że obecność tych miejsc pozytywnie przewiduje dobrostan psychiczny poprzez wzrost przywiązania do miejsca. W badaniu wzięło udział 809 osób mieszkających w Warszawie. Próba była reprezentatywna pod względem płci i wieku respondentów. Uczestnicy badania wypełnili Kwestionariusz Zdrowia Pacjenta PHQ-9 (Kroenke, Spitzer & Williams, 2001), Kwestionariusz Zespołu Lęku Uogólnionego GAD-7 (Spitzer et al., 2006), skalę przywiązania do miejsca (Lewicka, 2011) oraz skalę obecności trzecich miejsc. Wyniki badania pokazują, że przywiązanie do miejsca mediuje relację pomiędzy obecnością trzecich miejsc a dobrostanem psychicznym mieszkańców. Co więcej, przywiązanie do miejsca było pozytywnie związane z większą satysfakcją z życia, zaangażowaniem w sprawy lokalne oraz akceptacją różnorodności w sąsiedztwie. Wyniki badań mogą posłużyć do podejmowanie działań na rzecz zwiększenia jakości życia mieszkańców, wzmocnienia więzi społecznych oraz poprawy ogólnego dobrostanu społeczności warszawskiej.

keywords: przywiązanie do miejsca, trzecie miejsca, dobrostan psychiczny, miasta

Global South

chair: dr hab. Katarzyna Podhorodecka

The significance of the legal institution of lobola in the law of marriages of Southern African mixed jurisdiction legal systems

Jan Kunicki (law)

The main aim of this paper is to portray the role, character and significance of lobola, which is a sui generis legal institution comprising payment to the family of a bride by the family of a groom, which is obligatory for a marriage to be contracted. The legal institution of lobola additionally substantially impacts the parental authority in the newly formed family. In this paper, lobola is to be studied in the mixed jurisdiction legal systems of the Southern Africa, namely: Botswana, Namibia, the Republic of South Africa and Zimbabwe, all of which have been deeply influenced by the Roman-Dutch Law.

Consequently, the paper is to depict the interactions of legal institutions of marriage derived from the Roman-Dutch law and lobola, which has its roots in the indigenous customary law of the peoples of the Southern African region. In this regard, the paper will cover the historical background of the formation of the contemporary legal status of lobola in the studied legal systems. Furthermore, the legal convergence and interconnections between the European and African legal traditions are to be studied with reference to lobola. The origins of the civil marriage and the customary law marriage in the analyzed legal systems are to be presented, as well.

This paper is to form one of the few complex and comprehensive studies of the significance and role of the legal institution of lobola in the region of Southern Africa. The article is to utilize insights and results obtained by the scholars of the relevant studied legal systems, mainly of A.J. Kerr in the scope of the Republic of South Africa.

Regarding the research methods, the main methods applied in this paper are to be the comparative legal method, the historical method and the evolutive method. As for the comparative legal method, a substantial part of this paper is to be dedicated to an analysis of the legal principles resulting from the different legal traditions. In regard to the historical and the evolutive legal methods, this paper is to consist of a depiction of legal historical processes and phenomenons which resulted in the introduction of legal institutions of the law of marriages, as well as changes in the role of lobola itself in the law of marriages.

This paper is thus to depict the character and the significance of the lobola and its role in the legal convergences present in the law of marriages in the legal systems of the Southern African region. The paper will additionally provide reflections on the importance of the mixed jurisdiction legal orders and the role of the Roman-Dutch Law in the contemporary legal world.

keywords: Lobola, roora, mixed jurisdiction, law of marriages, Southern Africa

The structure of open public space of the megacity in the Global South. Example of Lagos, Nigeria

Michelle Mbazuigwe (social and economic geography and spatial management)

Open public spaces within megacities of the Global South offer a nuanced glimpse into the dynamics of urbanization. Postcolonial cities, shaped by pre-colonial legacies, colonial influences, and post-independence developments, present a challenge to understanding their layered identities. Contemporary factors such as neocolonial dependencies further shape these urban landscapes. By examining Lagos, Nigeria, this study explores the socio-economic, demographic, cultural, environmental, and climatic factors influencing these environments.

Lagos, a hub of trade, finance, and culture with a population exceeding 20 million, is one of Africa's largest and most rapidly growing cities (Olukoju, 2003). It blends tradition with modernity but faces challenges like infrastructural deficiencies, environmental degradation, and social issues (Adisa, 1997; Aluko, 2011). The city's weather conditions, with high temperatures and intense sunlight, affect the use and maintenance of public spaces (Heinrichs, Krellenberg & Fragkias, 2013).

To understand the urban landscapes of the Global South, it is crucial to transcend Eurocentric viewpoints and acknowledge neocolonial dependencies that perpetuate spatial inequalities (Lefebvre 1974). In Lagos, pressures from investments and rapid population growth heighten the scarcity of open public spaces. Escalating land prices lead to chaotic development and regulatory gaps (Steel, van Noorloos, & Otsuki, 2019). The city's socio-economic disparities result in unequal distribution of open public spaces, often marginalized in favor of commercial interests (Bolay, 2020). Public spaces reflect social stratification, with affluent neighborhoods having better-maintained areas compared to marginalized communities (Delgado Ruiz, 2011). Environmental and climatic conditions further complicate these challenges, necessitating adaptive strategies and sustainable urban planning practices (Bulkeley, 2010).

The research aims to analyze historical legacies and their impact on contemporary public spaces, identify socio-economic and cultural dynamics affecting these spaces, and develop a typology specific to postcolonial megacities. The research seeks to address the following questions:

Why do open public spaces in postcolonial megacities tend to exhibit disordered development?

What are the types of open public spaces, and how are they distributed within a postcolonial megacity?

The hypotheses suggest that:

H1: Wealthier districts have more organized open public spaces, while rapidly growing areas develop disordered spaces.

H2: Cultural diversity and colonial legacy lead to conflicts and inconsistencies in open public space design, influenced by historical policies and socio-economic factors.

H3: Extreme weather and unfavorable climate conditions result in varied management and irregular maintenance of open public spaces based on socio-economic status.

The methodology adopts a case study approach. It employs triangulation, combining qualitative methods like field observations, semi-structured interviews, and go-along interviews with quantitative methods such as behavioral mapping and GIS-based spatial analysis. Field research will be conducted over three weeks, covering diverse neighborhoods to capture variations in public space usage and conditions.

In the presentation, I aim to present the preliminary findings about open public spaces in Lagos, based on field research carried out in March 2024. This includes the preliminary classification of open public spaces. The classification seeks to provide a framework for analyzing and managing public spaces in other postcolonial megacities, contributing to a more inclusive and equitable urban development discourse.

keywords: Global South, megacity, post-colonialism, Lagos, public spaces

Touristification and Cultural Heritage in Colombia's Coffee Cultural Landscape: A Participatory Action Research Approach

Sonia Uribe (social and economic geography and spatial management)

The at risk of poverty and social exclusion composite indicator (AROPE) has been introduced to measure progress towards achieving the EU headline target to reduce poverty and social exclusion by 20 million until 2020. At first, just the at risk of poverty rate (people living on less than 60% of the national median equivalised income) was proposed by the European Commission as an official indicator, which drew criticism from various Member States (Copeland and Daly 2012). In result, the at risk of poverty rate was supplemented with severe material deprivation (initially defined as experiencing at least four out of nine characteristics of deprivation included in the EU-SILC) and low work intensity (living in households whose members of working age worked no more than 20% of their total potential during the previous year). The composite AROPE indicator identifies as poor or socially excluded those individuals or households who meet at least one of the above three criteria. Although criticised on both conceptual and empirical grounds (Guio et al. 2016; Kis and Gábos 2016; Nolan and Whelan 2011) the indicator has taken root as one of the key EU poverty measures. Its modified version has recently been applied to monitor the new EU target in the area of poverty and social exclusion to be achieved by 2030.

Following the assumption made by Atkinson (2019) that the rationale behind each poverty measurement approach is crucial, as statistical evidence on poverty contributes to motivating political action, this paper aims to shed light on the AROPE's most controversial component – low work intensity (LWI). We argue that despite the abundant literature scrutinizing the robustness of the AROPE (Guio et al. 2016; Kis and Gábos 2016; Nolan and Whelan 2011; Ward and Ozdemir 2013), the role of the LWI in differentiating the groups experiencing poverty in the EU Member States remains understudied. The goal of our analysis is to assess the contribution of the LWI to poverty measurement in terms of the population that its inclusion in the AROPE allows to capture. Specifically, we address two questions: (i) how does the incidence of low work intensity vary across EU Member States; (ii) what are the socio-economic characteristics of individuals who are identified as poor by the AROPE only on the basis of the LWI criterion, compared to those who experience income poverty and/or material deprivation.

These research questions are driven by the doubts which have been raised in the literature regarding the validity of including LWI in a multidimensional poverty measure. Conceptually, it has been claimed that LWI constitutes a determinant of income poverty or deprivation, rather than an indicator of poverty (Nolan and Whelan 2011). Empirically, its added value in identifying the socio-economic groups at risk of poverty has been put into doubt, in light of the relatively high percentage of professional and managerial classes among those who experience low work intensity but do not meet the other poverty criteria included in the AROPE (Nolan and Whelan 2011). More specific issues have also been pointed out, including the arbitrariness the threshold used to define low work intensity and the upper limit of working age (Ward and Ozdemir 2013). Despite the widespread criticism of LWI, recent evidence points to the relevance of modelling labour market participation along with poverty measurement, on the grounds that including work intensity may provide a more complete picture of multidimensional poverty than the one offered by using only binary indicators of low income and material deprivation (Bárcena-Martín, Pérez-Moreno, and Rodríguez-Díaz 2020). Therefore, it seems necessary to carry out relevant analyses considering both the criticism of the LWI and its potential importance as a component of multidimensional poverty indices in the EU, taking into account the modifications that AROPE has undergone, partly in response to the criticisms of LWI.

The analyses addressing this issue so far have been descriptive in nature, with class structure being the primary reference point for characterising the groups captured by the LWI (Nolan and Whelan 2011). In addition, there have been no analyses using more recent data to assess how the role of LWI has changed over time and how it may differ depending on the country context. We fill in these gaps by including other socio-economic variables apart from class position in our analysis, applying a multivariate modelling approach, and analysing the patterns and correlates of low work intensity, income poverty and material deprivation across EU member states at various time points. To compare the characteristics of individuals and households classified as poor on the basis of different criteria, we estimate logistic regression models using EU-SILC data from years 2010-2018. We also assess cross-country differences in these characteristics by including cross-level interaction effects in our models. The analyses are conducted for both the originally formulated and the modified AROPE.

keywords: Coffee Cultural Landscape, participatory action research, touristification, UNESCO World Heritage

The Dynamics of Political Leadership in Panama (1968-2024)

Katarzyna Kwiatkowska (political science and public administration)

The main objective of the analysis is to conduct research on the leadership styles of the Panamanian political leaders by studying historical data, situational factors, and leadership outcomes to provide novel information about the changing character of political leadership in Panama over time. It is worth noting that an analysis of the dynamics of political leadership in Panama since 1968 can enrich the understanding of the processes of democratisation, governance challenges, and the complex interplay between leadership, institutions and society functioning in a diverse and progressive political context.

The research will investigate 5 leadership styles in the period 1968-2024. The study will focus on key political leaders: Omar Torrijos, Manuel Noriega, Mireya Moscoso, Ricardo Martinelli, and Laurentino Cortizo. The analysed political leaders span a spectrum from authoritarian caudillos to democratic presidents, reflecting the changing character of political leadership in Panama over the specified period. The main research question remains how their leaderships evolved over the years they governed and what factors influenced their performances.

Two hypotheses will be verified during the research:

Hypothesis 1: The dynamics of the leadership of the chosen Panamanian leaders is most likely dependent on three complementary factors, i.e. personality traits, situational factors and political conditions.

Hypothesis 2: The evolution from autocratic military rule to democratic governance has led to a shift towards more participatory and inclusive leadership styles among national leaders in Panama.

The literature review on the political leadership proves that most works concern theoretical aspects of leadership in general (e.g., Burns; Hermann; Turska-Kawa; Weber). There were also authors who analysed the leadership in Latin America in a broad context (e.g., Alcántara, Blondel; Collier, Cardoso). Other works concern single Latin American leaders (e.g., Frajman; French; Sivak). As for Panamanian leaders, the works concern only historical leaders: O. Torrijos - (Coster; Iwanek) or M. Noreiga - (Dinges; Kempe). However, there are no references to studies on single, democratic, contemporary leaders.

The main methods used in the research include: case study: studies of the 5 leaderships, qualitative and quantitative methods and elements of historical analysis. The research will focus on analysing the primary sources: speeches, interviews, official documents as well as comparing the scientific articles prepared on each of the selected leaders.

The significance of this project lies in its potential to fill the gaps in the existing literature on political leadership, particularly in the context of regime changes in Panama. The results will have significant implications for understanding regional socio-political dynamics. By providing empirical evidence on the long-term impact of leadership strategies and decisions, the study will contribute to political science research and offer practical insights for promoting democratic values and practices in Latin America and other regions facing similar challenges.

keywords: Panama, political leadership, leader, leadership style, political change

Limitations of African Intergovernmental Organizations in Implementing the Responsibility to Protect

Abdoul Byukusenge (security studies)

The African Union (AU) and the Economic Community of West African States (ECOWAS) are central to advancing human rights and preventing mass atrocities under the Responsibility to Protect (R2P) doctrine. Established at the 2005 UN World Summit, R2P asserts that states must shield their populations from genocide, war crimes, ethnic cleansing, and crimes against humanity. Despite their commitments, the AU and ECOWAS face significant obstacles in effectively implementing R2P, limiting their ability to manage humanitarian crises across Africa.

The shift from the Organization of African Unity (OAU) to the AU marked a significant change towards collective action against human rights abuses, as enshrined in Article 4(h) of the AU's Constitutive Act. This provision empowers the Union to intervene in member states during severe humanitarian emergencies. However, persistent atrocities on the continent highlight substantial challenges these organizations face in enforcing R2P.

The challenges are twofold, involving both internal and external factors. Internally, issues such as inadequate staffing and little influence within the organizations hinder effective action on R2P issues. Member states often wield more power than the organizations themselves, leading to inefficiencies and limited enforcement capacity.

Externally, the influence of the UN Security Council and dependency on donor funding complicate R2P implementation. The AU and ECOWAS rely heavily on external donors, which can compromise the neutrality and effectiveness of their interventions due to donor agendas. Furthermore, the role of international bodies like the UN Security Council can sometimes lead to conflicts in decision-making and priority setting.

Addressing these challenges is crucial to enhancing the AU and ECOWAS's ability to protect vulnerable populations. This study examines the root causes of these limitations and evaluates potential solutions to improve R2P implementation. By contributing to the academic discourse on R2P in Africa, this research aims to inform policy changes within the AU, ECOWAS, and member states, advocating for preventive measures and proactive human rights protection to promote stability and security across the continent.

The study highlights the importance of early warning systems and prevention strategies. Effective prevention is essential for timely intervention and mitigating potential atrocities. Through focused analysis and strategic recommendations, this research seeks to strengthen the frameworks within African intergovernmental organizations, ensuring that R2P principles are both endorsed and effectively implemented.

keywords: African Intergovernmental Organizations, Implementing the Responsibility to Protect (R2P), African Union (AU) and R2P, ECOWAS and R2P

Sustainable Innovation and Corporate Social Responsibility: Firm Level Evidences from Developing Economies

Amrutha Mary Varkey (Economics and Finance)

Sustainable innovation plays a crucial role in realising sustainable development strategy in emerging markets. Transition to sustainable innovation is seen as a sustainable way to achieve low carbon or carbon free environment. This transition needs capabilities of various kinds both at micro and macro level. In developing countries context including India, firms differ a lot in terms of capabilities (Bloom and Van Reenen, 2010). These capabilities include energy efficient production practices that may depend on factors such as access to knowledge, R&D and technical and managerial drivers etc. Investment in technological capabilities is essential for the sustainable innovative production. Global energy consumption is expected to grow 30-50 percent in the next 25 years, and this will result in higher energy prices and increased level of pollution and GHG emissions (Gerarden et al., 2015). At this juncture, sustainable technologies can enhance the rate of growth in global energy consumption and to its costs and environmental impacts. Firms with a strong focus of sustainability emphasise on energy efficiency and reduction of emission and environmental problems. This paper deals with the linkages between firms' sustainable innovation and firm capabilities in bringing new environmental friendly production practices via adopting Corporate Social Responsibility (CSR) Policy. We evaluate the impact of India's CSR Policy 2013 using the firm-level panel data from 2013 to 2021 and analyses the innovation activity of the country's manufacturing firms and the relation between sustainable innovation and Corporate Social Responsibility. The paper presents a policy evaluation of CSR practices and sustainable innovation in India, by answering the following.

Research Question: What is the empirical evidence regarding the impact of the CSR Policy of 2013 on firms' sustainable innovative practices in India during the post-mandate period?

Method: This research employs Panel Data analysis to assess the impact of the Corporate Social Responsibility (CSR) Act of 2013 of India on Sustainable Innovation.

Results: The results so far suggest that there is a great link between the CSR practices and sustainable innovation policies in India, and further suggest that there is more scope for improving this. There are still many firms in India yet to integrate their CSR practices with sustainable innovation policies which is a threat as well a great opportunity for the firms and policymakers to collaborate. Nevertheless, there are still challenges such as regulatory compliance, stakeholder engagement, and resource constraints which continuously poses substantial amount of challenges in implementing these practices.

keywords: Corporate Social Responsibility (CSR), Firm Capabilities, Innovation, Sustainable Innovation, Sustainable Development.

Technology and AI

chair: dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, prof.ucz.

Finding a balance between privacy and public security in the big data era. The use of technologies by law enforcement authorities in the EU

Zuzanna Choińska (law)

The research is focused on the challenges increasing in the field of combating crime and protection of public security by law enforcement authorities. On the one hand, criminals use more and more sophisticated methods and technological solutions. On the other hand, law enforcement authorities are obliged to adjust to these changes and also adapt their digital tools or implement new ones. However, if the main focus is placed on the effectiveness of the activities of law enforcement and the protection of public security, the results may harm the fundamental rights of citizens such as the right to privacy. As a result, current practices have led to the problem of “mass surveillance” and new practices of law enforcement have been called “new policing” due to its innovative and more aggressive character. This raises the questions of how effective the current EU legal regulations are with regard to the changes taking place and how far the privacy rights of the individuals can be compromised in exchange for the protection of society, and how a balance can be found between the protection of these two values.

This research will tackle the following problems: 1) lack of clear understanding of the of the division of competences between the EU and MS in the areas of new technologies, personal data and preventing and combating crime; 2) lack of clarity in terms of the interplay between data protection regulations and AI Act with regard to the provisions regulating the use of technologies by law enforcement, and 3) lack of clarity whether software developed and deployed internally by law enforcement authorities (instead of private-provided software) might ensure improvement of the protection of the right to privacy. The analysis of the abovementioned issued will allow me to examine the existence and effectiveness of the legal mechanisms in the EU to guarantee an adequate level of protection of the right to privacy of individuals in the face of the development of technological solutions based on the analysis of large data sets used by law enforcement authorities.

The main method used in the project will be a formal-dogmatic method, including legal analysis of the regulatory framework (namely GDPR, LED and emerging digital regulations such as AI Act), case law (ECtHR and CJEU), and decisions (of the several EU Member States' data protection supervisory authorities). Moreover, to complete and deepen the legal analysis the method of in-depth interviews with representatives of law enforcement agencies will also be applied in the project. It will include the interviews with the experts from Europol and the representatives of national DPAs. This approach will allow the issue of effective protection of fundamental rights to be comprehensively explored from the theoretical and practical perspectives in the face of ongoing technological change. The outcome of the planned research will be a broad analysis of the issue of the processing of personal data by law enforcement authorities in the EU in light of the development of technologies allowing for a more effective fight against crime.

keywords: privacy, data protection, public security, law enforcement, crime prevention, new technologies, big data

The Dark Side of the Web: The Role of Technology in Human Trafficking

Aitolgon Boronbaeva (political science and public administration)

Human trafficking, a disturbingly prevalent manifestation of modern slavery, has undergone a sinister evolution in tandem with technological advancements. This abstract undertakes a preliminary analysis of the nexus between technology and human trafficking, spotlighting how digital innovations have been exploited to perpetrate abhorrent acts of exploitation and abuse, while also exploring the potential for technology to aid in combating this pervasive crime. The surge in digital communication platforms and the clandestine recesses of the dark web has emerged as key enablers of human trafficking networks. These platforms provide perpetrators with a veil of anonymity, facilitating the recruitment, coercion, and exploitation of vulnerable populations on an unprecedented scale. The anonymity and encryption offered by the dark web make it particularly attractive to traffickers seeking to evade detection and law enforcement efforts. Moreover, technology has not only streamlined the operational aspects of human trafficking but has also expanded its reach, transcending geographical boundaries and operating across jurisdictions with relative impunity. The borderless nature of the internet complicates law enforcement's ability to effectively combat these crimes, requiring innovative strategies and international cooperation to dismantle transnational trafficking networks. In navigating the complex landscape of technology-enabled human trafficking, it becomes imperative to address the ethical, legal, and human rights implications inherent in combating this crime. The tension between privacy concerns and law enforcement imperatives emphasise the need for carefully crafted legislative frameworks that strike a balance between safeguarding individual liberties and empowering authorities to disrupt trafficking operations. Furthermore, the exploitation of technology in human trafficking raises profound questions about data privacy, security breaches, and the protection of vulnerable communities. As governments and tech companies grapple with these challenges, there is a pressing need for robust data protection measures and collaborative efforts to prevent the misuse of technology for nefarious purposes. Despite the dark side of technology in facilitating human trafficking, there is also potential for it to serve as a powerful tool in the fight against this crime. Innovative technologies, such as artificial intelligence and machine learning, hold promise for enhancing victim identification, facilitating survivor support services, and aiding in the prosecution of perpetrators. By harnessing the transformative potential of technology, law enforcement agencies and anti-trafficking organizations can strengthen their efforts to combat human trafficking and bring traffickers to justice. This study employs a qualitative research methodology to explore the causal relationship between technology and human trafficking. The research is designed to understand how technological advancements facilitate human trafficking and to identify potential technological solutions to combat this crime.

keywords: Dark Web, Human Trafficking, Technology, Online Exploitation

How to use Artificial Intelligence to understand the Ideational Structures that conditioned Jair Bolsonaro's foreign policy

Susana Patricia Noguera Montoya (political science and public administration)

An important way to understand the ideologies and identities (ideational structures, IS) of former Brazilian President Jair Bolsonaro and his administration is to examine the discourses of the main ideologues of his party. Going further, when analyzing the impact of this ideology on foreign policy, it is key to examine how these key ideologues referred to international institutions, highlighted by experts as important enemies of right-wing populists in power. In this context I ask how can we use Artificial Intelligence to understand the ideational structures that conditioned Jair Bolsonaro's foreign policy? I propose to examine the Bolsonaro administration's relationship with important regional and global institutions by using AI tools: information clusters and sentiment analysis. Creating clusters of information could be key to understanding which institutions of the international system were the most relevant for them. The source of the information would be all the X (before Twitter) and YouTube social media posts between 2019 -2022 of the four main FP ideologues of Bolsonarismo. Applications of this approach could go beyond foreign policy to include domestic policy, among other disciplines.

keywords: Artificial intelligence, Foreign Policy, Jair Bolsonaro, Brazil, Populism

River network selection on small-scale maps using machine learning

Iga Ajdacka (social and economic geography and spatial management)

Maps are characterized by a lower level of detail than reality, therefore, the information they contain must be selected and simplified. Map generalization is a highly complex process that requires adequate knowledge of cartographic knowledge. With the growing demand for computerization in cartography, automation applies to both traditional and digital map editing. The latest research on automatic generalization shows that using machine learning in the selection process is a promising method that improves cartographic generalization (Wu, Wang, 2021; Zhang, X. et al, 2024; Harrie L. et al, 2024). Previous research concerning the generalization of features on small-scale maps has used decision tree approaches to select settlements and roads (Karsznia & Sielicka. 2020; Adolf et al. 2023). Touya et al. (2019) and Karsznia et al. (2024) confirm the importance of AI in cartographic generalization by focusing on using Deep Learning. Previous studies on the selection of rivers in Poland (Szombara and Lupa, 2018; Ajdacka and Karsznia, 2022) have shown that map specification presented in the Polish legal act - the Regulation of the Minister of Economic Development and Technology from July 27th, 2021, on the database of topographic objects and databases of general geographical objects, as well as standard cartographic studies (MRPiT, 2021) and contained in the previous Regulation (Ministry of Interior and Administration, 2011) proved to be insufficient to generalize river networks properly. In this approach, the research goal isto improve automatic river network selection through data enrichment and machine learning to consider their natural nature as well as geographic specifics. The models followed the methodology proposed by Karsznia & Weibel (2018) and were implemented with the algorithms programmed by Karsznia (2014-2015). Expanding the study into additional research areas, aimed within this thesis, including those located outside Poland, can be the foundation for developing a universal methodology for the automatic selection of the river network. In this work, river basins located in areas with different topography in Poland, Switzerland, and the United States were selected. The first results of the study concern nine river basins in Poland. Rivers located in areas with different terrain characteristics were considered for selection with the use of decision tree based machine learning models. The selection models included: decision trees (DT), random forest (RF), and decision trees with genetic algorithms (DTGA). The results obtained with data enrichment and machine learning revealed that the most relevant river features in the automatic selection are, among others, physical and geographical river characteristics. It would be worthwhile to involve constraints, which would help to maintain the integrity of the overall river network (Du et al., 2022) and to apply additional topological and physical geography variables. Other machine-learning methods should also be considered.

This research is funded by the National Science Centre, Poland, grant number UMO 2020/37/b/HS4/02605, "Improving Settlement and Road Network Design for Maps of Small Scales Using Artificial Intelligence and Graph Theory". The project is being conducted in 2021- 2025, Dr Izabela Karsznia is the project's Primary Investigator.

keywords: cartographic generalization, rivers selection, hydrography, small-scale maps, machine learning

Advances in time series forecasting

Przemysław Grądzki (economic and finances)

The rapid advancements in Artificial Intelligence over recent years have significantly impacted time series forecasting, enabling the development of innovative models and methodologies. This presentation aims to delve into these advancements, particularly focusing on the transformative applications of transformer architectures and the emergence of foundational models designed for diverse time series forecasting tasks.

This presentation explores the significant impact of transformer-based models on time series forecasting. Originally introduced for Natural Language Processing (NLP), transformers have been adapted to handle the unique challenges posed by time series data. Notable examples include Autoformer, FEDformer, and PatchTST.

Autoformer builds on the encoder-decoder architecture of the Transformer introduced in the Informer paper. Its distinctive feature is the replacement of the standard attention block with an auto-correlation mechanism combined with decomposition blocks. The auto-correlation block discovers similarity within sub-series based on their periodicity while maintaining $O(L \log L)$ complexity. The decomposition block separates series into trend and seasonal components, enhancing forecasting accuracy.

FEDformer, another variation of the transformer architecture, achieves computational efficiency by leveraging sparse representation in the self-attention block. It applies the Fourier transform to represent series in the frequency domain, performing standard attention computation on randomly selected Fourier components before transforming back to the time domain with the inverse Fourier transform.

PatchTST, inspired by Vision Transformers, utilizes a patch-based method for semi-supervised learning, demonstrating robust performance across different domains by transferring knowledge from source to target datasets.

The most recent advances in time series forecasting focus on the emergence of foundational models like TimesFM and Chronos. These models draw inspiration from the success of large language models (LLMs) in NLP. TimesFM is designed as a universal forecasting model capable of zero-shot predictions on previously unseen datasets, approaching the accuracy of state-of-the-art supervised models without extensive retraining. It achieves this by pretraining a decoder-style attention model on a vast corpus of real and synthetic time series data, demonstrating versatility across various forecasting horizons and temporal granularities.

Similarly, Chronos introduces a novel approach by tokenizing time series values using scaling and quantization into a fixed vocabulary. This method allows existing transformer-based language models to be trained on these tokenized sequences, achieving impressive zero-shot performance. Chronos has shown significant improvement over traditional methods and other deep learning models on a diverse set of benchmarks, highlighting the potential of pretrained models to streamline forecasting pipelines significantly. These advancements have broad ramifications across various domains, including retail, finance, healthcare, and climate science. This presentation will also address how these models can be applied to algorithmic trading, demonstrating their practical utility in real-world scenarios. The following hypotheses will be formulated in this presentation:

Novel deep learning algorithms outperform classical machine learning models in algorithmic trading.

Transformer architectures outperform other approaches in time series forecasting.

These algorithms can be used to devise successful trading strategies, contradicting the market efficiency hypothesis.

keywords: Time series forecasting, Artificial Intelligence, Deep learning

Gaming Disorder: Prevalence in a Representative Sample of Polish Gamers

Piotr Grajewski (psychology)

Aim of the Study. The aim of this study was to determine the prevalence of gaming disorder (GD) according to ICD-11 diagnostic criteria in a representative sample of Polish gamers.

Method. The epidemiological study analyzed responses from 2,738 gamers recruited via an external research panel. To ensure an accurate reflection of the Polish gaming population, data describing Polish gamers were consulted. The prevalence was assessed using a battery of self-report questionnaires.

Results. The prevalence of gaming disorder in the representative sample of Polish gamers was found to be 2.9% (n = 80). Using a more conservative calculation method, a potential GD diagnosis could be applied to 0.6% (n = 16) of gamers. The study also developed a basic socio-demographic profile of Polish gamers, highlighting variables such as age that are associated with GD.

Conclusions. Gaming disorder was diagnosed in 2.9% of the gamers studied. These findings align with previous studies conducted in other European countries and represent the first attempt to estimate the occurrence of GD in a representative sample of Polish gamers. The results underscore the need for further research, particularly among children and adolescents.

keywords: gaming disorder, problematic gaming, epidemiological study

Well-being

chair: dr. hab. Elżbieta Durys, prof. ucz

Relationships Between Meaning in Life and Temperament

Mateusz Choiński (psychology)

The importance of meaning in life (MIL) for optimal functioning has been studied for decades. In recent years, psychologists have integrated the existing literature on this phenomenon and developed the Tripartite Model of Meaning in Life (George & Park, 2016; Martela & Steger, 2016). In this model, MIL is defined as comprising of three distinct components: 1) coherence, 2) purpose and 3) mattering. According to recent studies, the feeling of MIL may come from much more mundane sources than initially thought - positive mood, sense of belonging, everyday routines, or even regular patterns in environment (Heintzelman & King, 2014). Still, not much is known about dispositional correlates of the level of MIL. Studies indicate positive correlations between MIL and extraversion, conscientiousness and agreeableness and negative correlation with neuroticism (Steger, Kashdan, Sullivan, Lorentz, 2008). While, as evidenced (Heintzelman & King, 2016), the feeling of MIL is processed mostly intuitively, it may be related to more basic and biologically-based personality traits, such as temperament traits. The regulatory role of temperament may underlie the level of MIL, especially in the face of unpredictable and threatening events. The aim of the studies is to elucidate the relationships between MIL and temperament traits defined by Regulatory Theory of Temperament (Strelau, 1996).

The first aim of the project was to develop the Polish version of Multidimensional MIL Scale (Costin & Vignoles, 2020), which enables the measurement of the three components of MIL: coherence, purpose, and mattering. The validation study was conducted on a representative Polish sample ($n = 364$). The results suggest that the Polish version of the questionnaire has good psychometric properties and may be used in scientific studies.

The second study will aim to explore the relationship between MIL components and temperament traits. Three hundred people in age 20-40 years will participate in the study. They will fill out a set of 3 questionnaires measuring MIL, temperament, and current mood. Positive correlations between MIL and: endurance, briskness, activity and rhythmicity, and negative ones between MIL and: emotional reactivity and perseverance are expected. Furthermore, the cognitive aspect of MIL, measured with Coherence subscale, will have the strongest association with temperament traits. It may act as a mediator between temperament traits and the general judgement about MIL.

To date, this is the first study linking MIL components to temperament traits. The development of the model of relations between MIL and temperament will allow for identification of people at particular risk of low MIL, which may have serious consequences for their mental health.

keywords: meaning in life, mood, temperament, well-being

Matching on the love language within framework of relationships satisfaction, sexual satisfaction and emotional intelligence among heterosexual couples

Olha Mostova (psychology)

Elements of literature review:

Gary Chapman (1992) identified five distinct ways partners show affection, known as 'love languages' (LLs): 1) words of affirmation, 2) quality time, 3) receiving gifts, 4) acts of service, and 5) physical touch. He suggests that greater alignment between a person's preferred way to receive love and their partner's way of expressing it leads to higher relationship quality.

Research indicates that similarity between romantic partners in various areas is linked to relationship satisfaction (e.g., Gonzaga, Campos & Bradbury, 2007). Additionally, partners' relationship satisfaction is closely related to their sexual satisfaction (e.g., Litzinger & Gordon, 2005).

Emotional intelligence is a crucial predictor of the quality of romantic relationships (e.g., Nasiri, Marashi, & Raji, 2014). There is a positive correlation between emotional intelligence and relationship satisfaction (Brackett, Warner & Bosco, 2005; Lavalekar, 2010), as well as between emotional intelligence and sexual satisfaction (Rahmati & Mohebbi-Dehnavi, 2018; Silva et al., 2016).

Objectives:

I aim to re-evaluate some previous findings (Mostova, Stolarski & Matthews, 2022) and investigate the potential connections between LLs and other variables using our new continuous approach to measuring LLs. Earlier studies (e.g., Nichols, 2018) relied on categorical evaluations of LLs, lacked control groups, and had small sample sizes. My goal is to create a more robust research design and assess the effectiveness of the 5 LLs intervention program.

Hypotheses or research questions:

First, I aim to test the hypothesis that couples' awareness of their alignment in all five LLs and understanding the specific behaviors associated with each LL will enhance their match in LLs, relationship satisfaction, and sexual satisfaction. Next, I will examine whether individuals with higher emotional intelligence show greater improvement in LL alignment compared to those with lower EI over time. Additionally, I will investigate whether expressing affection in the way a partner prefers predicts relationship maintenance over a two-year period.

Description of methodology:

The study evaluating the effectiveness of the 5 LLs intervention program will start with a pretest to measure participants' levels of relationship satisfaction, sexual satisfaction, emotional intelligence, and the degree of partners' alignment in LLs. After a month of instructional training, participants will take a posttest. Another study will empirically examine the impact of LL alignment on relationship quality over a two-year follow-up period and explore the role of emotional intelligence in partners' LL alignment. This study will include a cross-sectional analysis of the data collected during the initial assessment.

Conclusions:

I anticipate that expressing affection in the way a partner prefers will be positively linked to relationship maintenance over a two-year period, with emotional intelligence mediating this matching. Additionally, I predict that couples' awareness of their alignment in all five LLs and understanding the specific behaviors associated with each LL will enhance their match in LLs, relationship satisfaction, and sexual satisfaction.

keywords: Love languages, satisfaction, emotional intelligence.

Stigmatized body in HIV: Profiles of Body Image and Stigma in People Living with HIV

Katarzyna Drabarek (psychology)

June 2021 marked the 40th anniversary of the first cases of human immunodeficiency virus (HIV) infection identified by the Centers for Disease Control (CDC, 1981), which led to the emergence of a previously unknown disease, AIDS. Over this period, significant advances in HIV treatment have transformed HIV/AIDS from a terminal illness to a chronic medical condition (Andersson et al., 2020). However, people living with HIV (PLWH) continue to experience significant HIV-related distress and consistently report lower quality of life compared to not only the general population but also individuals with other chronic illnesses (Cooper et al., 2017). This negative trend is associated with the ongoing stigmatisation of PLWH. Several authors have noted the dual role of the body and its image in the formation and maintenance of HIV/AIDS stigma (Varas-Díaz et al., 2005). Visible signs of HIV can serve as a direct source of enacted and anticipated discrimination experienced by PLWH in society (Sackey et al., 2019). On the other hand, despite the significant reduction of visible bodily signs of HIV/AIDS due to highly active antiretroviral therapy (HAART), many PLWH still perceive their bodies as sources of internalised stigma due to irrational societal narratives about this illness (Sackey et al., 2019).

The objectives of this study are to explore the relationship between body image, HIV/AIDS stigma, and well-being in PLWH, and to identify distinct profiles of embodiment that may influence these factors. Specifically, this study seeks to address the following research questions: (1) What are the different profiles of embodiment among PLWH? (2) How do these profiles relate to levels of HIV/AIDS stigma, positive affect, negative affect, and life satisfaction?

Participants (N=596) recruited from the Hospital for Infectious Diseases in Warsaw who were on active antiretroviral therapy (ART) completed Polish adaptations of the following questionnaires: HIV/AIDS stigma (Berger HIV Stigma Scale), body image (Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire; Functionality Appreciation Scale; Body-Self Integration Scale; The Experience of Embodiment Scale), and well-being (WHO Quality of Life-HIV BREF; Satisfaction with Life Scale; Positive and Negative Affect Schedule).

Latent Profile Analysis (LPA) will be employed to identify profiles of embodiment within the studied sample. The identified profiles will be compared regarding HIV/AIDS stigma, positive affect, negative affect, and life satisfaction using multivariate analysis of variance (MANOVA). Understanding these profiles can provide a deeper insight into the complex interactions between body image, stigma, and well-being in PLWH. This knowledge could inform targeted interventions aimed at improving quality of life and reducing stigma-related distress among PLWH.

keywords: Body image, People Living with HIV, HIV/AIDS, stigma

Under the state's radar: abortion in the experiences of women and gynaecologists

Antonina Lewandowska (sociology)

In my speech, I will present a theoretical frame to be used in the analysis of abortion experiences of women and medical personnel under highly restrictive anti-abortion legislation in Poland. Said proposal will be based on research I have conducted around the topic of abortion – my Master's thesis dedicated to gynaecologists' perception of pregnancy termination, findings of an article that will be written based on the qualitative research project of women's abortion experiences that I currently coordinate (interdisciplinary research group conducting IDIs with women who have had terminated a pregnancy at least once after 2020), and lastly, some interviews that will already be conducted for my doctoral research by the time of the conference.

Based on my research experiences, I propose to treat abortion as a network, per understanding of Bruno Latour's actor-network theory (Latour 2005). That way, numerous human (people needing an abortion, medical personnel, policymakers, etc.) and non-human (ie. abortion pills, legal regulations of pregnancy termination in Poland) actors are taken into account.

Human actors crucial to what I call "abortion experiences" (those who have directly come in contact with abortion, either as people who have had it or medical personnel) will be singled out to better understand their placement in the network. Next, their strategies to operate in the network will be presented. Emphasis will be put on the hierarchy of the network (including ANT's application to patient care; Hor, Iedema 2015), necessary for further understanding of the proposal.

The outcome of the analysis will then be placed in the perspective of institutionalism as understood by James C. Scott. I plan to set the analysis in his terms of "infrapolitics" (Scott 1990) and "hidden transcripts" – which are actions performed in relation to a specific topic, yet kept secret from the general public (Scott 1990). With additional use of Scott's understanding of forms of resistance to dominance that he described in "Seeing Like a State: How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed" (Scott 1998), I plan to use the idea of infrapolitics and place it within the abortion network reconstructed per Latour's actor-network theory. These steps will allow me to present some of the experiences of abortion reality and strategies to keep them secret in the context of institutionalised power of the network's dominant actors.

keywords: Abortion reality, sociology of medicine, infrapolitics, ANT

Dysfunctional information processing in traumatic flashbacks – computational perspective

Anna Jędraszekiewicz (psychology)

The project focuses on dysfunctional information processing related to flashbacks, a phenomenon central to the clinical presentation of Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD). These involuntary and difficult-to-manage visual reminders of traumatic events cause significant distress in patients suffering from this psychiatric condition. Despite the relevance of flashbacks to PTSD diagnosis and well-documented subjective reports, the specific cognitive processes behind flashbacks remain understudied (Brewin, 2015; Malaktaris & Lynn, 2019). Understanding flashbacks through structural and functional neurobiology is progressing (Bourne et al., 2013); clinical psychology theories broadly outline relationships between symptom clusters according to psychiatric classifications (Bryant, 2019); and psychotherapy studies aim to find effective interventions without necessarily investigating the underlying mechanisms (Cooper et al., 2017). Among the cognitive impairments observed in PTSD patients, researchers have identified deficiencies in visual working memory, evidenced by increased errors in recalling visual stimuli, among others (Swick et al., 2017).

This research project seeks to understand how the dynamic process of updating visual stimuli representations is distorted during the experience of flashbacks in real time. The aim is to address the question about differences in updating visual representations between individuals diagnosed with PTSD and those who experienced trauma but without a psychiatric diagnosis. The project's goal will be achieved by combining the use of experimental methods, computational cognitive modeling, psychiatric assessment, and electrodermal activity measurement.

The following hypotheses are formulated:

1. Individuals diagnosed with PTSD will demonstrate more difficulties in updating visual representations when exposed to visual intrusions related to trauma compared to the condition without such exposure.
2. Individuals diagnosed with PTSD will demonstrate more difficulties in updating visual representations when exposed to visual intrusions related to trauma compared to individuals who have experienced trauma but do not have a PTSD diagnosis.
3. The differences in updating visual representations will be more pronounced in individuals diagnosed with PTSD between exposure and non-exposure conditions compared to individuals without a PTSD diagnosis in similar conditions.

The cognitive functioning during experimental conditions will be computationally simulated within the framework of Bayesian models of cognition. In these models, people integrate information about unobservable states of the environment with each action taken, continuously updating based on prior knowledge and incoming observed probabilities. Recent advances suggest the link between impaired inference (belief updating) and cognitive dysfunctions in PTSD (Linson et al., 2020; Linson & Friston, 2019; Seriès, 2019). The present research incorporates assumptions from computational theoretical models of PTSD into empirical experimental research. The enhancement of the biological plausibility of the postulated hypotheses is achieved by using electrodermal activity measurements throughout the experiment.

keywords: computational psychiatry, post-traumatic stress disorder, information processing, cognitive biases, flashbacks

From the PAST, through PRESENT, to the FUTURE. The role of time perspectives in motivation and performance in running

Tomasz Kurach (psychology)

Many experts in the field of sport psychology are striving to discover and understand which psychological factors influence sport performance most (Hardy & Jones, 1994, Lochbaum, et al. 2022).

Although the effects of many features (such as self-efficacy) or interventions (such as mental imagery) are already well documented – the role of time perspectives (TP; see Stolarski, Fieulaine & Zimbardo, 2018) is still under investigation.

The aim of the presentation is to provide the audience with specific knowledge about time perspectives (TP, i.e., the tendency to focus on the past, the present, and the future and developing specific attitudes towards these time horizons) and its probable utility in sport context. TP and BTP (balanced time perspective) theory (Zimbardo and Boyd, 1999) and conceptual model of TP in sport (Stolarski et. al., 2019) were selected as a conceptual framework not only for the Presentation but for the project as well.

The main hypothesis of the project assumes that the regulatory role of temporal perspectives is fundamental for running. The predictions are based on the already mentioned conceptual model of TP in sport (Stolarski et al., 2019).

Although being complex and multi-level, the model includes dynamics that could be brought down to three major mechanisms through which TPs affect athlete's psychological functioning and performance: (1) magnitude and persistence of sport motivation and resulting athlete engagement, (2) regulation of affective states during sport performance, and (3) appraisal of one's performance and coping with resulting emotions.

The research sample will include runners (N=160). The planned study will be conducted using a novel mobile application – which has been designed especially for the present research project and will be presented during the lecture.

Thanks to the present research program conclusions about the regulative role of TP in running will be drawn. What is more generalization of the obtained data may broaden current knowledge on the regulatory role of TP in emotional and motivational processes beyond the context of sport.

keywords: Sport psychology; Time perspectives, Running

A Teachers' Perception of Their Professional Well-being: The Interview Methodology

Karuna Finch (education)

Education is a fundamental right in India, but due to resource constraints, students rely heavily on their teachers for knowledge acquisition. Therefore, prioritizing a teacher's professional well-being (PWB) is necessary to improve the quality of education and increase the chances of achieving Sustainable Development Goal 4 (SDG4).

Well-being (WB) is often dependent on personal or cultural perspectives, and there is no universally accepted factual truth about it (Thin, 2018). Understanding WB is a constructive process that develops from people's interactions and cultural resources. So, it is important to explore how Indian teachers perceive social and cultural factors in connection with their PWB.

To investigate these perceptions, the research adopts a critical realist (CR) (Bhaskar, 2020; Archer et al., 1998) philosophical viewpoint and considers empirical manifestations such as physical health and relationships. The study aligns with Bronfenbrenner's (1974) bio-ecological model, highlighting the interconnectedness of PWB with socio-cultural structures.

The methodology focuses on hearing teachers' personal experiences through deliberate discussions (Ross 2019), abductive information analysis (Thompson, 2022), and thematizing of values and issues based on Bronfenbrenner's model.

In summary, culture and societal structures influence teachers' behaviors, beliefs, and identities. Teachers' sense of self is shaped by their membership in social groups and categories. Central to their perspectives is an understanding that culture guides human behavior and societal operations. Thus, the research methodology must allow for the decoding of shared meanings, symbols, and practices that foster social cohesion, enable communication and cooperation, and influence well-being.

keywords: Methodology, Interviews, Ethics, Snowball sampling, Critical Realism (CR)

Psychologia

chair: dr Zuzanna Toeplitz

Co sprawia, że słowa krzywdzą? Postrzeganie i konsekwencje przejętej mowy nienawiści

Dominik Puchała (psychologia)

Gdy osoby z grupy większościowej mają częsty kontakt z mową nienawiści, odwracają się od niej, a w konsekwencji nasilają się ich uprzedzenia wobec ofiar nienawistnego języka (Soral i in., 2018; Soral i in., 2023). W przypadku mniejszości z kolei mowa nienawiści powoduje na przykład

pogorszenie ogólnego dobrostanu (Zochniak i in., 2023). Według obecnej literatury inaczej jest w przypadku przejętej mowy nienawiści, czyli wypowiedzi obraźliwych używanych przez same mniejszości w celach emancypacyjnych (Butler, 1997; Gaucher i in., 2015). Ta zdaje się mieć pozytywne skutki (Gaucher i in., 2015).

Do tej pory jednak badania nad przejętą mową nienawiści prowadzono przede wszystkim z użyciem miar deklaracyjnych, a także z pominięciem perspektywy osób z mniejszości. Jednocześnie większość z nich była przeprowadzona w relatywnie mało dyskryminacyjnym kontekście społeczno-politycznym. Ponadto w dotychczas prowadzonych eksperymentach podkreślano rolę statusu mniejszościowego dla przejętej mowy nienawiści, choć nie ma to jednoznacznego poparcia teoretycznego (Anderson, 2018).

Chcąc wypełnić te luki, przeprowadziłem trzy badania – 1) wywiady pogłębione (N = 12), 2) eksperyment laboratoryjny (N = 103) oraz 3) eksperyment online (N = 489). Celem tej serii badań było odpowiedzenie na następujące pytania badawcze:

- 1) Czy w środowisku homofobicznym również mamy do czynienia z łagodniejszą reakcją na przejętą przez osoby LGBT+ mowę nienawiści w porównaniu z reakcją na zwykłą mowę nienawiści wobec tej grupy?
- 2) Czy łagodniejsza reakcja występuje zarówno na poziomie deklaracyjnym, jak i na poziomie reakcji ciała?
- 3) Czy wiąże się to z desensytyzacją na zwykłą mowę nienawiści?

Według respondentów i respondentek w pierwszym badaniu przejęte obelgi z jednej strony nie są obraźliwe, ale z drugiej strony mogą mieć negatywne konsekwencje w postaci m.in. normalizacji zwykłej mowy nienawiści. Przeprowadzone wywiady pozwoliły również na wybranie bodźców do badania drugiego. Sprawdzono w nim, czy wypowiedzi obraźliwe usłyszane w kontekście Parady Równości są postrzegane jako mniej obraźliwe, a reakcja serca jest na nie inna w stosunku do wypowiedzi obraźliwych usłyszanych na Marszu Dla Życia i Rodziny. Okazało się, że osoby badane rzeczywiście traktowały obelgi z Parady Równości jako mniej obraźliwe niż z drugiego zgromadzenia. Efekt ten był nasilany przez homoseksualną orientację respondentów. Inaczej było w przypadku pomiaru akcji serca. Różnica między pomiarem deklaracyjnym i niedeklaracyjnym była podstawą do przeprowadzenia badania trzeciego, w którym zweryfikowano, czy konsekwencje przejętej mowy nienawiści są takie same jak konsekwencje zwykłej mowy nienawiści, tj. prowadzą do odwracania się od języka nienawiści. Zgodnie z przewidywaniami, osoby, które słuchały przejętej mowy nienawiści, były – tak jak osoby słuchające zwykłej mowy nienawiści – mniej skłonne do zgłaszania prawdziwie nienawistnych wypowiedzi napotkanych w Internecie. Związek ten zapośredniczony był przez desensytyzację. Wyniki wszystkich trzech badań omówione zostaną w odniesieniu do konsekwencji stosowania przejętej mowy nienawiści w środowisku osób LGBT+, które walczą o równouprawnienie.

keywords: przejęta mowa nienawiści, pomiar tętna, osoby LGBT+, metody mieszane

Pośrednicząca rola dostępności umysłowej mentalnych reprezentacji związanych z wyrazami w Efekcie Wzmocnienia bodźców wizualnych i smakowych

Dawid Żuk (psychologia)

Spędzamy znaczną część naszego życia w towarzystwie innych ludzi, dzieląc się z nimi różnymi doświadczeniami, np. chodząc na koncerty, oglądając krajobrazy lub jedząc razem posiłek. To, czy dzielimy się tymi doświadczeniami z kimś, czy sami ich doświadczamy, ma na nas znaczący wpływ. Współdzielenie z drugą osobą rzeczywistości zwiększa odczuwane wsparcie (Woods, 2016), zaspokaja potrzeby bliskości i zrozumienia (Wheatley i in., 2012). Wspólne doświadczanie bodźców, gdy oboje partnerów interakcji kieruje uwagę na tę samą czynność, sprawia, że bodźce te stają się bardziej intensywne, np. zjedzenie kawałka czekolady staje się przyjemniejsze i smaczniejsze, gdy jemy ją jednocześnie z drugą osobą, a jeszcze bardziej nieprzyjemne i mniej smaczne, gdy czekolada jest gorzka (Boothby, 2014). Ten efekt jest również prawdziwy np. dla odczuwanego stresu. Odczuwamy go silniej, gdy obok jest druga osoba, która też go odczuwa z tego samego powodu co my. Jedno z wyjaśnień tego efektu polega na mentalizacji, czyli na wyobrażeniu sobie co musi przeżywać druga osoba badana, co powoduje „podwójne” przeżywanie danych odczuć (Nahleen, 2019). Zjawisko intensyfikacji występuje tylko wtedy, gdy znamy osobę, z którą dzielimy doświadczenie. Jest ono także tym bardziej nasilone, im bardziej nadajemy na tej samej fali z drugą osobą, innymi słowy, im lepiej się dogadujemy. Ponadto takie wspólnie doświadczane bodźce są lepiej zapamiętywane (Shteynberg, 2010), bardziej absorbujące i otrzymują więcej zasobów poznawczych, gdy poświęca się im wspólną uwagę (Shteynberg i Galinsky, 2010). W najbliższym badaniu sprawdzę czy w efekcie wzmocnienia pośredniczy dostępność umysłowa wyrazów związanych z relacjami. Dostępność ta będzie mierzona za pomocą czasów reakcji. W badaniu tym będą brały udział 2 osoby. W zależności od warunku będą one się znały lub będą to dwie obce osoby. O ten aspekt zadbam na etapie rekrutacji. Badani ci będą oceniali bodźce wizualne – krajobrazy – pod względem tego jak bardzo im się podobają oraz spróbują kostkę czekolady. Zakładam, że jeśli dwójka przyjaciół siedząca obok siebie będzie oceniała te obrazy oraz próbowała kostkę czekolady, to oceni je wyżej, niż badani nie znający się. Wyjaśnieniem tego efektu będzie czas reakcji na wyrazy związane z relacjami, który zakładam będzie się różnił w zależności od tego kto siedzi obok nas. W badaniu tym będę także kontrolował czasy reakcji na wyrazy niespołeczne. Dodatkowym elementem będzie sprawdzenie motywacji do uczestnictwa w badaniu z drugą osobą badaną. Zakładam, że czynnik ten będzie moderatorem efektu wzmocnienia to znaczy że u osób nie mających ochoty na spotkania z innymi w czasie wypełniania badania nie zajdzie efekt wzmocnienia nawet jeśli będą wypełniali badanie z przyjacielem oraz że zajdzie taki efekt u obcych osób, jeśli ci będą mieli dużą motywację do bycia z drugą osobą.

keywords: Efekt wzmocnienia, eksperyment, dostępność umysłowa

Lek na stres - czy metformina może przyczynić się do zapobieżenia epidemii zaburzeń związanych ze stresem? Przedstawienie założeń teoretycznych i metodologii projektu PHASR-PP.

Julia Mituniewicz (psychologia)

Obserwowany w ostatnich dekadach wzrost liczby zaburzeń psychicznych związanych ze stresem (stress-related disorders) wpływa nie tylko na obniżenie dobrostanu jednostek, ale prowadzi również do ogromnych kosztów ekonomicznych i społecznych (Vos, 2012). Pomimo zmiany paradygmatu w badaniach związanych ze zdrowiem psychicznym z nurtu, w ramach którego rozpoznawano i leczono już wykształcone jednostki chorobowe, na nurt, w którym identyfikuje się zestaw czynników ryzyka wspólny dla wielu różnych zaburzeń, a następnie próbuje zapobiegać rozwojowi w pełni wykształconych zespołów objawów klinicznych poprzez metody prewencyjne (Kalisch, 2015), żadna z dotychczas przetestowanych interwencji psychologicznych czy behawioralnych nie przyniosła jednoznacznych efektów.

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom rosnącej epidemii chorób psychicznych związanych ze stresem, nasze badanie ma na celu przetestowanie skuteczności powszechnie dostępnego na rynku leku (Metformina) w prewencji zaburzeń psychicznych oraz rozpoznanie jego potencjału jako metody wspierania odporności na stres. W poniższej prezentacji omówię biologiczne założenia modelu (m. in. znaczenie zahamowania szlaku sygnałowego mTOR, związek integralności bariery krew-mózg ze zdrowiem psychicznym i układem odpornościowym), będącego podstawą teoretyczną projektu PHASR-PP (PHARmacological Augmentation of Stress Resilience – Proof of Principle), w którym będę brał udział.

Badanie zostanie przeprowadzone w schemacie podłużnym rozciągniętym na 11 miesięcy. Osoby badane zostaną poddane rozległej baterii testów na początku eksperymentu, co posłuży nam przy określaniu moderatorów skuteczności interwencji. Grupa eksperymentalna będzie przyjmować lek przez 3 miesiące. Grupa kontrolna w tym samym czasie otrzyma placebo. Przed i po interwencji wykonane zostaną skany MRI sekwencją pozwalającą zobrazować zmiany w przepuszczalności bariery krew-mózg. Pośrednimi wskaźnikami przepuszczalności bariery krew-mózg będą markery stanu zapalnego krążące w krwiobiegu (te pomiary również wykonamy przed i po interwencji).

Zgodnie z naszą konceptualizacją odporności na stres (Kalisch, 2015) na przestrzeni całego badania będziemy wykonywać co 4-tygodniowe, kwestionariuszowe pomiary natężenia przeżywanego w danym okresie stresorów oraz obecnego stanu zdrowia psychicznego. Uważamy, że w celu zobrazowania odporności na stres należy odnieść do siebie zmiany w samopoczuciu znormalizowane przez natężenie występujących w danym okresie stresorów. Osoby zdolne do utrzymania niezachwianego zdrowia psychicznego mimo występujących przeciwności nazwiemy odpornymi (o niskiej reaktywności na stres).

W naszych analizach będziemy sprawdzać hipotezy o związku niskiej reaktywności na stres z bardziej szczelną barierą krew-mózg, w wyniku oraz niezależnie od przeprowadzanej interwencji. Będzie to pierwsza kliniczna próba przetestowania leku w kierunku wspierania odporności na stres, która, mamy nadzieję, przyczyni się do poprawy jakości życia wielu osób oraz pomoże rozwiązać rosnący kryzys zdrowia psychicznego.

keywords: Panama, political leadership, leader, leadership style, political change

Stygmatyzacja i autostygmatyzacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – predyktory i mechanizmy zmiany

Sylwia Wajs (psychologia)

Osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych (SP) postrzegane są przez społeczeństwo w kategoriach łączących chorobę psychiczną z przestępczością, co nadaje im etykietę ludzi szczególnie niebezpiecznych i czyni silniej napiętnowanymi niż osoby z innymi dolegliwościami psychicznymi (Kulesza i in., 2013, Room, 2005). Zgodnie z modelem internalizacji stygmy Corrigan i wsp. (2002; 2012) świadomość bycia stygmatyzowanym oraz uznanie stygmatyzujących przekonań za prawdziwe może prowadzić do ich internalizacji, przeradzając się w autostygmatyzację. Niesie ona za sobą poczucie bezsilności, wstydu, winy, obniżenie samooceny i poczucia własnej skuteczności, to z kolei przyczynia się do powstawania efektu „po co próbować?” i rezygnacji z prób podejmowania terapii (Corrigan, 2009; Crapanzano i in., 2014). Osoby będące już w procesie leczenia nierzadko doświadczają stygmatyzacji od terapeutów, co może wiązać się z przerywaniem terapii, niską jej skutecznością i nawrotami choroby (Luoma i in., 2007). Nadal stosunkowo niewiele wiadomo jest na temat tego, jakie czynniki osobowościowe związane są większą podatnością na internalizację stygmatyzacji społecznej. Nie istnieją też badania dotyczące czynników pośredniczących w zmianach z zakresie autostygmatyzacji w polskich warunkach leczenia odwykowego. Celem planowanych badań jest odpowiedź na pytania jakie czynniki związane są z tendencją do stygmatyzacji osób uzależnionych, zwiększoną skłonnością do autostygmatyzacji, a także jakie zmienne mogą pośredniczyć w zmianach autostygmatyzacji osób uzależnionych w toku terapii.

Przeprowadzone zostaną trzy badania. W badaniu pierwszym przebadanych zostanie około 550 osób - kobiet i mężczyzn w wieku 18-65 lat zajmujących się zawodowo terapią uzależnień oraz niezwiązanych z tym obszarem. Badani wypełnią online ankietę i około sześciu krótkich kwestionariuszy sprawdzających stereotypy w stosunku do osób uzależnionych od SP, doświadczenia kontaktu ze wskazaną grupą oraz zmienne osobowościowe. Drugie badanie kwestionariuszowe (online) sprawdzające osobowościowe i socjodemograficzne uwarunkowania autostygmatyzacji zostanie przeprowadzone na około 80-ciu osobach - kobietach i mężczyznach w wieku 18-65 lat z problemem uzależnienia od SP. W badaniu trzecim przebadanych zostanie około 50-80 osób (mężczyźni i kobiety, 18-65 lat) z diagnozą uzależnienia od SP, biorących udział w podstawowym programie leczenia uzależnień, gdzie będą przeprowadzone pierwsze trzy pomiary (ostatni pomiar 1-3 miesiące po zakończeniu terapii). W badaniu kwestionariuszowym będą sprawdzane mediatory i moderatory zmian w zakresie autostygmatyzacji. Analizy zostaną przeprowadzone głównie w modelu korelacyjnym. Ponadto planuje się korzystać z modelu wielozmiennowej analizy regresji liniowej, analizy mediacji, wieloczynnikowej analizy wariancji, testu t-Studenta.

Oczekuje się, że osoby przejawiające tendencje do stygmatyzowania innych może cechować m.in. zmniejszona zdolność do mentalizacji czy wyższe wyniki osiągnięte na skalach narcyzmu. Terapeuci powinni osiągać niższe wyniki na skalach stygmatyzacji niż populacja ogólna, jednak w powyższym zakresie w ich grupie może występować duże zróżnicowanie (van Boekel i in., 2013). Ponadto, pewne zmienne osobowościowe, jak np. zwiększona wrażliwość na odrzucenie mogą być związane ze zwiększoną podatnością na internalizację stygmatyzacji. W przypadku braku stygmatyzacji ze strony terapeutów i innych pacjentów może dochodzić do zmian w zakresie wskazanych zmiennych w toku terapii, co z kolei będzie pośredniczyć w zmianach w zakresie autostygmatyzacji. Zbadanie poruszanych kwestii może pomóc w opracowaniu strategii terapeutycznych zorientowanych na redukcję autostygmatyzacji, co wedle dotychczasowych badań nad osobami z problemem uzależnienia powinno się przełożyć na większą skuteczność terapii oraz ograniczenie nawrotów choroby (Hayes i in., 2006).

keywords: stygmatyzacja, autostygmatyzacja, uzależnienie, substancje psychoaktywne

Wspieranie zdrowia psychicznego w organizacjach w rzeczywistości post-pandemicznej

Michał Ludek (nauki o zarządzaniu i jakości)

Pandemia Covid-19 dotkliwie wpłynęła na samopoczucie społeczeństwa, zmuszając do podjęcia działań w celu poprawy skali i efektywności interwencji nie tylko w zakresie zdrowia fizycznego, ale także zdrowia psychicznego (Hamouche, 2020). Jednym z możliwych kanałów takich interwencji są organizacje. W związku z pandemią, pojawiło się wiele problemów związanych z pracą, takich jak: napięcia związane z „home office”, wypalenie zawodowe i samotność. Mają one niekorzystny wpływ na samopoczucie pracowników, powodując narastający stres, niepokój i depresję (Giorgi i in., 2020). Osłabiają także resiliencję w dobie globalnego kryzysu. Mimo to, spora część organizacji nie wprowadziła znaczących praktyk odnoszących się do tego obszaru (Cullen, Gulati, Kelly, 2020).

Studenci szkół biznesu to często przyszli liderzy zespołów i organizacji. Bez świadomości znaczenia zdrowia psychicznego w organizacjach i umiejętności jego wspierania, nie będą dobrze przygotowani do współtworzenia post-COVIDowych działań mających na celu wzmocnienie zdrowia psychicznego. Kluczowe jest zatem kształcenie przyszłych liderów w zakresie rozumienia zdrowia psychicznego w organizacjach i uświadamianie im różnorodnych potrzeb pracowników w tym obszarze.

W ramach grantu wyszehradzkiego (tytuł projektu: Wspieranie zdrowia psychicznego w organizacjach: rozwój przyszłych liderów biznesu) przeprowadzono badanie dotyczące doświadczeń pracowników naukowych i studentów w procesie zdalnego nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego w środowisku akademickim.

Celem badania jest skupienie się na skutkach pandemii, wyciągnięcie wniosków, stworzenie rozwiązań w zakresie wsparcia zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia w post-covidowej rzeczywistości, w której rzeczywistość edukacyjna uległa nieodwracalnym zmianom.

Ze względu na specyfikę tematu zastosowano badania jakościowe – częściowo ustrukturyzowane wywiady pogłębione. Przeprowadził je zespół badaczy z czterech krajów Grupy Wyszehradzkiej: Czech, Słowacji, Polski i Węgier.

Wywiady odbywały się w formie bezpośredniej lub zdalnej, z wykorzystaniem platform komunikacyjnych (MS Teams, Zoom) lub telefonu. Próbę badawczą podzielono na grupę pracowników naukowych i studentów, która łącznie liczyła 80 osób (w tym 40 wykładowców i 40 studentów).

Częściowo ustrukturyzowane wywiady przeprowadzono między kwietniem a czerwcem 2023 r. Każdy wywiad trwał około godziny. Wywiady przeprowadzono w lokalnych językach, a następnie nagrano i spisano słowo w słowo. Łącznie zebrano około 80 godzin nagrań. Analiza obejmuje kluczowe kody i kategorie: fakty, emocje, myśli, radzenie sobie, relacje pomiędzy studentami a wykładowcami, wyciągnięte wnioski, przyszłość edukacji.

keywords: Zdrowie psychiczne, pracownicy, organizacja, pandemia Covid-19 , liderzy

Faces of social sciences

chair: : prof. dr hab. Mirosława Czerny

Measurements of distance in international trade of goods

Łukasz Gręda (social and economic geography and spatial management)

Distance is one of the basic geographical concepts used in various models. It can be defined in numerous ways, depending on context. The most frequently distinguished are physical distance, which is an empirically measured line between locations, and economic distance, understood as the cost of transport in space. Therefore, distance is a key element of various economic analyses, including those related to trade. One of the most often usage is the gravity model of trade. The popularity of its use is because of highly successful empirical analyses, despite its simplicity. Gravity model of trade assumes that trade exchange between two objects can be described in an

equivalent way to gravitational attraction, i.e., by the size of both objects and the distance between them. However, there is a lack of uniformity in measurements of distance. The oldest works in this field use the physical distance between points in a straight line, along a road or railway track. Determining the distance between countries, which are spatial objects, becomes more complicated. There is assumption that the distances between them can be defined as the distance between their capitals or largest cities, less often between their centroids. However, these are not the only possibilities. Distance can be calculated in many other ways, based on average distances, centers of gravity or equidistance. An additional field for measuring distance is provided by remote sensing methods, which allow obtaining data for the entire world, varied in time and methodologically uniform. These three characteristics allow to use more sophisticated methods, without worries about their quality. There is particularly great potential in data on light emissions at night because they are comparable on the actual place of residence of the population and economic activity.

Therefore, it is important to standardize this issue and determine the differences between various distance measures and their impact on the analyses.

To this aim, my work will develop a full gravity model of trade using many different measures of distance. Some of them come from a literature review, some are of the author's own origin based on cartographic and remote sensing methods. Then, using the AIC and BIC information criteria, I will determine which of the distance measures give the best estimates. I expect that proprietary measures based on remote sensing data will provide the statistically better results. However, no major differences are expected between the most popular measures (such as the distance between capitals and the largest cities). The comparison of the methods according to their complication and actual usefulness will be part of future projects.

keywords: distance, trade, gravity model, city, remote sensing

Comparison of principles of corporate taxation after regaining independence of Poland in 1918

Jerzy Litwinow (law)

The Polish state after regaining independence faced many problems.

In terms of legislation, the pressing need was to unify the laws inherited from the partitioners. This also, or perhaps even primarily, concerned tax law. Legislation regulating income tax differed greatly in Austria, Prussia and Russia. In Russia, the income tax did not exist, but there was a bill that was approved by royal sanction in 1916. This law was also intended to apply to the Polish Kingdom, which was part of the Russian Empire, but ultimately did not manage to come into force.

In Austria-Hungary there were two parallel legal systems in force in the field of taxation, which were inherited by independent Poland. The Austro-Hungarian income tax legislation met many of the demands of the tax law doctrine of the age. In terms of corporate taxation, there was an industrial (profit) tax, which despite its name was de facto a corporate income tax.

In Prussia, there were also income tax regulations, including corporate taxation. The Prussian model was (along with the English model) a kind of template for tax law laws adopted in other countries, including Poland in the interwar period.

The aim of the speech is to illustrate the basic principles of corporate income taxation in the partitioned states (which tax law was inherited by independent Poland). Also, the aim of the speech is to try to answer the question of whether these taxes were indeed a corporate income tax.

The research hypothesis is that the income tax regulations existing in Prussia, Austria-Hungary and the bill in Russia were indeed regulations of corporate income tax independently of their formal name.

Much of the existing literature focuses on personal income tax, while the principles of corporate taxation represent a research gap.

The method of historical analysis of legal acts in the selected historical period in Poland was used.

keywords: Taxation of corporate entities; income tax; Polish partitions, CIT

Copyright Analysis of Borrowing from Folk Music: Opportunities and Threats

Dominik Świątkowski (law)

The primary objective of this research is to delineate the limits of legally borrowing from folk music into new compositions and to identify the opportunities and threats associated with such practices. Specifically, it aims to assess the legal implications for both borrowers and the creators or communities whose music is utilized.

This research is guided by three key hypotheses. First, borrowing from folk music poses a significant risk of appropriation due to the frequent inability to identify the original author. This issue is exacerbated by the lack of opposition voices, leading to unchecked appropriation. Second, it is easier to obtain copyright protection for adaptations of folk music than for other genres, owing to the inaccessibility of original versions. Third, in jurisdictions where folk music is considered part of the public domain, the risk of infringing on the rights of the rightful owners is significantly lower. Another hypothesis suggests that legal systems with formal copyright registration processes face higher risks of folk art appropriation. To illustrate these complexities, this paper references case law from various legal systems, particularly emphasizing the United States. The analysis also examines which alterations in folk music may result in distinct copyright protection and which are insufficient for such protection.

The methodology employed in this paper includes a dogmatic approach, focusing on the analysis of legal texts and case law. Supplementary to this, a comparative method is utilized, drawing on legal frameworks from the European Union, the United States, and the United Kingdom, while also considering other jurisdictions where relevant.

Preliminary findings suggest that due to the current copyright regime, there is a significant risk of appropriation and the boundaries of legal borrowing from folk music are difficult to define, particularly in balancing the rights of folk communities with the copyrights of borrowers. On the other hand, borrowing can help disseminate cultural heritage by promoting folk art. However, the lack of a clear legal framework creates a grey area, potentially leading to excessive remuneration for authors who borrow from folk music. Therefore, this paper will propose ways to mitigate these issues.

keywords: folk music, copyright, borrowing

Justinian's Digest- unidentified coursebook of Roman Law

Kimberly Sas (law)

The Digest are the most comprehensive part of the codification of Roman law created at the behest of Emperor Justinian. Completed in just three years and named “the temple of justice” by the ruler, it was a priceless source for jurists throughout the centuries. However, in terms of educational value, the Digesta was dethroned by the Justinian Institutions, of which the textbook of Gaius was the prototype. From the latter one, young lawyers learned this difficult discipline. The Digesta, on the other hand, as a work created from selected quotations from jurists, served as a treasury of the most varied legal cases. But it not seems right to claim, that it was the only function of the Digest. Such a statement can arise from, when the reader will take a look at the structure of majority of the chapters within. Diligent analysis of their systematical structure and their content leads us to conclusion, that information collected were chosen and systematised in logical way. As a result, such an order of content creates a pattern. Pattern which occurs frequently especially in titles devoted to various kinds of legal lawsuits. If we will focus on some of these like De noxalibus actionibus or De naufragia actione we will observe that every of them starts with proemium providing the definition. Sometimes in shape of an exhausting description explaining the reason behind its creation, a significance to the society. Sometimes just as a collection of concrete terms necessary to understand and enforce the law. Next passages refer to the legal position of the claimant and the defendant together with an exception from those rules enriched with a wide variety of legal cases. The closer to the end we get more likely we will find specific information about the representation in court, what will happen in case of a death of a party to the conflict or a limitation in time. Some actions will be also summarised with lex containing an extraordinary detail, which plays the role of an embellishment or in other words “a cherry on the top of the

cake”. These “cherries” are quite easy to identify as they make an impression to appear completely out of nowhere and in obvious way don’t stick to the rest of leges or in the form of a sophisticated legal case or an ingenuous citation. The main goal of a presentation will be to show that above-mentioned structure is no different from the one present in modern coursebooks of legal science. And therefore to prove that the Digest are and always have been an underrated handbook of Roman law.

keywords: Roman Law, education, definition, the Digest, structure

Research methods on news avoidance. A systematic literature review

Agnieszka Wojtukiewicz (communication and media studies)

The dynamically growing scale of news avoidance and the urgent need for research on this new phenomenon have led to blurring and ambiguity in the conceptualization as it is not entirely clear how to define "news avoidance". There are few scientific papers that systematically deal with „news non-attendance". Moreover, in quantitative research, low levels of news consumption are often equated with news avoidance while it is not always associated with deliberate, intentional behavior. The subject of this paper is a systematic review of methods used in scientific research on news avoidance. Its purpose is to describe the scope of research being conducted and to indicate new areas of exploration.

In general news avoidance means low news consumption over a long period of time. At the operationalization level, many researchers agree that two types of avoidance can be distinguished: intentional, i.e. active resistance and rejection of information, and unintentional, i.e. choosing a different form of spending time. The news however is defined as new, important information that appears on the media and is related to the current events.

The above findings and theoretical challenges became the premises for conducting this analysis of empirical research on the phenomenon of news avoidance. The following research questions were formulated: What methodological approaches, methods and tools are used in research on news avoidance? What theoretical and practical implications of this research can be identified?

This systematic review procedure was adopted based on the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) protocol. The search was conducted in 2023 in the Web of Science using the keyword: "news avoidance". In the first stage, 147 articles were identified, however, after applying strict exclusion criteria, the final analysis included 24 articles published in scientific journals between 2019 and 2023. The basic characteristics of the publication included the following categories: author/authors, name of the journal, year of the study, country, research sample, research goals, adopted definition of „news avoidance", methods and tools used.

The conducted systematic analysis contributes to the development of research theory on news avoidance, which may enrich the conceptualization. The study of secondary sources, i.e. the methods and tools used, is important for constructing new ways of researching news avoidance and indicates innovative directions for further research.

News avoidance has serious consequences, which in the case of global crises, such as pandemic or war, may affect human health or life. Moreover, the information deficit results in an increase in social inequality, lack of political awareness and a decrease in civic responsibility. It is much more difficult for people who avoid news to make political decisions based on reliable knowledge. Avoiding news is a real threat that more and more newsrooms and media companies have to face. Appropriate media management can help to convince audiences to follow the news. The conducted research allows for better understanding of the contemporary recipient of media messages as well as the development of practical recommendations in the field of social communication and ways of conveying messages in important social situations.

keywords: News avoidance, systematic reviews, methodology

Effectiveness of legal food labelling schemes in the EU

Anna Jackowska (law)

This research project focuses on the question of the effectiveness of legal food labelling schemes. Several voluntary food labelling schemes are in use in the member states of the European Union. De lege ferenda negotiations are currently underway at EU level to harmonise the schemes across the European Union. The topic of the effectiveness of food labelling systems is therefore a very topical issue from a practical and legislative point of view. Despite the widespread interest in the issue of food labelling due to the announced changes in EU legislation, there is still a lack of comprehensive and exhaustive research dedicated to this issue. On the basis of the scientific analysis carried out, it is possible to draw practical conclusions that could enrich or modify current food labelling systems, making them more reliable and trustworthy.

The presentation will take up the topic of legal food labelling schemes.

The main research problem will be an attempt to answer questions, on the basis of the adopted methodology, about the effectiveness of legal food labelling systems, about the practical aspects of the impact of food labelling systems on consumers' dietary choices - the question of the neutrality of the systems, the promotion of consumer health and the reduction of transaction costs of food production. The dissertation will therefore attempt to answer the following research questions: Which of the functioning food labelling systems can be classified as the most effective using a comparative and empirical method? Do nutritional labelling systems achieve the objective of protecting the life and health of the consumer? What are the economic effects of the introduced regulations on consumers?

If we hypothesise that food labelling schemes are not necessarily efficient and that consumers who make a purchase decision based on the information on the label do not necessarily understand the meaning of the information, thus unnecessary transaction costs may be generated.

The aim of the project is a legal and economic analysis of systems of nutrition labeling on the front of the package in terms of their effectiveness. The aim of the work is to compare functioning food labeling systems and verify the hypothesis based on an arbitrary methodology to objectively evaluate the effectiveness and optimality of the systems using a few selected foodstuffs as examples. The project will aim - through the use of a comparative and empirical method - to identify universal criteria that make it possible to evaluate a given labeling system as more or less reliable.

keywords: food labelling schemes, food law, nutriscore, European Union law

Panel 2

Politics and policy

chair: dr Agnieszka Dudzińska-Jarmolińska

How to appeal to fear in a fearful context? War proximity and the perception of populists in pre-election debates

Konrad Kiljan (communication and media studies)

In recent years, academic interest in populism has surged, attracting scholars in media studies (Vresse 2018, Kalsens 2019, Bracciale 2021, Finlayson 2022) and political science (Berman 2021, Hunger & Paxton 2022, Klinge et al. 2023). Studies have indicated that populists often use more negative and fewer positive emotional appeals than mainstream politicians (Widman 2021) to fuel narratives of ordinary people versus corrupt elites (Skonieczny 2018). However, the impact of this rhetoric can vary among specific audiences (Schumacher, Rooduijn, Bakker 2022). This research aims to empirically validate the emotional dynamics underpinning the success of populism in contemporary politics, particularly examining how their effectiveness changes when external sources of fear influence the political scene.

An analysis of data from six countries with elections in 2023 tests whether geographical proximity to war affects the frequency of fear appeals across the political spectrum and their impact on politicians' reception. By examining the prevalence of emotional language and the emotions elicited among online audiences, the continued relevance of populism theories in the context of the 2023 elections is assessed. Emotions play a central role in populist rhetoric, often characterized by fear-mongering (Bonikowski 2017, Rico et al. 2017, Skonieczny 2018,). Traditionally, emotions were seen as essential for establishing connections and trust between leaders and the public (Marcus 2000) and for mobilizing emancipatory movements (Bargetz 2015). However, recent populist movements have complicated this view, with democratic politicians struggling to find an effective rhetorical alternative to fear-mongering (Moffitt 2016).

Events such as pandemics, climate change, and war have made constructing optimistic narratives more challenging (O'Regan 2023). Yet, it remains uncertain whether increased emotional appeals enhance electoral performance. Populists often monopolize fear, depicting mainstream elites as threats to citizens' freedom and well-being. The Russian aggression against Ukraine has introduced another source of fear, though its effect varies across Europe (Anghel & Jones 2023). This study explores whether populists and mainstream politicians adopt different emotional strategies when war is nearby.

The study compares emotional dynamics in pre-election debates in three countries bordering Russia (Estonia, Finland, Poland) and three distant countries (Netherlands, Greece, Spain). Methodology employs the concept of pathos, where speakers elicit emotions for rhetorical gain. Emotional appeals in text can be manually annotated (Gajewska et al. 2024). A manual annotation scheme is automated for annotation with OpenAI's GPT model. Initial investigations show GPT models can perform similarly to untrained human annotators (Gilardi, Alizadeh, Kubli 2023). This method allows us to determine if emotional appeals vary across different countries.

The analysis covers intensity and distribution of five basic emotions: joy, sadness, fear, anger, and disgust, based on Paul Ekman's concept of culturally universal basic emotions. This quantifies the prevalence and intensity of emotional appeals in political speeches, offering insights into how politicians influence public opinion. Initial results from the Polish pre-election debate indicate high levels of anger and fear, with right- and left-wing speakers using more emotional appeals than centrists. Fear appeals were highest among populist right-wing speakers. The results confirm the effectiveness of automatic language analysis in comparing emotional appeals across political contexts.

keywords: political communication, emotional appeals, war proximity, debates, populism

Empirical model of research on the impact of populism on diplomacy

Jakub Drożdż (political science and public administration)

The purpose of the presentation is to present an empirical model of research on the impact of populism on diplomacy (foreign service & ministries of foreign affairs), indicating the populist capture or politicization of diplomacy.

Definitions:

Populism is a “thin” ideology (division of Self & Others, anti-elitism) combined with a “thick” ideology, such as conservatism, nationalism, socialism, etc.;

Diplomacy is understood as an institution (both formal & informal norms, rules and practices), which takes an organizational form of foreign service & ministry of foreign affairs.

During the recent years many diplomacies experienced the phenomenon of the political capture or politicization by the populist governments. This phenomenon could have been seen in various countries, such as Hungary, Brazil, Italy, Philippines, USA, Austria or Poland.

Some of the cases was researched and described by the researchers such as Cadier or Lequesne, who pointed out the effect of politicization or populist capture of foreign policy on chosen countries (case study). During my literature review, however, I noticed that the diplomacy is only a part of research on the impact of populism on foreign policy for most of the researchers (in e. Cadier, Destrandi), with some exemptions. The researches that focused on diplomacy itself specifically were those by Visnovitz & Jenne, Muller & Gazsi (but those latter in the context of de-Europeanization), Drezner (USA) and Lequesne (Poland, Austria, Italy cases). Each and every researcher described the features and impact of populist impact on diplomacy (or populist capture). The hypothesis, based on the findings by other researchers, is that populists are fundamentally in conflict with diplomacy and struggle to politically capture the diplomacy.

However, there hasn't been proposed the general model of research on the impact of populism on diplomacy, that would indicate whenever the populist capture of diplomacy happened. Thus, a research gap – lack of framework empirical model that proves that diplomacy encountered the populist capture – exists.

Within the presentation I will propose a model of research on the relation between populism and diplomacy, assessing the impact of the populism on the diplomacy and indicating if the populist capture or politicization of the diplomacy appeared.

The model sums up the researches of Lequesne, Drezner, Visnovits & Jenne and Muller & Gazsni, as well incorporates findings by other researchers on the populism & foreign policy relations. It focuses on functional, organizational dimensions as well as on values within diplomacy and proposes several indicators for the populist capture of diplomacy assesment, and is based on research/findings of the aforementioned researchers, that focused on relation populism-diplomacy.

The work is grounded both in institutional & institutional change theories within international relations.

keywords: Diplomacy, populism, foreign service, foreign policy

Universal Basic Income in illiberal democracies – democratic mobilization or populist petrification?

Marek Kaczmarczyk (law)

Throughout history rulers have been aware of their role in easing social tensions. And even where there was no standard solution, the economic ones seemed to be the most appropriate. Nowadays, one of these wellbeing-oriented answers under discussion is the Universal Basic Income (UBI). UBI in its basic form is the transfer of money to all individuals at regular time intervals, regardless of meeting any criteria, in an amount that ensures the possibility of a dignified life. Thus, among the characteristics would be: universality, unconditionality, individuality, uniformity, certain frequency, in-cash transfers and adequacy.

In the light of the third wave of retreat from democratization, it should be considered to what extent the introduction of such an institution will free citizens from the grip of populism, and to what extent it will lead to the consolidation of the system. While guaranteeing the social peace may lead to the petrification of the political system, bearing in mind that the nature of UBI is inherently democratic, implementing this phenomenon in illiberal surroundings may instead lead to social mobilization and systemic modernization. We can then have an increase in participation and systemic transition, but also a “escape from freedom” and systemic petrification, which should also be kept in mind in all UBI discussions.

The purpose of this talk is to analyse the potential of UBI in social mobilization. This analysis will be based on the literature relating to the impact of UBI on social participation, as well as on report data systematizing the effects of UBI pilots conducted to date. In this context, the issue of good faith in constitutional law will also be addressed with regard to the possibility of using an inherently democratic tool in a regime of questionable democraticity. The above will allow us to reflect on the systemic value of UBI in the context of a return to liberal democracy, or its further weakening.

It is necessary to use a comparative method, in which it will be possible to show the similarities and differences between specific UBI pilot programs and their social and systemic repercussions. However, the dominant research method should be the system method immanent to the critical analysis of legal and jurisprudential texts. Repercussions on the constitutional feasibility or necessity of UBI implementation will also result from an intuitive method based on a review of the literature on the subject.

keywords: Universal Basic Income; Constitutional law; Populism; Illiberal democracies; Civic society

The Recognition of Scotland, Wales and Northern Ireland in the Creation and Implementation of the United Kingdom’s Global Britain Strategy. Challenges, Actions and Evaluation

Zuzanna Ptaszyńska (political Science and Public Administration)

The research questions asked by the speaker are: how does the recognition of the unique identities and interests of Scotland, Wales, and Northern Ireland influence the creation and implementation of the UK’s Global Britain strategy? How does the UK’s government try to balance these identities while maintaining a strong and cohesive sense of Britishness in its global strategy? Thus, the aims of the research are to evaluate the impact of recognizing these three nations on the UK’s global strategy and to examine governmental strategies for balancing the UK’s identities in this matter.

The Global Britain strategy aims to enhance the state’s influence globally, focusing on trade, security, and cultural diplomacy. It seeks to project the UK as a cohesive unit while recognizing internal diversity. Dolowitz and Marsh (2000) argue that political legitimacy is enhanced when regional identities are acknowledged in national policymaking. Their research indicates that inclusive foreign policy strategies can lead to better outcomes. McHarg (2018) explores the tension between cultivating a unified British identity and recognizing regional differences. She

suggests that the UK's strategy must navigate these dynamics carefully to avoid driving separatist movements. Keating, Cairney and Hepburn (2008) analyse the mechanisms for policy coordination between the UK's government and devolved administrations. Their findings suggest that effective communication and cooperative frameworks are essential for harmonizing diverse interests within a cohesive national strategy.

The main claim is that the recognition of Scotland, Wales, and Northern Ireland in the Global Britain strategy leads to more cohesive and effective foreign policy outcomes by enhancing political legitimacy, economic stability, and cultural diplomacy. At the same time, the balance between recognizing these differences and emphasizing the unity of the UK is important and difficult, especially in the face of separatisms.

The first part of the speech will be devoted to discussing two things: Brexit's impact on devolution, and the formation of Global Britain strategy. In the second part, the speaker will talk about balancing the opting for UK's unity and regional diversity in British politics. Then, the foreign policy interests of Scotland, Wales and Northern Ireland, and the actions taken by the UK's government in this regard will be discussed. Finally, the most important challenges in this area will be identified and an assessment of the recognition of these three nations in the global strategy will be made.

The main methods used in the research are: content analysis (analysis of strategic documents, international agreements, government and parliamentary reports, speeches, memoranda, soft power of states rankings, etc.) and discourse analysis (used to study the language and communication practices which shape social interactions, identities, and power relations. It emphasizes the importance of social, cultural, and historical context, and exposes the implicit messages and assumptions within a text. It also includes media, political and academic discussion around the selected research problem).

keywords: United Kingdom, Scotland, Wales, Northern Ireland, Global Britain

A Systematic Literature Review and Case Study on the Political Feasibility of Universal Basic Income

Przemysław Warchałowski (political Science and Public Administration)

Universal Basic Income (UBI) has emerged as a novel and controversial policy proposal in the realm of social welfare and economic policy. Many papers were published on its theoretical assumptions, features and justification (e.g., van Parijs & Vanderborght, 2017; Gentilini et al., 2020; Widerquist et al., 2013; Raventós, 2007; Standing, 2017). Only in the recent years, highly developed countries started to examine possibilities and consequences of introducing Universal Basic Income as a permanent solution (Widerquist, 2018).

This presentation builds on findings from a systematic literature review, which explored conceptualization and factors basic income feasibility. The main goal of conducting the systematic literature review was to provide a comprehensive understanding of how feasibility is being conceptualized in UBI case and identify the key factors that impact the political feasibility of analyzed policy proposal.

Research questions:

1. How is feasibility conceptualized in the literature on UBI?
2. What are the factors influencing the feasibility of UBI proposal?

Thematic synthesis was used to identify key themes and concepts across different types of studies on the feasibility of UBI. To address research questions, data was gathered from two databases: Scopus and Web of Science. After all exclusions of duplicates and irrelevant studies, 57 documents were taken for review. The literature was then individually analyzed using the MAXQDA program.

The analysis shows 2 central themes linked to the research questions:

Feasibility type, which refers to the character of feasibility analysed by authors such as: financial, political, psychological, strategic, institutional, behavioral and economic.

Factors, which are impacting positively or negatively the feasibility of UBI such as: features of UBI scheme, country context, attitude towards UBI, institutional dynamics, economic environment and financial capability.

This presentation extends this analysis to a central gap identified in political feasibility studies. Political feasibility—an often underexplored issue of public policy analysis—emerges as a crucial dimension for understanding the real-world applicability and acceptance of UBI, a policy whose revolutionary aims face major implementation challenges.

Despite growing interest in the topic, political feasibility remains under-researched, especially regarding public perception, policy advocacy, and legislative adaptability, which are essential for UBI's sustainable adoption. This presentation introduces the framework of political feasibility proposed by De Wispelare and Noguera (2012), which is tested empirically through an exploratory case study based on expert interviews in Poland.

My study addresses the gaps in UBI literature by examining how political feasibility is understood among diverse stakeholders, including policymakers, academics, and social movement advocates. Using thematic analysis of expert interviews, I aim to refine the current political feasibility framework for UBI and contribute to a better theoretical understanding of the factors that influence the adoption of transformative social policies. Ultimately, this research underscores the importance of political feasibility in assessing the future of universal policies like UBI, providing a foundation for more robust frameworks that can guide policymakers in contested social policy areas.

keywords: Universal Basic Income, literature review, feasibility, public policy, expert interviews

Cross-border activity of a branch of a credit institution

Agnieszka Bartolik (law)

The principle of the freedom to provide services functioning within the European Union is subject to certain limitations in the case of entities supervised by the Polish Financial Supervision Authority (Komisja Nadzoru Finansowego). Credit institutions within this group, as institutions of public trust, play a special role in the economy, which necessitates the establishment of appropriate institutional frameworks aimed at ensuring their operational stability and the safety of clients. At the same time, an overly strict and formalistic approach to the legal regulation of the banking sector may restrict the freedom of economic activity without simultaneously increasing benefits for the stakeholders of credit institutions, rendering such an approach purposeless. It is necessary to strike a balance between a high level of protection and excessive formalism in conducting business activities by credit institutions.

The aim of the presentation at the interdisciplinary conference is to attempt to answer whether, under the regulations contained in the Polish Banking Law Act of August 29, 1997, a branch of a credit institution can provide banking services in EU Member States other than Poland. In the event of an affirmative answer, the speaker will also address the possible limitations of the analyzed model, as well as any additional conditions that must be met by the credit institution.

The topic of the presentation was chosen due to the legal uncertainty faced by credit institutions planning foreign expansion. The issue of conducting cross-border activities by branches of credit institutions is not directly regulated in Polish law, which raises doubts about the admissibility of such a solution. Since credit institutions are subject to the supervision of the Polish Financial Supervision Authority, fear of potential sanctions may, in practice, inhibit their business growth potential by creating barriers to entry into new markets.

Answering the question posed in the presentation will require an analysis of the sources of EU law regulating the freedom to provide services, as well as the foundations of EU banking law. It will also be necessary to examine the nature of conducting business activities in the form of a branch.

The preparation of the presentation will employ the traditional dogmatic method used in legal studies, relying on linguistic, teleological, historical, and systemic interpretation methods. The application of this method will be based on the analysis of normative acts of significant importance to the issue at hand, the views of legal doctrine, and the EU's case law, which serves as the basis for understanding the scope and manner of exercising the principle of freedom to provide services.

keywords: Single Passport, bank, Freedom to Provide Services

Perception of the strategic process by city decision makers

Michał Stokowski (Social and economic geography and spatial management)

The basic feature of strategic conduct is the pursuit of set goals over a certain, usually distant, time horizon. Depending on the characteristics of the entity, the perception of long-termism can be variable. Often, for local government units, the horizon of strategic actions is about 10 years - such an average perspective is given to municipal development strategies (Martela, Janik, Bubak 2023). This is a period in which the local and global situation may undergo significant changes. It is worth mentioning the development of new technologies, climate and environmental changes, or demographic and economic trends (Dziemianowicz, Jurkiewicz, Stokowski 2023). One approach to projecting such changes is foresight, the premise of which is utility for strategy and the use of research methods. In addition to quantitative analyses, the approach also involves the use of qualitative methods to obtain knowledge from stakeholders. The result of foresight processes often are scenarios on which the strategic planning process can be based (Godet 2000). Under such conditions, it is worth answering the questions of whether local government decision-makers find strategic planning useful, what is their desired time horizon for strategy, how do they implement the planning process, and do they use foresight-like analyses - such as foresight - in doing so?

This presentation presents the preliminary results of a survey conducted as one of the stages in the development of a doctoral dissertation entitled. "Territorial foresight in the process of strategic management in Polish cities". The study helps verify 2 of the 3 hypotheses of the dissertation, which are: 1) "The lack of interest of the authorities of Polish large cities in foresight research is mainly due to a low assessment of the usefulness of using a long-term perspective (20- 30 years) in development planning"; 2) "Barriers to the practical application of territorial foresight in the process of strategic management lie more often in the weakness of strategic management itself in the city than in the low awareness of local government representatives of the essence of foresight research." The research was a questionnaire survey, and its purpose was to obtain information on strategic management in Polish municipalities, including the personal opinions of decision-makers on management and planning elements, elements and activities related to development plans and strategies, and the use of the foresight approach. The survey was conducted in the form of a CAWI and contained 15 questions. A Likert Scale was used in 4 questions to verify decision-makers' views on given phenomena in the strategic process. The survey was addressed to representatives of municipal government units. A total of 223 responses were obtained.

keywords: Strategy, foresight, city, development

Europe in the process of change

chair: dr hab. Mikołaj Pawlak, prof. ucz

Political discourse on disinformation on the EU and NATO forums

Mikołaj Rogalewicz (political science and public administration)

Disinformation is utilized in foreign policy by countries such as Russia against democratic nations, their societies, and international organizations that are increasingly taking action to combat disinformation. The aim of this study is to examine the development of the political discourse surrounding the phenomenon of disinformation within the EU and NATO. The topic falls within the field of political science and administration as it is related to politically exploited disinformation and the political discourse surrounding it within the EU and NATO. This discourse has intensified in the second decade of the 21st century, as advancements in new technologies and increased utilization of disinformation on the Internet have heightened the associated risks. This escalating threat has garnered attention from numerous scholars such as Timothy Graham and Ariel Bogle. The main research question posed in this study is: How has the political discourse surrounding the phenomenon of disinformation developed within the EU and NATO? Additionally, the study includes auxiliary research questions. The first question asks: What factors have influenced the development of the disinformation phenomenon in recent years? The second question focuses on: What threats associated with disinformation are presented within the EU and NATO? The final auxiliary research question is: How has the COVID-19 pandemic impacted the political discourse surrounding the phenomenon of disinformation within the EU and NATO?

Various research methods will be employed to study this issue. The institutional-legal method will be used to analyze legal acts issued by the EU and NATO concerning disinformation. Discourse analysis will be applied to examine oral and written statements related to disinformation and its societal impact. The comparative method will be employed to compare the political discourse on disinformation within the EU and NATO. Document analysis will be utilized to examine reports and other documents published by the EU and NATO, while the historical method will be employed to present the development of the disinformation phenomenon over the years and analyze Russian and Chinese disinformation from a historical perspective.

The issue of disinformation and the political discourse surrounding it within the EU and NATO has been addressed in various scientific articles and monographs. Extensive literature exists in this field, particularly in English. Relevant sources also include legal acts and reports issued by the EU and NATO. Among the authors who have studied this subject, notable works include those by R. Harrison, A. Schiffrin, and M. Lexmann.

Preliminary findings from the research indicate that technological advancements and the associated risks of disinformation have intensified the political discourse on this phenomenon within the EU and NATO. Disinformation relating to the COVID-19 pandemic has revealed new threats and accelerated concrete actions to combat disinformation. Regarding the threats associated with disinformation, the political discourse within the EU and NATO predominantly focuses on Russian disinformation as the main threat, but increasing attention is also being paid to Chinese disinformation activities.

keywords: European Union, NATO, disinformation, discourse

How do young people perceive the “languages” of museum displays? Visual socialization in (trans)national memorial cultures in newly opened “Righteous” museums in Poland and Germany

Michalina Musielak (sociology)

We currently witness profound changes in the way the Holocaust is being remembered. Communicative memory, transmitted through intergenerational interactions, fades away, replaced by cultural memory, the primary function of which is to reinforce group identity (Assmann 2010). Young audiences who grew up in a digitized and globalized reality are unlikely to know WWII from the direct transmission. The question arises whether or not these processes lead to an alignment of the exhibitions’ readings among young adults from different European countries.

The paper will discuss the results of an in-depth qualitative research on the reception of architectural spaces and visual arrangements of museums by young visitors. The study will be carried out in spring 2024 in four recently built or refurbished museums dedicated to people who aided Jews during WWII: the Tadeusz Pankiewicz Pharmacy/Krakow (2013), the Ulma Museum of Poles Saving Jews during WWII/Markowa (2016), and the Museum Otto Weidt Workshop for the Blind/Berlin (2023). Two of the investigated exhibitions are housed in historical sites, the other one is in a purpose-built interior. The case study museums tackle similar issues but differ in their narratives and visual languages. While the one Berlin museum, designed by Ursula Wilms (Topography of Terror/Berlin), has a rather documentary character, the Markowa museum, authored by Mirosław Nizio (Warsaw Rising Museum) and the Krakow museum, by Łukasz Sarnat make extensive use of scenography and symbolic installations.

The aim of this study, which will be conducted among domestic (Polish and German) and international museum visitors, is to capture possible differences in “perceptual and conceptual priming” (Erl 2022) between people socialized in different memory cultures in relation to the Holocaust. The study also seeks to analyze how these, often implicit narratives and visual templates, influence the exhibition reception on cognitive and affective levels. The findings of this research could potentially contribute to a deeper understanding of the role of memory cultures in shaping the perception of historical events, particularly among young people.

keywords: memory studies, museum, history

Distortion of fertility due to migration varies between cohorts. The case of Polish migrants in the Netherlands

Mondal Nasim (sociology)

This study examines fertility levels of migrants from a low-fertility country (Poland) who have settled in the Netherlands. Data come from the Families of Poles in the Netherlands (FPN) survey representative for Polish migrants living in the Netherlands, and the Generations and Gender Survey (GGS) for Poland, both conducted in 2014–2015.

Despite significant self-selection into migration in terms of socio-demographic characteristics, selectivity had only a marginal effect on the number of offspring. Before and in the year of migration to the Netherlands, the total fertility rate for Polish female migrants was extremely low, at 0.87, but already in the first year after migration, it increased to 1.76 and remained elevated until the fourth year after migration. Controlling for age and cohort, the number of offspring was significantly lower for migrants than for non-migrants in Poland, with fertility patterns (timing and quantum) being most disrupted for women who migrated during their most intense childbearing years. Age, partner status, education level and the index of conservatism were the most important variables associated with the number of children.

The possibility to combine migrants and the sending population has made it possible to show that migrant self-selection has a negligible effect on the difference in fertility levels between migrants and their non-migrant counterparts. The study shows that international mobility distorted childbearing unevenly for different cohorts of Polish migrants.

keywords: Low-fertility, International migration, Migrants, Selectivity, Poland, the Netherlands

Naturalization process and shaping of European identity: a case study of individuals holding the Karta Polaka and becoming citizens of the European Union

Eugeniusz Kuznicow-Wyszyński (political science and public administration)

This study delves into the intricate dynamics surrounding the naturalization process and its influence on the formation of European identity among individuals holding the Karta Polaka who subsequently acquire EU citizenship. The Karta Polaka, serving as a vital document for individuals of Polish descent residing abroad, serves as a gateway to accessing Polish citizenship, thereby holding significant implications for their European integration. Despite its relevance, there exists a notable research gap concerning the impact of this process on the European identity formation of Karta Polaka holders transitioning to EU citizenship.

The research objectives encompass an in-depth examination of migration experiences, an analysis of the multifaceted factors that shape European identity, and an assessment of the pivotal role played by naturalization in nurturing a profound sense of belonging to the European community among Karta Polaka holders.

Using a mixed-methods approach, this study will analyze policies and interview Karta Polaka holders to gain nuanced insights into the interplay between naturalization and European identity formation.

The anticipated findings of this research aim to significantly contribute to scholarly discourse on migration, citizenship, and European integration, while also potentially informing the development of policies geared towards fostering inclusive practices and promoting enhanced migrant integration within the European Union. Preliminary conclusions from this study are expected to highlight the vital importance of integrating diverse experiences of Karta Polaka holders into broader discussions on European identity and citizenship in the EU.

keywords: Naturalization, European identity, Karta Polaka, Citizenship, Migration.

The migration crisis on the EU-Belarus border: Expected gains for the Belarusian regime

Andrei Yeliseyeu (political science and public administration)

Since the inception of the so-called EU-Belarus migration crisis in mid-2021, scholarly research has focused on various aspects of it and with various degrees of attention looked into the expectations that the Belarusian regime held with regard to the crisis. Assumptions included economic benefits through an ad-hoc agreement with the EU similar to the one reached between the EU and Turkey in 2016, financial gains associated with suspension of EU sanctions, and political advantages thanks to resumption of high-level contacts. Bekić (2022) suggested that Russia exploited Belarus as a proxy to create the humanitarian crisis on EU-Belarus borders (2022: 152) and that Russian foreign minister Sergey Lavrov's statement that the EU should provide financial benefits to Belarus for curbing transit migration "exposed the mastermind behind the operation" (2022: 160). Lidák and Štefančík (2022) suggested that through the migration crisis the Belarusian ruler sought to boost his legitimacy and achieve the suspension of EU sanctions. Kazharski (2023) examined visual representations of migrants in the Belarusian state media and discussed the migration crisis at the EU-Belarus border using the concept of visual biopolitics.

While intentions of state actors are not straightforward and are usually even more covert in authoritarianisms, content analysis of a large collection of public statements and Belarusian state media publications of the incident may provide valuable insights. Applying the migration diplomacy framework and based on an extensive database of over 1,500 topical publications in state media, intentions of the Belarusian regime behind the incitement of the border crisis will be discussed. Tsourapas defined migration diplomacy as the use of diplomatic tools, processes and procedures to manage cross-border population mobility, including both the strategic use of migration flows as a means to obtain other aims, and the use of diplomatic methods to achieve goals related to migration (2017: 2370).

Further theoretisation of the migration diplomacy (MD) as an object of research was provided in Adamson & Tsourapas (2019). In a critical overview of the MD studies, Tolay (2023) suggested that this field of inquiry has so far been overly centred on material and tangible interests that states are aspiring to achieve, and that ‘symbolic’ gains have often been overlooked by researchers. A special attention therefore will be devoted to testing the hypothesis about the important role that potential symbolic gains, in the form of boosting domestic legitimacy and public image abroad, may have been expected by the Belarusian regime through the instigation of the migration crisis

keywords: Migration diplomacy, migration management, content analysis, migration crisis

Current spatial aspects of demographic differentiation and urbanization process in Poland

Veranika Kaleyeva (social and economic geography and spatial management)

The paper seeks to analyze the relationship between selected spatial demographic factors—specifically, elements of local population structures—and the intensity of urbanization in Poland. Urbanization today is viewed as a complex phenomenon: while people continue to migrate to metropolitan areas, fertility rates in cities are declining. This study investigates the hypothesis that rapidly urbanizing suburban regions attract young, reproductive-age households. It is assumed that some regions deviate from the broader trend of an aging urban population, which would be reflected in a younger age distribution and higher fertility rates, particularly in growing urban, peri-urban, and rural areas surrounding certain cities. The data for this analysis is sourced from the Polish Central Statistical Office (CSO) at the NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) level of spatial (administrative) units. The research methodology begins with constructing a spatial matrix to examine correlations between key demographic characteristics and urbanization processes. Factor analysis is then applied to explore the connections between areas of urban expansion and specific profiles of settlers. This analysis reveals the extent to which variables in the dataset are associated with common housing preferences, identifying latent variables that shape settlement patterns. Each compound factor is linked to particular urban infrastructure characteristics, suggesting that settlers' housing preferences may be tied to their sociodemographic profiles. Across all cohorts, household income plays a significant role: high-income families tend to reside in highly urbanized areas, while families with stable but moderate incomes are linked to areas of intensive urbanization (expanding urban zones) and more diffuse regions. The findings for other variables, however, are less conclusive.

The results provide insights into regional population dynamics and their differentiation across various locations and geographic areas in Poland.

keywords: Urbanization, Demographic Differentiation, Poland

Measuring work in a ‘truly human work regime’, from the perspective of the Polish employment relationship.

Michał Sobol (law)

Regarding the idea under which labour law should be established, French legal scholar Alain Supiot used to recall the qualitative standard of ‘truly human work regime’ (a l’insturation d’un régime de travail réellement humain), which was mentioned in the preamble to the Constitution of the International Labour Organisation. This idea is strongly linked to the concept that labour is not a commodity. According to this approach, workers' dignity is realised, by contributing their own due diligence and invention. However, Supiot points out that the management model associated with the digital revolution - based on a focus on objectives, often expressed in a quantitative form - results in less freedom being left to employees for their own invention, creativity and decision-making. Therefore, the lawmakers should formulate legal institutions in a way that the employment relationship is not a relationship pursuant to which the employer is awarded full control and dominion over the employee's body and mind and simply possesses a ‘human resource’ at the price of employment costs.

Bearing in mind, the risks that critics of far-reaching employee subordination warn against - the speech aims to present the elements of the Polish employment relationship that are used for so-called ‘management by numbers’ and to critique them from the perspective of the idea of labour subjectivity. The issues involved impose a cross-cutting approach to labour law, addressing the contractual concept of the employment relationship itself, through the issue of employee subordination and more specific institutions. With a view to the operationalisation of ‘management by numbers’, it should be hypothesised that it is most fully reflected in the quantitative measurement of labour by means of various types of norms and indicators of its productivity and inputs. The lack of precise regulations with respect to the limits of managerial power is going to result, on the one hand, in unrestricted access to employee-generated biometric data and, on the other hand, in the essence of work performance becoming less and less based on diligence and more on its result.

Conclusions will be presented using the formal-dogmatic method as the primary method and legal theoretical and critical legal analysis as a subsidiary methods.

keywords: labour law, employment relationship, work efficiency, commodification of work

Far East

chair: dr hab. Mikołaj Madurowicz

Cybersecurity standards of the PRC. Does China use standards to facilitate domestic substitution in tech sector?

Paulina Uznańska (law)

The Cybersecurity Law (CSL) enacted in 2016 by the Standing Committee of the NPC and revised in 2022 is a breakthrough in digital governance in China. With the CSL enactment, Chinese authorities intensified their efforts to establish cybersecurity standards. These standards encompass various fields, ranging from cybersecurity review of network products and services, certification and evaluation for network key devices and cybersecurity-specific products, secure and controllable products and services, multi-level protection scheme, critical information infrastructure cybersecurity protection, cross-border data transfer, personal data and important data protection, to encryption research. With the rapid development of Chinese standards, concerns about their possible implications for doing business in China by foreign entrepreneurs have increased in prior research (SIA 2017; Sacks, Li, 2018). The project therefore aims to shed light on the role of standards in promoting domestic technologies across the Chinese market. Through a qualitative analysis of Chinese public procurement contracts since the promulgation of the CSL, the author investigates the authorities' approach to foreign technologies. A pilot study shows that the usage of foreign products and services in certain provincial and city-level biddings is not allowed based on cybersecurity standards and the assumption that domestic goods are more secure by being local. However, whether such standards are widely used to promote domestic companies over foreign ones in the Chinese market requires further exploration. This analysis is thus crucial for understanding the broader technological agenda of the PRC, as it reveals whether and how standards may be used to boost the competitiveness of domestic companies, as well as achieve security goals.

keywords: cybersecurity, standards, China, competitiveness

The influence of technological development of the People's Republic of China on its economy and power in international relations in the 21st century

Jakub Wernik (political science and public administration)

The presentation aims to present the preliminary results of an analysis of the impact of technological development in the People's Republic of China on its economy and power in international relations in the 21st century.

The development of technology has a significant impact on humanity's social, economic, and political growth as well as much on interstate and interregional ties. The question of whether and to what extent technological change has affected international relations has been the subject of considerable debate. Researchers discuss the importance of technological progress as an independent variable in the study of interstate relations and as part of the analysis of the balance of power in the international system.

The rise of the People's Republic of China over the past two decades has changed the landscape of global politics. China has rapidly transformed its economy from a low-cost "factory of the world" to a global high-tech leader. Along the way, they have transformed global supply chains, but also international diplomacy, using their success to become a major trading and development partner for emerging economies in Asia, Africa and Latin America. Moreover, China has undergone a transformation from a technical state to a technologically advanced society, closing the technological gap that made it vulnerable to foreign aggression and persistent forms of international domination and hegemony. As China scholar William Kirby noted, many believed that "China (was) largely a land

of rule-bound rote learners” that was limited to copying and not innovate (W. C. Kirby, 2014). In the years that followed, China's economic power continued to grow at a dizzying pace. The world's leading scholars in political science, such as G. Alisson, J. Mearsheimer and H. White, warned of this. China's rapid technological progress is playing a leading role in today's rivalry in international relations.

This presentation aims to examine certain issues: the factors of technological progress in China, the impact of technological development on the Chinese economy, the state of development of China's high-tech industries of the future, soft power - China's technological and economic attractiveness and its influence on China's power in international relations.

keywords: China, Technology, International relations, Power

Social engineering as a tool to gain and maintain power. A comparative analysis of South and North Korea

Karina Lech (political science and public administration)

So far, both Korean countries have been compared mainly in terms of their economic development, military base and foreign or unification politics, as well as in cultural terms (e.g. research on nationalism, etc.). There are fewer of the complete, comprehensive analyses of the socio-technical systems of the countries on the Korean Peninsula.

Of course, there are many works in a field of broadly understood socio-technical or propaganda activities but most of them are derivatives of a specific research perspective, fragmentary in terms of the examined dimension, optics or methodology used. These are often works concerning, for example, the propaganda dimension or personalistic analyses of social engineering. In such realities, a thesis examining the nature of social engineering in a systemic, holistic way seems original and necessary. The dissertation will include a genetic analysis and an attempt to answer the question of what contributed to the development of specific sociotechnical systems in North and South Korea, whether these were social, cultural, political, personal determinants, or a syndrome of all these aspects. This dimension will further enable functional analysis using the theoretical and methodological background of Polish thought in the field of praxeology and social engineering [socjotechnika in Polish which carries a different meaning than social engineering as a term] (for example, T. Kotarbiński, T. Pszczołowski, A. Pogórecki, Cz. Czapów, J. Goćkowski, K. Mlicki, M. Karwat, J. Ziółkowski), the aim of which will be to assess the importance and functions of individual elements for the entire sociotechnical system. To this extent, research will be of a systemic and structural nature.

Using such a theoretical and methodological framework, both the origins of the nature of political socio-technics in North and South Korea as well as the nature of the functioning socio-technical systems will be examined. The work will therefore not only be a holistic, genetic-functional analysis of the political socio-technics of the countries on the Korean Peninsula, but also an attempt to demonstrate the similarities and differences between them. Such comparison seems particularly interesting. Since the 1950s, both countries emerged from similar conditions and then chose extremely different political and socio-technical systems. The analysis will cover the time from the division of Korea into two sovereign states to the late 1990s. During these few decades, North Korea has built a tough system of total social engineering – a totalitarian state, while South Korea has undergone a process of democratization – building a pluralistic system- China's technological and economic attractiveness and its influence on China's power in international relations.

keywords: Social engineering; South Korea; North Korea

Data Wars, Technological Rivalry, US-China Relations, Geopolitical Influence, Tech Firms, Digital Sovereignty

Atila Beşen (political science and public administration)

In an era dominated by technological advancements, the rivalry between the United States and China extends beyond traditional realms, manifesting itself in the digital sphere. This paper delves into the escalating "Data Wars," exploring how technology firms have become instrumental in shaping global power dynamics between these two influential nations. The study investigates the strategic use of data by tech giants, such as Huawei, TikTok, Amazon, Google, META, Alibaba, and Tencent, as tools for advancing national interests, economic agendas, and geopolitical influence. Examining the intricate interplay between statecraft and corporate interests, our research dissects the multifaceted dimensions of this data-driven competition. I analyse the impact of digital strategies on international relations, sovereignty, and the global balance of power. Moreover, the paper delves into the implications for lesser-developed nations caught in the crossfire, highlighting the challenges and opportunities presented by these technological dynamics on a global-local scale. This exploration contributes to a nuanced understanding of the evolving landscape of international relations, emphasising the transformative role of technology firms in the contemporary geopolitical arena. The study will specifically aim to elucidate the tech competition between the US and China by analysing tech firms that collect big data.

Literature Review:

The literature on the geopolitical implications of technology highlights the strategic importance of data as a resource for national power. Scholars such as Nye (2011) and Morozov (2015) have underscored the role of digital infrastructure in modern statecraft. Recent studies by Farrell and Newman (2019) suggest that control over global data flows is increasingly seen as a lever of economic and political influence. This paper builds on these works, focusing specifically on the US-China technological rivalry and its broader implications.

Objectives:

To analyse how major technology firms in the US and China utilise data to advance national and corporate interests.

To investigate the impact of digital strategies on international relations, sovereignty, and the global balance of power.

To explore the implications for lesser-developed nations caught in the technological crossfire.

Hypotheses/Research Questions:

R.Q.1: How do US and Chinese tech firms leverage data for geopolitical and economic advantage?

Hypothesis 1: US and Chinese tech firms leverage big data to gain a competitive edge in global markets and support their respective national strategic interests.

R.Q.2: What role do national governments play in supporting and regulating these firms?

Hypothesis 2: National governments support tech firms through incentives, favorable policies, and regulatory frameworks, while ensuring their activities align with national security and strategic interests.

R.Q.3: What are the effects of this digital competition on global power dynamics and international relations?

Hypothesis 3: The digital competition between US and Chinese tech firms reshapes global power dynamics and establishes new norms and regulations in international relations.

How do lesser-developed nations navigate the challenges and opportunities presented by this technological rivalry?

Hypothesis 4: Lesser-developed nations strategically collaborate with either US or Chinese tech firms to enhance their digital infrastructure and economic development while minimising dependency risks.

Methodology (Preliminary)

The study employs a mixed-methods approach, combining quantitative data analysis with qualitative case studies.

Quantitative Analysis: Data collection from corporate reports, market analyses, and international trade databases to identify patterns and trends in data usage and technological influence.

Qualitative Case Studies: In-depth examinations of specific tech firms (e.g., Huawei, TikTok, Amazon, Google, META, Alibaba, Tencent) and their interactions with national policies and international markets. Interviews with industry experts and policymakers will provide insights into strategic motivations and implications.

Comparative Analysis: A comparative framework will be used to assess the strategies and impacts of US versus Chinese tech firms on global geopolitics.

Preliminary Conclusions:

Preliminary findings suggest that both the US and China are heavily investing in their tech sectors, not only for economic growth but also for strategic geopolitical gains. US firms like Google and Amazon focus on maintaining global market dominance, while Chinese firms like Huawei and Tencent are expanding their influence through Belt and Road Initiative (BRI) projects and digital infrastructure investments. The competition has significant implications for international relations, particularly in terms of digital sovereignty and the reconfiguration of global power structures. Lesser-developed nations face a complex landscape, with opportunities for technological advancement tempered by risks of dependency and geopolitical manipulation.

keywords: Data Wars, Technological Rivalry, US-China Relations, Geopolitical Influence, Tech Firms, Digital Sovereignty

A Teachers' Professional Well-being in India: A State-of-the-Art

Karuna Finch (education)

Teachers play a crucial role in the education system, especially in countries like India, where access to quality digital resources is limited, and academic success can significantly impact social mobility (Smith, 2019). The quality of teachers can be assessed by considering their well-being as a measure (Hakanen et al., 2020). However, defining and measuring well-being can be challenging due to its multifaceted and subjective nature. Therefore, the present study aims to develop a framework that enhances the conceptualization and understanding of teacher well-being (Ryan & Deci, 2001).

The proposed framework includes various dimensions, such as physical and mental health, work-life balance, job satisfaction, professional development opportunities, social support networks, and recognition within the education community (Aloe et al., 2014; Nübold et al., 2020). By considering these dimensions, the factors influencing a teacher's overall quality of life and job performance can be holistically understood (Hakanen et al., 2020). This comprehensive understanding can guide the development of policies and initiatives aimed at improving teacher well-being, which in turn can positively impact the quality of education provided to students and contribute to the overall development of the nation (Ingersoll & Strong, 2011; Schaufeli et al., 2020).

Recognizing the significance of teacher well-being, policymakers, school administrators, and society as a whole should collaborate to create a supportive and nurturing environment for teachers (Kutsyuruba et al., 2019). It includes providing adequate resources, opportunities for professional development, and support systems to empower teachers in their roles (Jennings & Greenberg, 2009).

In conclusion, acknowledging the importance of teacher well-being and developing a comprehensive framework for its evaluation can contribute to a stronger education system in India. Valuing and investing in the well-being of teachers cultivates a dedicated and motivated teaching force that shapes the nation's future through the education they provide (Kutsyuruba et al., 2019; Smith, 2019).

keywords: Teacher, Well-being, India, SDG4, literature review

Unia Europejska

chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak

(Nie)równowaga geograficzna państw w służbie cywilnej w instytucjach Unii Europejskiej.

Angelika Gieraś (nauki o polityce i administracji)

Unia Europejska jest organizacją międzynarodową dającą zatrudnienie na kontynencie europejskim. Pracować w niej mogą osoby mające obywatelstwo jednego z 27 państw członkowskich. Z jednej strony w służbie cywilnej w instytucjach UE występują duże dysproporcje pomiędzy liczbą obywateli zatrudnionych z danego państwa członkowskiego. Z drugiej zaś strony w prawie unijnym istnieje domniemana zasada równowagi geograficznej państw członkowskich, która powinna mieć odzwierciedlenie również w służbie cywilnej w instytucjach Unii Europejskiej. Co do zasady, dyskryminacja ze względu na narodowość jest zabroniona przez Traktaty, Kartę praw podstawowych i regulamin pracowniczy. Jednocześnie regulamin pracowniczy nakłada na instytucje UE wymóg zatrudnienia pracowników reprezentujących jak najszerszy zasięg geograficzny (art. 27 regulaminu pracowniczego). Równowaga między tymi dwoma elementami umożliwia instytucjom uwzględnianie obywatelstwa, nawet przy obsadzaniu określonych stanowisk w przypadku gdy kwalifikacje różnych kandydatów są zasadniczo takie same. Jakże są zatem przyczyny nierównowagi geograficznej państw w służbie cywilnej w instytucjach UE? Jakie działania mogą podjąć rządy, aby przeciwdziałać temu zjawisku? Temat zostanie omówiony z perspektywy teorii międzyrządowej.

keywords: urzędnik unijny, służba cywilna, Europejski Urząd Doboru Kadr, równowaga geograficzna państw

Zakres związania sądów krajowych decyzjami Komisji Europejskiej oraz krajowych organów konkurencji w postępowaniach o odszkodowanie za naruszenie prawa konkurencji

Katarzyna Bukalska (nauki prawne)

Większość prywatnoprawnych postępowań o odszkodowanie za szkodę wywołaną naruszeniem prawa konkurencji to postępowania wszczęte w oparciu o wcześniejszą decyzję Komisji Europejskiej lub krajowego organu konkurencji stwierdzającej to naruszenie. Jak pokazuje badanie przeprowadzone przez Laborde'a w 2021 r., w latach 1998-2020 aż 57% spraw o odszkodowanie za naruszenie prawa ochrony zostało wszczętych w oparciu o decyzje krajowych organów ochrony konkurencji, 40% - w oparciu o decyzje Komisji, a tylko 2% miało charakter samodzielnego powództwa.

Znaczenie procesowe decyzji organów ochrony konkurencji w toku postępowań o odszkodowanie zależy przede wszystkim od tego, jaki organ wydał tę decyzję, jak również od jej podmiotowego i przedmiotowego zakresu. Jak wynika z Artykułu 16 ust. 1 zd. Rozporządzenia 1/2003, sądy krajowe są związane decyzjami Komisji stwierdzającymi naruszenie Artykułu 101 lub 102 TFUE. Niejasne pozostaje jednak, jakie konkretnie decyzje Komisji posiadają moc wiążącą, jakie elementy tych decyzji są nią objęte oraz jaki jest podmiotowy oraz przedmiotowy zakres mocy wiążącej. Moc wiążąca decyzji krajowych organów ochrony konkurencji wynika natomiast z Artykułu 9 ust. 1 Dyrektywy 2014/104. Podobnie jak w przypadku decyzji Komisji, niejasne jest jednak, jakie konkretnie elementy tych decyzji mają moc wiążącą w postępowaniach prywatnoprawnych o odszkodowanie oraz jaki jest podmiotowy oraz przedmiotowy zakres tej mocy wiążącej. W swoim wystąpieniu podejmę próbę wyjaśnienia tych kwestii.

Co istotne, mocą wiążącą objęte są jedynie decyzje wydane przez krajowe organy ochrony konkurencji. Zgodnie z Artykułem 9 ust. 2 Dyrektywy 2014/104 w polskiej wersji językowej, decyzje wydane przez organy zagraniczne w stosunku do sądu, przed którym toczy się postępowanie o odszkodowanie mają być traktowane co najmniej jako „domniemanie faktyczne”, że nastąpiło naruszenie prawa konkurencji. Angielska wersja językowa mówi z kolei

o konieczności traktowania decyzji zagranicznych organów ochrony konkurencji co najmniej jako dowodów prima facie naruszenia. Jako że znaczenie obu terminów nie zostało zdefiniowane, w swoim wystąpieniu podejmę próbę określenia mocy dowodowej decyzji zagranicznych organów ochrony konkurencji w postępowaniach o odszkodowanie za szkodę wyrządzoną naruszeniem prawa konkurencji.

Tak czy inaczej, Polska nie implementowała żadnego z ustępów Artykułu 9 Dyrektywy 2014/104. W odniesieniu do mocy wiążącej decyzji Prezesa UOKiK jako krajowego organu ochrony konkurencji, ustawodawca uzasadnił swoją decyzję utrwaloną linię orzecniczą Sądu Najwyższego, zgodnie z którą sądy cywilne są generalnie związane ostatecznymi decyzjami administracyjnymi, w tym również decyzjami Prezesa UOKiK (uchwała SN z 23.07.2008 r., III CZP 52/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 107; uchwała SN z 9.10.2007 r., III CZP 46/07, OSNC 2008, nr 3, poz. 30.). W odniesieniu do mocy dowodowej decyzji zagranicznych organów ochrony konkurencji, polski ustawodawca uznał, że podstawą do traktowania ich jako źródła domniemania faktycznego jest art. 231 k.p.c. oraz art. 1138 zd. 1 k.p.c. W mojej ocenie, decyzja polskiego ustawodawcy o zaniechaniu odrębnej implementacji przepisów Artykułu 9 Dyrektywy 2014/104 była błędna, w związku z czym ustawa implementująca powinna zostać w tym zakresie uzupełniona o odpowiednie przepisy.

keywords: Decyzja, związanie, Komisja Europejska, organ konkurencji, naruszenie prawa konkurencji, odszkodowanie

Akt w sprawie sztucznej inteligencji wobec problemu algorytmicznej dyskryminacji

Paweł Szorc (nauki prawne)

Dynamicznemu rozwojowi systemów sztucznej inteligencji towarzyszy intensywna debata dotycząca ryzyk, z jakimi wiąże się coraz powszechniejsze wykorzystanie takich systemów w różnych dziedzinach życia społecznego. Jednym z takich ryzyk jest algorytmiczna dyskryminacja, czyli zjawisko polegające na podejmowaniu przez systemy informatyczne (w szczególności oparte na sztucznej inteligencji) decyzji o charakterze dyskryminacyjnym. Wyróżnienie algorytmicznej formy dyskryminacji ma uzasadnienie m.in. w rosnącej skali wykorzystania systemów sztucznej inteligencji, która może prowadzić w szczególności do wzmacniania lub powstawania nowych wzorców systemowej dyskryminacji, a także w braku przejrzystości systemów sztucznej inteligencji, który prowadzi do ograniczonych możliwości w zakresie identyfikacji faktycznych przypadków decyzji o charakterze dyskryminacyjnym oraz technicznych przyczyn ich występowania.

Specyficzne cechy dyskryminacji algorytmicznej wymagają wypracowania nowego podejścia do zapobiegania i usuwania skutków jej występowania. W nauce prawa antydyskryminacyjnego zauważa się, że obowiązujące unijne przepisy antydyskryminacyjne (przede wszystkim tzw. dyrektywy antydyskryminacyjne) są w tym zakresie niewystarczające, m.in. ze względu na ograniczony zakres ich zastosowania (problem tzw. hierarchii cech chronionych), podział na dyskryminację bezpośrednią i pośrednią (prowadzący m.in. do ryzyka nierozpoznawania przez prawo przypadków tzw. dyskryminacji intersekcyjnej) oraz mechanizmy egzekwowania zakazu dyskryminacji (opierające się zasadniczo na indywidualnych pozwach cywilnych i tym samym nieprzystających do wyzwań związanych z zasygnalizowaną wyżej rosnącą skalą wykorzystania i brakiem przejrzystości systemów sztucznej inteligencji).

Rozporządzenie PE i Rady ustanawiające zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji) jest aktem wyraźnie nakierowanym na zapobieganie algorytmicznej dyskryminacji. Wskazuje na to chociażby uzasadnienie Komisji Europejskiej do projektu tego aktu, a także jego motywy. Odniesienia do dyskryminacji algorytmicznej czy – szerzej – do problemu stronniczości algorytmów (ang. algorithmic bias) odnaleźć można jednak również w samym tekście normatywnym projektowanego aktu. Ochronie jednostek przed algorytmiczną dyskryminacją służyć mogą m.in. przewidziane w nim obowiązki dotyczące zarządzania danymi, przejrzystości systemów, nadzoru człowieka nad działaniem systemów czy oceny wpływu systemów na prawa podstawowe jednostek.

W swoim wystąpieniu przeanalizuję najważniejsze obowiązki dostawców i użytkowników systemów sztucznej inteligencji przewidziane w projekcie aktu w sprawie sztucznej inteligencji, które mogą służyć zapobieganiu algorytmicznej dyskryminacji. Punktem wyjścia dla tej analizy będą opisane wyżej cechy charakterystyczne algorytmicznej dyskryminacji (czy – szerzej – systemów sztucznej inteligencji) oraz identyfikowane w tym kontekście słabości obecnie obowiązujących unijnych przepisów antydyskryminacyjnych. Wskażę, że wszystkie

ww. regulacje (tj. zarówno „tradycyjne” prawo antydyskryminacyjne, jak i nowe regulacje „technologiczne”, takie jak RODO czy akt w sprawie sztucznej inteligencji) powinny być postrzegane jako komplementarne wobec siebie. Zwróć jednocześnie uwagę na pewne słabości podejścia przyjętego w projekcie aktu w sprawie sztucznej inteligencji i potrzebie dalszego uszczelnienia systemu ochrony jednostek przed algorytmiczną formą dyskryminacji

keywords: Sztuczna inteligencja, dyskryminacja algorytmiczna, prawo antydyskryminacyjne, AI Act

Mechanizmy carbon pricingu w pakiecie legislacyjnym Fit for 55

Piotr Mikusek (nauki prawne)

Aby zwolnić stopniowy wzrost średniej globalnej temperatury, konieczne jest wprowadzenie nowych narzędzi społeczno-gospodarczych, które mają na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery (Fawzy i in., 2020). W tym kontekście zauważa się istotną rolę regulacji prawnych, które mogą skutecznie egzekwować mechanizmy zmniejszające emisję światowej gospodarki, jak zauważono w materiałach Sekretariatu Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNFCCC, 2008, 11, 17).

Flagowym przykładem wprowadzania zmian regulacyjnych mających na celu ograniczenie wpływu człowieka na klimat jest pakiet „Fit for 55” zaproponowany przez Unię Europejską (Komisja Europejska, 2021). Jednym z celów tego pakietu jest rozszerzenie i zwiększenie efektywności mechanizmów carbon pricingu, czyli ustalania kosztów emisji gazów cieplarnianych (Komisja Europejska, 2022). Organy unijne i państwa członkowskie stają przed ważnym pytaniem dotyczącym racjonalnych i klimatycznie skutecznych sposobów przyspieszenia dekarbonizacji unijnej gospodarki, uwzględniając przy tym koszty. W niniejszym wystąpieniu skupiamy się na tym zagadnieniu i badamy, na ile propozycje zawarte w pakiecie „Fit for 55” spełniają kryteria efektywności i sprawiedliwości. Do udzielenia odpowiedzi na to pytanie odwołujemy się do koncepcji energy justice, która analizuje szeroko rozumianą energetykę w naukach społecznych, uwzględniając zasady sprawiedliwości (Jenkins i in., 2016), oraz korzystamy z dorobku filozofii prawa Johna Rawlsa (Lacey-Barnacle, Robison i Foulds, 2020).

Ze względu na szeroki zakres podejść badawczych w ramach koncepcji energy justice (Jenkins, McCauley i Forman, 2017), konieczne jest ograniczenie metody badawczej do zastosowania w niniejszym wystąpieniu. W tym kontekście szczególnie pomocne wydaje się podejście zaproponowane przez R.J. Heffrona i M.M. Sokołowskiego, które konceptualizuje przyczyny niepowodzeń w wdrażaniu polityk energetycznych za pomocą pięciu składników analizy (Sokołowski i Heffron, 2022). Autorzy sugerują, że ryzyko niepowodzenia w wdrażaniu polityk energetycznych można zminimalizować, jeśli opracowane ramy uwzględnią pięć form sprawiedliwości: procedurę, dystrybucję, naprawę, rozpoznanie i kosmopolityzm (Sokołowski i Heffron, 2022, 4-5). Tym samym, to narzędzie ma duży potencjał do oceny, czy proponowane mechanizmy carbon pricingu nie prowadzą do kolejnych niepowodzeń w polityce energetycznej, gdyż wstępna analiza badawcza wskazuje, że pewne sposoby ukształtowania tego mechanizmu mogą przynieść efekt niezgodny z zasadami sprawiedliwości.

keywords: Carbon pricing; Fit for 55; polityka klimatyczna

Dopuszczalność kumulacji sankcji lub postępowań o charakterze karnym w prawie Unii Europejskiej w świetle zasady ne bis in idem

Kamil Kapica (nauki prawne)

Problematyka dopuszczalności podwójnego karania (np. nałożenia dwóch kar pieniężnych) za ten sam czyn naruszający prawo krajowe wykonujące prawo UE (art. 51 Karty praw podstawowych, dalej: „KPP”) wywołuje liczne wątpliwości interpretacyjne oraz praktyczne przy stosowaniu, regulujących tę problematykę, art. 50 KPP w zw. z art. 52 KPP przez krajowe organy administracji oraz sądy. Problematyka ma charakter rozwojowy, zwłaszcza po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej („TSUE”) ws. C-27/22 (Volkswagen) oraz ze względu na coraz częstsze przypadki stanowienie prawa pochodnego Unii Europejskiej nakierowanego na uzupełnienie lub wzmocnienie ochrony prawnej różnych wartości za pomocą nachodzących na siebie, zakresem podmiotowym i przedmiotowym, źródeł prawa. Konsekwencją tego jest wzrost ryzyka podwójnego ukarania profesjonalnych uczestników rynków za to samo zachowanie, które jednocześnie wyczerpuje znamiona czynu zabronionego w dwóch odrębnych reżimach regulacyjnych prawa UE (np. w zakresie ochrony zbiorowych interesów konsumentów lub konkurencji oraz ochrony danych osobowych).

Podstawowym celem wystąpienia jest przedstawienie zrekonstruowanych, w oparciu o rozległe i niejednolite orzecznictwo TSUE, warunków dopuszczalności kumulacji sankcji i postępowań o charakterze karnym, ich treści oraz dotychczasowej wykładni i sposobów ich realizacji w świetle zasady ne bis in idem (art. 50 KPP) oraz klauzuli limitacyjnej praw podstawowych (art. 52 ust. 1 KPP). Przedstawione zostaną przy tym wyzwania związane z ich praktycznym stosowaniem i ochroną jednostki przed podwójnym karaniem, w szczególności w zakresie momentu identyfikacji, że toczy się drugie postępowanie, konieczności uwzględnienia rozlicznych elementów przy badaniu, czy oba postępowania karne obejmują to samo zachowanie („idem”), czy zmierzają do ochrony tych samych bądź odmiennych wartości prawnych, jak również czy w ich toku spełniona została bezwzględna przesłanka koordynacji postępowań przez prowadzące je organy (m.in. w zakresie weryfikacji proporcjonalnego wymiaru skumulowanych kar).

Ostatnia część wystąpienia zostanie poświęcona zasadom i metodom wykładni prawa UE umożliwiającym wzmocnienie ochrony jednostki przed nieproporcjonalnymi rezultatami kumulacji lub niedopuszczalną – w świetle art. 52 ust. 1 KPP – kumulacją postępowań. Rozważania będą uwzględniać między innymi zasadę pierwszeństwa i odmowę zastosowania przepisu sprzecznego z KPP (remedy of disapplication), uchylenie bądź odmowę wykonania decyzji o nałożeniu kary (remedy of refusal), konieczność uwzględnienia z urzędu - bez konieczności podnoszenia przez stronę zarzutu - naruszenia praw podstawowych (formuła Peterbroeck), czy możliwości dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Państwa Członkowskiego. Analogiczne rozważania obejmą reguły postępowania organów i sądów krajowych, w szczególności w zakresie prawidłowej realizacji warunków z art. 52 ust. 1 KPP, umożliwiających między innymi osiągnięcie proporcjonalnego rezultatu kumulacji (np. poprzez zastosowanie wykładni zgodnej normy prawa krajowego), tudzież koordynację postępowań w braku odpowiednich mechanizmów prawnych (np. poprzez wywiedzenie tych standardów z zasady lojalnej współpracy z art. 4 ust. 3 TUE).

keywords: ne bis in idem, Karta Praw Podstawowych, zakaz podwójnego karania, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zasada proporcjonalności

Odpowiedź Antonina Scalii na Aktywizm Sędziowski: możliwość recepcji Oryginalizmu na gruncie prawa europejskiego.

Paulina Szczepańska (nauki o polityce i administracji)

Aktywizm sędziowski pozostaje kluczowym zjawiskiem styku prawa i polityki. A. Scalia dając wykład Oryginalizmu – autorskiej koncepcji wykładni prawa; szczególnie zasadnej jego zdaniem w przypadku sądów konstytucyjnych; prowadzi krytykę aktywizmu i wskazuje na jego negatywny wpływ na współczesne demokracje. Oryginalizm, odmiennie od aktywizmu zachęca więc sędziów do wstrzeźliwości w sięganiu po pozaprawną argumentację i skupieniu się na wykładni językowej. W tej koncepcji cały wysiłek sędziego polega na ustaleniu faktycznego znaczenia słów zawartych w przepisach bez ich redefinicji do współczesnego społeczeństwa czy czasów.

W kontekście coraz częstszych dyskusji dot. aktywizmu sędziowskiego i tego jak wpływa on na procesy prawotwórcze, celem badawczym będzie analiza Oryginalizmu Scalii, jako jednego z nurtów tekstualizmu, obecnego głównie w USA, a także podjęcie rozważań nad zasadnością i możliwością jego recepcji na gruncie prawa europejskiego. Na potrzeby analizy zastosowano metodę analizy treści uzupełnioną o analizę orzecznictwa.

W toku wywodu postaram się odpowiedzieć na następujące pytania: Czy przeniesienie Oryginalizmu na grunt prawa europejskiego byłoby możliwe? W jakich sądach/sytuacjach byłoby to najbardziej zasadne? Jakie warunki musiałyby zaistnieć aby mogło to nastąpić?

W rezultacie pochyliłem się nad możliwością zaaplikowania Oryginalizmu do TSUE i wykładnią oryginalistyczną traktatów europejskich, patrząc na TSUE niejako jak na sąd konstytucyjny. Wykażę, że aby to mogło mieć miejsce muszą zaistnieć dwa warunki: „Chęć” i „Sposób”. Przez chęć rozumieć należy, wolę polityczną wynikającą z przyjętej doktryny politycznoprawnej, przed sposób model procesu decyzyjnego pozwalający na skuteczne oddziaływanie również na niezależny organ orzeczniczy jakim jest TSUE.

Koncepcja Oryginalizmu dziś wykracza już poza świat amerykańskiej nauki, znaleźć można publikacje analizujące Oryginalizm z perspektywy teoretycznej, jego zestawienia z innymi rodzajami tekstualizmu lub innymi rodzajami wykładni. Próżno jednak szukać analizy tego jak mogłoby wyglądać stosowanie Oryginalizmu w prawie europejskim lub tym bardziej jakie mogłoby to nieść ze sobą implikacje.

W literaturze polskiej nie znajdziemy wielu prac na ten temat, większość z nich, jak ten Grzegorza Maronia „Oryginalizm Antonina Scalii jako teoria wykładni prawa” zajmuje się raczej teoretycznymi aspektami. Brak jest również tłumaczeń publikacji Antonina Scalii na język polski, pomimo jego rozpoznawalności i faktu że dostał on nagrodę od polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich będącą „wyrazem uznania RPO dla występowania w obronie podstawowych wartości i praw, nawet wbrew zdaniu i poglądom większości”.

Wydawać się może że Oryginalizm (nie tylko w moim wystąpieniu) poza USA istnieje jedynie jako opozycja aktywizmu sędziowskiego, jako samodzielny temat nie zaprzęta umysłów większości naukowców czy praktyków. Wynikać to może z faktu, że Oryginalizm pojawił się w USA w momencie gdy duża część środowiska naukowego/prawniczego miała już mocne przekonanie o niewłaściwości aktywizmu sędziowskiego przeświadczenie, którego to moim zdaniem nie mamy jeszcze w Europie. Jesteśmy jako środowisko naukowe niejako krok wcześniej, prowadzimy debatę dotyczącą roli sędziów i sądownictwa, debatując czy Aktywizm sędziowski jest: naturalnym, potrzebnym i często wyolbrzymianym zjawiskiem czy jednak faktycznym problemem, nad którego rozwiązaniami powinniśmy się zastanawiać. Nie jest też wiadome do jakich wniosków dojdziemy, dlatego też moje rozważania mogą okazać w przyszłości przydatne w wymiarze praktycznym lub też na zawsze pozostaną częścią badań podstawowych.

keywords: Oryginalizm, Aktywizm Sędziowski, Tekstualizm, Prawo Europejskie, Wykładnia prawa

Dyplomacja sportowa Unii Europejskiej jako narzędzie soft power: Między teorią a praktyką

Piotr Markowicz (nauki o polityce i administracji)

Traktat Lizboński przyznał Unii Europejskiej szczególne kompetencje w obszarze polityki zagranicznej ustanawiając odpowiednie instytucje, mechanizmy i procedury, mimo że Wspólna polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa została formalnie zapoczątkowana już w 1993 r. Polityka sportowa natomiast po raz pierwszy została uznana za obszar kompetencji wspierających w 2009 r., a jej wdrażanie na poziomie unijnym jest wciąż w procesie poszukiwania swojego miejsca wśród innych sektorów. Chociaż tempo rozwoju obu tych polityk jest nierównomierne należy zauważyć ich systematyczny postęp w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji geopolitycznej Unii Europejskiej. Równocześnie wzrasta znaczenie wykorzystania narzędzi dyplomacji publicznej opartych na środkach soft power. Czy te dwa odrębne obszary mogą zostać zintegrowane w sposób wspierający realizację interesów Unii Europejskiej jako całości?

Soft power, zgodnie z koncepcją jej twórcy, stanowi formę oddziaływania w polityce zagranicznej, która opiera się na zdolności przyciągania i przekonywania partnerów międzynarodowych oraz ich społeczeństw poprzez kulturę, wartości i idee. W warunkach współczesnego, zglobalizowanego świata 'miękkie siła' osiąga skuteczność przede wszystkim wtedy, gdy cechuje ją spójność i wiarygodność (Nye, 2005). W literaturze wskazuje się, że w przypadku Unii Europejskiej, będącej podmiotem o charakterze sui generis, istnieje wyraźna luka między oczekiwaniami a możliwościami w zakresie prowadzenia polityki zagranicznej z wykorzystaniem miękkich narzędzi. Niemniej jednak należy odnotować aktywność UE na tym polu w wymiarach ekonomicznym, normatywnym oraz kulturowym (Nielsen, 2013). Wysoce zinstytucjonalizowane otoczenie Unii sprzyja transformacji krajowych sposobów działania, co stanowi szczególne wyzwanie w obszarze dyplomacji na poziomie ponadnarodowym, a jednocześnie umożliwia wypracowanie wspólnego stanowiska państw członkowskich (Chelotti, 2016). W kontekście dyplomacji sportowej kluczowe znaczenie mają strategie konwersji, dostosowanie jej narzędzi do specyficznego kontekstu i założonych celów, a także interdyscyplinarne podejście uwzględniające jej unikalne cechy (Abdi, Talebpour, Fullerton, Ranjkesh, Jabbari Nooghabi, 2018). Pomimo dotychczasowych ograniczonych efektów w tej dziedzinie, część badaczy sugeruje możliwość opracowania pierwszej w historii strategii dyplomacji sportowej Unii Europejskiej (Parrish, 2022).

Celem wystąpienia będzie analiza potencjału dyplomacji sportowej jako narzędzia realizacji interesów Unii Europejskiej w ujęciu soft power, ze szczególnym uwzględnieniem spójności założeń, stopnia instytucjonalizacji i oceną skuteczności unijnych działań dyplomatycznych. Kluczowym aspektem będzie natomiast próba odpowiedzi na pytania badawcze, tj.: 1) Jakie Unia Europejska ma narzędzia do realizacji dyplomacji sportowej? 2) Jakie działania UE na tym polu faktycznie podejmuje i dlaczego? 3) Jakie wyzwania napotyka UE w integrowaniu dyplomacji sportowej z polityką zagraniczną i z czego one wynikają?

Metodologia zakłada m.in. analizę literatury przedmiotu oraz analizę dokumentów UE w zakresie polityki sportowej oraz polityki zagranicznej. Dodatkowo przewidziano analizę case study - konkretnych przykładów działań w obszarze dyplomacji sportowej UE i ich wpływu na realizację celów polityki zagranicznej. W tym zakresie omówiona zostanie kwestia organizacji dużych wydarzeń sportowych oraz programów UE z obszaru sportu w relacjach międzynarodowych.

Wstępne analizy wskazują, że dyplomacja sportowa Unii Europejskiej może być postrzegana jako potencjalnie skuteczne narzędzie wspierające realizację jej celów w obszarze polityki zagranicznej. Niemniej jednak, z uwagi na liczne ograniczenia endogeniczne, jej efektywność pozostaje ograniczona, co uniemożliwia pełne wykorzystanie możliwości tego społeczno-normatywnego wymiaru funkcjonowania UE poza granicami państw członkowskich.

słowa kluczowe: Unia Europejska, polityka zagraniczna, soft power, dyplomacja Unii Europejskiej, dyplomacja sportowa

Finanse

chair: dr hab. Tadeusz Zembrzuski, prof. ucz.

Zyski i straty z zaangażowania się członków międzynarodowych korporacji w przenoszenie zysków

Milena Sitkiewicz (ekonomia i finanse)

1. WSTĘP

Moja praca doktorska ma na celu identyfikację determinant, skutków i kosztów i korzyści wynikających z przenoszenia zysków z Polski różnymi kanałami związanymi z dochodami biernymi. Z jednej strony unikanie opodatkowania przyczynia się do utraty dochodów fiskalnych kraju siedziby spółek, z drugiej zaś - napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych opartych na dźwignym i kapitale może wspierać wzrost przedsiębiorstw i branż (Tørsløv i in., 2020; Igan i in., 2020), a wówczas wypłacane dywidendy lub odsetki powinny być traktowane jedynie jako koszt kapitału ponoszony za udostępnienie kapitału zwrotnego lub bezzwrotnego. Dotychczasowa literatura koncentrowała się na determinantach, kanałach i skali przenoszenia zysków do krajów o szkodliwej konkurencji podatkowej. W związku z tym naszym celem jest wniesienie wkładu do literatury (i nauki) poprzez ocenę kosztów i korzyści związanych z zaangażowaniem się polskich spółek należących do międzynarodowych korporacji w przenoszenie zysków, korzystając z quasi eksperymentalnych warunków wynikających ze zmian w polskim podatku u źródła i dyrektywy ATAD w sprawie przeciwdziałania unikaniu opodatkowania w odniesieniu do przepisów dotyczących kontrolowanych spółek zagranicznych.

Pomimo wielu badań nad determinantami, kanałami i skalą przenoszenia zysków do krajów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową, wpływ przenoszenia zysków na stopę wzrostu (rozwój) płatników, dostęp do kapitału i inwestycje jest również niedostatecznie zbadany. W erze globalnej dyskusji na temat minimalnego opodatkowania brakuje badań nad wpływem podatku u źródła w krajach przyjmujących (ustalane od dochodu pasywnego przekazywanego nierezydentom) na bezpośrednie inwestycje zagraniczne i przepływy pasywne inne niż dywidendy, odsetki i opłaty licencyjne czy tantiemy, tj. opłaty za zarządzanie aktywami. Ponadto, większość badań koncentruje się na spółkach amerykańskich. W związku z tym badanie polskich płatników dochodów pasywnych do nierezydentów (podatników podatku u źródła WHT) może dostarczyć cennych spostrzeżeń (wniosków, rekomendacji) dla ustawodawców z innych krajów europejskich.

2. METODOLOGIA

W badaniu wykorzystujemy administracyjne dane podatkowe dotyczące płatności dochodów pasywnych na rzecz 110 907 nierezydentów ze 134 krajów dokonanych przez 40 000 rezydentów na przestrzeni lat 2012-2022. Ten unikalny zestaw danych panelowych pozwala na dogłębną analizę cech płatników i odbiorców (beneficjentów płatności) dzięki połączeniu go z danymi finansowymi i o strukturze własności pobranymi z bazy danych Orbis.

Analizujemy przenoszenie zysków do krajów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową i innych, biorąc pod uwagę podział próby na płatników z sektora produkcyjnego i usługowego. Pozwala to na sprawdzenie czy determinanty przenoszenia zysków różnią się w zależności od elastyczności zmiany lokalizacji geograficznej członków grupy kapitałowej lub rodzajów kanałów w odpowiedzi na zmiany przepisów podatkowych.

Administracyjne dane IFT-2R pozwalają na zastosowanie podejścia badawczego z wykorzystaniem analizy na poziomie makro (na poziomie kraju, tj. po agregacji danych transakcji transferu zysków do różnych beneficjentów z poszczególnych krajów), jak i na poziomie mikro (tj. przedsiębiorstwa) po połączeniu z charakterystykami płatników tych dochodów biernych zagranicę (tj. po zagregowaniu nierezydentów z poszczególnych krajów) dla płatników (podmiotów krajowych, w tym spółek należących do międzynarodowych korporacji (MNE) i indywidualnych podmiotów działających poza grupami kapitałowymi) i odbiorców – beneficjentów płatności (MNE).

W podejściu makro zagregowane opodatkowane i nieopodatkowane podatkiem u źródła przepływy pasywne ogółem zgłoszone do Urzędu Skarbowego w deklaracji IFT-2R oraz ich oddzielne składniki, tj. poszczególne

kanały transferu zysków, przeskalowane (podzielone) przez podlegające opodatkowaniu przychody płatników (lub - alternatywnie - przeskalowane przez koszty podlegające odliczeniu od dochodu podatkowego) są zmiennymi zależnymi w różnych modelach różnic w różnicach (ang. Difference-in-Differences, DiD). Specyfikacja estymowanego modelu na poziomie makro wywodzi się z modelu kapitału wiedzy (ang. knowledge-capital), kontrolując wielkość rynku, podobieństwa krajów płatnika i beneficjenta, różnice w zasobach czynników produkcji między krajami płatnika i beneficjenta, odległość geograficzną między stolicami krajów płatnika i beneficjenta i czynniki instytucjonalne mierzone wskaźnikami jakości rządzenia (ang. World Governance Indicators) Kaufmanna (Sebele-Mpofu i in., 2022).

W podejściu mikro łączymy podatkowe dane administracyjne IFT-2R o transakcjach płatności dochodów biernych do nierezydentów z danymi finansowymi i o strukturze własności płatników pobranymi z bazy danych Orbis. Jako zmienne zależne uwzględniamy rentowność (tj. stopę zwrotu ze sprzedaży ROS, rentowność aktywów ROA) i jej zmiany wynikające z zaangażowania w przenoszenie zysków, inwestycje (capex), stopę wzrostu przychodów lub aktywów płatnika tych dochodów biernych do nierezydentów i wzrost branży mierzony stopą wzrostu sprzedaży (aktywów), wolne przepływy pieniężne, dźwignię finansową i zdolności zadłużeniowe (ang. debt capacity).

W związku z tym niniejsze badanie dostarczy odpowiedzi na następujące pytania:

Q1: O ile zmieniła się rentowność płatników (w oparciu o stopę zwrotu ze sprzedaży ROS lub stopę zwrotu z aktywów ROA) po przeniesieniu zysków do nierezydentów?

Q2: Jak bardzo wolne przepływy pieniężne, które płatnicy mogli przeznaczyć na inwestycje, spadły z powodu przeniesienia zysków za granicę?

Q3: O ile spadły nakłady inwestycyjne w wyniku przeniesienia zysków różnymi kanałami? Q4: Czy bezpośrednie inwestycje zagraniczne oparte na kapitale i długu (dla których wypłacany jest dochód pasywny) przyczyniły się do wzrostu płatników?

Q5: Czy zadłużenie (dźwignia finansowa) płatników dochodu pasywnego przewyższa zadłużenie (dźwignię finansową) przedsiębiorstw niedokonujących transferu zysków (tzw. nie-płatników)? Q6: W jaki sposób przenoszenie zysków wpływa na zdolności zadłużeniowe płatników dochodów pasywnych w porównaniu do przedsiębiorstw niedokonujących transferu zysków (tzw. nie-płatników)?

3. PRZEGLĄD LITERATURY

"Przenoszenie zysków" odnosi się do transgranicznego unikania opodatkowania przez przedsiębiorstwa wielonarodowe (MNE), głównie poprzez wykorzystanie zadłużenia podmiotów powiązanych, wartości niematerialnych i prawnych (opłaty licencyjne, tantiemy i opłaty za usługi

niematerialne) oraz cen transferowych (Dharmapala, 2014; Dyreng et al., 2017; Gumpert et al., 2016; Elemen et al., 2021; Blaylock & Spence, 2021, Friedrich & Tepperova, 2021, Kaur & Kar, 2021, Khan & Krever, 2021). Pierwsza z nich uniezależnia transfer zysków od sytuacji finansowej płatnika (rentowność, ryzyko niewypłacalności) oraz decyzji zgromadzenia wspólników o podziale zysku po zakończeniu roku podatkowego. Dodatkowo, traktowanie zapłaconych odsetek jako kosztów uzyskania przychodu zmniejsza zobowiązania podatkowe. Przedsiębiorstwa wpływają na międzynarodową alokację zysków księgowych poprzez swoją strukturę kapitałową. Mogą one zaciągać pożyczki wewnątrz grupy i przenosić zadłużenie do jurysdykcji o wysokich podatkach, aby zmaksymalizować odliczenia podatkowe z tytułu płatności odsetek, zmniejszając w ten sposób swoje ogólnoswiatowe obciążenia podatkowe (Mintz & Smart, 2004; Hines & Hubbard, 1990; Collins & Shackelford, 1992; Froot & Hines, 1992, Grubert, 1998, Goerd & Eggert, 2022).

Optymalizacja podatkowa poprzez wykorzystanie krajów o konkurencyjnych jurysdykcjach podatkowych stała się standardową strategią biznesową dla przedsiębiorstw wielonarodowych zarówno z rynków rozwiniętych, jak i wschodzących (Beugelsdijk i in., 2010; Chari i Acikgoz, 2016; Jones i Temouri, 2016; Jones i in., 2018; Pereira i in., 2019; Kemme i in., 2020). Ponadto Tørsløv i in. (2020) wskazują, że prawie 40% zysków przedsiębiorstw wielonarodowych jest co roku przenoszonych do rajów podatkowych, a według szacunków Cobham i in. (2015) straty w globalnych dochodach podatkowych z tytułu przenoszenia zysków mogą wynosić nawet 130 mld USD rocznie.

Przypuszczamy, że te znaczące różnice we wrażliwości na zaostrzone regulacje wynikają ze struktury posiadanych aktywów. W sektorze produkcyjnym, w którym dominują rzeczowe aktywa trwałe (maszyny, urządzenia, fabryki, magazyny i grunty) ze względu na trudności ze zmianą ich lokalizacji geograficznej spodziewamy się niższego przesunięcia zysków niż w sektorze usługowym. Ze względu na przewagę kapitału ludzkiego i wartości niematerialnych w sektorze usług dozwolona jest elastyczność przy wyborze i zmianie lokalizacji prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z tym oczekujemy że:

H1: Zaostrzone przepisy dotyczące podatku u źródła (opodatkowania kontrolowanych spółek zagranicznych ATAD) zmniejszyły pasywne przepływy płacone przez płatników z sektora usług do usługobiorców objętych tymi instrumentami podatkowymi.

Dla porównania takie regulacje powinny mieć mniej znaczący lub nawet nieistotny wpływ na sektory produkcyjne, o większym substracie materialnym, skoncentrowane na realnym biznesie. Zakładamy więc, że:

H2: Zaostrzone regulacje WHT (opodatkowania kontrolowanych spółek zagranicznych ATAD) nie zmniejszyły pasywnych przepływów płaconych przez płatników z sektora produkcyjnego do odbiorców adresowanych w tych instrumentach podatkowych.

Ponieważ usługodawcy są bardziej zaangażowani w strategię optymalizacji podatkowej, oczekuje się, że tracą więcej z powodu przenoszenia zysków za granicę. Dlatego też zakładamy, że: H3: Z powodu przenoszenia zysków, przedsiębiorstwa usługowe tracą więcej na wynikach (rentowności) niż przedsiębiorstwa produkcyjne.

Oczekujemy, że po wprowadzeniu zmian w przepisach dotyczących podatku u źródła, płatnicy dostosują się poprzez zastąpienie kanałów transferów, tj. zastąpienie dywidend, opłat licencyjnych lub odsetek opłatami za zarządzanie aktywami w celu uniknięcia opodatkowania podatkiem u źródła.

H4: Po wprowadzeniu zmian w przepisach podatkowych dotyczących podatku u źródła (WHT), płatnicy dostosują się poprzez zastąpienie kanałów transferu zysków.

4. WKŁAD DO ROZWOJU NAUKI

Wartość dodaną stanowi wykorzystanie unikalnych danych podatkowych (administracyjnych) polskich płatników dochodów pasywnych do nierezydentów (IFT-2R), obejmujących całą populację indywidualnych transakcji między płatnikiem a beneficjentem (umożliwiających zidentyfikowanie obu stron transakcji). Niniejsze badanie wnosi istotne implikacje dla decydentów i ustawodawców (regulatorów), którzy podejmują decyzje gospodarcze w zakresie systemu podatkowego wpływające na koszty i korzyści z wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w celu pobudzenia wzrostu poszczególnych branż a opodatkowaniem u źródła w celu ograniczenia przenoszenia zysków poprzez pasywne przepływy do nierezydentów, głównie poza UE. Ponadto niniejsze badanie pokazuje w jaki sposób kapitał zagraniczny (dla którego transfery dochodu pasywnego stanowią rekompensatę lub zwrot z (pokrycie kosztu) kapitału wniesionego do polskiego przedsiębiorstwa w postaci kapitału własnego, długu (np. pożyczki) lub kapitału intelektualnego) wpływa na wzrost (tempo wzrostu przychodów, tempo wzrostu aktywów) i rentowność (rentowność sprzedaży ROS, rentowność aktywów ROA) płatników dokonujących płatności dochodów pasywnych na rzecz nierezydentów. Wykorzystanie danych polskich przedsiębiorstw pobranych z bazy danych Orbis, w tym sprawozdań finansowych, pozwala na sprawdzenie skutków zaangażowania w przenoszenie zysków za pośrednictwem przepływów pasywnych polskich przedsiębiorstw (spółek należących do korporacji międzynarodowych) w porównaniu z podmiotami niepowiązanymi, które płacą stronom trzecim. Dodatkowo, sytuację finansową płatników dochodów biernych porównujemy również z innymi krajowymi podmiotami, które nie dokonują płatności dochodu pasywnego za granicę. Co więcej, w niniejszym badaniu sprawdzamy ile wolnych przepływów pieniężnych (ang. free cash flow) płatnicy dochodów pasywnych mogli przeznaczyć na inwestycje, o ile spadły ich materialne i niematerialne nakłady inwestycyjne, czy ich dźwignia finansowa (zadłużenie) przewyższa dźwignię finansową podmiotów niebędących płatnikami dochodów biernych do nierezydentów oraz jak przenoszenie zysków wpływa na zdolność zadłużeniową płatników dochodów pasywnych w porównaniu z podmiotami niebędącymi płatnikami. W ten sposób nasze badanie tworzy oryginalną i unikalną wartość dodaną do istniejącej wiedzy na temat mechanizmów przenoszenia zysków, skutków takiego transferu i efektów zewnętrznych

keywords: transfer zysków, podatek u źródła, dyrektywa ATAD, raje podatkowe, kapitał zagraniczny, wyniki

Wpływ stóp zwrotu spółek z sektora bankowego na WIG Banki

Aneta Drab (nauki o zarządzaniu i jakości)

Inspiracją do stworzenia hipotezy były artykuły o hipotezach: „zakładającej występowanie korelacji przekrojowych w szeregach dziennych logarytmicznych stóp zwrotu spółek” (Nowak i Olbryś, 2015) oraz „CAPM jest zdecydowanie najczęściej i najchętniej stosowanym w praktyce modelem używanym do szacowania kosztu kapitału, czego powodem, jak piszą Bartholdy i Peary, jest łatwość jego szacowania i implementacji” (Byrka-Kita i Rozkrut, 2004). Przedmiotem niniejszej pracy będzie przeprowadzenie badania – wykonanie modelu CAPM oraz rozbudowa do modelu APT. Na podstawie macierzy korelacji dokonana zostanie wstępna selekcja komponentów. Warunkiem wzięcia pod uwagę w modelu danej spółki będzie skorelowanie z WIG-iem branżowym na poziomie wyższym niż 70%. W tym celu została sformułowana hipoteza badawcza głosząca, że pomiędzy logarytmicznymi stopami zwrotu spółek wchodzących w skład sektora bankowego, a WIG-iem branżowym występuje dość duża korelacja. Ponadto zweryfikowane zostanie czy i jak zmienne objaśniające mają wpływ na zmienną objaśnianą w świetle modelu wyceny aktywów kapitałowych. Badanie zostanie przeprowadzone na podstawie miesięcznych stóp zwrotu WIG Banki (zmienna objaśniana) oraz komponentów wchodzących w jego skład.

Na podstawie miesięcznych kursów zamknięcia, należy policzyć logarytmiczne stopy zwrotu. Następnie stworzyć macierz korelacji. Uzyskane wyniki należy przeanalizować i wybrać najbardziej skorelowane z WIG-iem spółki. Do budowy modelu APT zostanie wykorzystany program GRET. Przy jego pomocy zweryfikujemy następujące zagadnienia i hipotezy: Jeżeli wartość $p < \alpha$ to odrzucamy H_0 na poziomie przyjętej istotności $\alpha = 0,05$, Jeżeli wartość $p > \alpha$ to odrzucamy H_0 na poziomie przyjętej istotności $\alpha = 0,05$ (Chodnicka-Jaworska, 2019).

Głównym celem pracy będzie ocena korelacji, powiązań i wpływów pomiędzy spółkami z sektora bankowego, a WIG Banki na GPW w Warszawie. Model powinien wykazać, że występuje silna korelacja pomiędzy stopami zwrotu osiąganymi przez poszczególne komponenty, a benchmarkiem. Będzie on uwzględniał także szereg innych testów, opisujących specyfikę wybranej grupy badawczej. Badanie powinno potwierdzić hipotezy, ponieważ z ekonomicznego punktu widzenia WIG Banki jest kształtowany przez należące do niego komponenty, każda zmiana stóp zwrotu z zawartych w nim spółek jest istotna powinna wywierać wpływ na stopę zwrotu z indeksu branżowego.

keywords: Stopa zwrotu, model APT, WIG Banki

Wpływ interesu grupy spółek na granice odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej w holdingu rejestrowanym

Maria Kozłowska (nauki prawne)

Celem badawczym referatu jest ustalenie, czy działanie spółki dominującej w interesie grupy spółek może wpływać na granice jej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną takim zachowaniem spółce zależnej, w przypadku gdy oba te podmioty uczestniczą w holdingu rejestrowanym, a w szczególności – wyłączać przedmiotową odpowiedzialność.

Holding, w tym holding rejestrowany, mimo faktu uczestnictwa w nim prawnie odrębnych i samodzielnych podmiotów, jakimi są spółki handlowe, uważany jest zasadniczo w doktrynie prawa za jeden organizm gospodarczy (Weber, 2023). Zgodnie z art. 4 § 1 pkt 51 KSH spółki uczestniczące w holdingu rejestrowanym kierują się wspólną strategią w celu realizacji wspólnego interesu, co uzasadnia sprawowanie przez spółkę zależną jednolitego kierownictwa nad spółką lub spółkami zależnymi. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że poszczególne podmioty wchodzące w skład holdingu posiadają swój własny interes, którego realizacja może stać w sprzeczności z interesem grupy.

Konflikt między interesem spółki a interesem grupy, przy uwzględnieniu zdolności wywierania przez spółkę zależną istotnego wpływu na działalność podporządkowanej jej spółki zależnej, wiąże się z wysokim ryzykiem wyrządzenia szkody tej ostatniej. Mając jednak na uwadze cel istnienia holdingu rejestrowanego, jak również uczestnictwa w nim poszczególnych spółek, istotne jest ustalenie, czy argument realizacji przez spółkę dominującą interesu grupy w związku wyrządzoną szkodą, może ograniczać lub nawet wykluczać jej odpowiedzialność cywilnoprawną z tego tytułu.

Badania zaprezentowane w ramach referatu mają na celu uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jak należy interpretować pojęcie „interesu spółki”;
2. Jak należy interpretować pojęcie „interesu grupy spółek”;
3. Jaka relacja zachodzi między „interesem spółki” a „interesem grupy spółek” w holdingu rejestrowanym;
4. Czy i jeśli tak, w jakich przypadkach partykularny interes spółki może zostać legalnie poświęcony na rzecz interesu grupy, a zatem wyłączać przesłankę bezprawności działania spółki dominującej w przypadku odpowiedzialności deliktowej;
5. Czy i jeśli tak, w jakim stopniu kierowanie się interesem grupy spółek przez spółkę dominującą może wpływać na stwierdzenie realizacji innych przesłanek odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej, na zasadach ogólnych i w wyniku wydania wiążącego polecenia.

Wyniki przedmiotowej analizy pozwolą na stwierdzenie, czy powołanie się na argument realizacji interesu grupy spółek, może potencjalnie stanowić skuteczną linię obrony pozwanej spółki dominującej uczestniczącej w holdingu rejestrowanym w sporze o naprawienie szkody wyrządzonej spółce zależnej.

W celu przeprowadzenia wskazanych badań zastosowana zostanie metoda formalno-dogmatyczna, polegająca na pogłębionej analizie relewantnych aktów prawnych, w szczególności przepisów KSH oraz KC normujących kwestie odpowiedzialności odszkodowawczej oraz relacje zachodzące między spółkami uczestniczącymi w holdingu rejestrowanym, poglądami orzecznictwa oraz stanowiskami doktryny. Pomocniczo, w ramach przeprowadzanej analizy, zwrócona zostanie również uwaga z perspektywy prawnooporównawczej na rozwiązania obecnie w zagranicznych porządkach, w tym odnoszące się do zachodzącej relacji między interesem grupy spółek a interesem spółki (m.in. francuska doktryna Rozenblum).

keywords: grupa spółek, interes grupy spółek, interes spółki, odpowiedzialność odszkodowawcza

Przesłanki wypowiedzenia umowy kredytu przez bank

Mateusz Ciechowski (nauki prawne)

W obecnych realiach makroekonomicznych oraz w związku z ostatnimi wydarzeniami geopolitycznymi, tematyka związania z wypowiedzeniem umów kredytu nabiera istotnego znaczenia. Krajowa gospodarka oparta w dużej mierze na transakcjach o charakterze dłużnym, w momencie słabszej dynamiki gospodarczej będącej wynikiem dużej liczby niewypłacalnych dłużników może ulec znaczącemu załamaniu.

Mając na względzie powyższe, w wystąpieniu autor skupi się na przedstawieniu przesłanek prawnych stanowiących podstawę do wypowiedzenia umów kredytu przez bank. W tej materii, prelekcja autora będzie w głównej mierze odwoływała się do aspektów prawa cywilnego, prawa bankowego, prawa upadłościowego oraz prawa restrukturyzacyjnego. Ponadto, poruszona zostanie również tematyka związana z kwestiami ekonomicznymi wypowiedzenia umów kredytu (w tym przede wszystkim tematyka związana z wyliczeniem zdolności kredytowej kredytobiorcy) oraz przedstawione zostaną możliwe postanowienia umowne określające warunki udzielenia kredytu.

Biorąc pod uwagę istotność parametrów umów kredytu w świetle jej wypowiedzenia, autor pokrótce przedstawi najważniejsze wymogi umów kredytu w tym zakresie.

Prezentując poszczególne wymagania do wypowiedzenia umów kredytu przez bank, poruszona zostanie również problematyka wątpliwości wynikających z uregulowań ustawowych tej materii. Między innymi, omówione zostaną konsekwencje wadliwego wypowiedzenia umów kredytu, możliwość zastrzeżenia warunku przez bank dla wypowiedzenia takich umów oraz kwestia ewentualnego nadużycia prawa podmiotowego przez bank w związku z wypowiedzeniem umów.

Dodatkowo, część wystąpienia autora zostanie poświęcona omówieniu konsekwencji związanych z wypowiedzeniem umowy kredytu, tj. kwestii wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami, w tym kolejności spłaty istniejącego zadłużenia oraz uregulowaniu kwestii kwoty głównej wraz z należnymi odsetkami.

W ramach wystąpienia autor zwięźle przedstawi różnice oraz podobieństwa pomiędzy wypowiedzeniem różnego rodzaju kredytów – kredytu konsumenckiego, hipotecznego oraz komercyjnego (zawieranego pomiędzy podmiotami profesjonalnymi).

Z uwagi na złożone podłożone problematyki wypowiedzenia umów kredytu, autor podczas wystąpienia przedstawi ewentualne alternatywy dla wypowiedzenia umów kredytu oraz narzędzie przydatne dla znalezienia rozwiązań prawnych mogących przyczynić się do poprawienia obowiązujących przepisów. W tym zakresie wspomniana zostanie ekonomiczna analiza prawa, propozycja rozwiązań kontraktowych w postaci umów standstill oraz alternatywa w postaci dodania do obowiązujących uregulowań mechanizmów mediacyjnych skłaniających strony umów kredytu do wzajemnego porozumienia.

keywords: bank, umowa kredytu, kredytu, wypowiedzenie

W kierunku zrozumienia zachowań zakupowych konsumentów na rynku katarskim: spostrzeżenia i wyzwania.

Angelika Barczak (management and quality studies)

Internacjonalizacja jest jedną z możliwości rozwoju przedsiębiorstw, poprzez poszerzenie obszaru rynkowych interesów, co umożliwi im uzyskanie przewagi konkurencyjnej i wzrost (Limański i Drabik, 2016; Kuraś 2012). W dzisiejszej globalnej i zdigitalizowanej gospodarce proces ten jest łatwiejszy do przeprowadzenia niż kiedykolwiek wcześniej. Zrozumienie zachowań zakupowych konsumentów na różnych rynkach ma kluczowe znaczenie dla skutecznego rozwoju przedsiębiorstw przez internacjonalizację (Zięba, 2010; Smyczek 2012). Rynek Kataru może być postrzegany jako atrakcyjny wybór w kontekście ekspansji zagranicznej organizacji, ze względu na bogactwo tego kraju, wysoką siłę nabywczą jego mieszkańców i upodobanie zakupów, jako formy spędzania czasu wolnego (Kassim & Zain, 2016). Katar przyciąga mieszkańców o różnych pochodzeniach etnicznych, co przekłada się na zróżnicowanie kulturowe lokalnej społeczności (Fethi, 2018).

Typowym dla internacjonalizacji procesem jest próba zrozumienia konsumentów na nowym rynku. Wykorzystuje się w tym celu model Hofstede'a. Jak jednak ten model sprawdza się w przewidywaniu zachowań konsumentów, w tak niestandardowych warunkach, jakie panują w Katarze? Wystąpienie pomoże zrozumieć mechanizm działania zachowań konsumenckich, podsumuje wnioski z przeglądu literatury dotyczącej zachowań konsumentów w Katarze i wskaże w jakim stopniu pokrywają się z przewidywaniami dotyczącymi zachowań na tym rynku, płynącymi z analizy modelem Hofstede'a.

Badania doprowadziły do powstania wniosków dotyczących spójności wyników z analizy modelem Hofstede'a z informacjami płynącymi z badań katarskich konsumentów. Poza tym zauważono istniejące ograniczenia w analizie zachowań konsumenckich w Katarze, takie jak brak dostępu do pełnej literatury przedmiotu oraz heterogeniczność populacji. Szczególnie brakuje literatury powstałej w latach najnowszych – po wybuchu pandemii COVID-19. Pandemia wpłynęła istotnie na sposoby spędzania czasu, preferencje zakupowe oraz sposoby interakcji z markami, konsumentów na całym świecie (Balińska i Staśkiewicz, 2021; Romanowski 2020). Konieczne jest zrozumienie tych zmian i ich implikacji dla strategii marketingowych przedsiębiorstw działających na rynku katarskim. W związku z tym, sugeruje się kontynuację badań terenowych oraz analizę najnowszych trendów zakupowych w kontekście zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej.

Wnioski, które zostaną przedstawione podczas wystąpienia stanowią ważny wkład w dyskusję na temat internacjonalizacji biznesu na rynki egzotyczne, w szczególności rynek Kataru oraz poszerza nasze zrozumienie specyfiki rynku katarskiego. Zrozumienie zachowań konsumenckich na rynku katarskim staje się coraz bardziej niezbędne w erze dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych. Dalsze badania terenowe i analizy trendów zakupowych są kluczowe dla efektywnego dostosowania strategii marketingowych do potrzeb i oczekiwań katarskich konsumentów. Warto zastanowić się nad potrzebą rozwoju bardziej zaawansowanych narzędzi analizy rynkowej, które lepiej sprawdzą się w społeczeństwach wielokulturowych, mając na celu lepsze zrozumienie dynamiki społeczno-ekonomicznej tych rynków oraz globalnych trendów konsumenckich.

keywords: konsumenci, zachowania konsumentów, model Hofstede, rynek Kataru

The Mispricing of Legal Risk by Investors: The Case of Swiss Franc Mortgages in Polish Banks

Aleksander Kaczmarek (economic and finances)

Legal risk is one of the most challenging types of risk to evaluate for financial institutions, posing significant difficulties not only for these institutions themselves but also for stock market investors attempting to gauge its impact on their investments. Our study focuses on the underestimation of legal risk associated with portfolios of Swiss franc mortgage loans held by publicly listed Polish banks. This specific legal risk has become particularly pronounced since June 2019, following a pivotal opinion issued by the Advocate General of the Court of Justice of the European Union (CJEU). This opinion led to the mass materialization of legal risk related to these mortgage portfolios, putting the accuracy of risk assessment under intense scrutiny.

To assess the impact of this legal risk, we examined the additional expected return on equity (ROE) for nine Polish banks exposed to Swiss franc mortgage loans. First, we estimated the banks' cost of equity using factor models and implied cost estimates to account for the expected return from investors' perspective. Second, we developed a panel data model in which the cost of equity served as the dependent variable, with the size of each bank's Swiss franc loan portfolio as the primary independent variable. This model specifically focused on data post-June 2019, a period marked by heightened legal risk awareness due to the CJEU opinion. Finally we calculated the additional expected return on capital as the contribution of the Swiss franc mortgage loans to the linear prediction of the cost of equity.

Our findings reveal a substantial gap between investors' expectations and the actual financial impact of legal risk. While investors anticipated a marginal increase in ROE of approximately 0.54 percentage points due to this exposure, the realized cost of legal risk led to a significant reduction in ROE by 5.11 percentage points. This discrepancy underscores the broader issue of misjudgment in the pricing of legal risk, particularly within financial institutions exposed to complex, litigation-prone assets.

keywords: Legal risk, Cost of equity, risk mispricing, banks

Management – of people, companies and spaces

chair: dr Barbara Godlewska-Bujok

Legal status of crowdfunding investors: between investor protection and seizing opportunities.

Aleksandra Szczęsna (law)

Recently, crowdfunding has emerged as an alternative mechanism in the world of finance, revolutionizing the traditional pathways through which businesses access capital. Crowdfunding can be defined as an open call — mainly through the Internet — for the provision of financial resources by a group of individuals, instead of professional parties, either in the form of donations, in exchange for a future product, or in exchange for some form of reward (Belleflamme et al. 2014). Along with the evolution of the phenomenon of crowdfunding, the risks inherent in its essence start to reveal. Questions about the scope of rights of crowdfunding investors are becoming increasingly important.

My presentation concerns one of the possible models of crowdfunding, which is investment crowdfunding, but my research also includes crowdlending. Investment crowdfunding consists in offering to take up shares of a company in order to raise funds for its further development. On the one hand, strong appeal of equity crowdfunding lies in its ability to democratize access to capital and empower individuals from diverse backgrounds to participate in the funding process (Łukowski and Zygmanski 2019), especially in terms of gender (Greenberg and Mollick 2015; Mohammadi and Shafi 2018; Prokop and Wang 2022). Equity crowdfunding eliminates many of these barriers, allowing anyone with a compelling idea or project to showcase their vision and attract support from a global audience. Furthermore, equity crowdfunding certainly may be considered a troubleshooting tool for early-stage financing difficulties (Hagedorn and Pinkwart 2016). Additionally, using Internet platforms greatly facilitates interaction between entrepreneurs and potential funders Pole (Shneor and Vik 2020), making crowdfunding more available. Therefore, crowdfunding is an appealing alternative to traditional funding avenues for Pole entrepreneurs (Mollick 2014).

On the flipside “crowdfunding may democratize opportunity but it also democratizes risk” (Johnstone 2016). This means that by providing retail investors with a new investment opportunity, we are also exposing them to new risks. The foundations of the normative regime governing investment crowdfunding were created by the EU legislator under Regulation 2020/1503 on European crowdfunding service providers for business ventures and amending Regulation (EU) 2017/1129 and Directive (EU) 2019/1937. It primarily regulates the public-law aspects of crowdfunding. At the same time, other EU legal acts, such as the MiCAR Regulation, may apply to investment crowdfunding. However, still in many jurisdictions, legislation in terms of private-law aspects of crowdfunding are fragmentary or do not exist at all. Consequently, vital aspects of equity crowdfunding, particularly the legal status of investors, remain largely unaddressed. It seems, therefore, that the legal regime of the EU, which forms the normative framework, needs to be supplemented by national legal systems, in particular in the field of private law norms. Consequently, my research concerns the question of how to shape the regulation of crowdfunding in a way that would allow balancing the need for adequate investor protection with the seizure of opportunities identified with crowdfunding. My general hypothesis is that in order to shape the legal status of crowdfunding investors in Poland as described above, the adoption of new regulations is necessary. However, testing this hypothesis still requires further research, including application of both empirical and non-empirical research tools.

keywords: crowdfunding, equity crowdfunding, crowdfunding, debt-based crowdfunding, investor protection

Equity Crowdfunding Platform As A New Gatekeeper In The Financial Markets

Jakub Brejdek (law)

Every year, equity crowdfunding platforms enable hundreds of European small and medium enterprises to raise capital. Equity crowdfunding platforms create a market with private companies' shares that can be compared with public markets organised by regulated stock exchanges. The main difference between an offer on the crowdfunding platform and the offer on the public regulated market is that the latter requires approval of the admission documentation and investor materials by a specific financial authority. In the case of a crowdfunding campaign, the approval of the documentation supporting an offer must be given by the platform. The situation in which a financial intermediary like a crowdfunding platform becomes responsible for the authorisation of investor materials is well described in corporate law as gatekeeper theory. The theory involves keeping "gatekeepers" – legal professionals, investment bankers, and accountants - liable for the wrongs of their corporate clients. By doing this, gatekeepers are incentivized to use their position of authority to monitor and control their clients' behavior and thereby prevent wrongdoing by them. Thereby, those intermediaries are incentives not only by the reputational aspect of their business but also by the expressed regulatory obligation. This paper analyses and compares the gatekeeper theory formulated by Reinier H. Kraakman in Gatekeepers: The Anatomy of a Third-Party Enforcement Strategy with the approach of European regulators to crowdfunding platforms. This analysis should answer the question of the liability regime introduced by Regulation (EU) 2020/1503 on European crowdfunding service providers for business is aligned with the third-party enforcement strategy formulated by Reinier H. Kraakman.

keywords: equity crowdfunding, gatekeepers, intermediaries liability, third-party enforcement

Dynamic Options Portfolio Construction with Constant Time-to-Maturity

Maciej Wysocki (economic and finances)

This paper examines the construction and performance of portfolios with a constant time to maturity, where positions in options are adjusted daily to maintain a fixed time to expiration. It also explores various methods for determining the number of contracts in the portfolio, including delta-based sizing and VIX-based sizing (see Cboe Global Markets, 2018). Additionally, the study presents different approaches to hedging the portfolios using two alternative quantitative finance models: the Black-Scholes-Merton model (Black and Scholes, 1973; Merton, 1973) and the Variance-Gamma model (Madan et al., 1998).

The primary objective of this study is to develop and empirically evaluate a novel approach to options trading that aims to optimize portfolio performance by maintaining a consistent time-to-maturity for the options in the portfolio. This strategy involves daily rebalancing of options positions to ensure a fixed expiration date, presumably allowing for more predictable and controlled risk management. These strategies are compared against a benchmark index and strategies that hold options until expiration to assess the effectiveness of the new approach under various market conditions.

The research questions addressed in this study are: (1) Can constant-maturity strategies provide better risk-adjusted performance metrics than the benchmark index?; (2) Are there significant differences in risk-adjusted performance metrics between constant-maturity strategies and those based on holding the options until expiration?; (3) Do the analyzed strategies exhibit resilience under changing market regimes?

The data used in this research consists of high-frequency quotes (minute-level option and index prices) from the New York Stock Exchange for the years 2018 to 2023. Algorithmic trading strategies for options, based on the concept of writing options and applying quantitative finance models for option portfolio valuation and hedging, were employed.

Preliminary results from our previous research and the initial stages of investigating constant-maturity portfolios indicate that it is possible to construct strategies that outperform selected benchmarks in terms of risk-adjusted performance metrics. However, to fully understand the drivers of these strategies' performance and how broad-market conditions affect the results, thorough validation of their performance in a realistic backtesting environment

is necessary. This empirical investigation aims to provide a comprehensive evaluation of the quality of constant-maturity portfolios based on the conclusions drawn from this study.

keywords: index options; portfolio hedging; algorithmic trading strategies; volatility

CEO Power and waste management across the globe

Mubashir Khan (economic and finances)

This paper examines the impact of the power of chief executive officer (CEO) on firms environmental sustainability from the lens of waste management, an underexplored but important driver of environmental sustainability. Drawing on the approach/inhibition theory of power, we argue that powerful CEOs are likely to engage in risk-taking behavior and exercise greater control over resources. Therefore, they may prioritize short-term profits over long-term sustainability. By employing data of firms listed in 37 countries from 2002 to 2019, we find that CEO power is positively associated with the level of waste generated, implying that companies with powerful CEOs tend to produce more waste. Further analysis reveals that relationship is more pronounced for firms with low governance quality and those operating in environmentally non-sensitive industries. Our findings are robust to alternative estimation techniques, variable measurement, cross-sectional analyses, and endogeneity tests. This research provides novel insights into the role of CEO power and informs stakeholders, regulators, and policy makers about the impact that powerful CEOs may have on environmental sustainability.

keywords: CEO power, Waste management, Waste generation, Approach/inhibition theory of power.

The spatial development and the spatial information layout of selected Polish old town markets as public and symbolic spaces

Marta Szczepańska (social and economic geography and spatial management)

The article concerns an ongoing dissertation on the spatial development and spatial information layout of old town markets as public and symbolic spaces.

In the structure of the old town market one can distinguish the essential urban layer – spatial development, which is determined by individual and collective spatial behaviours, that is production, marking, adaptation and secondary adoption of space [Znaniecki 1938]. The triplicity of spatial behavior is anchored in cultural practices [Assmann 2008] appropriate to a given community (influencing place consciousness). In addition to spatial development, a separate layer can be distinguished – the spatial information layout (defined by Wallis [1979]) that is a direct effect of the marking of space according to the collective value system. As a result, the space acquires distinctive features, making it a place. The place – it could be the old town market - is an element of identity and identification. The aforementioned substantive elements make up the idiomatycity of the old town market.

Considering the nature of the research it is also important to discuss two necessary and irreducible non-material properties that condition the essence of the market: publicness and symbolicity. In the perception of space as public, its physical accessibility conditioned by spatial development is important, as well as the state of its adoption by residents [Norberg-Schulz 1971] expressed in the spatial informational layout. Public space is the responsibility of the community [Jacobs 1961] participating in its assimilation, placing in its content read by those familiar with the current value system. This delegates to the symbolicity remaining in the public domain. The placement of symbols in public space accompanies the social phenomena taking place in it, the spatial expression of which is the spatial development and spatial information layout. The semantic value of these two layers makes up its semiotic space, forming its individual code – the code of cultural identity.

The research covered six old town markets classified as typical and atypical, as a differential approach was adopted.

The main objectives are investigation of publicness and symbolicity as attributes of selected old town markets, as well as identification of attributes of old town markets that indicate their idiomaticity.

The following hypotheses were formulated:

1. The spatial development of the old town market enables community cultural practices.
2. The spatial information layout of the old town market communicates the history and culture of the city.
3. The old town market is a destination public space.
4. The old town market is a readable symbolic space.
5. The spatial development of the old town market is formally (morphologically) universal.
6. The spatial information layout of the old town market is unique in content (meaning).

Methodology includes discursive analysis of sources and literature; historical analysis of the development of the spatial layout of selected cities; analysis of cartographic, urban, and architectural materials; comparative analysis of selected Polish and European old town markets; semiological and structuralist analysis of social life documents; toponomastic research; field research; analysis of current spatial development and spatial information layout.

keywords: old town market, urban space, publicness, symbolicity, idiomaticity

Model of consumer from the perspective of non-legal sciences

Paweł Poznański (law)

Law and empirical sciences have significantly different aims. While law tries to respond to the question how should be or how someone shall behave, the empirical sciences provides the answer to the question how something actually is. The abovementioned refers as well to the consumer and its model construed by normative and empirical assessment.

The market reality in the recent 30 years has changed significantly. It is worth to assess, if the real consumer, its behavior and decision making has changed that much as well. In the research work will make use of findings from non-legal sciences: sociology, psychology – in particular behavioral psychology, marketing and economics.

Psychological literature offers significant insights into consumer behavior, emphasizing mental processes and emotional responses that influence purchasing decisions. Sociological studies focus on the social context, examining how social structures, group dynamics, and cultural norms shape consumption patterns. Economic theories, particularly rational choice theory and utility maximization, provide a foundational understanding of consumer decisions, though behavioral economics introduces psychological elements to explain deviations from rationality. At the same time, there is some criticism of the rational choice theory, presented among others by D. Kahneman and A. Tversky. Marketing research integrates abovementioned perspectives to develop strategies for influencing consumer behavior through market segmentation, targeting and positioning.

The first research hypothesis, which the conducted research aims to verify, is that consumer behavior is significantly influenced by a combination of psychological, sociological, and economic factors. The second research hypothesis is that marketing strategies that incorporate interdisciplinary insights are more effective in influencing consumer behavior than those based solely on traditional marketing theories.

The findings identified through the analysis of achievements of non-legal sciences regarding the consumer behavior can have invaluable influence on the assessment if and to what extent the current normative model of the consumer may be changed in trademark law.

keywords: consumer; behavioral psychology; marketing

Świat w badaniach społecznych

chair: dr hab. Elżbieta Durys, prof. ucz

Cztery filary polityki zagranicznej Republiki Serbii - wielowektorowość jako siła czy słabość polityki zagranicznej państwa?

Karolina Hermann (nauki o polityce i administracji)

Polityka zagraniczna Republiki Serbii opiera się tak zwanych czterech filarach - jednoczesnej współpracy z Unią Europejską, Stanami Zjednoczonymi, Federacją Rosyjską i Chińską Republiką Ludową. Rząd Serbii od lat stara się balansować i utrzymywać co najmniej poprawne relacje z każdym z partnerów. Serbia współpracuje z każdym z ww. państw gospodarczo lub/i politycznie, nie wskazując przy tym na wiodącą rolę czy pozycję któregoś z czterech mocarstw. Dla Serbii jest to coraz większe wyzwanie, szczególnie od momentu rozpoczęcia wojny rosyjsko-ukraińskiej. Serbia pozostaje pod naciskiem zachodnich państw, które domagają się, by ta postanowiła o wprowadzeniu sankcji przeciwko Rosji, jednak jako jedyne państwo w Europie konsekwentnie odmawia podtrzymując współpracę z Federacją Rosyjską.

Wielowektorowość polityki zagranicznej Serbii z jednej strony przyczynia się do ekonomicznego rozwoju państwa, a z drugiej strony wzmaga jego polityczną niestabilność. Celem badawczym jest próba oceny, czy wielokierunkowa polityka zagraniczna jest korzystna czy szkodliwa dla interesów państwa i priorytetów prowadzonej przez niego polityki zagranicznej. Przy wykorzystaniu analizy porównawczej Autorka przedstawi szanse i zagrożenia (gospodarcze i polityczne) dla Serbii związane z realizowaną przez nią jednocześnie współpracą z czterema partnerami będącymi jednymi z najsilniejszych aktorów we współczesnych stosunkach międzynarodowych w dynamicznie zmieniającym się świecie.

Elementem polityki zagranicznej jest przynależność do organizacji międzynarodowych. Serbia od 2012 r. posiada status kandydata do Unii Europejskiej. Jednocześnie współpracuje z Sojuszem Północnoatlantyckim, choć deklaruje się jako państwo neutralne militarnie i nie dąży do formalnego członkostwa w NATO. Oba powyższe fakty umożliwiają Republice Serbii aktywną współpracę z Unią Europejską, Stanami Zjednoczonymi, Federacją Rosyjską i Chińską Republiką Ludową jednocześnie.

Literatura przedmiotu jest dostępna przede wszystkim w językach angielskim oraz serbskim, głównie w formie raportów i artykułów naukowych, rzadziej monografii. Dotychczas temat został ujęty najbardziej kompleksowo przez Dragana Petrovicia i Dragana Vukovicia w książce „Filary polityki zagranicznej Serbii - UE, Rosja, USA i Chiny” (serb. Стубови спољне политике Србије – ЕУ, Русија, САД и Кина) wydanej przez serbski Instytut międzynarodowej polityki i gospodarki w 2012 r.

keywords: Polityka zagraniczna, wielowektorowość, Serbia

Propozycje legislacyjne nowej definicji zgwałcenia w Kodeksie karnym w świetle międzynarodowych standardów przeciwdziałania przemocy seksualnej i na tle przepisów karnychwybranych krajów

Agnieszka Grzybek (nauki prawne)

Debata o zmianie definicji zgwałcenia w polskim Kodeksie karnym nabiera tempa w związku z procesem legislacyjnym dotyczącym nowelizacji art. 197 k.k. pod tym właśnie kątem (druk sejmowy nr 209). W przeciwieństwie do próby podjętej w poprzedniej kadencji Sejmu (druk 1091) obecne propozycje nowelizacji mają większe szanse na realizację. Sam proces legislacyjny jest bardziej zaawansowany: projekt po I czytaniu został skierowany do dalszych prac w Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, gdzie został poddany debacie. Inicjatywa zmiany definicji przestępstwa zgwałcenia w polskim Kodeksie karnym wpisuje się w ogólny trend – dostrzegalny od 2017 r. – zastępowania „siłowego” podejścia do przestępstwa zgwałcenia, którego wyznacznikiem są ustawowe znamiona, takie jak przemoc, przymus, groźba czy podstęp, podejściem konsensualnym, opartym na kryterium braku zgody. W 2023 r. 20 państw w Europie zdecydowało się na taką zmianę przepisów karnych (Uhnoo, Erixon, Bladini 2024).

Wyjściowym problemem badawczym jest sprawdzenie, w jaki sposób zostały skonstruowane ustawowe znamiona definiujące przestępstwo zgwałcenia w poselskim projekcie o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk sejmowy nr 209). Czy w wystarczającym stopniu nowa propozycja będzie uwzględniała potrzebę ochrony praw osób pokrzywdzonych? W jakim stopniu uwzględni ona międzynarodowy standard ochrony przed przemocą seksualną, sformułowany w instrumentach prawnych ONZ i Rady Europy (konwencji stambulskiej, konwencji CEDAW), orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz zaleceniach i orzecznictwie Komitetu CEDAW? Jak nowa propozycja ujęcia przestępstwa zgwałcenia sytuuje się na tle przepisów innych krajów europejskich, które zdecydowały się zastąpić znamię przemocy znamiem zgody i dobrowolności? Przedmiotem analizy będzie zarówno propozycja regulacji art. 197 k.k. zgłoszona w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, jak i uwagi krytyczne oraz propozycje, które pojawiły się w toku procesu legislacyjnego (Budyn-Kulik 2024; Małecki 2024; Wróbel 2024). Punktem odniesienia będzie międzynarodowy standard ochrony przed przemocą seksualną, oparty na kryterium zgody i dobrowolności, jak również regulacje dotyczące przestępstwa zgwałcenia przyjęte w innych krajach, m.in. Wielka Brytania, Szwecja, Hiszpania (Uhnoo, Erixon, Bladini 2024; Bladini, Jacobsen 2020). Wybór tych krajów podyktowany jest odmiennym ujęciem definicji zgwałcenia, jakkolwiek łączy je kryterium dobrowolności i świadomie wyrażonej zgody.

Przeprowadzone analizy mają na celu weryfikację następujących hipotez badawczych: 1) nowa definicja zgwałcenia pozwoli w bardziej adekwatny sposób reagować na czyny wymuszające niedobrowolną aktywność seksualną i w większym stopniu uwzględni potrzebę osób pokrzywdzonych; 2) nowa propozycja legislacyjna dotycząca przestępstwa zgwałcenia jest zgodna z międzynarodowymi standardami ochrony przed przemocą seksualną.

Analizy przedstawione w pracy przeprowadzone zostały z wykorzystaniem metod prawnoporównawczej i dogmatyczno-prawnej.

keywords: przemoc seksualna, zgwałcenie, prawa człowieka, feministyczna jurisprudencja

Współczesne przemiany kultury Żydów Górskich w kontekście wieloetnicznego społeczeństwa Azerbejdżanu

Kamelia Penkowska (nauki socjologiczne)

Celem referatu jest przedstawienie analizy współczesnych przemian kulturowych azerbejdżańskich Żydów Górskich, dokonujących się poprzez ich interakcje społeczne z innymi grupami etnicznymi w wieloetnicznym systemie społecznym w regionie Quba w Azerbejdżanie na przykładzie wsi Qirmizi Qasaba. Wieś zwana Kaukaską Jerozolimą położona jest obok miasta Quba, zamieszkaną głównie przez Azerbejdżanów i wsi Qusar, w której dominują Lezgini. Wyjątkowość tego miejsca polega na tym, że wieś w 99% zamieszkują Żydzi Górscy, według najnowszego spisu żyje tam około 3000 Żydów Górskich. Z historycznego punktu widzenia „przemiany kulturowe” można rozumieć jako zjawisko pojawienia się nowych wzorców kulturowych (zwyczajów, wierzeń,

w tym sposobów obchodzenia świąt, stylu życia). Szczególnie wśród badanej społeczności żydowskiej mogło to być wynikiem długotrwałych kontaktów z innymi grupami etnicznymi w Azerbejdżanie. Na przełomie XX i XXI wieku pojawiły się nowe zjawiska, które wpłynęły na kulturę Żydów Górskich: upadek Związku Radzieckiego i powstanie niepodległego Azerbejdżanu, zmiany społeczno-gospodarcze wymuszające migracje wewnętrzne i zagraniczne, a także przemiany kulturowe związane ze zwiększaniem możliwości uczestniczenia w przepływie globalnych wzorców kulturowych. W tym kontekście mój referat jest próbą odpowiedzi na pytania — jak Żydzi Górscy postrzegają relacje społeczne z innymi mniejszościami etnicznymi i narodowością dominującą w Azerbejdżanie oraz jak definiują swoją tożsamość i odrębność etniczną w tym wieloetnicznym środowisku oraz jakie ich zdaniem czynniki sprawiły, że zachowali swoją odrębność.

keywords: Żydzi Górscy, Azerbejdżan, przemiany kultury, wieloetniczność

Socjotechniczne imaginaria polskiej Polityki cyfrowej

Krystian Łukasik (nauki socjologiczne)

Badanie analizuje wyobrażenia decydentów i kluczowych interesariuszy dotyczące rozwoju technologicznego Polski. Przedmiotem badania są wyobrażenia ze względu na ich znaczącą – i dobrze opisaną w literaturze – rolę w procesie kształtowania teraźniejszości oraz przyszłości. Badanie koncentruje się wyłącznie na perspektywie osób, które mogą realnie kształtować teraźniejszość i przyszłość polityki cyfrowej, dlatego wywiady przeprowadzone zostały z osobami reprezentującymi dominujące instytucje (np. ministerstwa, think-tanki, NGO, agencje rządowe, etc.). Dodatkowo przeanalizowano szerszy kontekst regulacyjny uwzględniający analizę treści (raportów, strategii, dokumentów regulacyjnych, stron internetowych).

Analiza socjotechnicznych imaginariów jest istotna, ponieważ wyobrażenia przyszłości kształtują praktyki społeczne, określają kierunki rozwoju polityk, alokacji funduszy, tematykę badań naukowych i codzienne decyzje urzędników. Inaczej mówiąc, realnie kształtują socjo-techniczną rzeczywistość. Jest to pierwsze w Polsce tego typu badania w obszarze cyfryzacji. Badanie odpowiada na następujące pytania: Jak przyszłość technologiczną Polski wyobrażają sobie decydenci? W jaki sposób aktorzy z władzą kształtowania wyobraźni publicznej konstruują historie o postępie w swoich deklaracjach programowych i jak łączą z nimi swoje oczekiwania wobec nauki i technologii?

Wspomniane wyżej wyobrażenia przyszłości są dobrze zmapowane w ramach koncepcji teoretycznej socjotechnicznych imaginariów, czyli „kolektywnych wyobrażeń porządku i życia społecznego powiązanych z naukowo-technologicznymi przedsięwzięciami narodu, państwa czy firm” (Jasanoff i Kim, 2015). W tym kontekście interesujące są kolektywne wizje, które funkcjonują w przestrzeni publicznej i mają charakter instytucjonalny. Przez to, że są powielane przez organizacje pozarządowe, związki zawodowe, partie polityczne, ruchy społeczne, media czy popkulturę w sposób długotrwały kształtują rzeczywistość technologiczną. Od czasu zaproponowania przez prof. Sheilię Jasanoff się pojęcia socjotechnicznych imaginariów, termin ten jest coraz częściej wykorzystywany przez badaczy. Natomiast w polskim kontekście brakuje opracowań związanych z technologiami cyfrowymi, mimo iż sama koncepcja dobrze pasuje do tego zagadnienia (głównie dlatego, że dyskusja o rozwoju cyfrowych technologii często jest dyskusją o przyszłości).

Zebrane wywiady oraz ew. raporty i dokumenty rządowe zostały przeanalizowane z wykorzystaniem metod analizy tematycznej. Analiza tematyczna to metoda jakościowa wykorzystywana w badaniach społecznych do identyfikacji i analizy wzorców (tematów) w danych. Umożliwia wykrywanie ukrytych motywów i milczących założeń pojawiających się w tych materiałach. Jej zaletą jest to, że może być stosowana do różnych typów danych (np. zarówno transkrypcji wywiadów, jak i obrazów); pozwala na głębokie zrozumienie danych poprzez wyłonienie wzorców, które mogą nie być od razu widoczne; pomaga umieścić indywidualne doświadczenia i opinie w szerszym kontekście społecznym i kulturowym.

keywords: Socjotechniczne imaginaria, STS

Definicje bezpieczeństwa energetycznego w naukach o bezpieczeństwie – przegląd literatury

Maciej Wapiński (nauki o bezpieczeństwie)

Bezpieczeństwo energetyczne jest obecnie ważnym zagadnieniem, badanym przez przedstawicieli zróżnicowanych dyscyplin naukowych. Większość autorów zwraca uwagę na złożoność tego pojęcia oraz różne perspektywy, które wpływają na jego rozumienie – inaczej definiują je producenci i konsumenci, różni się ona także w zależności od przyjętej perspektywy czasowej czy aspektu, który jest badany (rynkowy, techniczny itp.). Jednocześnie jest to zagadnienie o dużym znaczeniu praktycznym, czego dowiodły zakłócenia na rynkach energii związane z działaniami Rosji na rynku gazu w 2021 r., a następnie agresją tego państwa na Ukrainę. Bezpieczeństwo energetyczne nabiera także znaczenia w obliczu transformacji energetycznej i zmian technologicznych w obszarze wytwarzania energii elektrycznej i zmian w sposobie konsumpcji energii.

Klasyczne definicje bezpieczeństwa energetycznego podkreślały znaczenie zapewniania wystarczalności dostaw energii – było to podejście charakterystyczne dla państw-konsumentów, dla których głównym zagrożeniem był brak dostępu do surowców energetycznych lub ich zbyt wysoka cena. Z czasem definicja ewoluowała do tzw. 4A. Skrót pochodzi z angielskich słów availability, affordability, accessibility i acceptability, oznaczających dostępność, opłacalność, wystarczalność i akceptowalność. Te elementy zawiera najpowszechniej wykorzystywana definicja bezpieczeństwa energetycznego, zgodnie z którą oznacza to „stan gospodarki umożliwiający pokrycie perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię, w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska”. W ten sposób termin ten jest definiowany w polskiej ustawie Prawo energetyczne, ale podobne definicje można znaleźć również w literaturze oraz aktach prawnych innych państw.

Obecnie wielu autorów zwraca uwagę na nieadekwatność tej definicji do współczesnych wyzwań i nowych zagrożeń, związanych np. ze zmianami technologicznymi. Podkreśla się znaczenie wystarczalności i odporności całych systemów.

W czasie konferencji przedstawione zostaną wyniki przeglądu literatury przedmiotu dotyczącej bezpieczeństwa energetycznego. Pod uwagę wzięte zostaną publikacje z obszaru nauk o bezpieczeństwie. Przedstawione zostaną także wyniki analizy bibliograficznej, wykorzystującej bazę Open Alex oraz oprogramowanie VOSViewer.

keywords: Bezpieczeństwo energetyczne, energetyka, bezpieczeństwo dostaw,

Sen jako czynnik odporności na stres. Sekwencyjny model mediacyjny łączący sen i odporność na stres poprzez związki z pozytywnym stylem poznawczym (positive appraisal style) oraz regulacją emocji.

Julian Mituniewicz (psychologia)

Regularny i odpowiednio długi sen stanowi fundament poprawnego funkcjonowania wielu procesów psychologicznych, w tym zdrowia psychicznego (Goldstein & Walker, 2014). Z kolei jego niedobór i/lub nieregularność są silnymi predyktorami śmiertelności z powodu wszystkich chorób (all-cause mortality), jak również występowania zaburzeń psychicznych związanych ze stresem (Windred et al., 2024).

W ostatnich latach nastąpiła drastyczna zmiana paradygmatu w podejściu do badań dotyczących zdrowia psychicznego poprzez położenie szczególnego nacisku na metody prewencji zaburzeń, w przeciwieństwie do dotychczas badanych metod leczenia już występujących psychopatologii. Sen może być jednym z głównych mechanizmów zapobiegania występowaniu zaburzeń psychicznych.

Celem przeprowadzonego przez nas badania było zbadanie różnych (biologicznych, społecznych, psychologicznych) czynników związanych z odpornością na stres. Dotychczasowe badania pokazywały silne

związki jakości, długości oraz regularności snu ze zdolnością do regulowania emocji (Palmer & Alfano, 2016), jak również z odpornością na stres (Arora, 2022). Większość badań miała jednak charakter poprzecznych badań kwestionariuszowych i nie wyjaśniała mechanistycznie związków zachodzących między poszczególnymi zmiennymi.

Nasze badanie wychodzi naprzeciw powyższym ograniczeniom wykorzystując obiektywny pomiar fizjologicznych wskaźników snu (Ecological Physiological Assessment) w prospektywnym 8 miesięcznym badaniu, w którym w odstępach 2 tygodni monitorowaliśmy występowanie stresorów w życiu osób badanych, jak również ich aktualne zdrowie psychiczne. Taka operacjonalizacja odporności na stres (ilość występowania problemów psychologicznych w stosunku do natężenia występowania stresorów) jest zgodna z założeniami modelu odporności na stres PASTOR zaproponowanego przez Raffaella Kalischa (2015). Powyższy model zakłada również, że każdy z czynników odporności na stres (resilience factors) – czyli w naszym przypadku jakościowy sen – oddziałuje na budowanie odporności poprzez zwiększenie tendencji do oceny napotykanego stresora w bardziej pozytywny, optymistyczny sposób (positive appraisal style). Powyższe badanie ma na celu przetestowanie hipotezy sekwencyjnej mediacji między snem a odpornością na stres. Chcemy sprawdzić, jaki wpływ wywierają różne wskaźniki związane z jakością snu (długość, regularność, ciągłość) na tendencję osób badanych do pozytywnego oceniania napotykanego stresora, co z kolei może przekładać się na ich mniejszą skłonność do rozregulowania emocjonalnego i niestabilności emocjonalnej, a w dłuższej perspektywie mniejszej podatności na zaburzenia związane ze stresem, ergo większą odpornością psychologiczną.

W momencie pisania abstraktu zebrane są już wszystkie dane, a badanie jest w trakcie prerejestracji. W związku z tym niemożliwe jest obecnie zaprezentowanie wyników, które zostaną omówione dopiero podczas prezentacji.

keywords: Sen, EPA, odporność na stres, regulacja emocji

Bibliography/Bibliografia

Panel 1

Prawo

chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak

Spór o wolność woli a teoria kary

Michał Macidłowski (nauki prawne)

Beirne, P. (2006). Free Will and Determinism? Reading Beccarias *Of Crimes and Punishments* (1764) as a Text of Enlightenment. W S. Henry & M. M. Lanier (Red.), *The Essential Criminology Reader* (1. wyd., s. 3–17). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429496592>

Chisholm, R., M. (2013). *Person and Object: A Metaphysical Study* (17. wyd.). Routledge.

Chmieliński, M., & Wojciechowski, B. (2006). O usprawiedliwianiu kary w niemieckiej filozofii nowożytnej. *Czasopismo Prawno-Historyczne*, 58(2), 25–49. <https://doi.org/10.14746/cph.2006.2.2>

Corlett, J. A. (2001). Making Sense of Retributivism. *Philosophy*, 76(1), 77–110. Cambridge Core. <https://doi.org/10.1017/S0031819101000067>

Deogaonkar Anant, R. (2021). Retributivism: Punishment and Justification. *International Journal of Criminal Justice Sciences*, 16(1), 17–33. <https://doi.org/10.5281/ZENODO.4756184>

Donoghue, R. (2021). Hegel's Treatment of the Free Will Problem: A Conceptual Oversight and Its Implications for Legal Theory. *Symposion*, 8(2), 155–174. <https://doi.org/10.5840/symposion20218210>

Hill, T. E. (1997). Kant on Punishment: A Coherent Mix of Deterrence and Retribution? *Jahrbuch für Recht und Ethik*, 5, 291–314. JSTOR.

Hirsch, A. V., Neumann, U., & Seelmann, K. (Red.). (2011). *Strafe—Warum?: Gegenwärtige Strafbegründungen im Lichte von Hegels Straftheorie*. Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co KG. <https://doi.org/10.5771/9783845233628>

Hudson, H. (1994). *Kant's compatibilism*. Cornell University Press.

Hüning, D. (1969). Kant's Theory of Criminal Law and the jus talionis. *Estudos Kantianos*, 1(1). <https://doi.org/10.36311/2318-0501/2013.v1n1.3069>

Kania, A. (2018). Z problematyki retrybtywnej oraz utylitarnej sprawiedliwości karania. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 80(2), 89–100. <https://doi.org/10.14746/rpeis.2018.80.2.7>

Makarewicz, J. (1896). Klasycyzm i pozytywizm w nauce prawa karnego. *Przegląd Prawa i Administracji*, 21, 698–727, 847–870.

Maroń, G. (2011). Sprawiedliwość naprawcza a retrybtywizm w odpowiedzialności karnej. *Zeszyty naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego*, 71.

Mąciór, W. (1990). *Czyn ludzki i jego znaczenie w prawie karnym: Zagadnienia podstawowe*. Wydawnictwo Prawnicze.

Meyer, T. (2024). Hegel on free will. *Argumenta*, 18, 1–18. <https://doi.org/10.14275/2465-2334/20240.MEY>

Michael, M. A. (1992). Utilitarianism and Retributivism: What's the Difference? *American Philosophical Quarterly*, 29(2), 173–182.

Pargetter, R. (1986). The Metaphysics of Utilitarianism. *Philosophical Papers*, 15(2–3), 171–184. <https://doi.org/10.1080/05568648609506258>

Peno, M. (2014). Odpowiedzialność karna a determinizm antropologiczny. *Archiwum Kryminologii*, XXXVI, 109–132. <https://doi.org/10.7420/AK2014D>

Steinberger, P. J. (1983). Hegel on Crime and Punishment. *The American Political Science Review*, 77(4), 858–870. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/1957562>

Strzebiński, E. (2023). Retributywizm, utylitaryzm, abolicjonizm. O modelach polityki kryminalnej słów kilka. *Refleksje. Pismo naukowe studentów i doktorantów WNPiD UAM*, 24, 51–63. <https://doi.org/10.14746/r.2022.1.5>

Vilhauer, B. (2004). Can We Interpret Kant as a Compatibilist About Determinism and Moral Responsibility? *British Journal for the History of Philosophy*, 12(4), 719–730. <https://doi.org/10.1080/0960878042000279341>

Ziembicki, S. (2007). Uwagi o utylitaryzmie jako determinancie prawa. *Wrocławskie Studia Erazmiańskie*, 1, 78–88.

Zabezpieczenie roszczenia o przywrócenie do pracy

Jędrzej Zieliński (nauki prawne)

Baran, K. (2023). O zabezpieczeniu roszczeń pracowników szczególnie chronionych w trybie art. 7555 kodeksu postępowania cywilnego w razie wypowiedzenia albo rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę. *Praca i Zabezpieczenie Społeczne*, (10). <https://doi.org/10.33226/0032-6186.2023.10.4>

Flaga-Gieruszyńska, K. (2021). Podstawowe sposoby zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych. W: J. Gołaczyński (Red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające*. Wolters Kluwer Polska.

Jakubecki, A. (2016). Zagrożenie nakazaniem obowiązanemu zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego jako środek przymusu w postępowaniu zabezpieczającym – zagadnienia wybrane. *Polski Proces Cywilny*, (3).

Jaśkowski, K., Maniewska, E., (2020). Tymczasowe przywrócenie pracownika do pracy (art. 4772 § 2 k.p.c.). *Praca i Zabezpieczenie Społeczne*, (9). <https://doi.org/10.33226/0032-6186.2020.9.3>

Kowalski, S. (2008). Odpowiedzialność karna za odmowę przywrócenia do pracy. *Służba Pracownicza*, (11).

Skorupka, A. (2023). Nakaz zatrudnienia pracownika jako zabezpieczenie roszczenia o przywrócenie do pracy. *Praca i Zabezpieczenie Społeczne*, (7). <https://doi.org/10.33226/0032-6186.2023.7.7>

Stelina, J. (2022). Nałożenie przez sąd obowiązku dalszego zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania cywilnego (art. 4772 § 2 KPC). W: J. Jagieła, R. Kulski (Red.), *Symbolae Andreae Marciniak dedicatae. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi Marciniakowi*. C.H. Beck.

Żywolewska, K. (2020). Obowiązek dalszego zatrudniania pracownika przywróconego do pracy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania po nowelizacji art. 4772 § 2 k.p.c. — wybrane problemy. *Praca i Zabezpieczenie Społeczne*, (1). <https://doi.org/10.33226/0032-6186.2020.1.4>

Powództwa dla intymidacji w świetle koncepcji nadużycia uprawnień procesowych

Rafał Stronk (nauki prawne)

Alcántara, M., Blondel, J. (2017). *Presidents and Democracy in Latin America*. Routledge.

Allerhand M., *Podstęp w procesie*, Lwów 1907;

- Błaszczak Ł., Czy jest możliwe zastosowanie sankcji w postaci odrzucenia lub zwrotu apelacji wniesionej w warunkach nadużycia prawa procesowego?, *Palestra* 2022, nr 1-2, s. 247-262;
- Dziurda M., Wołodkiewicz B., Zembrzuski T., Nadużycie uprawnień procesowych w postępowaniu cywilnym [w:] red. Kosonoga J., *Przeciwdziałanie nadużyciu uprawnień procesowych w postępowaniach sądowych*, seria: *Monografie Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego*, Warszawa 2022, s. 132-221;
- Flejszar R., Sądowa kontrola czynności dyspozycyjnych stron – uwagi de lege lata i de lege ferenda [w:] red. Markiewicz K., red. Torbus A., *Postępowanie rozpoznawcze w przyszłym Kodeksie postępowania cywilnego*, Warszawa 2014, s. 639-662;
- Gapska E., Przeciwdziałanie nadużyciom prawa procesowego w znowelizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Cz. I – Klauzula generalna, *Monitor Prawniczy* 2019, nr 15, s. 813-820;
- Jakubecki A., Sankcje za nadużycie uprawnień procesowych w Kodeksie postępowania cywilnego, *Palestra* 2019, nr 11-12, s. 181-199;
- Jamróz L., Prawo do sądu a zjawisko pieniactwa sądowego [w:] red. Balicki R., red. Jabłoński M., *Dookoła Wojtek... Księga pamiątkowa poświęcona Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi*, Wrocław 2018, s. 495-504;
- Piasecki K., Nadużycie praw procesowych przez strony, *Palestra* 1960, nr 11, s. 20-28;
- Siedlecki W., Fikcyjny proces cywilny, *Państwo i Prawo* 1955, nr 2, s. 212-236;
- Szwast M., Szwed M., Nadużycie prawa do sądu w postępowaniu sądownoadministracyjnym, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego* 2016, nr 6, s. 52-76;
- Weitz K., Nadużycie „prawa” procesowego cywilnego, *Polski Proces Cywilny* 2022, nr 1, s. 7-39;
- Weitz K., Przyczyny odrzucenia powództwa, *Polski Proces Cywilny* 2021, nr 1, s. 7-27;
- Zedler F., Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2018 roku, V CSK 384/17, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2019, nr 6, s. 3-16.

Zasób „dóbr cyfrowych” w obrocie cywilnoprawnym – uwagi terminologiczne

Maksymilian Weber-Sitarski (nauki prawne)

- Brożek A., *Analiza i konstrukcja. O metodach badania pojęć w Szkole Lwowsko-Warszawskiej*, Kraków 2020
- Hill H., Kugelmann D., Martini M., *Perspektiven der digitalen Lebenswelt*, Baden-Baden 2017
- Hui Y., What is a digital object? [w:] *Metaphilosophy*, vol. 43, No. 4, 2012, str. 380-395, Oxford 2012
- Jopek-Bosiacka A., *Przekład prawny i sądowy*, Warszawa 2021
- Korves R., *Eigentumsunfähige Sachen?*, Tübingen 2014
- Kurowska-Tober E., Czulak P., *Metaverse a ochrona danych osobowych – problemy prawne, ryzyka i możliwe podejścia* [w:] *Prawo Nowych Technologii*, 4/2022
- Szczepaniak S., Brzostek-Kleszcz M., *Definiowanie pojęć z zakresu nowych technologii w przepisach prawa i postanowieniach umownych* [w:] *Prawo Nowych Technologii*, 2/2021
- von Pechmann, A., *Die Eigentumsfrage im 21. Jahrhundert*, Bielefeld 2021
- Wienbracke M., *Juristische Methodenlehre*, Heidelberg 2020
- Wyczik J., *Dobra wirtualne z perspektywy użytkowników i dostawców treści. Prawne uwarunkowania obrotu*. Warszawa 2022

Sprzedż alkoholu online a rozwizania technologiczne i prawne

Aleksander Bokszczanin (nauki prawne)

E-grocery na świecie i w Polsce. Czy konsumenci są gotowi na zakupy spożywcze online?, z Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Logistyki i Magazynowania, https://www.logistyka.net.pl/bank-wiedzy/item/download/79974_3d80c82ec06ffe4eac1dec4159ac5efa, dostęp: 11.02.2024 r., s. 7.

Zob. np. Jak wygląda rynek e-grocery w Polsce?, KiwiLab, 28.01.2024 r., <https://kiwilab.pl/jak-wyglada-rynek-e-grocery-w-polsce/9212>, dostęp: 11.02.2024 r.

K. Rozario, Poland's Biggest Convenience Chain Overtakes Amazon In European Race For Autonomous Stores, Forbes, 18.01.2022 r., <https://www.forbes.com/sites/kevinrozario/2022/01/18/polands-biggest-convenience-chain-overtakes-amazon-in-european-race-for-autonomous-stores>, dostęp: 11.02. 2024 r.

Zob. np. A. Ptak-Iglewska, E-alkohol to żyła złota dla odważnych. Nikt nie pyta o dowód osobisty, Rzeczpospolita, 09.04.2023 r., <https://www.rp.pl/przemysl-spozywczy/art38289271-e-alkohol-to-zyla-zlota-dla-odwaznych-nikt-nie-pyta-o-dowod-osobisty>, dostęp: 11.02.2024 r.; M. Klimkowski, Kupujemy w sieci więcej alkoholu niż kiedykolwiek wcześniej, 22.04.2020 r., <https://biznes.wprost.pl/handel/10319068/gwaltownie-wzroslasprzedaz-alkoholu-online.html>, dostęp: 11.02.2024 r.

Żabka z rewolucyjną usługą. Zapewnia, że jest zgodna z prawem, Business Insider, 14.09.2023 r., <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/automat-zabki-oceni-czy-kupisz-piwo/9h9h5m9>, dostęp: 11.02.2024 r.

Miasta i społeczności lokalne

chair: dr Ewelina Biczynska

Idea czy praktyka? Społeczeństwo obywatelskie w edukacji podstawowej.

Weronika Skorupska (nauki o polityce i administracji)

Messinger A.M. (2012). Teaching Content Analysis through Harry Potter. Teaching Sociology nr 40(4).

Babbie, E. (2019). Badania społeczne w praktyce, Warszawa: PWN.

Berelson B. (1952). Content Analysis in Communication Research, Glencoe: Free Press.

Celina, C. (2011). Neoliberalizm a edukacja obywatelska. Studium porównawcze na przykładzie publicznych szkół średnich w Kanadzie i Polsce.

Chmura-Rutkowska, I., Duda, M., Mazurek, M., Sołtysiak-Łuczak, A., Chomczyńska-Rubacha, M., Rubacha, K., ... & Walczak, B. (2016). Gender w podręcznikach Projekt badawczy. Raport TOM I. Fundacja Feminoteka.

Dolata, R. (red.). (2004). Młodzi obywatele: wyniki międzynarodowych badań młodzieży, Warszawa: Wydawnictwa UW.

Filek, J. (2005). Rola edukacji w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Prakseologia (145), 43-57.

Gierszewski, D. (2015). Zaangażowanie obywatelskie–przykry obowiązek czy zaszczytna powinność? Percepcja społeczna i konsekwencje dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,[w:] D. Gierszewski, HA Kretek (red.). Edukacja obywatelska dorosłych a społeczeństwo obywatelskie, s. 45-52.

Herbst, J. (2005). Oblicza społeczeństwa obywatelskiego, Warszawa: fundacja rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

- Janowitz M., (1968-1969). Harold D. Lasswell's Contribution to Content Analysis, *The Public Opinion Quarterly* nr 32(4), s. 646-653.
- Kamińska, M. Tomaszewska, L. (red.). (2013). *Edukacja i społeczeństwo obywatelskie: perspektywa interdyscyplinarna*, Płock: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej.
- Kania, R., Kazimierczuk, M. (2021). *Spółeczeństwo obywatelskie: historia, teoria, praktyka*, Warszawa: Difin.
- Kopińska, V. (2014). Wizerunek młodzieży w dyskursie na temat przestępczości nieletnich w podręcznikach do wiedzy o społeczeństwie na poziomie ponadgimnazjalnym. *Przegląd Badań Edukacyjnych (Educational Studies Review)*, 1(18), s. 57-76.
- Kopińska, V. (2015). The Concept of Law in Discourses Found in Secondary School Textbooks for Civic Education. *Educational Studies Review*. Online. 12 October 2015. Vol. 1, no. 20, pp. 19-42.
- Kopińska, V. (2017). *Edukacja obywatelska w szkole. Krytyczna analiza dyskursu podręczników szkolnych*. Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Kościański, A., Misztal, W. (2022). *Wzory obywatelskości: gry salonowe czy zwyczaje domowe?* Warszawa: IFIS PAN.
- Mazurek, K. (2010). Kultura i edukacja polityczna w Niemczech i w Polsce. Przyczynek do rozważań o kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego u progu XXI wieku. *Kultura i Polityka*, (8), s. 118-132.
- Mider, D. (2015). Interpretacje przemocy politycznej w podręcznikach historii okresu Polski Ludowej i III Rzeczypospolitej. Analiza przypadku polityki okupacyjnej Niemiec wobec Polaków podczas II wojny światowej. *Studia Politolologiczne*, 35, 100-140.
- Mider, D., & Gańska, A. (2016). Interpretacje przemocy politycznej w podręcznikach historii. Analiza fragmentów opisujących zabójstwo polityczne Prezydenta Gabriela Narutowicza i zamach majowy. *OTWARTE USTA*, 13.
- Nikitorowicz, J. (2011). *Edukacja regionalna jako podstawa kreowania społeczeństwa obywatelskiego*. Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie.
- Popow, M. (2016). *Kategoria narodu w dyskursie edukacyjnym. Analiza procesów konstruowania tożsamości w podręcznikach szkolnych*. Wydanie I, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Rypel Agnieszka, *Czy szkoła przygotowuje do dyskursu politycznego?*, W: *Język, historia, polityka*, red. E. Laskowska, M. Jaracz. Bydgoszcz 2007, S. 123-132.
- Sokołowska, J. (2013). *Edukacja, media, społeczeństwo obywatelskie*. *Prakseologia*, (154), 201-231.
- Stankiewicz, K., & Źurek, A. (2010). *Obraz Polki/Polaka w serii podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego „Hurra!!! Po polsku”*.
- Starego, K. (2012). Kontrola interpretacji i interpelacja podmiotów. Możliwości zastosowania Krytycznej Analizy Dyskursu w badaniu podręczników szkolnych:(na przykładach wyników badań dyskursu wybranych podręczników Wiedzy o społeczeństwie dla gimnazjum). *Ars Educandi*, (9), 2s. s. 15-237.
- Starik, N., Majchrzak, N. (red. Nauk.). (2017). *Przestrzeń edukacyjnego współdziałania w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego*, Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa.
- Szpunar M., (2015). *Analiza zawartości a analiza treści jako metody badawcze*, [w:] http://www.magdalenaszpunar.com/_dydaktyka/Analiza%20treści_mety_badań_1.pdf.
- Tołczyk, A. *Analiza treści podręczników w kontekście polskiego systemu edukacji. Islam i muzułmanie*, 19.
- Tomczyk, J. (2018). *Spółeczeństwo obywatelskie jako idea i praktyka społeczna. Wybrane paradygmaty teoretyczno-ideowe*. W: *Spółeczeństwo Obywatelskie w Teorii i Praktyce*; Boguszewski (red.). Wydawnictwo SGGW: Warszawa, s. 11-20.
- Trzópek-Paszkiewicz, J., Ulatowska, R. (2023). *Spółeczeństwo obywatelskie w rozumieniu uczniów krakowskich szkół średnich*. *Zarządzanie Publiczne* Nr 3–4 (60).

Ulikowska, D. (2015). Społeczeństwo obywatelskie. Lublin: Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”.

Webb E. J., Campbell D. T., Schwartz R.D., Sechrest L., (1966). Unobtrusive Measures: nonreactive Research in the Social Sciences, Chicago: Rand McNally.

Wojdon, J. (2000). Propaganda polityczna w podręcznikach dla szkół podstawowych Polski Ludowej (1944-1989). Dzieje Najnowsze:[kwartalnik poświęcony historii XX wieku], nr 32(2), 151-154.

Zwierzydzyński, M. K. (2018). Podręczniki szkolne do nauczania religii jako przedmiot badań socjologicznych – rola jakościowej analizy treści. Horyzonty Wychowania, nr 17(41), 271-284.

Granice obowiązywania tzw. Dekretu Bieruta

Mateusz Zagozdón (prawo)

Akty prawne

Ordynacja miejska Miasta Stołecznego Warszawy, zatwierdzona przez Generał-Gubernatora w dniu 5.05.1916 r. (Dz.Rozp. dla Generał-Gubernatorstwa Warszawskiego Nr 32),

Ustawa z dnia 16 sierpnia 1938 r. o samorządzie gminy m. st. Warszawy (Dz. U. Nr 63, poz. 479),

Ustawa z 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. z 1945 r. poz. 1),

Obwieszczeniem Prezydenta Miasta z dnia 20 stycznia 1945 r. o terenowym podziale administracyjnym m. st. Warszawy (Dz. Urz. Rady Narodowej i Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy /R. I, nr 1/),

Dekret z dnia 24 maja 1945 r. o odbudowie m. st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r. poz. 124),

Dekret z 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. z 1945 r., poz. 279),

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.),

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 września 1930 r. w sprawie przyłączenia części gminy wiejskiej Młociny w powiecie i województwie warszawskim - do przyległego powiatu miejskiego Warszawa-Północ w m. st. Warszawie (Dz. U. Nr 68, poz. 540),

Rozporządzenie Rada Ministrów z dnia 22 września 1938 r. w sprawie Przyłączenie części gmin wiejskich Wilanów i Bródno w powiecie i województwie warszawskim do powiatów południowo-warszawskiego i prasko-warszawskiego w m.st. Warszawie (Dz. U. Nr 72, poz. 518),

Rozporządzenie Ministra Odbudowy z dnia 11 grudnia 1947 r. w sprawie trybu postępowania przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru m. st. Warszawy i Warszawskiego Zespołu Miejskiego oraz zawieszenia rozpatrywania wniosków o zmianę przeznaczenia terenów i dokonywania inwestycji na tym obszarze (Dz. U. z 1947 r. poz. 479),

Rozporządzenie Ministra Odbudowy wydane w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej z 27 stycznia 1948 r. w sprawie obejmowania w posiadanie gruntów przez gminę m. st. Warszawy (Dz. U. z 1948 r. poz. 43).

Orzecznictwo

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 marca 2005 r., sygn. I SA/Wa 397/04,

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. I SA/Wa 151/15,

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. I OSK 1893/11,

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 31 lipca 2014 r., sygn. akt I OSK 3125/12,

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt I OSK 1263/14.

Komentarze i monografie

- Białogłowski W. & Dybka R. (2014). Dekret o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy. Komentarz. LexisNexis,
- Bieniek G., Rudnicki S. & Gdesz M. (2013). Nieruchomości. Problematyka prawna. (wyd. 7). LexisNexis.,
- Buczek E. & Kopeć M. (2014). Własność i użytkowanie gruntów na obszarze m. st. Warszawy. Komentarz. LEX/el.,
- Ciborski A. (1964). Warszawa o zniszczeniu i odbudowie miasta. Polonia,
- Ciepla H., Sarbiński R. & Soczyk-Sarbińska K. (2013). Roszczenia przysługujące byłym właścicielom tzw. gruntów warszawskich. Sposób ich dochodzenia w postępowaniu administracyjnym i sądowym. LEX,
- Dalkowska A. (2018). Szczególne zasady usuwania skutków prawnych decyzji reprivatyzacyjnych dotyczących nieruchomości warszawskich, wydanych z naruszeniem prawa. Komentarz do wybranych przepisów. LEX/el.,
- Dunin-Wąsowicz K. (1984). Warszawa w latach 1939-1945. PWN,
- Ferek M. (2022). Roszczenia restytucyjne właścicieli nieruchomości przejętych przez państwo w latach 1944–1989. Wolters Kluwer,
- Gdesz M. (2012). Rewindykacja gruntów warszawskich. Zagadnienia administracyjnoprawne. LexisNexis,
- Górski J. (red.). (1977). Odbudowa Warszawy w latach 1944-1949: wybór dokumentów i materiałów. T. I. PWN,
- Hetko A. (2012). Dekret Warszawski. Wybrane aspekty systemowe. C.H. Beck.

Artykuły naukowe

- Chabielski I. (1946). Odbudowa stolicy w świetle nowych dekretów, Państwo i Prawo, nr 10,
- P. Siciński, (2011). Identyfikacja nieruchomości objętych działaniem dekretu z 26.10.1945 r., „Nieruchomości” nr 12.
- Inne
- „Plan Miasta Stołecznego Warszawy” z 1938 r.,
- „Opis granic administracyjnych m. Warszawy” z 4 marca 1941 r., wykonany na zlecenie okupacyjnych władz niemieckich.

Postawy uczniów polskich liceów publicznych wobec doświadczenia udziału w procesie deliberatywnym

Shin Mazur (nauki socjologiczne)

Asen, R. (2015). Democracy, Deliberation, and Education. Democracy, Deliberation, and Education. <https://doi.org/10.1515/9780271073163/HTML>

Camicia, S. P. (2020). Deliberation of Controversial Public School Curriculum: Developing Processes and Outcomes that Increase Legitimacy and Social Justice. Journal of Deliberative Democracy, 6(2), 7. <https://doi.org/10.16997/JDD.112>

- Hansen, K. H. (2008). The Curriculum Workshop: A Place for Deliberative Inquiry and Teacher Professional Learning: <http://dx.doi.org/10.2304/eerj.2008.7.4.487>, 7(4), 487–500. <https://doi.org/10.2304/EERJ.2008.7.4.487>
- Instytut Badań Edukacyjnych. Szkoły demokratyczne - studium socjopedagogiczne nowych alternatyw edukacyjnych. <https://www.ibe.edu.pl/pl/projekty-zakonczone/szkoły-demokratyczne>. Access 20.06.2021.
- Juchacz, P. (2002). Idea demokracji deliberatywnej. W M. N. Jakubowski, A. Szahaj, & K. Abriszewski (Red.), *Indywidualizm Wspólnotowość Polityka* (s. 147–162). Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
- Krzewińska, A. (2016). *Deliberacja. Idea—Metodologia—Praktyka*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Lewenstein, B., Schindler, J., & Skrzypiec, R. (2010). *Partycypacja społeczna i aktywizacja w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Luskin, R. C., Fishkin, J. S., Malhotra, N., & Siu, A. (2007). *Deliberation in the Schools: A Way of Enhancing Civic Engagement?* <https://cdd.stanford.edu/2007/deliberation-in-the-schools-a-way-of-enhancing-civic-engagement/>
- Łapaj-Kucharska, J. (2016). Demokracja deliberatywna i jej przejawy w praktyce. W A. Turoń-Kowalska (Red.), *Demokracja deliberatywna: Utopia czy ratunek dla demokratycznych wartości?* (s. 109–136). REMAR.
- Min, S. J. (2007). Online vs. Face-to-Face Deliberation: Effects on Civic Engagement. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1369–1387. <https://doi.org/10.1111/J.1083-6101.2007.00377.X>
- Molnar-Main, S. (2017). *Deliberation in the Classroom: Fostering Critical Thinking, Community, and Citizenship in Schools*. Dayton, Ohio: Kettering Foundation.
- Nishiyama, K. (2020). Deliberators, not Future Citizens: Children in Democracy. *Journal of Deliberative Democracy*, 13(1). <https://doi.org/10.16997/JDD.267>
- Pawłowski, Ł. (2014). Demokracja deliberatywna i jej słabości. *Studia Socjologiczno-Polityczne. Seria Nowa*, 2, 59–86.
- Perlikowski, Ł. (2016). Polityczność i deliberacja – Jürgena Habermasa teoria demokracji. *Political Dialogues*, 20, 39–68.
- Przybylska, A. (2015a). Long Lasting Effects of the First Deliberative Poll in Poland. W S. Coleman, A. Przybylska, & Y. Sintomer (Red.), *Deliberation and democracy: Innovative processes and institutions* (s. 109–126). Peter Lang Publishing.
- Przybylska, A. (2015b). Refleksja nad wynikami sondażu deliberatywnego w Poznaniu. W M. Lewicki, S. Mandes, A. Przybylska, M. Sikorska, & C. Trutkowski (Red.), *Socjologia społecznienia. Księga dedykowana Profesorowi Mirosławowi Maroży* (s. 302–331). Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
- Reykowski, J. (2007). Procesy grupowe a rozwiązywanie antagonistycznych konfliktów: Czy idea demokracji deliberatywnej może mieć psychologiczny sens? *Psychologia społeczna*, 2, 97–119.
- Shaffer, T., Longo, N. V., Manosevitch, I., & Thomas, M. S. (2017). *Deliberative Pedagogy: Teaching and Learning for Democratic Engagement*. Michigan State University Press.
- Waśkiewicz, A. (2014). Dobro wspólne i społeczeństwo obywatelskie w teorii demokracji deliberatywnej i reprezentacji grupowej. W A. Przybylska, & A. Giza (Red.), *Partycypacja obywatelska. Od teorii do praktyki społecznej* (s. 42–60). Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
- Wesołowska, E. (2010). Deliberacje w świetle dotychczasowych badań empirycznych. W *Deliberatywne rozwiązywanie konfliktów wartości. Wielość dróg do porozumienia* (s. 35–85). Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Wesołowska, E. (2013). Potencjały i bariery urzeczywistnienia deliberacji w polskich warunkach kulturowych. *Kultura i społeczeństwo*, 2, 91–109.

Zabdyr-Jamróz, M. (2014). Decyzyjny paradoks deliberacji. Perspektywy zastosowań różnych technik demokracji deliberatywnej. W Ł. Scheffs (Red.), *Społeczno-Polityczne Wyzwania Współczesności* (s. 89–102). Wydawnictwo Adam Marszałek.

Zgiep, M. (2013). Namysł – rozmowa – działanie. Teoretyczny model publicznej deliberacji. *Przegląd Socjologiczny*, 4, 43–65.

Ograniczenia instytucjonalne dla systemowego odtwarzania się demokracji partycypacyjnej w samorządzie lokalnym w Polsce

Borys Tencer (nauki socjologiczne)

Abdel-Monem, T., Herian, M. N., Hoppe, R., PytlikZillig, L. M., & Tomkins, A. J. (2016). Policymakers' Perceptions of the Benefits of Citizen-Budgeting Activities. *Public Performance & Management Review*, 39(4), 835–863. <https://doi.org/10.1080/15309576.2015.1137774>

Bussu, S., Bua, A., Dean, R., & Smith, G. (2022). Introduction: Embedding participatory governance. *Critical Policy Studies*, 16(2), 133–145. <https://doi.org/10.1080/19460171.2022.2053179>

Clark, J. K. (2021). Public Values and Public Participation: A Case of Collaborative Governance of a Planning Process. *The American Review of Public Administration*, 51(3), 199–212. <https://doi.org/10.1177/0275074020956397>

Dudley, L., Webb Farley, K. E., & Gniady Banford, N. (2018). Looking Back to Look Forward: Federal Officials' Perceptions of Public Engagement. *Administration & Society*, 50(5), 679–698. <https://doi.org/10.1177/0095399718763162>

Eckerd, A., & Heidelberg, R. L. (2020). Administering Public Participation. *The American Review of Public Administration*, 50(2), 133–147. <https://doi.org/10.1177/0275074019871368>

Ercan, S. A., & Dryzek, J. S. (2015). The reach of deliberative democracy. *Policy Studies*, 36(3), 241–248. <https://doi.org/10.1080/01442872.2015.1065969>

Haustein, E., & Lorson, P. C. (2021). Co-creation and co-production in municipal risk governance – A case study of citizen participation in a German city. *Public Management Review*, 25(2), 376–403. <https://doi.org/10.1080/14719037.2021.1972704>

Hendriks, C. M., & Lees-Marshment, J. (2019). Political Leaders and Public Engagement: The Hidden World of Informal Elite–Citizen Interaction. *Political Studies*, 67(3), 597–617. <https://doi.org/10.1177/0032321718791370>

Johnson, C. (2015). Local Civic Participation and Democratic Legitimacy: Evidence from England and Wales. *Political Studies*, 63(4), 765–792. <https://doi.org/10.1111/1467-9248.12128>

Migchelbrink, K., and Van de Walle, S., (2020). When Will Public Officials Listen? A Vignette Experiment on the Effects of Input Legitimacy on Public Officials' Willingness to Use Public Participation. *Public Admin Rev*, 80, 271–280. <https://doi.org/10.1111/puar.13138>

Migchelbrink, K., & Van de Walle, S. (2021). A systematic review of the literature on determinants of public managers' attitudes toward public participation. *Local Government Studies*, 48(1), 1–22. <https://doi.org/10.1080/03003930.2021.1885379>

Morgan, H. (2022). Conducting a Qualitative Document Analysis. *The Qualitative Report*, 27(1), 64–77. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2022.5044>

Nederhand, J., & Edelenbos, J., (2023). Legitimate Public Participation: A Q Methodology on the Views of Politicians. *Public Administration Review*, 83(3): 522–536. <https://doi.org/10.1111/puar.13556>

Niemeyer, S., Veri, F., Dryzek, J. S., & Bachtiger, A. (2024). How Deliberation Happens: Enabling Deliberative Reason. *American Political Science Review*, 118(1), 345–362. doi:10.1017/S0003055423000023

Obecność trzecich miejsc i wytwarzanie przywiązania do miejsca jako czynniki chroniące dobrostan psychiczny mieszkańców miast

Izabela Lassota (psychologia)

Kroenke, K., Spitzer, R. L., & Williams, J. B. (2001). The PHQ-9: validity of a brief depression severity measure. *Journal of general internal medicine*, 16(9), 606-613.

Lewicka, M. (2011). Place attachment: How far have we come in the last 40 years?. *Journal of environmental psychology*, 31(3), 207-230.

McKenzie, K., Murray, A., & Booth, T. (2013). Do urban environments increase the risk of anxiety, depression and psychosis? An epidemiological study. *Journal of affective disorders*, 150(3), 1019-1024.

Scannell, L., & Gifford, R. (2017). The experienced psychological benefits of place attachment. *Journal of Environmental Psychology*, 51, 256-269.

Spitzer, R. L., Kroenke, K., Williams, J. B., & Löwe, B. (2006). A brief measure for assessing generalized anxiety disorder: the GAD-7. *Archives of internal medicine*, 166(10), 1092-1097.

Global south

chair: dr hab. Katarzyna Podhorodecka

The significance of the legal institution of lobola in the law of marriages of Southern African mixed jurisdiction legal systems

Jan Kunicki (law)

Hahlo H. R. (1943). The History of the Roman-Dutch Law of Marriage. *Journal of Contemporary Roman-Dutch Law*, 7(2), 68-93.

<https://doi.org/10.2307/839241>

Kerr, A. J. (1960). Roman-Dutch Law Marriages and the Lobola Contract. *Acta Juridica*, 1960, 334-338.

Kerr, A. J. (1963). Implied Lobola Contracts Ancillary to Roman-Dutch Law Marriages. *Acta Juridica*, 1963, 49-51.

Mangena T., Ndlovu S. (2013). Implications and Complications of Bride Price Payment Among the Shona and Ndebele of Zimbabwe. *International Journal of Asian Social Science*, 2, 472-481.

Meekers D. (1993). The Noble Custom of Roora: The Marriage Practices of the Shona of Zimbabwe. *Ethnology*, 32(1), 35-54. <https://doi.org/10.2307/3773544>

Mndaweni C. (1990). African Marriages Still at the Crossroads in South Africa. *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, 23(3), 361-373.

Morris H. F. (1979). The Development of Statutory Marriage Law in Twentieth Century British Colonial Africa. *Journal of African Law*, 23 (1), 37-64.

Nsereko D.D. (1975). The Nature and Function of Marriage Gifts in Customary African Marriages. *The American Journal of Comparative Law*, 23(4), 682-704.

Peart, N. S. (1984). The lobola agreement and the civil or christian marriage.

Tydskrif vir Hedendaagse Romeins-Hollandse Reg (*Journal for Contemporary Roman-Dutch Law*), 47(2), 158-179.

Shenje-Peyton A. (1996). Balancing Gender, Equality, Cultural Identity: Marriage Payments in Post-Colonial Zimbabwe. *Harvard Human Rights Journal*, 9, 105-144.

Tatira L. (2016). The Shona concept of marriage with special reference to procreation and fertility, *South African Journal of African Languages*, 36(1), 123-127. <https://doi.org/10.1080/02572117.2016.1186904>

Ziehl S. (1997). Family Law, Family Ideology and Multiculturalism in South Africa. *African Sociological Review / Revue Africaine de Sociologie*, 1(2), 41–59.

The structure of open public space of the megacity in the Global South. Example of Lagos, Nigeria

Michelle Mbaugwe (social and economic geography and spatial management)

Adisa, J. (1997). Lagos: Street culture and families in the street. In G. Hérault & P. Adesanmi (Eds.), *Jeunes, culture de la rue et violence urbaine en Afrique / Youth, street culture and urban violence in Africa* (p. 1). IFRA-Nigeria.

Aluko, O. (2011). Development control in Lagos State: An assessment of public compliance to space standards for urban development. *African Research Review*, 5.

Bolay, J. C. (2020). *Urban planning against poverty: How to think and do better cities in the global south*. Cham: Springer Nature.

Bulkeley, H. (2010). Cities and the governing of climate change. *Annual Review of Environment and Resources*, 35, 229–253.

Delgado Ruiz, M. (2011). *El espacio público como ideología*. Madrid: Los Libros de la Catarata.

Heinrichs, D., Krellenberg, K., & Fragkias, M. (2013). Urban responses to climate change: Theories and governance practice in cities of the global south. *International Journal of Urban and Regional Research*, 37(6), 1865-1878.

Lefebvre, H. (1991). *The production of space*. Cambridge and Oxford: Blackwell.

Olukoju, A. (2003). *Infrastructure development and urban facilities in Lagos, 1861-2000* (1st ed.). IFRA-Nigeria, Institut Français de Recherche en Afrique.

Steel, G., van Noorloos, F., & Otsuki, K. (2019). Urban land grabs in Africa? *Built Environment*, 44, 389-396.

Touristification and Cultural Heritage in Colombia's Coffee Cultural Landscape: A Participatory Action Research Approach

Sonia Uribe (social and economic geography and spatial management)

Cocola-Gant, A. (2023). Place-based displacement: Touristification and neighborhood change

Geoforum, 138. URL: <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2022.103665>

Comisión para el Esclarecimiento de la Verdad, la Convivencia y la No Repetición. (2022). URL:

<https://web.comisiondelaverdad.co/>, accessed June 1, 2024.

Freytag, T. & Bauder, M. (2018) Bottom-up touristification and urban transformations in Paris,

Tourism Geographies, 20:3, 443-460, DOI: 10.1080/14616688.2018.1454504

Michel Picard (2003) Touristification and balinization in a time of reformasi,
Indonesia and the Malay World, 31:89, 108-118, DOI: 10.1080/13639810304435

The Dynamics of Political Leadership in Panama (1968-2024)

Katarzyna Kwiatkowska (political science and public administration)

- Alcántara, M., Blondel, J. (2017). *Presidents and Democracy in Latin America*. Routledge.
- Aristotle. (1977). *Politics* (H. Rackham, Trans.). Harvard University Press; London.
- Avery, G. C. (2004). *Understanding Leadership*. Sage.
- Beetham, D. (1991). *The legitimation of power*. Macmillan.
- Blondel, J. (1987). *Political Leadership*. Sage Publications.
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.
- Burns, J. M. (2007). *Transforming Leadership*. Grove/Atlantic, Inc.
- Collier, D., Cardoso, F. H., (ed.). (1979). *The New Authoritarianism in Latin America*, Princeton University Press.
- Conniff, M. L., & Bigler, G. E. (2019). *Modern Panama : from occupation to crossroads of the Americas*. Cambridge; New York, Cambridge University Press.
- Dinges, J. (1991). *Our Man in Panama*. Three Rivers Press.
- Fiedler, F. (1964). A Contingency Model of Leadership Effectiveness. *Advances in Experimental Social Psychology*, Vol. 1, Academic Press.
- Fitzgerald, L.I. (2007). *Historia de Panamá*, Management Development Corporation.
- Frajman, E. (2014). Broadcasting Populist Leadership: Hugo Chavez and Aló Presidente, *Journal of Latin American Studies*.
- French, J. D. (2020). *Lula and His Politics of Cunning*. UNC Press Books.
- Carlos Guevara Mann. (1996). *Panamanian Militarism*. Ohio University Press.
- Harding, R.C. (2006). *The History of Panama*, Greenwood Press.
- Harding, R.C. (2001). *Military Foundations of Panamanian Politics*, Transaction Publishers.
- Hartliński, M. (2012). *Przywództwo polityczne*. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski.
- Hermann, M. G. (1986). *Political Psychology*. Jossey-Bass.
- Hook, S. (1955). *The hero in history: a study in limitation and possibility*. Beacon Press.
- Iwanek, J. (2022). *Polityka zagraniczna Panamy w okresie rządów Omara Torrijosa*. Ameryka Łacińska.
- Kasińska-Metryka, A.(2011). *Studia nad przywództwem politycznym. Ustalenia metodologiczne i praktyka*, Adam Marszałek.
- Kellerman, B. (1986). *Political Leadership*. University of Pittsburgh Press.
- Kempe, F. (1990). *Divorcing the dictator : America's bungled affair with Noriega*. G.P. Putnam's Sons.
- Koster, R. M. (1990). *In the Time of the Tyrants*. Harvill Secker.
- LeBon, G. (2017). *The Crowd. A Study of the Popular Mind*. Aziloth Books.
- Machiavelli, N. (1903). *The prince*. Grant Richards.

- Neustadt, R. E. (1966). *Presidential Power. The Politics of Leadership*. Wiley.
- Northouse, P. G. (2019). *Leadership: Theory and Practice*. Sage.
- Paige, G. D. (1977). *The Scientific Study of Political Leadership*. Free Press.
- Pierzchalski, F. (2013). *Modern Conceptual-Theoretical Transformations of Political Leadership*. Polish Political Science.
- Pierzchalski, F. (2017). *Political Leadership in Morphogenetic Perspective*. Peter Lang.
- Pierzchalski, F. (2023). *Political Leadership: Structure- Consciousness-Emotions*. Peter Lang.
- Pizzurno Gelós, P. & Arauz, C.A. (1996). *Estudios sobre el Panama Republicano 1903-1989*. Manfer.
- Sivak, M. (2010). *Evo Morales: The Extraordinary Rise of the First Indigenous President of Bolivia*. St. Martin's Press.
- Skowronek, S. (2024). *Presidential Leadership in Political Time Reprise and Reappraisal*. University Press of Kansas. La Vergne.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. Free Press.
- Szklarski, B. (2008). *Gra w przywództwo - jak zdobyć i utrzymać władzę*. Collegium Civitas.
- Turska-Kawa, A. (2013). *Przywództwo polityczne jako wynik wzajemnej relacji między przywódcą a jego zwolennikami*. Forum Politologiczne.
- Turska-Kawa, A. (2013). *Tradycje i współczesne podejścia do procesu wyłaniania się przywództwa politycznego*. Athenaeum Polskie Studia Politologiczne.
- Weber, M. (1968). *Max Weber on charisma and institution building : selected papers*. University Of Chicago Press.
- Wiatr, J.J. (2022). *Political Leadership Between Democracy and Authoritarianism : Comparative and Historical Perspectives*. Verlag Barbara Budrich.
- Wiatr, J.J. (2011). *Przywództwo Polityczne. Studium Politologiczne*. Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna.
- Żukiewicz, P. (2011). *Przywództwo polityczne. Teoria i praktyka*. Difin.

Limitations of African Intergovernmental Organizations in Implementing the Responsibility to Protect

Abdoul Byukusenge (security studies)

- Bellamy, A. J. (2010). *The Responsibility to Protect—Five Years On*. *Ethics & International Affairs*, 24(2), 143-169. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7093.2010.00254.x>
- Cohen, R. (2009). *Humanitarian Imperatives Are Transforming Sovereignty*. *Northwestern University Journal of International Human Rights*, 4(1), 15-52. <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/njihr/vol4/iss1/2>
- Deng, F. M., Kimaro, S., Lyons, T., Rothchild, D., & Zartman, I. W. (1996). *Sovereignty as Responsibility: Conflict Management in Africa*. Brookings Institution Press.
- Evans, G. (2008). *The Responsibility to Protect: Ending Mass Atrocity Crimes Once and for All*. Brookings Institution Press.
- Kioko, B. (2003). *The right of intervention under the African Union's Constitutive Act: From non-interference to non-intervention*. *International Review of the Red Cross*, 85(852), 807-825. <https://doi.org/10.1017/S0035336100012911>

Lotze, W., & De Coning, C. (2013). The role of the African Union and regional economic communities in implementing the responsibility to protect. *African Security Review*, 22(2), 106-125

Murithi, T. (2007). The Responsibility to Protect, as enshrined in Article 4 of the Constitutive Act of the African Union. *African Security Studies*, 16(3), 14-24. <https://doi.org/10.1080/10246029.2007.9627428>

Williams, P. D. (2009). The Peace and Security Council of the African Union: Evaluating an embryonic international institution. *Journal of Modern African Studies*, 47(4), 603-626. <https://doi.org/10.1017/S0022278X09990034>

Zongwe, D. P. (2010). The Contribution of the African Union to the Development of International Law. *African Journal of International and Comparative Law*, 18(1), 3-22. <https://doi.org/10.3366/ajicl.2010.0002>

Sustainable Innovation and Corporate Social Responsibility: Firm Level Evidences from Developing Economies

Amrutha Mary Varkey (Economics and Finance)

Bloom, N. and Van Reenen, J., 2010. Why do management practices differ across firms and countries?. *Journal of economic perspectives*, 24(1), pp.203-224.

Gerarden, T.D., Newell, R.G., Stavins, R.N. and Stowe, R.C., 2015. An assessment of the energy-efficiency gap and its implications for climate-change policy (No. w20905). National Bureau of economic research.

Technology and AI

chair: dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, prof. ucz.

Finding a balance between privacy and public security in the big data era. The use of technologies by law enforcement authorities in the EU

Zuzanna Chońska (law)

Babuta, A., Oswald, M. (2019) Briefing Paper: Data Analytics and Algorithmic Bias in Policing (Royal United Services Institute for Defence and Security Studies 2019);

https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5d7f6b2540f0b61ccdfa4b80/RUSI_Report__Algorithms_and_Bias_in_Policing.pdf.

Bergström, M., & Cornell, A.J. (Eds.). (2014). *European Police and Criminal Law Co-operation*. London: Hart Publishing Ltd. DOI: <http://dx.doi.org/10.5040/9781474201568>

Brayne, S. (2018) *The Criminal Law and Law Enforcement Implications of Big Data*, *Annu Rev Law Soc Sci*, doi: 10.1146/annurev-lawsocsci-101317-030839.

Brkan, M. (2019) Do algorithms rule the world? Algorithmic decision-making and data protection in the framework of the GDPR and beyond, 27(2) *Int J of L and Information Technology* 91-121, <https://doi.org/10.1093/ijlit/eay017>.

Dimitrova, D. and De Hert, P. (2018) *The Right of Access Under the Police Directive: Small Steps Forward in M* Medina, A Mitrakas, K Rannenberg, E Schweighofer and N Tsouroulas (eds) *Privacy Technologies and Policy: 6th Annual Privacy Forum*, Springer International Publishing.

- Drewer, D., Miladinova, V. (2017) The BIG DATA Challenge: Impact and opportunity of large quantities of information under the Europol Regulation, *Computer Law & Security Review*, Volume 33, Issue 3, Pages 298-308, ISSN 0267-3649, <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2017.03.006>.
- Goel, S., Perelman M., Shroff, M. and Sklansky D. (2017) Combatting Police Discrimination in the Age of Big Data', 20(2) *New Criminal L Rev* 181-232, <https://doi.org/10.1525/nclr.2017.20.2.181>.
- Fabbrini, Federico, Human Rights in the Digital Age: The European Court of Justice Ruling in the Data Retention Case and its Lessons for Privacy and Surveillance in the U.S.. Forthcoming in: 28 *Harvard Human Rights Journal* ___ (2015), *Tilburg Law School Research Paper No. 15/2014*, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2482212>
- Fagan, J., Braga, A. A., Brunson, R. K., Pattavina, A. (2016) Stops and Stares: Street Stops, Surveillance, and Race in the New Policing, *Fordham Urban Law Journal*, 43(3), 539– 614.
- Ferguson, A. G. (2017) *The Rise of Big Data Policing Surveillance, Race, and the Future of Law Enforcement*, New York University Press, 2017.
- Galli, F. (2021). Law Enforcement and Data-Driven Predictions at the National and EU Level: A Challenge to the Presumption of Innocence and Reasonable Suspicion? In H. Micklitz, O. Pollicino, A. Reichman, A. Simoncini, G. Sartor, & G. De Gregorio (Eds.), *Constitutional Challenges in the Algorithmic Society* (pp. 111-128). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108914857.008
- Hoek, D. B. C., & Stigter, J. (2022). Europol: An Overwhelming Stream of Big Data. *Revue Internationale De Droit Pénal*, 92(2/2021), 19-44. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3502314>
- Jansson, J. (2018) Building resilience, demolishing accountability? The role of Europol in counter-terrorism, *Policing and Society*, 28:4, 432-447, DOI: 10.1080/10439463.2016.1191485
- Lazcoz, G., de Hert, P. (2023) Humans in the GDPR and AIA governance of automated and algorithmic systems. Essential pre-requisites against abdicating responsibilities, *Computer Law & Security Review*, Volume 50, 105833, ISSN 0267-3649, <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2023.105833>.
- Leiser, M., Custers, B. (2019) The Law Enforcement Directive: *European Data Protection Law Review*, Volume 5, Issue 3, pp. 367 - 378, DOI: <https://doi.org/10.21552/edpl/2019/3/10>.
- Lynskey, O. (2019) Criminal justice profiling and EU data protection law: precarious protection from predictive policing, 15(2) *Int J of L in Context* 162-176, <https://doi.org/10.1017/S1744552319000090>.
- Mazur J., Choińska Z. (in press) European Union Data Protection Law and the Use of Facial Recognition Technology for the Purpose of Fighting Crime, in: *The Impact of Artificial Intelligence on [International] Human Rights Law: Shaping Standards for a Changing World*; Edward Elgar Publishing; red.: M. Balcerzak, J. Kapelańska-Pręgowska.
- Pavelek, O. & Zajíčková, D. (2021). Personal Data Protection in the Decision-Making of the CJEU Before and After the Lisbon Treaty. *TalTech Journal of European Studies*, 11(2) 167-188. <https://doi.org/10.2478/bjes-2021-0020>
- van der Sloot, B. (2016). Is the Human Rights Framework Still Fit for the Big Data Era? A Discussion of the ECtHR's Case Law on Privacy Violations Arising from Surveillance Activities. In: Gutwirth, S., Leenes, R., De Hert, P. (eds) *Data Protection on the Move. Law, Governance and Technology Series*(), vol 24. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-017-7376-8_15
- Vanoni, L. P. (2018). "Chapter 6: Balancing privacy and national security in the global digital era: A comparative perspective of EU and US constitutional systems". In *The Fragmented Landscape of Fundamental Rights Protection in Europe*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing
- Vogiatzoglou, P., & Fantin, S. (2019). National and Public Security within and beyond the Police Directive. In A. Vedder, J. Schroers, C. Ducuing, & P. Valcke (Eds.), *Security and Law: Legal and Ethical Aspects of Public Security, Cyber Security and Critical Infrastructure Security* (KU Leuven Centre for IT & IP Law Series, pp. 27-62). Intersentia. doi:10.1017/9781780688909.003

The Dark Side of the Web: The Role of Technology in Human Trafficking

Aitolgon Boronbaeva (political science and public administration)

- Campana, P. (2022, March). Online and technology-facilitated trafficking in human beings. Council of Europe. Accessed in <https://rm.coe.int/online-and-technology-facilitated-trafficking-in-human-beings-summary-/1680a5e10c>.
- Raets, S., & Janssens, J. (2021). Trafficking and technology: Exploring the role of digital communication technologies in the Belgian human trafficking business. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 27(2), 215-238. <https://doi.org/10.1007/s10610-019-09429-z>.
- Dixon, H. B. Jr. (2013). Human Trafficking and the Internet (and other technologies, too). *The Judges' Journal*, 52(1), 36-39.
- L'Hoiry, X., Moretti, A., & Antonopoulos, G. A. (2024). Human trafficking, sexual exploitation and digital technologies. *Trends in Organized Crime*, 27(1), 1–9. <https://doi.org/10.1007/s12117-024-09526-4>.
- Thakor, M., & boyd, d. (2013). Networked trafficking: Reflections on technology and the anti-trafficking movement. *Dialectical Anthropology*, 37, 277–290. <https://doi.org/10.1007/s10624-012-9286-x>.
- United Nations Office on Drugs and Crime. Human trafficking and technology: Trends, challenges and opportunities. Retrieved from https://icat.un.org/sites/g/files/tmzbd1461/files/human_trafficking_and_technology_trends_challenges_and_opportunities_web.pdf.
- Latonero, M., Musto, J., Boyd, Z., Boyle, E., Bissel, A., Gibson, K., & Kim, J. (2012). The rise of mobile and the diffusion of technology-facilitated trafficking. University of Southern California, Center on Communication Leadership & Policy, Los Angeles, CA.
- Martin, L., & Hill, A. (2019). Debunking the myth of Super Bowl sex trafficking: Media hype or evidenced-based coverage. *Anti-Trafficking Review*, 13, 13–29.

How to use Artificial Intelligence to understand the Ideational Structures that conditioned Jair Bolsonaro's foreign policy

Susana Patricia Noguera Montoya (political science and public administration)

- Gogolek, W. (2019). Refining Big Data. *Bulletin of Science, Technology & Society*, 1'6.
- Greven, T. (2016). The Rise of Right-wing Populism in Europe and the United States. *Perpsective*.
- Twin, A. (2023, July 18). *Investopedia*. Retrieved May 4, 2024, from Delphi Method Forecasting: Definition and How It's Used: <https://www.investopedia.com/terms/d/delphi-method.asp>

River network selection on small-scale maps using machine learning

Iga Ajdacka (Social and economic geography and spatial management)

- Adolf, A., Wereszczyńska, K., Karsznia, I. & Weibel, R. & Leyk, S. (2023). Data enrichment and supervised learning in road and settlement feature selection for small scale maps. *Abstracts of the ICA*. 6. 1-2. 10.5194/ica-abs-6-3-2023.

- Ajdacka, I., & Karsznia, I. (2022). Verifying and improving map specifications of river network selection for automatic generalization of small-scale maps. *Polish Cartographical Review*, 54(1), 75–91.
- Du J., Wu F., Xing R., Gong X. & Yu L. (2022). Segmentation and sampling method for complex polyline generalization based on a generative adversarial network, *Geocarto International*, 37:14, 4158-4180, DOI: 10.1080/10106049.2021.1878288
- Harrie, L., Touya, G., Oucheikh, R., Ai, T., Courtial, A., & Richter, K. F. (2024). Machine learning in cartography. *Cartography and Geographic Information Science*, 51(1), 1–19. <https://doi.org/10.1080/15230406.2023.2295948>
- Karsznia I., 2014-2015. Automatic machine learning based settlement selection models. Programmed within the project AutoGenSettleRoad: Automation of the generalization process of settlements and road networks for medium and small-scale maps, financed by SCIEX – Scientific Exchange Program and Zurich University, grant number 12.187.
- Karsznia, I., Adolf, A., Leyk, S., & Weibel, R. (2024). Using machine learning and data enrichment in the selection of roads for small-scale maps. *Cartography and Geographic Information Science*, 51(1), 60–78. <https://doi.org/10.1080/15230406.2023.2283075>
- Karsznia, I., & Sielicka, K. (2020). When traditional selection fails: How to improve settlement selection for small-scale maps using Machine learning. *ISPRS International Journal of Geo Information*, 9(4), 230. <https://doi.org/10.3390/ijgi9040230>
- Karsznia, I., & Weibel, R. (2018). Improving settlement selection for small-scale maps using data enrichment and machine learning. *Cartography and Geographic Information Science*, 45(2), 111–127. Scopus. <https://doi.org/10.1080/15230406.2016.1274237>
- Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii. (2021). Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych [The regulation of the Minister of Economic Development and Technology of 27 July 2021 on topographic objects database, general geographic objects database and standard maps]. (Dz.U. 2021 poz. 1412).
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. (2011). Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych [The regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 17 November 2011 on topographic objects database, general geographic objects database and standard maps]. (Dz.U. 2011 nr 279 poz. 1642).
- Szombara, S. & Lupa, M. (2018). Cartographic Generalization of the River Network Including Standards of the Objects Recognition. 117-120. 10.1109/BGC-Geomatics.2018.00028. Touya, G., Zhang, X., & Lokhat, I. (2019). Is deep learning the new agent for map generalization? *International Journal of Cartography*, 5(2–3), 142–157. <https://doi.org/10.1080/23729333.2019.1613071>.
- Wu, F., Wang, J. 2021. Cartographic Generalization. In: Wang, J., Wu, F. (eds) *Advances in Cartography and Geographic Information Engineering*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-0614-4_5
- Zhang, Xiang & Touya, Guillaume & Meijers, Martijn. (2024). Automated Map Generalization: Emerging Techniques and New Trends (Editorial). *Journal of Geovisualization and Spatial Analysis*. 8. 10.1007/s41651-024-00174-4.
- Chen, J. L., Phillips, K. A., Kanouse, D. E., Collins, R. L., & Miu, A. (2001). Fertility Desires and Intentions of HIV-Positive Men and Women. *Family Planning Perspectives*, 33(4), 144–165. <https://doi.org/10.2307/2673717>
- Cheng, J. Y. W., & Ng, E. M. L. (2007). Body mass index, physical activity and erectile dysfunction: An U-shaped relationship from population-based study. *International Journal of Obesity*, 31(10), Article 10. <https://doi.org/10.1038/sj.ijo.0803639>

- Chiswick, B. R., Lee, Y. L., & Miller, P. W. (2008). Immigrant Selection Systems and Immigrant Health. *Contemporary Economic Policy*, 26(4), 555–578. <https://doi.org/10.1111/j.1465-7287.2008.00099.x>
- Cvancarova, M., Samuelsen, S. O., Magelssen, H., & Fosså, S. D. (2009). Reproduction rates after cancer treatment: Experience from the Norwegian radium hospital. *Journal of Clinical Oncology: Official Journal of the American Society of Clinical Oncology*, 27(3), 334–343. <https://doi.org/10.1200/JCO.2007.15.3130>
- d'Albis, H., Greulich, A., & Ponthière, G. (2017). Education, labour, and the demographic consequences of birth postponement in Europe. *Demographic Research*, 36, 691–728.
- Dow, K. H., & Kuhn, D. (2004). Fertility options in young breast cancer survivors: A review of the literature. *Oncology Nursing Forum*, 31(3), E46-53. <https://doi.org/10.1188/04.onf.e46-e53>
- Drew, S. (2003). Self-Reconstruction and Biographical Revisioning: Survival Following Cancer in Childhood or Adolescence. *Health*, 7(2), 181–199. <https://doi.org/10.1177/1363459303007002874>
- Dubas-Jakóbczyk, K., Kocot, E., Czerw, A., & Juszczak, G. (2018). Health as an investment in Poland in the context of the Roadmap to implement the 2030 Agenda for Sustainable Development and Health 2020. <file:///C:/Users/USER/Downloads/WHO-EURO-2018-3330-43089-60309-eng.pdf>
- Fair, A., Griffiths, K., & Osman, L. M. (2000). Attitudes to fertility issues among adults with cystic fibrosis in Scotland. *Thorax*, 55(8), 672–677. <https://doi.org/10.1136/thorax.55.8.672>
- Frisco, M. L., & Weden, M. (2013). Early Adult Obesity and U.S. Women's Lifetime Childbearing Experiences. *Journal of Marriage and Family*, 75(4), 920–932. <https://doi.org/10.1111/jomf.12049>
- Hammoud, A. O., Wilde, N., Gibson, M., Parks, A., Carrell, D. T., & Meikle, A. W. (2008). Male obesity and alteration in sperm parameters. *Fertility and Sterility*, 90(6), 2222–2225. <https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2007.10.011>
- HMHL. (2009). The psychological impact of infertility and its treatment. *Harvard Mental Health Letter*. <http://www.mindingmatters.com/wp-content/uploads/2017/03/PsychologicalImpactofIFanditsRx.pdf>
- Holton, S., Rowe, H., & Fisher, J. (2011). Women's Health and Their Childbearing Expectations and Outcomes: A Population-Based Survey from Victoria, Australia. *Women's Health Issues*, 21(5), 366–373. <https://doi.org/10.1016/j.whi.2011.02.006>
- Jalovaara, M., Neyer, G., Andersson, G., Dahlberg, J., Dommermuth, L., Fallesen, P., & Lappegård, T. (2019). Education, Gender, and Cohort Fertility in the Nordic Countries. *European Journal of Population*, 35(3), 563–586. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9492-2>
- Jylhä, M. (2009). What is self-rated health and why does it predict mortality? Towards a unified conceptual model. *Social Science & Medicine*, 69(3), 307–316. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2009.05.013>
- Karpinska, K., & Dykstra, P. A. (2019). Intergenerational ties across borders: A typology of the relationships between Polish migrants in the Netherlands and their ageing parents. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45(10), 1728–1745. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1485204>
- Katz, P. P. (2006). Childbearing decisions and family size among women with rheumatoid arthritis. *Arthritis Care & Research*, 55(2), 217–223. <https://doi.org/10.1002/art.21859>
- Langeveld, N., Stam, H., Grootenhuis, M., & Last, B. (2002). Quality of life in young adult survivors of childhood cancer. *Supportive Care in Cancer*, 10(8), 579–600. <https://doi.org/10.1007/s00520-002-0388-6>
- Lappegård, T., & Rønsen, M. (2005). The Multifaceted Impact of Education on Entry into Motherhood. *European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie*, 21(1), 31–49. <https://doi.org/10.1007/s10680-004-6756-9>
- Lee, E. S. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47–57. <https://doi.org/10.2307/2060063>

- Lee, S., O'Neill, A. H., Ihara, E. S., & Chae, D. H. (2013). Change in Self-Reported Health Status among Immigrants in the United States: Associations with Measures of Acculturation. *PLOS ONE*, 8(10), e76494. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0076494>
- Luk, B. H.-K., & Loke, A. Y. (2015). The Impact of Infertility on the Psychological Well-Being, Marital Relationships, Sexual Relationships, and Quality of Life of Couples: A Systematic Review. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 41(6), 610–625. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2014.958789>
- McDonald, J. T., & Kennedy, S. (2004). Insights into the 'healthy immigrant effect': Health status and health service use of immigrants to Canada. *Social Science & Medicine*, 59(8), 1613–1627. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2004.02.004>
- McGrath, J. J., Hearle, J., Jenner, L., Plant, K., Drummond, A., & Barkla, J. M. (1999). The fertility and fecundity of patients with psychoses. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 99(6), 441–446. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.1999.tb00990.x>
- Meggiolaro, S. (2010). The importance of intentions in the mechanism of reproductive behaviour formation. *Statistical Methods and Applications*, 19(1), 107–125. <https://doi.org/10.1007/s10260-009-0115-2>
- Monga, M., Alexandrescu, B., Katz, S. E., Stein, M., & Ganiats, T. (2004). Impact of infertility on quality of life, marital adjustment, and sexual function. *Urology*, 63(1), 126–130. <https://doi.org/10.1016/j.urology.2003.09.015>
- Mynarska, M., Matysiak, A., Rybińska, A., Tocchioni, V., & Vignoli, D. (2015). Diverse paths into childlessness over the life course. *Advances in Life Course Research*, 25, 35–48. <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2015.05.003>
- Nijs, P., Koninckx, P., Verstraeten, D., Mullens, A., & Nicasy, H. (1985). Psychological factors of female infertility. *European Journal of Obstetrics, Gynecology, and Reproductive Biology*, 18, 375–379. [https://doi.org/10.1016/0028-2243\(84\)90060-1](https://doi.org/10.1016/0028-2243(84)90060-1)
- Peterson, B., & Harrell Jr., F. E. (1990). Partial Proportional Odds Models for Ordinal Response Variables. *Journal of the Royal Statistical Society: Series C (Applied Statistics)*, 39(2), 205–217. <https://doi.org/10.2307/2347760>
- Ramlau-Hansen, C. H., Thulstrup, A. M., Nohr, E. A., Bonde, J. P., Sørensen, T. I. A., & Olsen, J. (2007). Subfecundity in overweight and obese couples. *Human Reproduction*, 22(6), 1634–1637. <https://doi.org/10.1093/humrep/dem035>
- Razum, O., Zeeb, H., & Rohrmann, S. (2000). The 'healthy migrant effect'—not merely a fallacy of inaccurate denominator figures. *International Journal of Epidemiology*, 29(1), 191–192. <https://doi.org/10.1093/ije/29.1.191>
- Rechel, B., Mladovsky, P., Ingleby, D., Mackenbach, J. P., & McKee, M. (2013). Migration and health in an increasingly diverse Europe. *The Lancet*, 381(9873), 1235–1245. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)62086-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)62086-8)
- Rindfuss, R. R., Rindfuss 1946-, R. R., Morgan, S. P., & Swicegood, G. (1988). *First Births in America: Changes in the Timing of Parenthood*. University of California Press.
- Schmidt, L. (2010). Psychosocial Consequences of Infertility and Treatment. In D. T. Carrell & C. M. Peterson (Eds.), *Reproductive Endocrinology and Infertility: Integrating Modern Clinical and Laboratory Practice* (pp. 93–100). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1436-1_7
- Schoen, R., Astone, N. M., Kim, Y. J., Nathanson, C. A., & Fields, J. M. (1999). Do Fertility Intentions Affect Fertility Behavior? *Journal of Marriage and Family*, 61(3), 790–799. <https://doi.org/10.2307/353578>
- Sowa-Kofta, A. (2018). ESPN Thematic Report on Inequalities in access to healthcare Poland. file:///C:/Users/USER/Downloads/PL_ESPN%20thematic%20report%20on%20access%20to%20healthcare.pdf
- Syse, A. (2020). Does health influence fertility?
- Thomson, E. (1997). Couple childbearing desires, intentions, and births. *Demography*, 34(3), 343–354. <https://doi.org/10.2307/3038288>

Tocchioni, V. (2018). Exploring the childless universe: Profiles of women and men without children in Italy. *Demographic Research*, 38, 451–470.

Wallace, M., Khlal, M., & Guillot, M. (2019). Mortality advantage among migrants according to duration of stay in France, 2004–2014. *BMC Public Health*, 19(1), 327. <https://doi.org/10.1186/s12889-019-6652-1>

Williams, R. (2006). Generalized Ordered Logit/Partial Proportional Odds Models for Ordinal Dependent Variables. *The Stata Journal*, 6(1), 58–82. <https://doi.org/10.1177/1536867X0600600104>

Advances in time series forecasting

Przemysław Grądzki (economic and finances)

Ansari, A. F., Stella, L., Turkmen, C., Zhang, X., Mercado, P., Shen, H., Shchur, O., Rangapuram, S. S., Arango, S. P., Kapoor, S., Zschiegner, J., Maddix, D. C., Wang, H., Mahoney, M. W., Torkkola, K., Wilson, A. G., Bohlke-Schneider, M., & Wang, Y. (2024). Chronos: Learning the Language of Time Series (arXiv:2403.07815). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2403.07815>

Chen, S.-A., Li, C.-L., Yoder, N., Arik, S. O., & Pfister, T. (2023). TSMixer: An All-MLP Architecture for Time Series Forecasting (arXiv:2303.06053). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2303.06053>

Das, A., Kong, W., Sen, R., & Zhou, Y. (2024). A decoder-only foundation model for time-series forecasting (arXiv:2310.10688). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2310.10688>

Grądzki, P., & Wójcik, P. (n.d.). Is attention all you need for intraday Forex trading? *Expert Systems*, n/a(n/a), e13317. <https://doi.org/10.1111/exsy.13317>

Huggingface. (2023). Yes, Transformers are Effective for Time Series Forecasting (+ Autoformer). <https://huggingface.co/blog/autoformer>

Ismail Fawaz, H., Forestier, G., Weber, J., Idoumghar, L., & Muller, P.-A. (2019). Deep learning for time series classification: A review. *Data Mining and Knowledge Discovery*, 33(4), 917–963. <https://doi.org/10.1007/s10618-019-00619-1>

Liang, Y., Wen, H., Nie, Y., Jiang, Y., Jin, M., Song, D., Pan, S., & Wen, Q. (2024). Foundation Models for Time Series Analysis: A Tutorial and Survey (arXiv:2403.14735). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2403.14735>

Lopez de Prado, M. (2018). *Advances in financial machine learning*. John Wiley & Sons.

Nie, Y., Nguyen, N. H., Sinthong, P., & Kalagnanam, J. (2023). A Time Series is Worth 64 Words: Long-term Forecasting with Transformers (arXiv:2211.14730). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2211.14730>

Thakkar, A., & Chaudhari, K. (2021). A comprehensive survey on deep neural networks for stock market: The need, challenges, and future directions. *Expert Systems with Applications*, 177, 114800. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2021.114800>

Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. N., Kaiser, Ł., & Polosukhin, I. (2017). Attention is All you Need. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 30. https://proceedings.neurips.cc/paper_files/paper/2017/hash/3f5ee243547dee91fbd053c1c4a845aa-Abstract.html

Wu, H., Xu, J., Wang, J., & Long, M. (2022). Autoformer: Decomposition Transformers with Auto-Correlation for Long-Term Series Forecasting (arXiv:2106.13008). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2106.13008>

Zhou, H., Zhang, S., Peng, J., Zhang, S., Li, J., Xiong, H., & Zhang, W. (2021). Informer: Beyond Efficient Transformer for Long Sequence Time-Series Forecasting (arXiv:2012.07436). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2012.07436>

Zhou, T., Ma, Z., Wen, Q., Wang, X., Sun, L., & Jin, R. (2022). FEDformer: Frequency Enhanced Decomposed Transformer for Long-term Series Forecasting (arXiv:2201.12740). arXiv. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2201.12740>. University Press.

Gaming Disorder: Prevalence in a Representative Sample of Polish Gamers

Piotr Grajewski (psychology)

King, D., & Delfabbro, P. (2019). *Internet Gaming Disorder: Theory, Assessment, Treatment, and Prevention*. Cambridge: Elsevier Inc.

Müller, K. W., Janikian, M., Dreier, M., Wölfling, K., Beutel, M. E., Tzavara, C., et al. (2015). Regular gaming behavior and internet gaming disorder in European adolescents: Results from a cross-national representative survey of prevalence, predictors, and psychopathological correlates. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 24(5), 565–574. <https://doi.org/10.1007/s00787-014-0611-2>

Park, S., Jeon, H. J., Son, J. W., Kim, H., & Hong, J. P. (2017). Correlates, comorbidities, and suicidal tendencies of problematic game use in a national wide sample of Korean, adults. *International Journal of Mental Health Systems*, 11(1), <https://doi.org/10.1186/s13033-017-0143-5>

Wartberg, L., Kriston, L., & Thomasius, R. (2017). The prevalence and psychosocial correlates of Internet gaming disorder – Analysis in a nationally representative sample of 12- to 25-year-olds. *Deutsches Arzteblatt International*, 114(25), 419–424. <https://doi.org/10.3238/arztebl.2017.0419>.

World Health Organization (2019). *International statistical classification of diseases and related health problems*. Geneva: WHO.

Well-being

chair: dr hab. Elżbieta Durys, prof. ucz.

Relationships Between Meaning in Life and Temperament

Mateusz Choiński (psychology)

Costin, V., & Vignoles, V. L. (2020). Meaning is about mattering: Evaluating coherence, purpose, and existential mattering as precursors of meaning in life judgments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 118(4), 864–884.

George, L. S., & Park, C. L. (2016). Meaning in Life as Comprehension, Purpose, and Mattering: Toward Integration and New Research Questions. *Review of General Psychology*, 20(3), 205–220.

Heintzelman, S. J., & King, L. A. (2014). Life is pretty meaningful. *American Psychologist*, 69(6), 561–574.

Heintzelman, S. J., King, L. A. (2016). Meaning in life and intuition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 110(3), 477–492.

Martela, F., Steger, M. F. (2016). The three meanings of meaning in life: Distinguishing coherence, purpose, and significance. *The Journal of Positive Psychology*, 11(5), 531–545.

Steger, M. F., Kashdan, T. B., Sullivan, B. A., Lorentz, D. (2008). Understanding the

Search for Meaning in Life: Personality, Cognitive Style, and the Dynamic Between Seeking and Experiencing Meaning. *Journal of Personality*, 76(2), 199–228.

Strelau, J. (1996). The regulative theory of temperament: current status. *Personality and Individual Differences*, 20(2), 131–142.

Matching on the love language within framework of relationships satisfaction, sexual satisfaction and emotional intelligence among heterosexual couples

Olha Mostova (psychology)

Brackett, M., Warner, R. & Bosco, J. (2005). Emotional Intelligence and Relationship Quality Among Couples. *Personal Relationships*, 12, 197-212.

Chapman, G. (1992). *The five love languages: How to express heartfelt commitment to your mate*. Chicago: Northfield Publishing.

de Jong, D. C., & Reis, H. T. (2014). Sexual kindred spirits: Actual and overperceived similarity, complementarity, and partner accuracy in heterosexual couples. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(10), 1316-1329.

Gonzaga, G. C, Campos, B. and Bradbury, T. (2007) Similarity, convergence, and relationship satisfaction in dating and married couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(1), 34–38.

Litzinger, S. & Gordon, K. C. (2007) Exploring Relationships Among Communication, Sexual Satisfaction, and Marital Satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424.

Mostova O, Stolarski M, Matthews G (2022) I love the way you love me: Responding to partner's love language preferences boosts satisfaction in romantic heterosexual couples. *PLoS ONE* 17(6): e0269429. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0269429>

Nasiri, Z., Marashi, S. M.& Raji, H. (2014). The Relationship between Emotional Intelligence and Marital Satisfaction: 10-Year Outcome of Partners from Three Different Economic Levels. *Iranian Journal of Psychiatry*. 9. 188-196.

Nichols, A., Riffe, J., Kaczor, C., Cook, A., Crum, G., Hoover, A., Peck, T. & Smith, R. (2018). The Five Love Languages Program: An Exploratory Investigation Points to Improvements in Relationship Functioning. *Journal of Human Sciences and Extension*, 6 (3), 40-58.

Rahmati, R., & Mohebbi-Dehnavi, Z. (2018). The relationship between spiritual and emotional intelligence and sexual satisfaction of married women. *Journal of Education and Health Promotion*, 7, 1, 162.

Stigmatized body in HIV: Profiles of Body Image and Stigma in People Living with HIV

Katarzyna Drabarek (psychology)

Andersson, G., Reinius, M., Eriksson, L., et al. (2020). Stigma reduction interventions in people living with HIV to improve health-related quality of life. *Lancet HIV*, 7, e129–e140. doi: 10.1016/S2352-3018(19)30343.

Cooper, V., Clatworthy, J., Harding, R., Whetham, J., & Consortium, E. (2017). Measuring quality of life among people living with HIV: A systematic review of reviews. *Health and Quality of Life Outcomes*, 15, 220. <https://doi.org/10.1186/s12955-017-0778-6>.

Sackey, S., Valera, P., Halkitis, P., & Krause, K. (2019) Exploring diet, physical activity, and body image among older men who have sex with men (MSM) who have experienced the long-term impact of HIV/AIDS. *Journal of HIV/AIDS & Social Services*, 18, 276–293. doi:10.1080/15381501.2019.1638334.

Varas-Díaz, N., Toro-Alfonso, J., & Serrano-García, I. (2005). My body, my stigma: Body interpretations in a sample of people living with HIV/AIDS in Puerto Rico. *The Qualitative Report*, 10, 122–142. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2005.186>.

Under the state's radar: abortion in the experiences of women and gynaecologists

Antonina Lewandowska (sociology)

- Abbott, D. M., Nguyen, R., Bohmer, C., Myers, M. L., Boyles, J. A., & Mercier, C. M. (2023). The US in Uterus: A collaborative autoethnography of psychologists advocating for reproductive justice. *Psychology of Women Quarterly*, 47(4), 574-589. <https://doi.org/10.1177/03616843231166375>
- Allen, M. (2015). Narrative diversity and sympathetic abortion: What online storytelling reveals about the prescribed norms of the mainstream movements. *Symbolic Interaction*, 38, 42-63. <https://doi.org/10.1002/symb.135>
- Altshuler, A. L., Ojanen-Goldsmith, A., Blumenthal, P. D., & Freedman, L. R. (2017). A good abortion experience: A qualitative exploration of women's needs and preferences in clinical care. *Social Science and Medicine*, 191, 109-116.
- Altshuler, A. L., & Whaley, N. S. (2018). The patient perspective: Perceptions of the quality of the abortion experience. *Health Care for Women International*, 30(6), 407-413.
- Baum, S. E., Ramirez, A. M., Larrea, S., Filippa, S., Egwuatu, I., Wydrzynska, J., Piasecka, M., Nmezi, S., & Jelinska, K. (2020). "It's not a seven-headed beast": Abortion experience among women that received support from helplines for medication abortion in restrictive settings. *Health Care for Women International*, 41(10), 1128-1146.
- Boratyńska, M. (2020). O przerwaniu ciąży ze wskazań leczniczych po rozstrzygnięciu Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r. i po śmierci pacjentki w szpitalu w Pszczynie. *Przegląd Prawa Medycznego*, 3(3-4), 202-252.
- Brazier, M., Cave, E., & Heywood, R. (2023). *Medicine, patients and the law*. Manchester, England: Manchester University Press. <https://doi.org/10.7765/9781526157188>
- Cahill, E. P., & Doyle, A. (2021). Trauma-informed abortion care. *Current Opinion in Obstetrics and Gynecology*, 33(6), 453-457.
- Carson, N. (2024). Navigating abortion in adolescence: A narrative exploration of experiences and counselling perspectives (T). University of British Columbia. Retrieved from <https://open.library.ubc.ca/collections/ubctheses/24/items/1.0438765>
- Chemlal, S., & Russo, G. (2019). Why do they take the risk? A systematic review of the qualitative literature on informal sector abortions in settings where abortion is legal. *BMC Women's Health*, 19(1). Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6454783/pdf/12905_2019_Article_751.pdf
- Ciocia Czesia. (2021). Aż trudno uwierzyć... [Facebook status update]. Retrieved from https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=365226658724641&id=103501431563833
- Cockrill, K., Upadhyay, U. D., Turan, J., & Greene Foster, D. (2013). The stigma of having an abortion: Development of a scale and characteristics of women experiencing abortion stigma. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 45(2), 79-88.
- Constant, D., Kluge, J., Harries, J., & Grossman, D. (2019). An analysis of delays among women accessing second-trimester abortion in the public sector in South Africa. *Contraception*, 100(3), 209-213.
- Desai, S., Lindberg, L. D., Maddow-Zimet, I., & Kost, K. (2021). The Impact of Abortion Underreporting on Pregnancy Data and Related Research. *Maternal and Child Health Journal*, 25(8), 1187-1192.
- De Zordo, S. (2016). 'Good Doctors Do Not Object': Obstetricians-Gynaecologists' Perspectives on Conscientious Objection to Abortion Care and their Engagement with Pro-abortion Rights Protests in Italy. In S. De Zordo, J. Mishtal, & L. Anton (Eds.), *A Fragmented Landscape. Abortion Governance and Protest Logics in Europe*. Berghahn Books Incorporated.

Dysfunctional information processing in traumatic flashbacks – computational perspective

Anna Jędraszekiewicz (psychology)

- Bourne, C., Mackay, C. E., & Holmes, E. A. (2013). The neural basis of flashback formation: The impact of viewing trauma. *Psychological Medicine*, 43(7), 1521–1532. <https://doi.org/10.1017/S0033291712002358>
- Brewin, C. R. (2015). Re-experiencing traumatic events in PTSD: New avenues in research on intrusive memories and flashbacks. *European Journal of Psychotraumatology*, 6(1), 27180. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v6.27180>
- Bryant, R. A. (2019). Post-traumatic stress disorder: A state-of-the-art review of evidence and challenges. *World Psychiatry*, 18(3), 259–269. <https://doi.org/10.1002/wps.20656>
- Cooper, A. A., Clifton, E. G., & Feeny, N. C. (2017). An Empirical Review of Potential Mediators and Mechanisms of Prolonged Exposure Therapy. *Clinical Psychology Review*, 56, 106–121. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.07.003>
- Linson, A., & Friston, K. (2019). Reframing PTSD for computational psychiatry with the active inference framework. *Cognitive Neuropsychiatry*, 24(5), 347–368. <https://doi.org/10.1080/13546805.2019.1665994>
- Linson, A., Parr, T., & Friston, K. J. (2020). Active inference, stressors, and psychological trauma: A neuroethological model of (mal)adaptive explore-exploit dynamics in ecological context. *Behavioural Brain Research*, 380. Scopus. <https://doi.org/10.1016/j.bbr.2019.112421>
- Malaktaris, A. L., & Lynn, S. J. (2019). The Phenomenology and Correlates of Flashbacks in Individuals With Posttraumatic Stress Symptoms. *Clinical Psychological Science*, 7(2), 249–264. <https://doi.org/10.1177/2167702618805081>
- Seriès, P. (2019). Post-traumatic stress disorder as a disorder of prediction. *Nature Neuroscience*, 22(3), Article 3. <https://doi.org/10.1038/s41593-019-0345-z>
- Swick, D., Cayton, J., Ashley, V., & Turken, A. U. (2017). Dissociation Between Working Memory Performance and Proactive Interference Control in Post-Traumatic Stress Disorder. *Neuropsychology*, 96, 111–121. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychology.2017.01.005>

From the PAST, through PRESENT, to the FUTURE. The role of time perspectives in motivation and performance in running.

Tomasz Kurach (psychology)

- Hardy, L., & Jones, G. (1994). Current issues and future directions for performance-related research in sport psychology. *Journal of Sports Sciences*, 12(1), 61-92.
- Lochbaum, M., Stoner, E., Hefner, T., Cooper, S., Lane A.M., Terry P. C. (2022). Sport psychology and performance meta-analyses: A systematic review of the literature. *PLoS One*, 17(2).
- Nuttin, J. R. (1964). The future time perspective in human motivation and learning. *Acta Psychologica*, 23, 60-82.
- Stolarski, M., Fioulaine, N., & Zimbardo, P. G. (2018). Putting time in a wider perspective: The past, the present, and the future of time perspective theory. In V. Zeigler-Hill & T. K.
- Stolarski, M., Matthews, G., Postek, S., Zimbardo, P. G., & Bitner, J. (2014). How we feel is a matter of time: Relationships between time perspectives and mood. *Journal of Happiness Studies*, 15, 809-827.
- Stolarski, M., Waleriańczyk, W., & Pruszcak, D. (2019). Introducing temporal theory to the field of sport psychology: Towards a conceptual model of time perspectives in athletes' functioning. *Frontiers in Psychology*, 9, 2772.
- Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 1271-1288.

A Teachers' Perception of Their Professional Well-being: The Interview Methodology

Karuna Finch (education)

Archer, M. S., Bhaskar, R., Collier, A., Lawson, T., & Norrie, A. (Eds.). (1998). *Critical realism: Essential readings*. Routledge.

Bhaskar, R. (2020). Critical realism and the ontology of persons. *Journal of Critical Realism*, 19(2), 113–120. <https://doi.org/10.1080/14767430.2020.1734736>

Bronfenbrenner, U. (1974). Developmental Research, Public Policy, and the Ecology of Childhood. *Child Development*, 45(1), 1. <https://doi.org/10.2307/1127743>

Ross, A. (2019). *Finding Political Identities: Young People in a Changing Europe*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-90875-5>

Thin, N. (2018). Qualitative approaches to culture and well-being. In E. Diener, S. Oishi, & L. Tay (Eds.), *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers. DOI:nobascholar.com

Thompson, J. (2022). A Guide to Abductive Thematic Analysis. *The Qualitative Report*. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2022.5340>

Psychologia

chair: dr Zuzanna Toeplitz

Co sprawia, że słowa krzywdzą? Postrzeganie i konsekwencje przejętej mowy nienawiści

Dominik Puchała (psychologia)

Anderson, L. (2018). Calling, addressing, and appropriation. In D. Sosa (Ed.), *Bad words* (pp. 6–28). Oxford University Press.

Butler, J. (1997). Excitable speech: A politics of the performative. *Psychology Press*. Gaucher, D., Hunt, B., & Sinclair, L. (2015). Can pejorative terms ever lead to positive social consequences? The case of SlutWalk. *Language Sciences*, 52, 121–130.

<https://doi.org/10.1016/j.langsci.2015.03.005>

Soral, W., Bilewicz, M., Winiewski, M. (2018). Exposure to hate speech increases prejudice through desensitization. *Aggressive Behavior*, 44(2), 136-146. <https://doi.org/10.1002/ab.21737> Soral, W., Świdorska, A., Puchała, D., & Bilewicz, M. (2023). Desensitization to hate speech: Examination using heart rate measurement. *Aggressive Behavior*, 50(1).

<https://doi.org/10.1002/ab.22118>

Zochniak, K., Lewicka, O., Wybrańska, Z., & Bilewicz, M. (2023). Homophobic Hate Speech Affects Well-Being of Highly Identified LGBT People. *Journal of Language and Social Psychology*, 42(4), 453-463. <https://doi.org/10.1177/0261927X231174569>

Pośrednicząca rola dostępności umysłowej mentalnych reprezentacji związanych z wyrazami w Efekcie Wzmocnienia bodźców wizualnych i smakowych

Dawid Żuk (psychologia)

Boothby, E. J., Clark, M. S., & Bargh, J. A. (2014). Shared Experiences Are Amplified. *Psychological Science*, 25(12), 2209–2216.

Boothby, E. J., Smith, L. K., Clark, M. S., & Bargh, J. A. (2017). The world looks better together: How close others enhance our visual experiences. *Personal Relationships*, 24(3), 694–714. <https://doi.org/10.1111/per.12201>

Echterhoff, G., Higgins, E. T., & Levine, J. M. (2009). Shared Reality Experiencing Commonality With Others' Inner States About the World.

Hodges, S. D., Denning, K. R., & Lieber, S. (2018). Perspective taking: motivation and impediment to shared reality. In *Current Opinion in Psychology* (Vol. 23, pp. 104–108). Elsevier B.V. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2018.02.007>

Tory Higgins, E. (1992). Achieving shared reality in the communication game: a social action that creates meaning. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 9(2), 183–205.

Rossignac-Milon, (2021). Merged Minds: Generalized Shared Reality in Dyadic Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*. <https://doi.org/10.1037/pspi0000266.supp>

Shteynberg, G. (2010). A Silent Emergence of Culture: The Social Tuning Effect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 99(4), 683–689. <https://doi.org/10.1037/a0019573>

Shteynberg, G. i Galinsky, A. D. (2011). Implicit coordination: Sharing goals with similar others intensifies goal pursuit. *Journal of Experimental Social Psychology*, 47, 1291–1294.

Wheatley, T., Kang, O., Parkinson, C. i Looser, C. E. (2012). From mind perception to mental connection: Synchrony as a mechanism for social understanding. *Social and Personality Psychology Compass*, 6, 589–606. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1751-9004.2012.00450.x>

Woods, W. C., Lakey, B. i Sain, T. (2016). The role of ordinary conversation and shared activity in the main effect between perceived support and affect. *European Journal of Social Psychology*, 46, 356– 368. <http://dx.doi.org/10.1002/ejsp.2149>

Lek na stres - czy metformina może przyczynić się do zapobieżenia epidemii zaburzeń związanych ze stresem? Przedstawienie założeń teoretycznych i metodologii projektu PHASR-PP.

Julia Mituniewicz (psychologia)

Vos, T., Flaxman, A. D., Naghavi, M., Lozano, R., Michaud, C., Ezzati, M., ... & Harrison, J. E. (2012). Years lived with disability (YLDs) for 1160 sequelae of 289 diseases and injuries 1990–2010: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2010. *The Lancet*, 380(9859), 2163–2196.

Stygmatyzacja i autostygmatyzacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych – predyktory i mechanizmy zmiany

Sylwia Wajs (psychologia)

Van Boekel, L.C., Brouwers, E.P.M., van Weeghel, J., Garretsen, F.L. (2013). Stigma among health professionals towards patients with substance use disorders and its consequences for healthcare delivery: Systematic review. *Drug and Alcohol Dependence*, 131(1-3), 23-35.

Corrigan, P., Watson, A. (2002) Understanding the impact of stigma on people with mental illness. *World Psychiatry*, 1(1), 16-20.

Corrigan P. W., Kuwabara, S. A., O’Shaughnessy J. (2009) The public stigma of mental illness and drug addiction: Findings from a stratified random sample. *Journal of Social Work*, 9, 139–147.

Corrigan P.W., Rao D. (2012). On the Self-Stigma of Mental Illness: Stages, Disclosure, and Strategies for Change. *The Canadian Journal of Psychiatry* 57(8), 464–469.

Crapanzano, K., Vath, R. J., Fisher, D. (2014). Reducing stigma towards substance users through an educational intervention: Harder than it looks. *Academic Psychiatry*, 38(4), 420–425.

Hayes, S. C., Luoma, J. B., Bond, F. W., Masuda, A., Lillis, J. (2006). Acceptance and commitment therapy: Model, processes and outcomes. *Behaviour Research and Therapy*, 44(1), 1–25.

Kulesza, M., Larimer, M. E., & Rao, D. (2013). Substance use related stigma: What we know and the way forward. *Journal of Addictive Behaviors, Therapy & Rehabilitation*, 2(2).

Luoma, J.B., Twohig, M.P., Waltz, T., Hayes, S.C., Roget, N., Padilla, M., Fisher, G., 2007. An investigation of stigma in individuals receiving treatment for substance abuse. *Addictive Behaviors* 32(7), 1331–1346.

Room, R. (2005). Stigma, social inequality alcohol and drug use. *Drug and Alcohol Review*, 24, 143–155.

Wspieranie zdrowia psychicznego w organizacjach w rzeczywistości post-pandemicznej

Michał Ludek (nauki o zarządzaniu i jakości)

Cullen, W., Gulati, G., & Kelly, B. D. (2020). Mental health in the COVID-19 pandemic. *QJM: An International Journal of Medicine*, 113 (5), 311-312.

Giorgi, G., Lecca, LI, Alessio, F., Finstad, GL., Bondanini, G., Lulli, LG., Arcangeli, G., Mucci, N. COVID-19-Related Mental Health Effects in the Workplace: A Narrative Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020; 17 (21) DOI: 10.3390/ijerph17217857

Hamouche, S. (2020). COVID-19 and employees' mental health: stressors, moderators and agenda for organizational actions. *Emerald Open Research*. 2020; 2 (15). DOI: 10.35241/emeraldopenres.13550.1

Faces of social sciences

Chair: prof. dr hab. Mirosława Czerny

Measurements of distance in international trade of goods

Łukasz Gręda (social and economic geography and spatial management)

Akhter, N., & Ghani, E. (2010). Regional Integration in South Asia: An Analysis of Trade Flows Using the Gravity Model. *The Pakistan Development Review*, 49(2), 105-118.

Anderson, T. R. (1955). Intermetropolitan Migration: A Comparison of the Hypotheses of Zipf and Stouffer. *American Sociological Review*, 20(3), 287-291.

Anderson, J. E. (2011). The Gravity Model. *Annual Review of Economics*, 3(1), 133-160.

Armstrong, S. (2015). The economic impact of the Australia-US free trade agreement. *Australian Journal of International Affairs*, 69(5), 513-537.

Boughanmi, H. (2008). The Trade Potential of the Arab Gulf Cooperation Countries (GCC): A Gravity Model Approach. *Journal of Economic Integration*, 23(1) 42-56.

Brdulak, J. (2015). Handel i usługi. w: K. Kuciński (red.), *Geografia Ekonomiczna (284-316)*. Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa.

Cairncross, F. (2001). *The Death of Distance: How the Communications Revolution Is Changing Our Lives*. Harvard Business School Press.

Carrothers, G. A. P. (1958). Population Projections by Means of Income Potential Models. *Papers and Proceedings of the Regional Science Association*, 2, 121-152.

Chojnicki, Z. (1999). *Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii*. Wydawnictwo Naukowe Bogucki, Poznań.

Czerny, M. (2005). *Globalizacja a rozwój. Wybrane zagadnienia geografii społeczno-gospodarczej świata*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Deardoff, A. (1998). Determinants of Bilateral Trade: Does Gravity Work in a Neoclassical World?, w: J. A. Frankel (red.), *The Regionalization of the World Economy*. University of Chicago Press, Chicago.

Huot, N., & Kakinaka, M. (2007). Trade Structure and Trade Flows in Cambodia: A Gravity Model. *ASEAN Economic Bulletin*, 24(3), 305-319.

- Ikle, F. C. (1954). Sociological Relationship of Traffic to Population and Distance. *Traffic Quarterly*, 123-136.
- Kien, N. T. (2009). Gravity Model by Panel Data Approach: An Empirical Application with Implications for the ASEAN Free Trade Area. *ASEAN Economic Bulletin*, 26(3), 266-277.
- Klimczak, Ł. (2015). Model grawitacyjny jako narzędzie analizy handlu zagranicznego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie*, 941(05), 107-130.
- McCallum, J. (1995). National Borders Matter: Canada-U.S. Regional Trade Patterns. *The American Economic Review*, 85(3), 615-623.
- Mieus, M. (2019). Opis wyznaczania geodezyjnego środka Polski. (08.03.2023). https://www.academia.edu/38941148/Opis_wyznaczania_geodezyjnego_%C5%9Brodka_Polski
- Park, H., Jo, W., Lee, S., Kim. (2018). Generalized gravity model for human migration. *New Jorlan of Physics*, 20
- Paślowski, J. (2006). *Wprowadzenie do Kartografii i Topografii*. Nowa Era, Wrocław.
- Rahman, M. M. (2010). The factors affecting Bangladesh's exports: evidence from the gravity model analysis. *The Journal of Developing Areas*, 44(1), 229-244.
- Ravenstein, E. G. (1885). The Laws of Migration. *Journal of the Statistical Society*, 48(2), 167-235.
- Stewart, J. Q. (1948). Demographic Graviation: Evidence and Applications. *Sociometry*, 11, 31-58.
- Timsina, K. P., & Culas, R. J. (2020). Impacts of Australia's free trade agreements on trade in agricultural products: an aggregative and disaggregative analysis. *Australian Journal of Agricultural and Resource Economics*, 64(3), 889-919.
- Tinbergen, J. (1962). *Shaping the World Economy: Suggestions for an International Economic Policy*. Twentieth Century Fund, New York
- Trotignon, J. (2010). Does Regional Integration Promote the Multilateralization of Trade Flows? A Gravity Model Using Panel Data. *Journal of Economic Integration*, 25(2), 223-251.
- Yotov, Y., Piermartini, R., Monteiro, J., & Larch, M. (2016). *An advanced guide to trade policy analysis: The structural gravity model*. WTO iLibrary.

Comparison of principles of corporate taxation after regaining independence of Poland in 1918

Jerzy Litwinow (law)

- Michalski P. (1904). O austriackim prawie skarbowem w ogólności. *Czasopismo Prawo i Ekonomia*.
- Michalski P. (1903). Austriacki powszechny podatek zarobkowy.
- Michalski P. (1907). Rezultaty podatku dochodowego w Prusiech i Austrii. *Czasopismo Prawo i ekonomia*.
- Głąbiński S. (1918). Ogólny podatek dochodowy w Austrii, *Przełąd Prawa i Administracji*, rocznik 18,
- Głąbiński S. (1918). Austriacki podatek osobowo-dochodowy w praktyce.
- Głąbiński S. (1913). Wykład Ekonomiki Społecznej wraz z zarysem polityki ekonomicznej i z historią ekonomiki.
- Krzyżanowski A. (1913). Austriackie ustawodawstwo skarbowe.
- Zbiór Praw dla Państw Królestwa Pruskiego (Gesetz-Sammlung für Koniglichen Preussischen Staaten) *Gesetzsammlung für Preußen* (Zbiór ustaw pruskich)
- Biliński L. (1870). *Studia nad podatkiem dochodowym*.
- Caro L. (1919). *Problemy skarbowe Państwa Polskiego*.

Copyright Analysis of Borrowing from Folk Music: Opportunities and Threats

Dominik Świątkowski (law)

- Buerskens, H. (1992). Copyright protection of musical compositions in the U.S.A. (Master's thesis, McGill University).
- Charlow, H. L. (1957). Descent into the marketplace--A survey of the subject matter of copyright. *Hastings Law Journal*, 8(2), 146–202.
- Coon, O. W. (1969). Some problems with musical public-domain materials under United States copyright law as illustrated mainly by the recent folk-song revival. *Copyright Law Symposium*, 19, 189–218.
- Eitman, B. (1960). Copyrights and collectors. *Sing Out!*, 10(3), 20–22.
- Fischetti, D. (2012). Lost in transcription: The impact of copyright legislation on female folk musicians of the twentieth century. *Women's Rights Law Reporter*, 33(2/3), 285–317.
- Grinvalsky, P. M. (1992). Idea-expression in musical analysis and the role of the intended audience in music copyright infringement. *California Western Law Review*, 28(2), 395–429.
- Harris, R. (2005). Folk song king of the northwest or song thief? Copyright, representation, and Chinese folk song. *Modern China*, 31(3), 381–408.
- Jones, R. (2009). Technology and the cultural appropriation of music. *International Review of Law, Computers & Technology*, 23(1-2), 109–122. <https://doi.org/10.1080/13600860902742570>
- Karpeles, M. (1963). Communication on copyright. *Western Folklore*, 22(3), 187–189.
- Klarman, B. F. (1964). Copyright and folk music – A perplexing problem. *Wayne Law Review*, 10(4), 702–713.
- Kuruk, P. (1999). Protecting folklore under modern intellectual property regimes: A reappraisal of the tensions between individual and communal rights in Africa and the United States. *American University Law Review*, 48(4), 769–843.
- Lester, T. (2014). Blurred lines - Where copyright ends and cultural appropriation begins - The case of Robin Thicke versus Bridgeport Music and the Estate of Marvin Gaye. *Hastings Communications and Entertainment Law Journal*, 36(2), 217–242.
- Mills, I. (1974). The heart of the folk song. *MUSICultures*, 2, 29–34.
- Schneider, J. J. (2012). Defeating the terminator: How remastered albums may help record companies avoid copyright termination. *Boston College Law Review*, 53(5), 1889–1928.
- Smith, R. P. (1983). Arrangements and editions of public domain music: Originally in a finite system. *Case Western Reserve Law Review*, 34(1), 104–143.
- Velasquez, G. (2017). No credit where credit is due: Exploitation in copyright. *Journal of the Patent and Trademark Office Society*, 99, 696–707.
- Volgsten, U., & Åkerberg, Y. (2006). Copyright, music, and morals: Artistic expression and the public sphere. In S. Brown & U. Volgsten (Eds.), *Music and manipulation: On the social uses and social control of music* (pp. 336–364). Berghahn Books.

Justinian's Digest- unidentified coursebook of Roman Law

Kimberly Sas (law)

- Amielańczyk, K. (2017). *Cognitio extra ordinem Procedure in the Roman Public Criminal Law*. *Studia Iuridica Lublinensia*, 25(3), 41. <https://doi.org/10.17951/sil.2016.25.3.41>
- Amielańczyk, K. (2019). Purposes and Functions of Public Punishment in Roman Law in the Perspective of Justinian's Codification. *Studia Prawnicze KUL*, (4), 21–37. <https://doi.org/10.31743/sp.10605>
- Avenarius, M. (2013). Witold Wołodkiewicz/Maria Zabłocka, *Prawo rzymskie*. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Romanistische Abteilung*, 130(1), 770–771. <https://doi.org/10.7767/zrgra.2013.130.1.770b>
- Berger, A. (1953). *Encyclopedic dictionary of Roman law*. American Philosophical Society.

- Buckland, W. W. (2012). *Manual of Roman Private Law*. Cambridge University Press.
- Bluhme, F. (1997). *Die Ordnung der Fragmente in den Pandektentiteln: ein Beitrag zur Entstehungsgeschichte der Pandecten*. Kelp.
- Dajczak, W. (2009). *Prawo rzymskie: U podstaw prawa prywatnego*. Wydawn. Prawnicze PWN.
- Dębiński, A., & Jońca, M. (2016). *Leksykon tradycji rzymskiego prawa prywatnego. Podstawowe pojęcia*. C.H. Beck.
- Fredouille, J.-C., & Hilgers, R. (2002). *Lexikon der römischen Welt*. Herder, Freiburg.
- Hausmaninger, H. (1981). *Römisches Privatrecht*. Böhlau.
- Hornblower, S. (2012). *The Oxford classical dictionary*. Oxford University Press.
- Jońca, M. (2013). *Przestępstwo znieważenia grobu w rzymskim prawie karnym*. Wydawnictwo KUL.
- Jońca, M. (2020). *Prawo rzymskie*. Mirabillia. C.H. Beck.
- Kaser, M. (1935). *Quanti ea res est: Studien zur Methode der Litisästimation im klassischen römischen Recht*. C.H. Beck.
- Kaser, M. (1949). *Das altrömische ius: Studien zur Rechtsvorstellung und Rechtsgeschichte der Römer*. Vandenhoeck & Ruprecht.
- Kaser, M. (1965). *Roman law today: Two lectures*.
- Kaser, M. (1966). *Das römische Zivilprozessrecht*. C.H. Beck.
- Kaser, M. (1976). *Ausgewählte Schriften*. Jovene.
- Kaser, M. (1979). *Ein Jahrhundert Interpolationenforschung an den römischen Rechtsquellen*. Verl. d. Österr. Akad. d. Wiss.
- Kosior, W. (2017). *Prawo karne i polityka w państwie rzymskim*, red. K. Amielańczyk, A. Dębiński, D. Słapek, Lublin 2015. *Czasopismo Prawno-Historyczne*, 68(1), 299–303. <https://doi.org/10.14746/cph.2016.69.1.16>
- Kraus, Th. (1967). *Das römische Weltreich*. Propyläen Verlag.
- Lee, R. W. (1956). *Historical conspectus of Roman law* (wyd. 2). Sweet & Maxwell.
- Nider, K. S. (Red.). (2009). *The Oxford international encyclopedia of legal history*. Oxford University Press.
- Mackeldey, F. (1827). *Lehrbuch des heutigen römischen Rechts* (wyd. 7). Georg Friedrich Heyer.
- Mackeldey, F. (1883). *Handbook of the Roman law*. T. & J.W. Johnson & Co.
- Mommsen, T. (2008). *Mommsen's History of Rome*. Wildside Press, LLC.
- Mommsen, T. (1888). *Römische geschichte* (wyd. 8). Weidmann.
- Mommsen, T. (1979). *Abriss des römischen Staatsrechts*. Arno Press.
- Mommsen, T. (2011). *Römisches Staatsrecht*. Cambridge University Press.
- Nasti, F., & Schiavone, A. (Red.). (2021). *Jurists and Legal Science in the History of Roman Law*. Taylor & Francis Ltd.
- Nicholas, B. (1962). *An Introduction to Roman Law*. Oxford University Press.
- Riggsby, A. M. (2010). *Roman Law and the Legal World of the Romans*. Cambridge University Press.
- Schiavone, A., & Ferrary, J.-L., & Stolfi, E. (2017). *Quinto Mucio Scevola: Opere*. L'Erma Di Bretschneider.
- Rozwadowski, W. (2005). *Prawo rzymskie: zarys wykładu wraz z wyborem źródeł*. Ars Boni et Aequi.

Plessis, P. J. d. (2020). *Borkowski's Textbook on Roman Law*. Oxford University Press.

Plessis, P. J. d., Tuori, K., & Ando, C. (2020). *Oxford Handbook of Roman Law and Society*. Oxford University Press.

Sitek, B. (1999). *Actiones populares w prawie rzymskim: Na przełomie republiki i pryncypatu*. Wydawn. Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.

Stagl, J. F. (2014a). Das didaktische System des Gaius. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung*, 131(1), 313–348. <https://doi.org/10.7767/zrgra-2014-0109>

Stagl, J. F. (2014b). Roman Law and Legal Knowledge. *Studies in Memory of Henryk Kupiszewski*, hg. von Tomasz Giaro. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Romanistische Abteilung*, 131(1), 559–561. <https://doi.org/10.7767/zrgra-2014-0144>

Stagl, J. F. (2016). Die Bedeutung von *leges publicae* im Römischen Recht: Der Beitrag Mantovanis zur „*legum multitudo*“ und die Frage der Privatautonomie bei den Römern. *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Romanistische Abteilung*, 133(1), 445–458. <https://doi.org/10.26498/zrgra-2016-0115>

Stolmar, R. (1984). *Actio utilis: Grundlagen, Wesen, Voraussetzungen, Anwendungen, Wirkungen*. R. Stolmar.

Ulpianus, D., & Mai, A. (2022). *Vaticana Juris Romani Fragmenta*. Creative Media Partners, LLC.

Research methods on news avoidance. A systematic literature review

Agnieszka Wojtukiewicz (communication and media science)

Bruin, K. De, Haan, Y. De, Vliegthart, R., & Kruikemeier, S. (2021). News Avoidance during the Covid-19 Crisis: Understanding Information Overload News Avoidance during the Covid-19 Crisis: Digital Journalism, 9(9), 1286–1302. <https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1957967>

Damstra, A., & Vliegthart, R. (2021). Knowledge and the News: An Investigation of the Relation Between News Use , News Avoidance , and the Presence of (Mis) beliefs. <https://doi.org/10.1177/19401612211031457>

Edgerly, S. (2021). The head and heart of news avoidance: How attitudes about the news media relate to levels of news consumption. <https://doi.org/10.1177/14648849211012922>

Gorski, L. C. (2022). Uninterested, disenchanted, or overwhelmed? An analysis of motives behind intentional and unintentional news avoidance. *Communications*, 48(4), 563–587. <https://doi.org/10.1515/commun-2021-0084>

Goyanes, M., Ardèvol-abreu, A., Zúñiga, H. G. De, Goyanes, M., Ardèvol-abreu, A., & Zúñiga, H. G. De. (2021). Antecedents of News Avoidance: Competing Effects of Political Interest , News Overload , Trust in News Media , and “ News Finds Me ” Perception Antecedents of News Avoidance: Competing Effects of Political Interest , News Overload , Trust in News Media . *Digital Journalism*, 0(0), 1–18. <https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1990097>

Kalogeropoulos, A., Toff, B., & Fletcher, R. (2022). The Watchdog Press in the Doghouse: A Comparative Study of Attitudes about Accountability Journalism, Trust in News, and News Avoidance. *International Journal of Press/Politics*, 1–22. <https://doi.org/10.1177/19401612221112572>

Lindell, J., & B, E. M. (2022). Disconnecting from digital news: News avoidance and the ignored role of social class. 0(0), 1–18. <https://doi.org/10.1177/14648849221085389>

Mannell, K., Meese, J., & Mannell, K. (2022). From Doom-Scrolling to News Avoidance: Limiting News as a Wellbeing Strategy During COVID Lockdown From Doom-Scrolling to News Avoidance: Limiting News as a Wellbeing Strategy During COVID Lockdown. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2021.2021105>

Ohme, J., Araujo, T., Zarouali, B., & de Vreese, C. H. (2022). Frequencies, Drivers, and Solutions to News Non-Attendance: Investigating Differences Between Low News Usage and News (Topic) Avoidance with Conversational Agents. *Journalism Studies*, 23(12), 1510–1530. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2022.2102533>

Park, C. S. (2019). Does Too Much News on Social Media Discourage News Seeking? Mediating Role of News Efficacy Between Perceived News Overload and News Avoidance on Social Media. *Social Media and Society*, 5(3). <https://doi.org/10.1177/2056305119872956>

Reiss, M. V. (2023). Dissecting Non-Use of Online News—Systematic Evidence from Combining Tracking and Automated Text Classification. *Digital Journalism*, 11(2), 363–383. <https://doi.org/10.1080/21670811.2022.2105243>

Skovsgaard, M., & Andersen, K. (2020). Conceptualizing News Avoidance: Towards a Shared Understanding of Different Causes and Potential Solutions. *Journal of Health Communication*, 15(10), 969–982. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2019.1686410>

Song, H., Jung, J., & Kim, Y. (2017). Perceived News Overload and Its Cognitive and Attitudinal Consequences for News Usage in South Korea. *Journal of Health Communication*, 12(10), 969–982. <https://doi.org/10.1177/1077699016679975>

Effectiveness of legal food labelling schemes in the EU

Anna Jackowska (law)

Articles, books, journals:

K. Merten-Lentz, EU wants harmonised front of pack nutrition labelling before end

2022, <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=6aafd588-7ecc-436f-b82a-19c20d54637d>, dostęp: 26.05.2024.

G. Scrynisa, Nutritionism. The Science and Politics of Dietary Advice, dostępny w Internecie pod adresem: <http://cup.columbia.edu/book/nutritionism/9780231156561>, dostęp: 26.05.2024.

R. Kanter i inni, Front-of-package nutrition labelling policy: global progress and future directions,

Cambridge University Press, 2018, dostęp online 26.05.2024: <https://www.cambridge.org/core/journals/public-health-nutrition/article/frontofpackage-nutrition-labelling-policy-global-progress-and-future-directions/E24D6BBF326D3D78BFF28779457F5D6D>

Korzycka M., Wojciechowski P., System prawa żywnościowego, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.

Miąsik D. [w:] Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz. Tom I, red. nauk. A. Wróbel, Wolters Kluwer, Warszawa 2023.

Michalak A., [w:] Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz, red. M. Zdyb, M. Sieradzka, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.

Michalak A., Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym. Komentarz, C.H. Beck, Warszawa 2008.

Ozimek I., Ochrona konsumenta na rynku żywnościowym [w:] Ochrona konsumenta w prawie polskim i Unii Europejskiej, red. M. Królikowska-Olczak, B. Pachuca-Smulska, Warszawa 2013.

Płocki R., Bezpieczeństwo żywności w kontekście jej fałszowania, Szczytno 2017.

Szymecka-Wesołowska A., Znakowanie. Prezentacja. Reklama żywności. Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011, Warszawa 2018.

Taczanowski M., Prawo żywnościowe, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.

Wojciechowski P., Model odpowiedzialności administracyjnej w prawie żywnościowym, Warszawa 2015.

Legislative acts:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004, (dalej: rozporządzenie (UE) 1169/2011).

Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności, (Dz. Urz. UE z 28.01.2002 L 31, s.1-24 z późn. zm.).

Panel 2

Politics and policy

chair: dr Agnieszka Dudzińska-Jarmolińska

How to appeal to fear in a fearful context? War proximity and the perception of populists in pre-election debates

Konrad Kiljan (communication and media studies)

Anghel, V., & Jones, E. (2023), "Is Europe really forged through crisis? Pandemic EU and the Russia–Ukraine war", *Journal of European Public Policy*, 30(4).

Åhs, F., Dunsmoor, J. E., Zielinski, D., & LaBar, K. S. (2015). "Spatial proximity amplifies valence in emotional memory and defensive approach-avoidance", *Neuropsychology*, 70.

Baldwin-Philippi, J. (2019), "The technological performance of populism", *New Media & Society*, 21(2).

Bargetz, B. (2015), "The distribution of emotions: Affective politics of emancipation". *Hypatia*, 30(3)

Berman, S. (2021), "The causes of populism in the West", *Annual Review of Political Science*, 24.

Bimber, B. (1998). *The Internet and political transformation: Populism, community, and accelerated pluralism*. *Polity*, 31(1)

Boler, M., & Davis, E. (2018). *The affective politics of the "post-truth" era: Feeling rules and networked subjectivity*. *Emotion, Space and Society*, 27.

Bonikowski, B. (2017). *Ethno-nationalist populism and the mobilization of collective resentment*. *The British Journal of Sociology*, 68(S1).

Brader, T. (2020), "Campaigning for hearts and minds: How emotional appeals in political ads work", University of Chicago Press.

Clément, M., & Sangar, E. (Eds.). (2017), "Researching emotions in international relations", *Methodological perspectives on the emotional turn*, Springer.

Coleman, S. (2020), "Televised Election Debates as Spectacle and Reflection." *International Perspectives*

Coleman, S., & Moss, G. (2016). *Rethinking Election Debates: What Citizens Are Entitled to Expect*. *The International Journal of Press/Politics*, 21(1), 3-24

Edelman, M. (2013), "Politics as symbolic action: Mass arousal and quiescence", Elsevier.

- Ekman, P. (1992). An Argument for Basic Emotions. *Cognition & Emotion*, 6(3-4)
- Engesser, Sven et al. (2017). Populism and social media: how politicians spread a fragmented ideology. *Information, Communication & Society*, 20
- Farnham, B. (2003) "The Theory of Democratic Peace and Threat Perception", *International Studies Quarterly*, 47/3.
- Finlayson, A. (2022). YouTube and political ideologies: Technology, populism and rhetorical form. *Political Studies*, 70(1)
- Gerstlé, J., & Nai, A. (2019). Negativity, emotionality and populist rhetoric in election campaigns worldwide, and their effects on media attention and electoral success. *European Journal of Communication*, 34(4),
- Gilardi, F., Alizadeh, M., & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 120(30).
- Guriev, S., & Papaioannou, E. (2022). The political economy of populism. *Journal of Economic Literature*, 60(3).
- Hawkins, K. A. (2009). Is Chávez Populist?: Measuring Populist Discourse in Comparative Perspective. *Comparative Political Studies*, 42(8).
- Huang, Y. L., Starbird, K., Orand, M., Stanek, S. A., & Pedersen, H. T. (2015). Connected through crisis: Emotional proximity and the spread of misinformation online. In *Proceedings of the 18th ACM conference on computer supported cooperative work & social computing*
- Hunger, S., & Paxton, F. (2022). What's in a buzzword? A systematic review of the state of populism research in political science. *Political Science Research and Methods*, 10(3),
- Jamieson, K.H., Adasiewicz, C. (2000), "What Can Voters Learn from Election Debates?" In: Coleman, S. (eds) *Televised Election Debates*, Palgrave Macmillan.
- Jones, P. E., Hoffman, L. H., & Young, D. G. (2013). Online emotional appeals and political participation: The effect of candidate affect on mass behavior. *New Media & Society*, 15(7)
- Kimmelmeier, M., & Winter, D. G. (2000). Putting Threat into Perspective: Experimental Studies on Perceptual Distortion in International Conflict. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(7)
- Klinger, U., Koc-Michalska, K., & Russmann, U. (2023). Are Campaigns Getting Uglier, and Who Is to Blame? Negativity, Dramatization and Populism on Facebook in the 2014 and 2019 EP Election Campaigns. *Political Communication*, 40(3)
- Konat, B., Gajewska, E., & Rossa, W. (2024), "Pathos in natural language argumentation: Emotional appeals and reactions", *Argumentation*.
- Kubin E. & von Sikorski C. (2021) The role of (social) media in political polarization: a systematic review, *Annals of the International Communication Association*, 45:3
- Long, W. J., & Brecke, P. (2003). "War and reconciliation: Reason and emotion in conflict resolution", MIT Press.
- Marcus, G. E. (2000). Emotions in politics. *Annual Review of Political Science*, 3(1)
- Margalit, Y. (2019). Economic insecurity and the causes of populism, reconsidered. *Journal of Economic Perspectives*, 33(4)
- Martelli J-T. Christophe Jaffrelot Ch., (2023), Do Populist Leaders Mimic the Language of Ordinary Citizens? Evidence From India, , *Political Psychology*, 44/5
- Mohammad, S., & Turney, P. (2010). Emotions evoked by common words and phrases: Using mechanical turk to create an emotion lexicon. In *Proceedings of the NAACL HLT 2010 workshop on computational approaches to analysis and generation of emotion in text*

- McDermott, R. (2020). Leadership and the strategic emotional manipulation of political identity: An evolutionary perspective. *The Leadership Quarterly*, 31(2).
- McDonnell, D., & Ondelli, S. (2022). The Language of Right-Wing Populist Leaders: Not So Simple. *Perspectives on Politics*, 20(3)
- Moffitt, B. (2016). *The global rise of populism: Performance, political style, and representation*. Stanford University Press.
- Mudde, Cas, and Cristóbal Rovira Kaltwasser, 'What is populism?', *Populism: A Very Short Introduction*, Very Short Introductions (New York, 2017; online edn, Oxford Academic, 23 Feb. 2017),
- O'Regan, M. (2023). Introduction: Off the Grid and on the Road in Europe Living in an Age of Uncertainty and Polycrisis. *Anthropological Journal of European Cultures*, 32(2)
- Oraby, S., Reed, L., Compton, R., Riloff, E., Walker, M., & Whittaker, S. (2017). And that's a fact: Distinguishing factual and emotional argumentation in online dialogue. arXiv preprint:1709.05295.
- Porat et al. (2019) "Motivated emotion and the rally around the flag effect: Liberals are motivated to feel collective angst (like conservatives) when faced with existential threat." *Cognition and Emotion* 33 (3)
- Plutchik, R. (2001). The nature of emotions: Human emotions have deep evolutionary roots, a fact that may explain their complexity and provide tools for clinical practice. *American scientist* 89 (4), 344–350.
- Radford, A., Kim, J. W., Xu, T., Brockman, G., McLeavey, C., & Sutskever, I. (2022). Robust Speech Recognition via Large-Scale Weak Supervision
- Rico, G., Guinjoan, M., & Anduiza, E. (2017). The emotional underpinnings of populism: How anger and fear affect populist attitudes. *Swiss Political Science Review*, 23(4).
- Ridout, T. N., & Searles, K. (2011). It's my campaign I'll cry if I want to: How and when campaigns use emotional appeals. *Political psychology*, 32(3).
- Rodrik, D., (2018) "Populism and the economics of globalization." *Journal of international business policy* 1
- Rousseau, D. L., & Garcia-Retamero, R. (2007), "Identity, power, and threat perception: A cross-national experimental study", *Journal of Conflict Resolution*, 51(5).
- Russell, J. A. (1980). A circumplex model of affect. *Journal of personality and social psychology*, 39 (6).
- Schumacher G. et al (2023) "Examining the Influence of Politicians' Emotional Appeals on Vote Choice using a Visualized Leader Choice Task."
- Schumacher, G., Rooduijn, M., & Bakker, B. N. (2022). Hot populism? Affective responses to antiestablishment rhetoric. *Political Psychology*, 43(5).
- Skonieczny, A. (2018). Emotions and political narratives: Populism, Trump and Trade. *Politics and Governance*, 6(4).
- Teymoori, A., Bastian, B. and Jetten, J. (2017), *Towards a Psychological Analysis of Anomie*. *Political Psychology*, 38.
- Turkenburg, E. (2022). Televised election debates in a deliberative system: The role of framing and emotions. *Democratic Theory*, 9(1).
- van der Meer T. W. et al (2016) *The Contingency of Voter Learning: How Election Debates Influenced Voters' Ability and Accuracy to Position Parties in the 2010 Dutch Election Campaign*, *Political Communication*, 33:1
- Volintiru, C., Surubaru, N. C., Epstein, R. A., & Fagan, A. (2024) "Re-evaluating the East-West divide in the European Union", *Journal of European Public Policy*, 1-19.
- Wang, Y., & Liu, H. (2018). Is Trump always rambling like a fourth-grade student? An analysis of stylistic features of Donald Trump's political discourse during the 2016 election. *Discourse & Society*, 29(3)

- Wawrzyński, P. (2022), "Pride and Compassion: How Emotional Strategies Target Audiences in Political Communication?." *Central European Journal of Communication* 15.32
- Wawrzyński, P., & Marszałek-Kawa, J. (2022). Emotional Dynamics of Populism and Its Non-Populist Alternatives: Discussing the Role of Compassion and Pride. *Polish Political Science Yearbook*, 51(4).
- Weber, C. (2013). Emotions, Campaigns, and Political Participation. *Political Research Quarterly*, 66(2), 414-428.
- Widmann, T. (2021). How emotional are populists really? Factors explaining emotional appeals in the communication of political parties. *Political Psychology*, 42(1), 163-181.
- Wierzba, M., Riegel, M., Kocon, J., Miłkowski, P., Janz, A., Klessa, K., . . . others (2021). Emotion norms for 6000 Polish word meanings with a direct mapping to the Polish wordnet. *Behavior Research Methods*, 1–16.
- Wildavsky, A., & Dake, K. (2018). Theories of risk perception: Who fears what and why?. In *The Institutional Dynamics of Culture, Volumes I and II* (pp. 243-262). Routledge.
- Zhu Jian-Hua, J. Milavsky R., Biswas R., (1994), "Do Televised Debates Affect Image Perception More Than Issue Knowledge? A Study of the First 1992 Presidential Debate", *Human Communication Research*, Volume 20, Issue 3, March 1994

Empirical model of research on the impact of populist on diplomacy

Jakub Drożdż (political science and public administration)

- Cadier, D. (2021). Populist politics of representation and foreign policy: evidence from Poland. *Comparative European Politics*, 19(6), 703–721. <https://doi.org/10.1057/s41295-021-00257-2>
- Cadier, D. (2023b). Foreign policy as the continuation of domestic politics by other means: pathways and patterns of populist politicization. *Foreign Policy Analysis*, 20(1). <https://doi.org/10.1093/fpa/orad035>
- Cadier, D. (2023). Populist representational Practices and foreign Policy: An analysis of the case of Poland. In *Springer eBooks* (pp. 67–85). https://doi.org/10.1007/978-3-031-41640-8_4
- Destradi, S., Cadier, D., & Plagemann, J. (2021). Populism and foreign policy: a research agenda (Introduction). *Comparative European Politics*, 19(6), 663–682. <https://doi.org/10.1057/s41295-021-00255-4>
- Destradi, S., Plagemann, J., & Taş, H. (2022). Populism and the politicisation of foreign policy. *British Journal of Politics and International Relations/British Journal of Politics & International Relations*, 24(3), 475–492. <https://doi.org/10.1177/13691481221075944>
- Drezner, D. W. (2019). Present at the destruction: the Trump administration and the foreign policy bureaucracy. *The Journal of Politics*, 81(2), 723–730. <https://doi.org/10.1086/702230>
- Lequesne, C. (2021). Populist governments and career diplomats in the EU: the challenge of political capture. *Comparative European Politics*, 19(6), 779–795. <https://doi.org/10.1057/s41295-021-00261-6>
- Müller, P., & Gazsi, D. (2022). Populist capture of foreign policy institutions: the Orbán government and the De-Europeanization of Hungarian foreign policy. *Journal of Common Market Studies*, 61(2), 397–415. <https://doi.org/10.1111/jcms.13377>
- Plagemann, J., & Destradi, S. (2018). Populism and foreign policy: The case of India. *Foreign Policy Analysis*, 15(2), 283–301. <https://doi.org/10.1093/fpa/ory010>
- Varga, M., & Buzogány, A. (2020). The foreign policy of populists in power: Contesting liberalism in Poland and Hungary. *Geopolitics*, 26(5), 1442–1463. <https://doi.org/10.1080/14650045.2020.1734564>

Universal Basic Income in illiberal democracies – democratic mobilization or populist petrification?

Marek Kaczmarczyk (law)

- Alston, P. (2019), *Universal Basic Income as a Social Rights–Based Antidote to Growing Economic Insecurity*, [in:] K.G. Young (ed.), *The Future of Economic and Social Rights*, Cambridge University Press.
- Drinóczi T., Bień-Kacała A. (2022), *Illiberal Constitutionalism in Poland and Hungary. The Deterioration of Democracy, Misuse of Human Rights and Abuse of the Rule of Law*, Routledge.
- Hemel, D.J. (2019), *Basic Income as a Human Right?*, [in:] P.G. Alston & N.R. Reisch (eds.), *Tax, Inequality and Human Rights*, Oxford University Press.
- Hong, S. (2017), *A Study on the Constitutional Justification of Basic Income*, *Public Law Journal*, 3.
- Kaczmarczyk M. (2024), *Constitutional Challenges to the Universal Basic Income in Illiberal Democracies*, [in:] L. Hartmann, S. Kaufmann, B. Neumarker, A. Urs Sommer (eds.), *Political Participation and Unconditional Basic Income - ‚Narratives’ of the Future*, LIT Verlag.
- Laenen T. (2023), *The Popularity of Basic Income. Evidence from the Polls*, Springer.
- Pateman C. (2004), *Democratizing Citizenship: Some Advantages of a Basic Income*, *Politics and Society*, 32(1).
- Pateman C. (2003), *Freedom and Democratization: Why Basic Income is to be preferred to Basic Capital*, [in:] K. Dowding, J. De Wispelaere, S. White (eds.), *The Ethics of Stakeholding*, Springer.
- Pozen D. (2016), *Constitutional Bad Faith*, *Harvard Law Review*, vol. 129, no 4.
- Stephens, R. (2019), *The Universal Basic Income should it replace the existing social security system?*, *Policy Quarterly*, 1(15).
- Van Parijs, P. (1991), *Why Surfers Should be Fed: The Liberal Case for an Unconditional Basic Income*, *Philosophy & Public Affairs*, 2(20).
- van Parijs P., Vanderborght Y. (2017), *Basic Income: A Radical Proposal for a Free Society and a Sane Economy*, Harvard University Press.

The Recognition of Scotland, Wales and Northern Ireland in the Creation and Implementation of the United Kingdom’s Global Britain Strategy. Challenges, Actions and Evaluation

Zuzanna Ptasińska (political science and public administration)

- Foreign, Commonwealth & Development Office. (2021). “Global Britain in a Competitive Age: the Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy”.
- Keating Michael, Cairney Paul, Hepburn Eve. (2008). “Territorial Policy Communities and Devolution in the United Kingdom”. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 2, 1, pp. 51-66.
- Dolowitz David, Marsh David. (2000). “Learning from Abroad: The Role of Policy Transfer in Contemporary Policy-Making”. *Governance*, 13, 1, pp. 5-24
- Vucetic Srdjan, Muttreja Isabel. (2022). “What drives British foreign policy?”. Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2022/02/what-drives-british-foreign-policy> (access: 21.05.2024).
- Keating Michael. (2010). *The International Engagement of Sub-State Governments*, Edinburgh: Scottish Parliament European and External Affairs Committee.

McHarg Aileen. (2018). "Unity and diversity in the United Kingdom's Territorial Constitution". In: M. Elliott, J. Varuhas, S. Wilson Stark (ed.). *The Unity of Public Law? Doctrinal, Theoretical and Comparative Perspectives*. Haywards heath. pp. 279-300.

Zięba Ryszard. (2005). "Uwarunkowania polityki zagranicznej państwa". In: R. Zięba (ed.). *Wstęp do teorii polityki zagranicznej państwa*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, pp. 17-35.

A Systematic Literature Review and Case Study on the Political Feasibility of Universal Basic Income

Przemysław Warchałowski (political science and public administration)

Arcarons, J., Raventos Pañella, D., & Torrens Mèlich, L. (2014). Feasibility of Financing a Basic Income. *Basic Income Studies*, 9(1–2). <https://doi.org/10.1515/bis-2014-0005>

Artner, A. (2019). Is unconditional basic income feasible in capitalism? *Critique*, 47(4), 531–550. <https://doi.org/10.1080/03017605.2019.1678266>

Bobkov, V., Zolotov, A., & Odintsova, E. (2021). Transitional Forms of Universal Basic Income as a Real Prospect for Russia. *Economic and Social Changes: Facts, Trends, Forecast / Экономические и Социальные Перемены: Факты, Тенденции, Прогноз*, 4 (76). <https://doi.org/10.15838/esc.2021.4.76.2>

Booth, A., Sutton, A., & Papaioannou, D. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review (Second edition)*. Sage.

Çakmak Şahin, S., & Kılıç, İ. E. (2021). Basic income and its applicability in Turkey. *New Perspectives on Turkey*, 65, 6–26. <https://doi.org/10.1017/npt.2021.27>

Cantillon, S., & O'Toole, F. (2022). Citizens' basic income in Scotland: On the road to somewhere. *European Journal of Social Security*, 24(3), 230–242. <https://doi.org/10.1177/13882627221114373>

Caputo, R. K. (Ed.). (2012). *Basic Income Guarantee and Politics*. Palgrave Macmillan US. <https://doi.org/10.1057/9781137045300>

Chrip, J., & De Wispelaere, J. (2022). Parading Utopia on the road to nowhere? An introduction to the special issue on the policy impact of the European basic income experiments. *European Journal of Social Security*, 24(3), 167–176. <https://doi.org/10.1177/13882627221122797>

Cigna, L. M. (2022). Looking for a North Star? Ideological justifications and trade unions' preferences for a universal basic income. *European Journal of Industrial Relations*, 28(2), 129–146. <https://doi.org/10.1177/09596801211043094>

Colombino, U., & Narazani, E. (2013). Designing a Universal Income Support Mechanism for Italy: An Exploratory Tour. *Basic Income Studies*, 8(1), 1–17. <https://doi.org/10.1515/bis-2012-0010>

De Wispelaere, J., & Stirton, L. (2011). The administrative efficiency of basic income. *Policy & Politics*, 39(1), 115–132. <https://doi.org/10.1332/030557311X546352>

Delsen, L. (Ed.). (2019). *Empirical Research on an Unconditional Basic Income in Europe*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-30044-9>

Delsen, L., & Schilpzand, R. (2019). Individual Preferences for the Unconditional Basic Income in the European Union. In L. Delsen (Ed.), *Empirical Research on an Unconditional Basic Income in Europe* (pp. 29–60). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30044-9_2

Dragoš, S. (2021). Bullshit jobs and universal basic income. <https://doi.org/10.5281/ZENODO.6473826>

Gan, W. C. (2019). How Much Does Basic Income Cost? Modelling Basic Income as Universal Life Annuity. *Basic Income Studies*, 14(2), 20190014. <https://doi.org/10.1515/bis-2019-0014>

- Gentilini, U., Grosh, M., Rigolini, J., Yemetsov, R. (2020) Exploring Universal Basic Income: A guide to navigate concepts, evidence and practices., Washington, DC: World Bank.
- Gough, D., Oliver, S., & Thomas, J. (Eds.). (2012). *An Introduction to systematic reviews* (1. publ). Sage.
- Haagh, L. (2019). The Developmental Social Contract and Basic Income in Denmark. *Social Policy and Society*, 18(2), 301–317. <https://doi.org/10.1017/S1474746418000301>
- Halmetoja, A., De Wispelaere, J., & Perkiö, J. (2019). A Policy Comet in Moominland? Basic Income in the Finnish Welfare State. *Social Policy and Society*, 18(2), 319–330. <https://doi.org/10.1017/S1474746418000258>
- Howard, M. W. (2007). A NAFTA Dividend: A Guaranteed Minimum Income for North America. *Basic Income Studies*, 2(1). <https://doi.org/10.2202/1932-0183.1043>
- Kangas, O., Jauhiainen, S., Simanainen, M., & Ylikanno, M. (Eds.). (2021). *Experimenting with Unconditional Basic Income: Lessons from the Finnish BI Experiment 2017-2018*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781839104855>
- Laenen, T., Van Hootehem, A., & Rossetti, F. (2023). The multidimensionality of public support for basic income: A vignette experiment in Belgium. *Journal of European Public Policy*, 30(5), 849–872. <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2055112>
- Legein, T., Vandeleene, A., Randour, F., Heyvaert, P., Perrez, J., & Reuchamps, M. (2018). Framing the Basic Income: An Experimental Study of How Arguments and Metaphors Influence Individuals’ Opinion Formation. *Basic Income Studies*, 13(2). <https://doi.org/10.1515/bis-2018-0010>
- Löffler, V. (2021). Questioning the feasibility and justice of basic income accounting for migration. *Politics, Philosophy & Economics*, 20(3), 273–314. <https://doi.org/10.1177/1470594X211032394>
- Major, A. (2016). Affording Utopia: The Economic Viability of “A Capitalist Road to Communism.” *Basic Income Studies*, 11(2). <https://doi.org/10.1515/bis-2015-0023>
- Malmaeus, M., Alfredsson, E., & Birnbaum, S. (2020). Basic Income and Social Sustainability in Post-Growth Economies. *Basic Income Studies*, 15(1). <https://doi.org/10.1515/bis-2019-0029>
- Malul, M., Gal, J., & Greenstein, M. (2009). A Universal Basic Income: Theory and Practice in the Israeli Case. *Basic Income Studies*, 4(1). <https://doi.org/10.2202/1932-0183.1123>
- Manza, J. (2023). If universal basic income is the answer, what is the question? *Theory and Society*, 52(4), 625–639. <https://doi.org/10.1007/s11186-022-09490-4>
- Martin, J. (2016). Universal Credit to Basic Income: A Politically Feasible Transition? *Basic Income Studies*, 11(2). <https://doi.org/10.1515/bis-2015-0028>
- Noguera, J. A. (2019). The Political Debate on Basic Income and Welfare Reform in Spain. *Social Policy and Society*, 18(2), 289–299. <https://doi.org/10.1017/S1474746418000271>
- Oliver, P. (2012). *Succeeding with your literature review: A handbook for students*. Open University Press, MacGraw-Hill.
- Opielka, M. (2008). The likelihood of a basic income in Germany. *International Social Security Review*, 61(3), 73–94. <https://doi.org/10.1111/j.1468-246X.2008.00317.x>
- Perkiö, J. (2020). Legitimising a radical policy idea: Framing basic income as a boost to labour market activity. *Policy & Politics*, 48(2), 277–293. <https://doi.org/10.1332/030557319X15734252781048>
- Raventós, D. (2007) *Basic Income: the Material Conditions of Freedom*, London Pluto Press.
- Rossetti, F., Roosma, F., Laenen, T., & Abts, K. (2020). An unconditional basic income? How Dutch citizens justify their opinions about a basic income and work conditionality. *Journal of International and Comparative Social Policy*, 36(3), 284–300. <https://doi.org/10.1017/ics.2020.15>

- Sommer, M. (2016). Implications on the Proposed Basic Income Reform. In M. Sommer, *A Feasible Basic Income Scheme for Germany* (pp. 133–174). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-24064-0_6
- Špeciánová, J. (2018). Unconditional Basic Income in the Czech Republic: What Type of Taxes Could Fund It? A Theoretical Tax Analysis. *Basic Income Studies*, 13(1). <https://doi.org/10.1515/bis-2017-0024>
- Standing, G. (2017) *Basic Income: And How We Can Make It Happen*, London: Pelican.
- Tcherneva, P. R. (2006). Universal assurances in the public interest: Evaluating the economic viability of basic income and job guarantees. *International Journal of Environment, Workplace and Employment*, 2(1), 69. <https://doi.org/10.1504/IJEWE.2006.009358>
- Torry, M. (2021). Do We Need Basic Income Experiments? *Basic Income Studies*, 16(1), 39–54. <https://doi.org/10.1515/bis-2021-0020>
- Van Parijs, P., Vanderborght, Y. (2017) *Basic Income: A Radical Proposal for a Free Society and Sane Economy*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Vanderborght, Y. (2006). Why Trade Unions Oppose Basic Income. *Basic Income Studies*, 1(1). <https://doi.org/10.2202/1932-0183.1002>
- Vanderborght, Y., & Sekine, Y. (2014). A Comparative Look at the Feasibility of Basic Income in the Japanese Welfare State.
- Vanderborght, Y., & Yamamori, T. (Eds.). (2014). *Basic Income in Japan*. Palgrave Macmillan US. <https://doi.org/10.1057/9781137348081>
- Vlendas, T. (2019). The Politics of the Basic Income Guarantee: Analysing Individual Support in Europe. *Basic Income Studies*, 14(1). <https://doi.org/10.1515/bis-2018-0021>
- Widerquist, K. (2018) *The Devil's in Caveats: A Critical Analysis of Basic Income Experiments for Researchers, Policymakers, and Citizens*, New York: Palgrave Macmillan, 2018.
- Widerquist, K., Noguera, J. A., Vanderbroght, J., Wispelaere J.D. (2013) *Basic Income: An Anthology of Contemporary Research*. Oxford: Blackwell-Wiley.
- Wispelaere, J. D., & Noguera, J. A. (2012). On the Political Feasibility of Universal Basic Income: An Analytic Framework. In R. K. Caputo (Ed.), *Basic Income Guarantee and Politics* (pp. 17–38). Palgrave Macmillan US. https://doi.org/10.1057/9781137045300_2
- Yang, J., Mohan, G., & Fukushi, K. (2020). An Analysis of the Factors Influencing Public Attitudes toward Implementing Basic Income (BI) from an Individual Perspective: A Case Study of Hokuriku Region, Japan. *Societies*, 10(3), 52. <https://doi.org/10.3390/soc10030052>
- Yeung, E. S. F. (2022). Can Conservatives Be Persuaded? Framing Effects on Support for Universal Basic Income in the US. *Political Behavior*. <https://doi.org/10.1007/s11109-022-09824-z>
- Ylikännö, M., & Kangas, O. (2021). Basic income and employment. In O. Kangas, S. Jauhiainen, M. Simanainen, & M. Ylikanno (Eds.), *Experimenting with Unconditional Basic Income*. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781839104855.00014>

Cross-border activity of a branch of a credit institution

Agnieszka Bartolik (law)

ESMA Position dated January 6, 2023 [available at: https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/qna/view/publicId/2021_5726]

Act of August 29, 1997, Banking Law (consolidated text: Journal of Laws of 2023, item 2488, as amended).

Kawulski [in:] Prawo bankowe. Komentarz do wybranych przepisów (Banking Law. Commentary on Selected Provisions), LEX/el. 2021, Article 4.

Z. Ofiarski [in:] Prawo bankowe. Komentarz (Banking Law. Commentary), Warsaw 2013, Article 4.

Mikos-Sitek [in:] Prawo bankowe. Komentarz (Banking Law. Commentary), ed. P. Zapadka, Warsaw 2022, Article 4.

Explanatory Communication from the Commission - Freedom to Provide Services and the General Good in the Second Banking Directive (Text with EEA relevance) (OJ C, C/209 of 10.7.1997, p. 6).

W. Srokosz, 5.2.3. Pojęcie działalności transgranicznej [in:] Instytucje parabankowe w Polsce (Non-Banking Institutions in Poland), Warsaw 2011.

T. Czech, I. Floras, Działalność transgraniczna instytucji kredytowych w Polsce (Cross-border Activity of Credit Institutions in Poland), Pr. Bankowe (Banking Works) 2006, No. 4, p. 46.

K. Osajda (series ed.), J. Dybiński (volume ed.), Prawo bankowe (Banking Law), 1st ed., Warsaw 2023, commentary on Article 48i.

Perception of the strategic process by city decision makers

Michał Stokowski (social and economic geography and spatial management)

Martela B., Janik L., Bubak G., 2023, Analiza strategii rozwoju lokalnego w miastach. Charakterystyka dokumentów i sposób ich wykorzystania, Badania Obserwatorium Polityki Miejskiej, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków. <https://doi.org/10.51733/opm.2023.14>

Dziemianowicz W., Jurkiewicz I. (red.), 2023, Megatrendy społeczno-gospodarcze w kontekście Koncepcji Rozwoju Kraju 2050. Trendy światowe, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków

Godet M., 2000, The Art of Scenarios and Strategic Planning: Tools and Pitfalls, Technological Forecasting and Social Change, Volume 65, Issue 1, Pages 3-22, ISSN 0040- 1625, [https://doi.org/10.1016/S0040-1625\(99\)00120-1](https://doi.org/10.1016/S0040-1625(99)00120-1).

Europe in the process of change

chair: dr hab. Mikołaj Pawlak, prof.ucz.

Political discourse on disinformation on the EU and NATO forums

Mikołaj Rogalewicz (political Science and public Administration)

Documents and reports:

Blanchette, J., Livingston, S. Glaser, B. S., & Kennedy, S. (2021). Protecting Democracy in an Age of Disinformation: Lessons from Taiwan. CSIS. 2. Haiden, L., & Althuis, J. (2018). Fake News: A Roadmap.

Joint declaration on EU-NATO cooperation, 2018.

Juurvee, I., Cepurītis, M., Bērziņa, J., & Kaljula, D. (2016/2017). Russia's Footprint in the Nordic-Baltic Information Environment.

Juurvee, I., Cepurītis, M., Bērziņa, J., & Kaljula, D. (2018). Russia's Footprint in the Nordic-Baltic Information Environment. Executive Summary.

Kodeks postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji (2018). 7. NATO Military Concept for Strategic Communications. (2010).

NATO Strategic Communications Policy. (2009).

Pamment, J. (2020). The EU's Role in Fighting Disinformation: Taking Back the Initiative. Carnegie Endowment for International Peace.

Rodríguez, B. C., Cepurītis, M., Keišs, A., Marnot, D., & Ruston, S. (2019/2020). Russia's Footprint in the Nordic-Baltic Information Environment.

Tardy, T. (2020). COVID-19: NATO in the Age of Pandemics. NDC Research paper. 12. Thomas, E., Zhang, A., & Currey, E. (2020). Pro-Russian vaccine politics drives new disinformation narratives. International Cyber Policy Center.

Monographs

Baggini, J. (2017). A Short History of Truth: Consolations for a Post-Truth World. Quercus Publishing.

Benkler, Y., Faris, R., & Roberts, H. (2018). Network propaganda: manipulation, disinformation, and radicalization in American politics. Oxford University Press.

Bergmann, E. (2018). Conspiracy & Populism: The Politics of Misinformation. Springer International Publishing; Palgrave Macmillan.

Dalkir, K., & Katz, R. (2020). Navigating Fake News, Alternative Facts, And Misinformation In A Post-Truth World. IGI Global.

Greifeneder, R., Jaffe, M., Newman, E., & Schwarz, N. (2021). The Psychology Of Fake News: Accepting, Sharing, And Correcting Misinformation. Routledge/Taylor & Francis Group.

Hakala, J., & Melnychuk, J. (2021). Russia's strategy in cyberspace. NATO StratCom COE and NATO Cooperative Cyber Defence COE.

Kacała, T., & Lipińska, J. (2014). Komunikacja strategiczna i public Affairs. Warszawa.

Kubiak, M. (2021). Dezinformacja w dyplomacji - perspektywa etyczna. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego. 9. Kupiecki, R., Bryjka, F., & Chłoń, T. (2022). Dezinformacja międzynarodowa. Pojęcie rozpoznanie, przeciwdziałanie. Warszawa.

Kupiecki, R., Chłoń, T., Bryjka, F., Kozłowski, K., Misiuna, J., Podemska, J., Podemski, P. (2021). Platforma przeciwdziałania dezinformacji: budowanie odporności społecznej: badania i edukacja. Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.

Levitin, D. J. (2017). Weaponized Lies: How to Think Critically in the Post-Truth Era. Dutton.

Macnamara, J., & Lang, P. (2020). Beyond Post-Communication: Challenging Disinformation, Deception, and Manipulation. New York.

Scientific paper

Abend, L. (2022). The Lithuanian 'Elves' Fighting Russian Trolls. TIME Magazine, 199(11/12).

Ahonen, A. (2020). The EU's response to foreign disinformation. Turkish Policy Quarterly, 19(3).

Apostol, N. E. (2020). From the fake news crisis to the crisis of journalism: The European Union's approach. Romanian Journal of Sociological Studies, (2). 4. Asmolov, G. (2018). The disconnective power of disinformation campaigns. Journal of International Affairs, 71(1.5).

- Bachulska, A., & Pu, L. (2021). Chinese Disinformation Operations: What Central and Eastern Europe Can Learn From Taiwan. *Diplomat*, (83).
- Bradshaw, S., & Howard, P. N. (2018). The global organization of social media disinformation campaigns. *Journal of International Affairs*, 71(1.5).
- Bryjka, F. (2021). Białoruskie i rosyjskie działania dezinformacyjne wobec Polski: w kontekście antyreżimowych protestów przeciwko Aleksandrowi Łukaszenko. *Sprawy Międzynarodowe*, 74(2).
- Gioe, D. V., Smith, M., Littell, J., & Dawson, J. (2021). Pride of Place: Reconceptualizing Disinformation as the United States' Greatest National Security Challenge. *PRISM*, 9(3).
- Gonchar, M., & Martysiuk, V. (2019). EU-NATO cooperation with Ukraine in countering information threats. *Journal of Information Systems & Operations Management*, 13(2).
- Harrison, R. (2021). Tackling Disinformation in Times of Crisis: The European Commission's Response to the Covid-19 Infodemic and the Feasibility of a Consumer-centric Solution. *Utrecht Law Review*, 17(3).
- Hedling, E. (2021). Transforming practices of diplomacy: the European External Action Service and digital disinformation. *International Affairs*, 97(3).
- Hinšt, D. (2021). Disinformation as Geopolitical Risk for Transatlantic Institutions. *Međunarodne Studije*, XXI(2).
- Jackson, M., & Lieber, P. (2020). Countering Disinformation: Are We Our Own Worst Enemy? *The Cyber Defense Review*, 5
- Jamieson, K. H. (2021). How to counter COVID misinformation. *Scientific American*, 324(4).
- Lamanna, B. (2021). Perspective: The Threat of Disinformation. *FBI Law Enforcement Bulletin*.
- Legucka, A. (2020). Dezinformacja jako element wojny informacyjnej Federacji Rosyjskiej – założenia i efektywność. *Sprawy Międzynarodowe*, 24(4). 17. Levinger, M. (2018). Master narratives of disinformation campaigns. *Journal of International Affairs*, 71(1.5).
- Lexmann, M. (2017). The European Union and Russia: mirror-like asymmetry in hybrid conflict. *International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs*, 26(3-4). 19. Luis Manfredi, J., Adriana, A., & Gomez-Iniesta, P. (2022). State disinformation: emotions at the service of the cause. *Communication & Society*, 35(2).
- Magdin, R. (2020). Disinformation campaigns in the European Union: Lessons learned from the 2019 European Elections and 2020 Covid-19 infodemic in Romania. *Romanian Journal of European Affairs*, 20(2).
- Matthews, J. P. (2019). Defending Liberal Democracies Against Disinformation. *American Intelligence Journal*, 36(2).
- Prier, J. (2017). Commanding the Trend: Social Media as Information Warfare. *Strategic Studies Quarterly*, 11(4).
- Quirk, S. (2021). Lawfare in the Disinformation Age: Chinese Interference in Taiwan's 2020 Elections. *Harvard International Law Journal*, 62(1). 24. Rosa, R. M. (2019). The (no) regulation of disinformation in the European Union. A comparative perspective. *Revista de Derecho Político*, 1(106).
- Schiffrin, A. (2017). Disinformation and democracy: the Internet transformed protest but did not improve democracy. *Journal of International Affairs*, 71(1).
- Wigienka, S. (2020). Polityka Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania dezinformacji przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 roku. *Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka*

How do young people perceive the “languages” of museum displays? Visual socialization in (trans)national memorial cultures in newly opened “Righteous” museums in Poland and Germany

Michalina Musielak (sociology)

Assmann, J. (2010). Communicative and Cultural Memory. In A. Erll & A. Nünning (Ed.), *Cultural Memory Studies: An International and Interdisciplinary Handbook* (pp. 109-118). Berlin, New York: De Gruyter.

Erll, A. (2022). The hidden power of implicit collective memory. *Memory, Mind & Media*, 1, e14. doi:10.1017/mem.2022.7

Distortion of fertility due to migration varies between cohorts. The case of Polish migrants in the Netherlands

Mondal Nasim (sociology)

Andersson, G. (2004). Childbearing after Migration: Fertility Patterns of Foreign-Born Women in Sweden. *The International Migration Review*, 38(2), 747–774.

Andersson, G., & Sobolev, B. (2013). Small Effects of Selective Migration and Selective Survival in Retrospective Studies of Fertility. *European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie*, 29(3), 345–354. <https://doi.org/10.1007/s10680-013-9293-6>

Bagavos, C. (2022). On the contribution of foreign-born populations to overall population change in Europe: Methodological insights and contemporary evidence for 31 European countries. *Demographic Research*, 46(7), 179–216. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2022.46.7>

Bartova, A., & Karpinska, K. (2019). Childcare practices of Polish Migrants in the Netherlands: Comparison with the countries of origin and destination. OSF. <https://doi.org/10.31219/osf.io/2sqw4>

Brücker, H., & Defoort, C. (2009). Inequality and the self-selection of international migrants: Theory and new evidence. *International Journal of Manpower*, 30(7), 742–764. <https://doi.org/10.1108/01437720910997371>

Carlsson, E. (2023). Fertility Behavior and Preferences Among Immigrants and Children of Immigrants in Sweden [Stockholm University Demography Unit]. <https://su.divaportal.org/smash/get/diva2:1752396/FULLTEXT01.pdf>

Central Statistics Office. (2012). Census of population 2011. 6: Profile 6, migration and diversity: a profile of diversity in Ireland. Stationery Office. https://www.cso.ie/en/media/csoie/census/documents/census2011profile6/Profile_6_Migration_and_Diversity_english_doc.pdf

Cichocka, E. (2021). Safe, accepted and charmed by the city. Why do migrants feel better in Berlin than in Amsterdam? *Journal of Ethnic and Migration Studies*. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369183X.2021.1873113>

Coleman, D. (2008). The demographic effects of international migration in Europe. *Oxford Review of Economic Policy*, 24(3), 452–476. <https://doi.org/10.1093/oxrep/grn027>

Cygan-Rehm, K. (2013). Do immigrants follow their home country’s fertility norms?, IWQW Discussion Papers, No. 04/2013, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, Institut für Wirtschaftspolitik und Quantitative Wirtschaftsforschung (IWQW), Nürnberg. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/73144/1/745266444.pdf>

del Rey, A., & Grande, R. (2017). The Effect of Arrival Conditions on the Reproduction of Migrant Women. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*. <https://doi.org/10.5477/cis/reis.159.113>

- Djundeva, M., & Ellwardt, L. (2020). Social support networks and loneliness of Polish migrants in the Netherlands. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(7), 1281–1300. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1597691>
- Dormon, O. (2014). Childbearing of UK and non-UK born women living in the UK - 2011 Census data. Office for National Statistics. http://www.ons.gov.uk/ons/dcp171766_350433.pdf
- Eisenman, R., & Sirgo, H. B. (1991). Liberals versus conservatives: Personality, child-rearing attitudes, and birth order/sex differences. *Bulletin of the Psychonomic Society*, 29(2), 240–242. <https://doi.org/10.3758/BF03335246>
- Everett, J. A. C. (2013). The 12 Item Social and Economic Conservatism Scale (SECS). *PLOS ONE*, 8(12), e82131. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0082131>
- Fihel, A., Kaczmarczyk, P., & Okólski, M. (2006). Labour Mobility in the Enlarged European Union [CMR working papers].
- Fihel, A., & Okólski, M. (2019). Population decline in the post-communist countries of the European Union. *Population Societies*, 567(6), 1–4.
- Gauthier, A. H., Cabaço, S. L. F., & Emery, T. (2018). Generations and Gender Survey study profile. *Longitudinal and Life Course Studies*, 9(4), Article 4. <https://doi.org/10.14301/lcls.v9i4.500>
- Gołata, E. (2016). Estimation of fertility in Poland and of Polish born women in the United Kingdom. *Studia Demograficzne*, 1(169), 13–38.
- Gul-Rechlewicz, V. (2020). Immigrants in the Netherlands: Second-class Citizens? The Polish Case. *Studia Europejskie - Studies in European Affairs*, 24(3), 109–128.
- Halimatusa'diyah, I., & Toyibah, D. (2021). Do Religious People Have More Children? The Effect of Religious Affiliation and Religiosity on Fertility. <https://repository.uinjkt.ac.id/dspace/handle/123456789/61854>
- Hervitz, H. M. (1985). Selectivity, Adaptation, or Disruption? A Comparison of Alternative Hypotheses on the Effects of Migration on Fertility: The Case of Brazil. *The International Migration Review*, 19(2), 293–317. <https://doi.org/10.2307/2545774>
- Hiel, A. V., & Kossowska, M. (2007). Contemporary attitudes and their ideological representation in Flanders (Belgium), Poland, and the Ukraine. *International Journal of Psychology: Journal International De Psychologie*, 42(1), 16–26. <https://doi.org/10.1080/00207590500411443>
- Holland, D., Fic, T., Rincon-Aznar, A., Stokes, L., & Paluchowski. (2011). Labour mobility within the EU - The impact of enlargement and the functioning of the transitional arrangements. National Institute of Economic and Social Research.
- Impicciatore, R., Gabrielli, G., & Paterno, A. (2020). Migrants' Fertility in Italy: A Comparison Between Origin and Destination. *European Journal of Population*, 36(4), 799–825. <https://doi.org/10.1007/s10680-019-09553-w>
- Jancewicz, B., & Markowski, S. (2021). Economic turbulence and labour migrants' mobility intentions: Polish migrants in the United Kingdom, Ireland, the Netherlands and Germany 2009–2016. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47(17), 3928–3947. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1656059>
- Janta, B. (2013). Polish migrants' reproductive behaviour in the United Kingdom". *Studia Migracyjne - Przegląd Polonijny*; 2013; No 3. <https://journals.pan.pl/dlibra/publication/110526/edition/95844>
- Jennissen, R., Bovens, M., Engbersen, G., & Bokhorst, M. (2023). The Netherlands as a Country of Immigration. In R. Jennissen, M. Bovens, G. Engbersen, & M. Bokhorst (Eds.), *Migration Diversity and Social Cohesion: Reassessing the Dutch Policy Agenda* (pp. 17–41). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-14224-6_2
- Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129(3), 339–375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>

- Kaczmarczyk, P., Lesińska, M., & Stefańska, R. (2012). Polacy przebywający czasowo w Królestwie Niderlandów – stan wiedzy, wyzwania i możliwe działania publiczne. https://www.obmf.pl/projekty/Projekt_Poolse_Migranten/Raport_OBMF_NL_122012.pdf
- Kaczmarczyk, P., & Okólski, M. (2008). Demographic and labour-market impacts of migration on Poland. *Oxford Review of Economic Policy*, 24(3), 599–624. <https://doi.org/10.1093/oxrep/grn029>
- Karpinska, K., & Dykstra, P. A. (2019). Intergenerational ties across borders: A typology of the relationships between Polish migrants in the Netherlands and their ageing parents. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 45(10), 1728–1745. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2018.1485204>
- Karpinska, K., Dykstra, P. A., & Fokkema, T. (2016). Families of Poles in the Netherlands (FPN) survey. Wave 1. DANS. [dataset]. <http://dx.doi.org/10.17026/danszep-et7y>
- Karpinska, K., Fokkema, T., Conkova, N., & Dykstra, P. (2016). Codebook of the families of Poles in the Netherlands (FPN) survey Wave 1 Version 1, April 2016. https://repub.eur.nl/pub/109353/REPUBLIC_109353_OA.pdf
- Kleinepieter, T., de Valk, H. A. G., & van Gaalen, R. (2015). Life Paths of Migrants: A Sequence Analysis of Polish Migrants' Family Life Trajectories. *European Journal of Population*, 31(2), 155–179. <https://doi.org/10.1007/s10680-015-9345-1>
- Klimek, Ł. (2017). Migration and Fertility. Polish Migrant Families in Ireland and Non-Migrant Families in Poland: A Comparison of Fertility Plans and Behaviour. *Central and Eastern European Migration Review*, 6(2), 5–30. <https://doi.org/10.17467/ceemr.2017.19>
- Kloc-Nowak, W. (2018). Childbearing and Parental Decisions of Intra-EU Migrants. A Biographical Analysis of Polish Migrants to the UK and Italy. Peter Lang.
- Kulu, H. (2005). Migration and Fertility: Competing Hypotheses Re-examined. *European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie*, 21(1), 51–87. <https://doi.org/10.1007/s10680-005-3581-8>
- Kulu, H., Hannemann, T., Pailhé, A., Neels, K., Krapf, S., González-Ferrer, A., & Andersson, G. (2017). Fertility by Birth Order among the Descendants of Immigrants in Selected European Countries. *Population and Development Review*, 43(1), 31–60.
- Kulu, H., Hannemann, T., Pailhé, A., Neels, K., Rahnu, L., Puur, A., Krapf, S., González-Ferrer, A., Castro-Martin, T., Kraus, E., Bernardi, L., Guarin, A., Andersson, G., & Persson, L. (2015). A comparative study on fertility among the descendants of immigrants in Europe.
- Lambert, D. (1992). Zero-Inflated Poisson Regression, with an Application to Defects in Manufacturing. *Technometrics*, 34(1), 1–14. <https://doi.org/10.2307/1269547>
- Lindström, J., Mussino, E., & Oláh, L. Sz. (2022). Childbearing among Polish migrant women and their descendants in Sweden: An origin-destination country approach. *Journal of Population Research*. <https://doi.org/10.1007/s12546-022-09283-7>
- Lubbers, M., & Gijsberts, M. (2016). Comparing the labour market position of Poles and Bulgarians before and after migration to the Netherlands. *Comparative Migration Studies*, 4(1), 22. <https://doi.org/10.1186/s40878-016-0043-x>
- Lübke, C. (2015). How Migration Affects the Timing of Childbearing: The Transition to a First Birth Among Polish Women in Britain. *European Journal of Population*, 31(1), 1–20. <https://doi.org/10.1007/s10680-014-9326-9>
- Marczak, J., Sigle, W., & Coast, E. (2018). When the grass is greener: Fertility decisions in a cross-national context. *Population Studies*, 72(2), 201–216. <https://doi.org/10.1080/00324728.2018.1439181>
- Mayer, J., & Riphahn, R. T. (2000). Fertility assimilation of immigrants: Evidence from count data models. *Journal of Population Economics*, 13(2), 241–261. <https://doi.org/10.1007/s001480050136>

- McGinnity, F., & Gijsberts, M. (2016). A threat in the air? Perceptions of group discrimination in the first years after migration: Comparing Polish Migrants in Germany, the Netherlands, the UK and Ireland. *Ethnicities*, 16(2), 290–315. <https://doi.org/10.1177/1468796815616154>
- McGinnity, F., & Gijsberts, M. (2018). The experience of discrimination among newly arrived Poles in Ireland and the Netherlands. *Ethnic and Racial Studies*, 41(5), 919–937. <https://doi.org/10.1080/01419870.2017.1332376>
- Milewski, N. (2007). First child of immigrant workers and their descendants in West Germany: Interrelation of events, disruption, or adaptation? *Demographic Research*, S6(29), 859–896. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2007.17.29>
- Milewski, N. (2010). Fertility of Immigrants: A Two-Generational Approach in Germany.
- Mussino, E., & Cantalini, S. (2022). Influences of origin and destination on migrant fertility in Europe. *Population, Space and Place*, n/a(n/a), e67. <https://doi.org/10.1002/psp.2567>
- Mussino, E., & Cantalini, S. (2024). Multiple Origins and Multiple Destinations: The Fertility of Immigrant Women in Europe. *Journal of International Migration and Integration*. <https://doi.org/10.1007/s12134-024-01121-4>
- Mussino, E., & Strozza, S. (2012a). Fertility patterns of migrants from low-fertility countries in Norway, Morocco, and Romania in Italy / La citoyenneté compte-t-elle encore? Les probabilités d'une deuxième naissance pour les migrants en provenance d'Albanie, du Maroc, de Roumanie résidant en Italie. *European Journal of Population / Revue Européenne de Démographie*, 28(3), 269–302.
- Mussino, E., & Strozza, S. (2012b). The fertility of immigrants after arrival: The Italian case. *Demographic Research*, 26, 99–130. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2012.26.4>
- Mussino, E., Wilson, B., & Andersson, G. (2020). The Fertility of Immigrants from Low Fertility Settings: Adaptation in the tempo and quantum of childbearing? <https://doi.org/10.17045/sthlmuni.12367583.v1>
- Mussino, E., Wilson, B., & Andersson, G. (2021). The Fertility of Immigrants From Low-Fertility Settings: Adaptation in the Quantum and Tempo of Childbearing? *Demography*, 58(6), 2169–2191. <https://doi.org/10.1215/00703370-9476273>
- OECD & European Union. (2018). *Settling In 2018: Indicators of Immigrant Integration*. OECD. <https://doi.org/10.1787/9789264307216-en>
- Office for National Statistics. (2017). Births by parents' country of birth, England and Wales: 2017. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/livebirths/bulletins/parents-country-of-birth-england-and-wales/2019#live-births-to-non-uk-born-mothers-by-geographic-area>
- Okólski, M. (2021). The Migration Transition in Poland. *Central and Eastern European Migration Review*, 10(2), 151–169. <https://doi.org/10.17467/ceemr.2021.16>
- Pszczółkowska, D. (2024). *How Migrants Choose their Destinations: Factors Influencing Post-EU Accession Choices and Decisions to Remain*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003382720>
- Puur, A., Rahn, L., Abuladze, L., Sakkeus, L., & Zakharov, S. (2017). Childbearing among first- and second-generation Russians in Estonia against the background of the sending and host countries. *Demographic Research*, S23(41), 1209–1254. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2017.36.41>
- Puur, A., Rahn, L., & Tammaru, T. (2023). Neighbourhoods and Workplaces: Are They Related to the Fertility of Immigrants and Their Descendants? A Register-Based Study of Finland, 1999–2014. *Journal of International Migration and Integration*, 24(1), 209–231. <https://doi.org/10.1007/s12134-020-00797-8>
- Puur, A., Vseviiov, H., & Abuladze, L. (2018). Fertility intentions and views on gender roles: Russian women in Estonia from an origin-destination perspective.
- Robards, J., & Berrington, A. (2016). The fertility of recent migrants to England and Wales. *Demographic Research*, 34(36), 1037–1052. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2016.34.36>

- Sobotka, T. (2008). Overview Chapter 7: The rising importance of migrants for childbearing in Europe. *Demographic Research*, *S7(9)*, 225–248. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2008.19.9>
- Statistics Netherlands. (2023). “Levend geboren kind; migratieachtergrond en leeftijd moeder; 1996-2022” [dataset]. <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37884/table?ts=1715786511364>
- Statistics Netherlands, S. (2022). How many people immigrate to the Netherlands? [Webpagina]. <https://www.cbs.nl/en-gb/dossier/migration-and-integration/how-many-people-immigrate-to-the-netherlands->
- Statistics Poland. (2021). Informacja o Rozmiarach i Kierunkach Czasowej Emigracji z Polski w Latach 2004–2020. Warsaw: Central Statistical Office. [dataset].
- Statistisches Bundesamt. (2015). 2 out of 10 babies born in 2015 had a mother with foreign nationality. https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2016/09/PD16_332_126.html
- Statistisches Bundesamt. (2016). Continued increase in births in 2016. https://www.destatis.de/EN/Press/2018/03/PE18_115_122.html
- Thórisdóttir, H., & Jost, J. T. (2011). Motivated Closed-Mindedness Mediates the Effect of Threat on Political Conservatism. *Political Psychology*, *32(5)*, 785–811. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2011.00840.x>
- Tian, W., Liu, T., & Yang, Y. (2022). Zero-inflated non-central negative binomial distribution. *Applied Mathematics-A Journal of Chinese Universities*, *37(2)*, 187–198. <https://doi.org/10.1007/s11766-022-4070-0>
- Tønnessen, M. (2020). Declined Total Fertility Rate Among Immigrants and the Role of Newly Arrived Women in Norway. *European Journal of Population*, *36(3)*, 547–573. <https://doi.org/10.1007/s10680-019-09541-0>
- Tønnessen, M., & Mussino, E. (2020). Fertility patterns of migrants from low-fertility countries in Norway. *Demographic Research*, *42(31)*, 859–874. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2020.42.31>
- Toulemon, L., & Mazuy, M. (2005). Mesurer la fécondité des immigrants. In C. Lefèvre & A. Filhon (Eds.), *Histoire de familles, histoires familiales* (pp. 123–147). Ined Éditions. <https://doi.org/10.4000/books.ined.5967>
- van den Broek, T. (2021). Length of stay, acculturation and transnational medical travel among Polish migrants in the Netherlands. *International Journal of Intercultural Relations*, *84*, 210–219. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2021.08.002>
- Van Den Broek, T. (2024). Health selection into migration from Poland to the Netherlands: A matched case–control analysis. *European Societies*, 1–24. <https://doi.org/10.1080/14616696.2024.2317762>
- van den Broek, T., & Grundy, E. (2017). Loneliness among Polish migrants in the Netherlands: The impact of presence and location of partners and offspring. *Demographic Research*, *37(23)*, 727–742. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2017.37.23>
- Van Mol, C., & de Valk, H. (2016). Migration and Immigrants in Europe: A Historical and Demographic Perspective. In *Integration Processes and Policies in Europe*. IMISCOE Research Series. Springer, Cham.
- Waller, L., Berrington, A., & Raymer, J. (2012). Understanding recent migrant fertility in the United Kingdom. ESRC Centre for Population Change Working Paper Number 27. https://www.cpc.ac.uk/docs/2012_WP27_Understanding_Recent_Migrant_Fertility_Waller_et_al.pdf
- Waller, L., Berrington, A., & Raymer, J. (2014). New insights into the fertility patterns of recent Polish migrants in the United Kingdom. *Journal of Population Research*, *31(2)*, 131–150.
- Wilson, B. (2020). Understanding How Immigrant Fertility Differentials Vary over the Reproductive Life Course. *European Journal of Population*, *36(3)*, 465–498. <https://doi.org/10.1007/s10680-019-09536-x>

Naturalization process and shaping of European identity: a case study of individuals holding the Karta Polaka and becoming citizens of the European Union

Eugeniusz Kuznicow-Wyszyński (political science and public administration)

- Guild, E. (2004). *The Legal Elements of European Identity: EU Citizenship and Migration Law*. Kluwer Law International.
- Horvath, E. (2008). *Mandating Identity: Citizenship, Kinship Laws, and Plural Nationality in the European Union*. Wolters Kluwer.
- Ivic, S. (2015). *European Identity and Citizenship: Between Modernity and Postmodernity*. London: Palgrave Macmillan.
- Jagielski, J., & Pudzianowska, D. (2008). *Ustawa o Karcie Polaka: Komentarz*. Wolters Kluwer.
- Karolewski, I. P., & Agarin, T. (Eds.). (2015). *Extraterritorial Citizenship in Postcommunist Europe*. Rowman & Littlefield International.
- Kostakopoulou, T. (2001). *Citizenship, Identity, and Immigration in the European Union: Between Past and Future*. Manchester University Press.
- Mohsen-Finan, K., & Leveau, R. (Eds.). (2018). *New European Identity and Citizenship*. Taylor & Francis.
- Nowicka, M., & Šerbedžija, V. (2016). *Migration and Social Remittances in a Global Europe*. London: Palgrave Macmillan.
- Udrea, A., Smith, D., & Cordell, K. (Eds.). (2021). *Poland's Kin-State Policies: Opportunities and Challenges*. Taylor & Francis.
- Weinar, A. (2019). *European Citizenship and Identity Outside of the European Union: Europe Outside Europe?*. Taylor & Francis.

The migration crisis on the EU-Belarus border: Expected gains for the Belarusian regime

Andrei Yeliseyeu (political science and public administration)

- Adamson, Fiona B. and Gerasimos Tsourapas. (2019) *Migration Diplomacy in World Politics*. *International Studies Perspectives*, doi: 10.1093/isp/eky015
- Bekić J. Coercive Engineered Migrations as a Tool of Hybrid Warfare: A Binary Comparison of Two Cases on the External EU Border. *Croatian Political Science Review*, Vol. 59, No. 2, 2022, pp. 141-169.
- Kazharski, A. (2023). An Authoritarian Spectacle: Visual Biopolitics and the Dramaturgy of the Poland-Belarus Border Migration Crisis, *Visual Anthropology*, 36:4, 373-396, DOI: 10.1080/08949468.2023.2207452
- Lid'ák, J. and Štefančík, R. Migration diplomacy as a foreign policy instrument, *Politické vedy / Studies*, 2022: 130-150.
- Tolay, J. Interrogating and Broadening the Emerging Narrative on Migration Diplomacy: A Critical Assessment. *Millenium: Journal of International Studies*, I-22, 2023.
- Tsourapas, G. (2017). Migration diplomacy in the Global South: cooperation, coercion and issue linkage in Gaddafi's Libya. *Third World Quarterly*, 2017, Vol. 38, No. 10, 2367–2385.

Current spatial aspects of demographic differentiation and urbanization process in Poland

Veranika Kaleyeva (social and economic geography and spatial management)

A World of 8 Billion. Future of the World. United Nations (2022).

Joint Research Centre (European Commission), Siragusa, A., Melchiorri, M., Pesaresi, M., Kemper, T.: Atlas of the human planet 2016: mapping human presence on Earth with the global human settlement layer. Publications Office of the European Union, LU (2016).

World Population Prospects 2022: Summary of Results. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022).

World Bank: Urban Development. Overview., <https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/>, last accessed 2023/04/13.

World Urbanization Prospects: The 2018 Revision. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division.

Muroishi, M., Yakita, A.: Urbanization and population contraction. *Lett. Spat. Resour. Sci.* 15, 543–553 (2022). <https://doi.org/10.1007/s12076-022-00311-x>.

World Population Prospects, The 2019 Revision - Volume I: Comprehensive Tables. United Nations (2019).

World Urbanization Prospects 2018: Highlights. United Nations, Department of Economic and Social Affairs,

European Commission: Cities in the World: A New Perspective on Urbanisation. OECD (2020). <https://doi.org/10.1787/d0efcbda-en>.

Behnisch, M., Krüger, T., Jaeger, J.A.G.: Rapid rise in urban sprawl: Global hotspots and trends since 1990. *PLOS Sustain. Transform.* 1, e0000034 (2022). <https://doi.org/10.1371/journal.pstr.0000034>.

Population. Size and structure and vital statistics in Poland by territorial division in 2021. As of 31 December. Statistics Poland (2022).

Statistics Poland, <https://stat.gov.pl/en>, last accessed 2023/04/13.

Werner, P.A., Kaleyeva, V., Porczek, M.: Urban Sprawl in Poland (2016–2021): Drivers, Wildcards, and Spatial

Kaleyeva, V., Werner, P.A., Porczek, M.: Driver Factors, Wildcards and Spatial External Effects of Urban Sprawl in Poland (2016–2022). In: *Computational Science and Its Applications – ICCSA 2022 Workshops: Malaga, Spain, July 4–7, 2022, Proceedings, Part I*. pp. 325–337. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg (2022). https://doi.org/10.1007/978-3-031-10536-4_22.

Chirisa, H., Campbell, M.: Spatial Demography as the Shaper of Urban and Regional Planning Under the Impact of Rapid Urbanization. In: *The Palgrave Encyclopedia of Urban and Regional Futures*. pp. 1–9. Springer International Publishing, Cham (2020). https://doi.org/10.1007/978-3-030-51812-7_96-1.

Benti, S., Terefe, H., Callo-Concha, D.: Implications of overlooked drivers in Ethiopia’s urbanization: curbing the curse of spontaneous urban development for future emerging towns. *Heliyon*. 8, e10997 (2022). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e10997>.

World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities. UN-Habitat (2022).

Hongtao, Y., Ting, M.: Changes in the Geographical Distributions of Global Human Settlements. *J. Resour. Ecol.* 12, 829–839 (2021). <https://doi.org/10.5814/j.issn.1674-764x.2021.06.011>.

Measuring work in a ‘truly human work regime’, from the perspective of the Polish employment relationship.

- Bąba, M. (2020). Algorytmy — nowy wymiar nadzoru i kontroli nad świadczącym pracę. *Praca i zabezpieczenie społeczne*, nr 3, s. 11-21.
- Duraj, T. (2015). Ewolucja pracowniczego podporządkowania jako cechy konstrukcyjnej stosunku pracy w świetle przepisów prawa pracy. *Studia Iuridica Lublinensia*, nr 3 (vol 24), s. 159-179.
- Lewandowski, H. (1977). *Uprawnienia kierownicze w umownym stosunku pracy: przedmiot i granice*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Masternak, Z. (1977). *Obowiązek pracowniczej staranności*
- Musiała, A. (2020). *Prawo pracy: czyje? Res publica! O stosunku pracy teoretycznoprawnie*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Muszalski, W., Walczak, K. (Red.). (2021). *Kodeks pracy. Komentarz*. C.H. Beck.
- Prusinowski, P. (2020). *Kodeks pracy. Komentarz*. Baran, K.W. (Red.). Wolters Kluwer Polska.
- Rozmysłowicz, M., Krzyżaniak, P. (2023). Automated Processing of Data on Work Performance and Employee Evaluation: A Case Study of Practices at Amazon Warehouses in Poland. *Italian Labour Law E-Journal*, nr 2 (vol 16), s. 149-164.
- Sobczyk, A. (2017) *Państwo zakładów pracy*. Wolters Kluwer Polska.
- Sobczyk, A. (2018). *Podmiotowość pracy i towarowość usług*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Sobczyk, A. (Red.). (2020). *Kodeks pracy. Komentarz*. C.H. Beck.
- Supiot, A. (2012). *The Spirit of Philadelphia: Social Justice vs. the Total Market*. Verso.
- Supiot, A. (19.01.2016). *Ideas on the future of work: Alain Supiot*. Future of Work seminar. Genewa, Szwajcaria.
- Supiot, A. (2020). *Governance by Numbers: The Making of a Legal Model of Allegiance*. Hart Publishing.
- Supiot, A. (2021). Labour is not a commodity: The content and meaning of work in the twenty-first century. *International Labour Review*, nr 1 (vol 160), s. 1-20.
- Zwolińska, A. (2021) *Obowiązek wykonywania pracy przez pracownika*. Wolters Kluwer Polska.

Far East

chair: dr hab. Mikołaj Madurowicz

Cybersecurity standards of the PRC. Does China use standards to facilitate domestic substitution in tech sector?

Paulina Uznańska (law)

Barfield B., Barfield J. (2020). An Introduction to Law and Algorithms. [w]: W. Barfield (Ed.), The Cambridge Handbook of the Law of Algorithms (Cambridge Law Handbooks, pp. 182-198). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108680844.010

Beiker S., Calo R. (2010) Legal Aspects of Autonomous Driving, Stanford University DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2767899>

Benjamin S. (2020). The First Amendment and Algorithms. [w]: W. Barfield (Ed.), The Cambridge Handbook of the Law of Algorithms (Cambridge Law Handbooks, pp. 182-198). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108680844.010

Creemers R. (2015) Cyber China: Updating Propaganda, Public Opinion Work and Social Management for the 21st Century, Journal of Contemporary China, Creemers, Rogier, <https://ssrn.com/abstract=2698062>

Creemers R. (2018) Party Ideology and Chinese Law, SSRN, DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3210541>

Creemers R. (2021) China's Emerging Data Protection Framework, SSRN, DOI: <https://ssrn.com/abstract=3964684> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3964684>

Creemers R. (2022) China's Cybersecurity Regime: Securing the Smart State, SSRN, DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4070682>

Ebers M., Navas S. (2020) Algorithms and Law. Cambridge University Press, Cambridge.

Feng Y. (2010) Legal Culture in China: A Comparison to Western Law, Revue Juridique Polynésienne, 16:1, <https://www.wgtn.ac.nz/law/research/publications/about-nzacl/publications/nzacl-yearbooks/yearbook-15,-2009/Feng.pdf>

Fitsilis F. (2019) Imposing Regulations on Advanced Algorithms. Springer. Berlin.

Gellert R. (2022) Comparing definitions of data and information in data protection law and machine learning: A useful way forward to meaningfully regulate algorithms?, Regulation & Governance, 16:1, 156-157, DOI: <https://doi.org/10.1111/rego.12349>

Kischel U. (2013) Comparative Law. Oxford Scholarship, Oxford

Kitchin R. (2017) Thinking critically about and researching algorithms, Information, Communication & Society, 20:1, 14-29, DOI: 10.1080/1369118X.2016.1154087

Kopania Z., Szpotakowski I. (2020) Chinese Law Research Guide, Wydawnictwo Naukowe ArchaeGraph, Warszawa

Lee J., Hilty R., Liu, K. (2021) Roadmap to Artificial Intelligence and Intellectual Property: An Introduction, Artificial Intelligence and Intellectual Property (Jyh-An Lee, Reto Hilty & Kung-Chung Liu eds, Oxford University Press, 2021), The Chinese University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2021-13, <https://ssrn.com/abstract=3802232>

Lee J., Zhang E., Creemers R. (2022) China's Standardisation System – trends, implications and case studies in emerging technologies. Leiden Asia Centre <https://leidenasiacentre.nl/wp-content/uploads/2022/04/Chinas-standardisation-system.pdf>

Li L. (2018) Interpreting China's Legal System. China Social Sciences Press. Pekin.

Nunn, R. (2020). Discrimination in the Age of Algorithms. [w]: W. Barfield (Ed.), The Cambridge Handbook of the Law of Algorithms (Cambridge Law Handbooks, pp. 182-198). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108680844.010

Righetti L., Pham Q.-C., Madhavan R., Chatila R. (2018) Lethal Autonomous Weapon Systems (Ethical, Legal, and Societal Issues), IEEE Robotics & Automation Magazine, 25:1, DOI: 10.1109/MRA.2017.2787267

Rossum C. (2018) Liability of robots: legal responsibility in cases of errors or malfunctioning, Ghent University https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/479/449/RUG01-002479449_2018_0001_AC.pdf

Xu Y., Wang X. (2016) Research on the formation path and countermeasures of big data “killing” phenomenon from the perspective of information transmission. Artificial Intelligence and Risk Management (ICBAR), DOI: 10.1109/ICBAR55169.2021.00009

Interpretacja ekspercka: Wykorzystanie zarządzania algorytmicznego jako podstawy do promowania rozwoju gospodarki cyfrowej (专家解读 | 以算法治理为抓手 促进数字经济发展), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, 2 marca 2022, Pekin http://www.cac.gov.cn/2022-03/02/c_1647826979890303.htm?fbclid=IwAR3kAIh1Gs3B_E1sdPusZB5oqR17jbOc9VIdn54Ki0XCTJp7177_Fp8vOtM

Postanowienia dotyczące zarządzania głęboką syntezą (deep synthesis) internetowych usług informacyjnych (互联网信息服务深度合成管理规定征求意见稿), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, Pekin http://www.cac.gov.cn/2022-01/28/c_1644970458520968.htm

Regulacje administrowania algorytmami dla Internetowych Platform Usług Informacyjnych (互联网信息服务算法推荐管理规定), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, 1 kwietnia 2022, Pekin http://www.cac.gov.cn/2022-01/04/c_1642894606364259.htm

Środki oceny bezpieczeństwa przesyłu danych (国家互联网信息办公室关于《数据出境安全评估办法（征求意见稿）》公开征求意见的通知), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, 29 października 2021, Pekin http://www.cac.gov.cn/2021-10/29/c_1637102874600858.htm

Transparentne i kompleksowe zarządzanie algorytmami w 2022 r. (关于开展“清朗·2022年算法综合治理”专项行动的通知), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, 8 kwietnia 2022, Pekin

Ustawa o bezpieczeństwie danych Chińskiej Republiki Ludowej (数据安全法), Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych, 10 czerwca 2021, Pekin <http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/202106/7c9af12f51334a73b56d7938f99a788a.shtml>

Ustawa o cyberbezpieczeństwie Chińskiej Republiki Ludowej (中华人民共和国网络安全法), Biuro ds. Cyberbezpieczeństwa Chińskiej Republiki Ludowej, 7 listopada 2016, Pekin http://www.cac.gov.cn/2016-11/07/c_1119867116.htm

Ustawa o ochronie danych osobowych Chińskiej Republiki Ludowej (个人信息保护法), Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych, 20 sierpnia 2021, Pekin <http://www.npc.gov.cn/npc/c30834/202108/a8c4e3672c74491a80b53a172bb753fe.shtml>

Wang Yang, Promowanie stałego i zdrowego rozwoju gospodarki cyfrowej (推动数字经济持续健康发展), 17 maja 2022, Pekin http://www.news.cn/politics/2022-05/17/c_1128659464.htm

Wytyczne dotyczące kategoryzacji i oceniania platform internetowych (互联网平台分类分级指南), Państwowa Administracja Regulacji Rynku, 3 października 2021, Pekin <https://www.samr.gov.cn/hd/zjdc/202110/P020211029613172534705.doc>

Xi Jinping, Nieustannie wzmacniamy, ulepszamy i powiększamy gospodarkę cyfrową naszego kraju (不断做强做优做大我国数字经济), 15 stycznia 2021, Pekin http://www.qstheory.cn/dukan/qs/2022-01/15/c_1128261632.htm

XIV Plan Pięcioletni Rozwoju Gospodarki Cyfrowej (“十四五”数字经济发展规划), Rada Państwa Chińskiej Republiki Ludowej, 12 grudnia 2021, Pekin http://www.gov.cn/zhengce/content/2022-01/12/content_5667817.htm

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2021) Biała księga globalnego zarządzania cyfrowego (全球数字治理白皮书), Nr 202124, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202112/P020211223383085909153.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2021) Biała księga big data (大数据白皮书), Nr 202121, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202112/P020211220495261830486.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022) Biała księga o centrach danych (数据中心白皮书), Nr 202206, <http://www.caict.ac.cn/english/research/whitepapers/202205/P020220510510013255944.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022) Biała księga sztucznej inteligencji (人工智能白皮书), Nr 202205, <http://www.caict.ac.cn/english/research/whitepapers/202205/P020220510506258498240.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022) Biała księga ram rozwoju sztucznej inteligencji (AI框架发展白皮书), Nr 202201, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202202/P020220226369908606520.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2021) Biała księga przepisów internetowych (互联网法律白皮书), Nr 202120, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202112/P020211217543290402526.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2020) Biała księga blockchain (区块链白皮书), Nr 202012, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202012/P020201230759713827891.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022) Biała księga: Mobilne aplikacje internetowe a ochrona i zarządzanie danymi osobowymi (移动互联网应用程序 (APP) 个人信息保护治理白皮书), Nr 202116, http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202111/t20211119_392904.htm

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022), Biała księga rozwoju budownictwa cyfrowego (数字建筑发展白皮书), Nr 202204, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202203/P020220330512284345397.pdf>

Chińska Akademia Informatyki i Technologii Komunikacyjnych (2022), Raport o rozwoju konsumpcji informacji w Chinach (国家信息消费示范城市发展报告), Nr 202203, <http://www.caict.ac.cn/kxyj/qwfb/bps/202203/P020220315668286954437.pdf>

Dong X., Zhang L. (2019) Wartości jako motyw przewodni dla algorytmów rekomendacji (给算法推荐装上主流价值的“方向盘”), Journal Świat Ekranu (声屏世界), 19:7, <https://m.fx361.com/news/2019/1030/8253005.html>

Gao H., Zhang Z. (2019) Studium eksperymentalne związku między inteligentnym algorytmem rekomendacji a emocjami użytkownika (智能算法推荐与用户情绪关系的实验探究), Journal Badań Teoretycznych (理论研究), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 19:1, <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-XMTJ2019082901Q.htm>

Jin M. (2020) Dylemat i sposoby ich przewycięzania: Praktyka wyboru treści proponowanych przez algorytmy rekomendacji (困境与超越:算法推荐新闻实践), Journal Badań Współczesnych (现代诗研究), 20:7, <https://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-XWDK202007046.htm>

- Jing J. (2020) Analiza najważniejszych tematów społecznych wybranych przez algorytmy rekomendacji portalu CNKI (国内媒体个性化算法推荐研究热点分析——基于CNKI的文献计量分析(2016-2019年), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 20:13, <https://global.cnki.net/kcms/detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&dbname=CJFDTEMP&filename=XMTJ202013007>
- Li W., Jin S. (2020) Umiejętność korzystania z mediów przez studentów tybetańskich szkół wyższych w kontekście algorytmów rekomendacji (算法推荐情景中藏族大学生媒介素养的延展与培养), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 20:1, <https://global.cnki.net/kcms/detail/detail.aspx?filename=XMTJ202007045&dbcode=CJFQ&dbname=CJFDTEMP&v=>
- Liu C., Xu W. (2018) Czy algorytmy mogą zdefiniować społeczeństwo? Algorytmy rekomendacji w ujęciu socjologii mediów (能否让算法定义社会——传媒社会学视角下的新闻算法推荐系统), Journal Forum Akademickie (学术论坛), 18:4, <https://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-XSLT201804004.htm>
- Song Y. (2020) Algorytmy rekomendacji w dobie mobilnego Internetu: studium przypadku bieżących nagłówków internetowych (移动互联网时代下的算法推荐——以今日头条为例), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 20:1, <http://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-XMTJ201905012.htm>
- Wang H. (2018) Analiza algorytmów rekomendacji w aplikacji Douyin (抖音的算法推荐特点分析) Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 18:20, <https://wenku.baidu.com/view/f51dd047a1116c175f0e7cd184254b35effd1ac0.html?re=view>
- Wang Y. (2019) Zagrożenia etyczne i przyszły rozwój algorytmów rekomendacji (算法推荐新闻的伦理风险以及未来发展), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 19:1, <https://m.fx361.com/news/2019/0325/4903113.html>
- Xue Y. (2019) Analiza problemu „bańki informacyjnej” w krótkich filmach w ramach algorytmów rekomendacji: studium przypadku aplikacji Douyin (算法推荐机制下的短视频“过滤气泡”问题研究——以抖音为例), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 19:14, <https://global.cnki.net/kcms/detail/detail.aspx?filename=XMTJ201914017&dbcode=CJFQ&dbname=CJFDTEMP&v=>
- Yang C. (2020) Treści proponowane najczęściej przez algorytmy rekomendacji (算法推荐新闻对用户的影响及对策), Journal Badań Nowych Mediów (新媒体研究), 20:10, DOI: 10.16604/j.cnki.issn2096-0360.2020.10.017
- Zhang L. (2021) Ryzyka związane z inteligentnymi algorytmami rekomendacji i zarządzania nimi (智能算法推荐的意识形态风险及其治理), Journal rozpowszechniania ideologii i kultury (思想文化建设与传播), 21:1, <http://kns8.zh.eastview.com/KCMS/detail/detail.aspx?filename=SUTA202101014&dbcode=CJFQ&dbname=CJFD2021&v=>

The influence of technological development of the People's Republic of China on its economy and power in international relations in the 21st century.

Jakub Wernik (political science and public administration)

Allison G. (2017), *Destined for War. Can America And China Escape Thucydides's Trap?* Houghton Mifflin Harcourt

Doshi R. (2011), *The Long Game. China's Grand Strategy to Displace American Order*, Oxford University Press

French H. (2017). *Everything Under the Heavens. How the Past Helps Shape China's Push for Global Power*, A. Knopf

- Fridberg A (2011). *A Contest for Supremacy. China, America, and the Struggle for Mastery in Asia*, W.W. Norton & Co.
- Garnaut R., Fang C., Song L. (2013), *China. A New Model for Growth and Development*, ANU Press
- Golley J., Jaivin L. (2015-2022), *China Story Yearbook*, Australian National University
- Góralczyk B. (2010), *Chiński Feniks. Paradoksy wschodzącego mocarstwa*, Wydawnictwo Akademickie Dialog
- Góralczyk B. (2022), *Nowy długi marsz, Chiny ery Xi Jinpinga*, Wydawnictwo Akademickie Dialog
- Góralczyk B. (2018), *Wielki Renesans. Chińska transformacja i jej konsekwencje*, Wydawnictwo Akademickie Dialog
- Gradziuk, A. (2013), *Rola państwa w rozwoju potencjału technologicznego chińskiej gospodarki: potencjał technologiczny a rozwój gospodarczy, chiński system innowacji, transfer zagranicznych technologii*, Semper
- Huang, Y. (2008), *Capitalism With Chinese Characteristics. Entrepreneurship and the State*, Cambridge University Press
- Inkster N. (2021), *The Great Decoupling. China, America and the Struggle for Technological Supremacy*, Hurst & Company
- Jacques M. (2009), *When China Rules the World. The End of the Western World and the Birth of a New Global Order*, The Penguin Press
- Jinping X. (2015), *Innowacyjne Chiny*, Wydawnictwo „Kto jest Kim”
- Keohane R. O. (2002), *Power and Governance in a Partially Globalized World*, Routledge
- Kuhn R. (2010), *How China’s Leaders Think. The Inside Story of China’s Reform and What This Means for the Future*, John Wiley & Sons
- Mahubani K. (2020), *Has China Won? The Chinese Challenge to American Primacy*, Public Affairs, New York
- Mercator Institute for China Studies (2016), *Made In China 2025: The making of a high-tech superpower and consequences for industrial countries*, MERICS
- Naughton B. (2007), *The Chinese Economy: The Transitions and Growth*, Massachusetts Institute of Technology Press
- Nye J. S. (2004), *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, Public Affairs
- Nye J. S. (2004), *Power in the Global Information Age: From Realism to Globalization*, Abingdon: Routledge
- Strange S. (1996), *The Retreat of the State: the Diffusion of Power in the World Economy*, Cambridge University Press
- Pillsbury M. (2015), *The Hundred-Year Marathon, China’s Secret Strategy to Replace America As The Global Superpower*, St. Martin’s Griffin.
- Ross R., Bekkevold J. (2016), *China in the Era of Xi Jinping. Domestic and Foreign Policy Challenges*, Georgetown University Press.
- Schuman, M. (2020), *Superpower Interrupted. The Chinese History of the World*, Public Affairs, New York
- Shambaugh D. (2013), *China Goes Global. The Partial Power*, Oxford University Press.
- The World Bank and the Development Research Center of the State Council, P. R. China, (2013), *China 2030. Building a Modern, Harmonious, and Creative Society*, The World Bank

Social engineering as a tool to gain and maintain power. A comparative analysis of South and North Korea

Karina Lech (political science and public administration)

- Beal, T. (2005). North Korea: the struggle against American power. Ann Arbor: Pluto Press. Chŏng, J. (2019). Daehanminguk yŏksa girog'gŭk: Yi Sŭng-man'gwa Pak Chŏng-hŭi. Yŏng'gŭk'gwa ingan. (정진수. (2019). 대한민국 역사 기록극: 이승만과 박정희. 연극과 인간.) Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (1985). Widaehan chuch'e sasang ch'ongsŏ. 8 volumes. (조선 로동당 출판사. (1985). 위대한 주체사상 총서. 8권.)
- Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (1982). Widaehan suryŏng Kim Ilsŏng tongi chŏngi. 3 volumes. (조선 로동당 출판사. (1982). 위대한 수령 김일성 동지 전기. 3권.) Courmont, B. (2011). Korea Północna: paradoksy polityki Kimów. Wydawnictwo Akademickie DIALOG.
- Dominik, A. (1995). Kim Ir Sen: legenda Korei. Cieszyńska Drukarnia Wydawnicza. Dziak, W. J. (2000). Kim Ir Sen: dzieło i polityczne wizje. Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.
- Dziak, W. J. (2009). Korea Północna: u źródeł rodzinnej sukcesji władzy. Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk i Collegium Civitas.
- Dziak, W. J., Sajewski, K. (2016). Korea Północna: wewnętrzne wektory trwania. Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk.
- Dziak, W. J., Strnad, G. (2011). Republika Korei: Zarys ewolucji systemu politycznego. Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk i Collegium Civitas.
- Fifield, A. (2020). Wielki Następca: Niebiańskie przeznaczenie błyskotliwego towarzysza Kim Dzong Una. Wydawnictwo SQN.
- Fischer, P. (2015). Kim Dzong-il: Przemysł propagandy. Wydawnictwo Sonia Draga. Goćkowski, J. (2009). Traktat o inżynierii polityki. Studium historycznej socjologii wiedzy o technologii społecznej.
- Haggard, S., Noland, M. (2011). Witness to transformation: refugee insights into North Korea. Peterson Institute For International Economics.
- Jun, J. (2019). Representations of Anti-Communism and Sexuality in Popular Culture during the Yushin Regime in South Korea: Aspects of 1970s Reading Culture as seen through Anti-Communist Adult Comic Books. Korea Journal, 59(1), p. 158 – 187.
- Karwat, M. (2018). Inżynieria społeczna. Interpretacja pojęcia. W: B. Szatur-Jaworska (red.), Polityki publiczne. Wybrane zagadnienia teoretyczne i metodologiczne, (p. 113 – 138). Karwat, M. (2014). Podstawy socjotechniki, Wydawnictwo Difin.
- Kightley, M. (2013). Polityka i reformy Park Chung-hee jako źródło gospodarczego skoku Korei Południowej. Oficyna Wydawnicza SGH.
- Kim, I. (1919 – 1979). Chŏjakchip. Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (김일성. (1919 – 1979). 저작집. 조선 로동당 출판사.)
- Kim, I. (1974). Chŏjak sŏnjip. Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (김일성. (1974). 저작 선집. 조선 로동당 출판사.)
- Kim, I. (1978). Inmin chŏnggwŏn kŏnsŏre taehayŏ. Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (김일성. (1978). 인민정권건설에 대하여. 조선 로동당 출판사.)
- Kim, I. (1983). Oeguk kijadŭri cheghihan chilmune taehan taedap. Chosŏn Nodongdang Ch'ulp'ansa. (김일성. (1983). 애국 기자들이 제기한 질문에 대한 대답. 조선 로동당 출판사.) Kim, S., Ki, K., Yi, S. (ed.). (2004).

- Sachin'gwa gŭrim'ŭro bonŭn pukhan hyŏndaesa. Ungchin Dat K'om. (김성보., 기광서., 이신철 지음. (2004). 사진과 그림으로 보는 북한 현대사. 웅진닷컴.)
- Kim, Y. M. (2004). Patterns of military rule and prospects for democracy in South Korea. W: R. J. May, V. Selochan (red.), *The Military and Democracy in Asia and the Pacific* (p. 119 – 131). ANU Press.
- Kirkbride, W. A. (1994). *North Korea's undeclared war; 1953-.* Hollym.
- Kotarbiński, T. (1999). *Dzieła wszystkie. Prakseologia.* Ossolineum.
- Kotarbiński, T. (1975). *Dzieła wszystkie. Traktat o dobrej robocie.* Ossolineum. Kwon, S. (2016). A critical evaluation on the cultural nationalism of the two Koreas. *The Journal of East Asian Affairs*, 30(2), p. 133 – 161.
- Lee, K. (2013). *Study on the power elite of the Kim Jong Un regime.* Korea Institute for National Unification.
- Lee, M. (1986). *Sociology and social change in Korea.* Seoul National University Press. Levi, N. (2014). Kto rządzi w Korei Północnej. Wydawnictwo Akademickie DIALOG. Levi, N., Szkudlarek, P., Polkowska, M., Naumczyk, A. (red.) (2012). *Korea Północna – poszukując prawdy.* Wydawnictwo Kwiaty Orientu.
- Mlicki, M. K. (1986). *Socjotechnika. Zagadnienia etyczne i prakseologiczne.* Ossolineum. Myers, B. R. (2011). *Najczystsza rasa: Propaganda Korei Północnej.* Wydawnictwo Naukowe PWN. National Unification Board (1988). *A comparative study of South and North Korea.* Ogarek-Czój, H. (1965). *Korea Północna – kraj czollima.* Wydawnictwo Książka i Wiedza. Olsen, E. A. (2005). *Korea, the divided nation.* Praeger Security International. Pai, H. I., Tangherlini, T. R. (red.). (1998). *Nationalism and the construction of Korean identity.* Institute of East Asian Studies, University of California.
- Park, Ch. (1979). *Saemaul: Korea's The New Community Movement.* The Secretariat for the President, the Republic of Korea.
- Podgórecki, A. (ed.). (1970). *Socjotechnika: Jak oddziaływać skutecznie?.* Wydawnictwo Książka i Wiedza.
- Podgórecki, A. (ed.). (1968). *Socjotechnika: Praktyczne zastosowania socjologii.* Wydawnictwo Książka i Wiedza.
- Podgórecki, A. (ed.). (1972). *Socjotechnika: Style działania.* Wydawnictwo Książka i Wiedza. Podgórecki, A. (1966). *Zasady socjotechniki.* Wiedza Powszechna.
- Pszczołowski, T. (1979). *Zasady sprawnego działania.* Wiedza Powszechna.
- Rurarz, J. P. (2009). *Historia Korei.* Wydawnictwo Akademickie DIALOG.
- Ryu, S. (2018). Pak Chŏng-hŭi'nŭn nodongcha'rŭl ch'akch'wihet'nŭnga. Gip'arang. (류석춘. (2018). 박정희는 노동자를 착취했는가. 기파랑.)
- Scheffs, Ł. (2016). *Socjotechnika władzy. Przegląd Politologiczny*, 1, p. 35 – 47. Yi, Y. (2018). *Miwŏhan su obnŭn uri'dyre det'ong'nyŏng.* HadA. (이영일. (2018). 미워한 수 없는 우리들의 대통령. HadA.)
- Young, O. Y. (1991). *Korean legislative behaviour.* KooKmin University Press.
- Ziółkowski, J. (2019). *Syndrom oblężonej twierdzy.* Elipsa Dom Wydawniczy.

Data Wars: The Role of Tech Firms in Shaping Global Power Dynamics between the US and China

Atilla Beşen (political science and public administration)

Alibaba. (2020). *Alibaba Cloud: Big Data Solutions.* Alibaba Cloud.

Amazon. (2020). *Amazon Web Services: Overview of Security Processes.* Amazon.

- Balding, C. (2019). Huawei Technologies: A National Security Threat. National Security Institute.
- Cadell, C. (2020, August 12). TikTok bites back: How the app is rebuffing U.S. and India's attempts to curtail its growth. Reuters.
- Chin, G. T. (2020). *China's Bold Technological Ascendancy: Technological Innovation, Industrial Policy, and Global Economic Geopolitics*. Routledge.
- Farrell, H., & Newman, A. L. (2019). Weaponized interdependence: How global economic networks shape state coercion. *International Security*, 44(1), 42-79. https://doi.org/10.1162/isec_a_00351
- Gilli, A., & Gilli, M. (2019). Why China has not caught up yet: Military-technological superiority and the limits of imitation, reverse engineering, and cyber espionage. *International Security*, 43(3), 141-189.
- Harrell, P. (2021, March 12). Tech titans, national security, and U.S.-China relations. Center for a New American Security.
- Kissinger, H. (2021). *The Age of AI: And Our Human Future*. Little, Brown and Company.
- McLaughlin, J. (2020). TikTok and the Great Data Wall of China: Technology, national security, and politics. *Journal of Strategic Security*, 13(2), 78-94.
- Miller, J. (2020). Big data: A new power tool for influence in international relations. Center for International Digital Policy.
- Morozov, E. (2015). *The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom*. PublicAffairs.
- Mozur, P. (2018, July 8). Inside China's dystopian dreams: AI, shame and lots of cameras. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/07/08/business/china-surveillance-technology.html>
- Nye, J. S. (2011). *The Future of Power*. PublicAffairs.
- Pantucci, R. (2019). Huawei and the ambiguous role of technology in China's geopolitical strategy. *International Affairs*, 95(6), 1437-1454.
- Rosenbach, E., & Mansted, K. (2019). *The Geopolitics of Information*. Belfer Center for Science and International Affairs.
- Segal, A. (2016). *The Hacked World Order: How Nations Fight, Trade, Maneuver, and Manipulate in the Digital Age*. PublicAffairs.
- Segal, A. (2018, August 6). When China rules the web: Technology in service of the state. Council on Foreign Relations. <https://omnilogos.com/when-china-rules-web-technology-in-service-of-state/>
- Swanson, A. (2019, June 18). As U.S. escalates trade war, China's leaders are confident, calm and ready. *The New York Times*.
- Tencent. (2020). *Annual Report 2020*. Tencent.
- U.S. Department of Defense. (2020). *Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2020*. Office of the Secretary of Defense.
- The White House. (2018). *National Cyber Strategy of the United States of America*. The White House.
- Wakabayashi, D. (2018, September 24). Google's China plan spurs inquiry on Capitol Hill. *The New York Times*.

A Teachers' Professional Well-being in India: A State-of-the-Art

Karuna Finch (education)

- Aloe, A. M., Shisler, S. M., Norris, B. D., Nickerson, A. B., & Reich, R. R. (2014). The relationship between teacher well-being and student academic performance. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 32(8), 796-808.
- Hakanen, J. J., Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2020). Burnout and work engagement among teachers. In M. L. A. V. Gundy (Ed.), *The Wiley Handbook of Global Workplace Wellness* (pp. 69-87). Wiley.
- Ingersoll, R. M., & Strong, M. (2011). The impact of induction and mentoring programs for beginning teachers: A critical review of the research. *Review of Educational Research*, 81(2), 201-233.
- Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491-525.
- Kutsyuruba, B., Walker, K. D., & Noonan, B. (2019). Teacher well-being: A review of the literature. *Journal of Educational Administration*, 57(2), 220-238.
- Nübold, A., van Dick, R., Goncalo, J. A., Jiménez-Rodríguez, M., & den Hartog, D. N. (2020). Teacher well-being: A review and research agenda. *Journal of Educational Psychology*, 112(6), 1449-1470.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141-166.
- Schaufeli, W. B., Leiter, M. P., Maslach, C., & Jackson, S. E. (2020). Minding the gap: Expanding burnout and engagement research by considering personality. *Burnout Research*, 20, 100076.
- Smith, T. M. (2019). The impact of teacher quality on student achievement: A review. *Educational Policy*, 33(4), 599-643.

Unia Europejska

chair: prof. dr hab. Robert Grzeszczak

(Nie)równowaga geograficzna państw w służbie cywilnej w instytucjach Unii Europejskiej.

Angelika Gieraś (nauki o polityce i administracji)

- Brodecki Z., *Europa Urzędników*, Lexis Nexis, Warszawa 2009.
- Czaputowicz J., *Służba cywilna w instytucjach Unii Europejskiej*, „Służba cywilna”, wiosna-lato 2003r., Nr 6.
- Dębicka A., Dębicki M., Dmochowski M., *Statut prawny urzędników Unii Europejskiej*, „Służba cywilna”, 2005r., Nr 9.
- Małecki M., Tomaszewski K., *Status Urzędnika Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2005.
- Regulamin pracowniczy europejskiej administracji publicznej z 2021 r., źródło: CL1962R0031PL0200010.0001_cp 1..6 (europa.eu) (dostęp: 10.10.2023).
- Sprawozdanie Komisji Europejskiej dla Parlamentu Europejskiego i Rady na podstawie art. 27 regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej oraz art. 12 warunków zatrudnienia innych pracowników Unii Europejskiej (równowaga geograficzna), źródło: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0377R\(01\)&from=LV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0377R(01)&from=LV), (dostęp: 10.10.2023).
- Strona internetowa Europejskiego Urzędu Doboru Kadr, źródło: www.europa.eu/epso (dostęp: 10.10.2023).

Nowa strategia Komisji Europejskiej w zakresie zasobów ludzkich, źródło: https://commission.europa.eu/about-european-commission/organisational-structure/people-first-modernising-european-commission_pl#dokumenty (dostęp: 10.10.2023).

Zakres związania sądów krajowych decyzjami Komisji Europejskiej oraz krajowych organów konkurencji w postępowaniach o odszkodowanie za naruszenie prawa konkurencji

Katarzyna Bukalska (nauki prawne)

Akman P., Period of limitations in follow-on competition cases: when does a ‘decision’ become final, *Journal of Antitrust Enforcement*, 2014/2/2

Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I., *Postępowanie cywilne w zarysie*, Wolters Kluwer 2023

Filippi I., Woodgate T., The decision that binds: follow on actions for competition damages after Enron, *European Competition Law Review*, 2012/33(4)

Fratea C., Commitment decisions and private actions for damages in EU competition law in light of the Gasorba judgment: a new opening from the Court of Justice of the European Union?, *European Competition Law Review*, 2018/39(12)

Kamiński M., Romańska M., Moc wiążąca decyzji administracyjnej w postępowaniu cywilnym a koncepcje jej nieważności, *Przegląd Sądowy*, 2008/4

Kielkowski T., Decyzja administracyjna jako prejudykat w postępowaniu cywilnym, *Przegląd Prawa Publicznego*, 2008/1

Komninos A., Effect of Commission decisions on private antitrust litigation: Setting the story straight, *Common Market Law Review*, 2007/5

Laborde J.F., Cartel damages actions in Europe: How courts have assessed cartel overcharges, *Concurrences*, (2021 ed.), *Concurrences*, 2021/3

Olmedo-Peralta E., The Evidential Effect Of Commitment Decisions In Damage Claims. What Is The Assumptive Value Of A Pledge?, *Common Market Law Review*, 2019

Parn-Lee E., Effect of National Decisions on Actions for Competition Damages in the CEE Countries, *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies*, 2017

Pike R., Milucky S., Achieving consistency between the Commission's decisions and follow-on or parallel damages actions before national courts, *Global Competition Litigation Review*, 2020/13(4)

Rizzuto F., The binding effect of infringement decisions of national competition authorities: the Repsol ruling of the Court of Justice of the European Union, *Global Competition Law Review*, 2023/16(3)

Rodger B., *Research Handbook on Private Enforcement of Competition Law in the EU*, Edward Elgar 2023

Sieradzka M., Dochodzenie roszczeń za naruszenie unijnych i krajowych reguł konkurencji a kwestie prejudycjalności rozstrzygnięć organów ochrony konkurencji, *Przegląd Prawa Handlowego*, 2010/12

Sousa Ferro M., Antitrust Private Enforcement and the Binding Effect of Public Enforcement Decisions, *Market and Competition Law Review*, 2019/3/2

Stirling G., The evidential value of national regulatory infringement decisions for the purposes of private damages actions: trying to establish what really does “follow-on”, *Global Competition Law Review*, 2019/12(4)

Wiśniewski T., O aktualności koncepcji bezwzględnej nieważności niektórych decyzji administracyjnych, *Przegląd Sądowy*, 2002/6

Akt w sprawie sztucznej inteligencji wobec problemu algorytmicznej dyskryminacji

Paweł Szorc (nauki prawne)

Almada, M., & Petit, N. (2022). The EU AI Act: Between Product Safety and Fundamental Rights. *SSRN Electronic Journal*.

Benjamin, R. (2019). *Race After Technology: Abolitionist Tools for the New Jim Code*. Polity Press.

Crawford, K. (2021). *Atlas of AI: Power, Politics, and the Planetary Costs of Artificial Intelligence*. Yale University Press.

Domańska, M. (2019). Zakaz dyskryminacji ze względu na więcej niż jedno zabronione kryterium. *Wolters Kluwer Polska*.

Eubanks, V. (2018). *Automating Inequality: How High-Tech Tools Profile, Police, and Punish the Poor*. St. Martin's Press.

Fazelpour, S., Danks, D. (2021). Algorithmic bias: Senses, sources, solutions. *Philosophy Compass*, 16(8).

Hacker, P. (2018). Teaching Fairness to Artificial Intelligence: Existing and Novel Strategies Against Algorithmic Discrimination Under EU Law. *Common Market Law Review*, 55(4), 1143-1186.

Namysłowska, M., Bieda, R., Budrewicz, P., Lubasz, D., Nowakowski, M., Pająk, R., Świerczyński, M., Więckowski, Z., Wochlik, I., Wróblewski, M. (2023). O etycznych, prawnych i społecznych konsekwencjach stosowania systemów sztucznej inteligencji w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Uwagi na tle projektu rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji. *Przegląd Sejmowy*, 6(179), 61–84.

Pasquinelli, M., & Joler, V. (2021). The Noosphere manifested: AI as instrument of knowledge extractivism. *AI & Society*, 36, 1263–1280.

Veale, M., & Zuiderveen Borgesius, F. (2021). Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act. *Computer Law Review International*, 4, 97-112.

Wróbel, A. (ed.). (2019). *Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Komentarz*. Wydawnictwo C. H. Beck.

Xenidis, R. (2020). Tuning EU equality law to algorithmic discrimination: Three pathways to resilience. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 27(6), 736-758.

Xenidis, R., Senden, L. (2020). EU non-discrimination law in the era of artificial intelligence: Mapping the challenges of algorithmic discrimination. In Bernitz, U., et al (eds.), *General Principles of EU law and the EU Digital Order* (151-182). Kluwer Law International.

Zawidzka-Łojek, A., Szczerba, A. (eds.). (2021). *Prawo antydyskryminacyjne Unii Europejskiej*. Instytut Wydawniczy EuroPrawo.

Zuiderveen Borgesius, F. J. (2020). Strengthening legal protection against discrimination by algorithms and artificial intelligence. *The International Journal of Human Rights*, 24(10), 1572-1593.

Mechanizmy carbon pricingu w pakiecie legislacyjnym Fit for 55

Piotr Mikusek (nauki prawne)

Fawzy, Samer, Ahmed I. Osman, John Doran, i David W. Rooney. 2020. „Strategies for Mitigation of Climate Change: A Review”. *Environmental Chemistry Letters* 18(6): 2069–94.

Jenkins, Kirsten i in. 2016. „Energy Justice: A Conceptual Review”. *Energy Research & Social Science* 11: 174–82.

Jenkins, Kirsten, Darren McCauley, i Alister Forman. 2017. „Energy Justice: A Policy Approach”. *Energy Policy* 105: 631–34.

Komisja Europejska. 2021. KOM(2021) 550 wersja ostateczna Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów „„Gotowi na 55”: osiągnięcie unijnego celu klimatycznego na 2030 r. w drodze do neutralności klimatycznej.

Komisja Europejska. 2022. SWD(2022) 230 final Commission Staff Working Document. Implementing the REPower EU Action Plan: Investment needs, hydrogen accelerator and achieving the bio-methane targets.

Lacey-Barnacle, M., R. Robison, i C. Foulds. 2020. „Energy Justice in the Developing World: A Review of Theoretical Frameworks, Key Research Themes and Policy Implications”. *Energy for Sustainable Development* 55: 122–38.

Sokołowski, Maciej M., i Raphael J. Heffron. 2022. „Defining and Conceptualising Energy Policy Failure: The When, Where, Why, and How”. *Energy Policy* 161: 112745.

UNFCCC. 2008. Resource Guide for Preparing the National Communications of Non-Annex I Parties. Module 4: Measures to mitigation climate change. Bonn..

Dopuszczalność kumulacji sankcji lub postępowań o charakterze karnym w prawie Unii Europejskiej w świetle zasady ne bis in idem

Kamil Kapica (nauki prawne)

Błachnio-Parzych A., *Zbieg odpowiedzialności karnej i administracyjno-karnej jako zbieg reżimów odpowiedzialności represyjnej*, Warszawa 2016,

Miąsik D., *Zasady i prawa podstawowe. System Prawa Unii Europejskiej. Tom 2*, Warszawa 2022,

van Bockel, B. (2016) *The European Ne Bis in Idem Principle: Substance, Sources, and Scope*, in B. van Bockel (ed.) *Ne Bis in Idem in EU Law*. Cambridge: Cambridge University Press, ss. 13–52,

Lo Schiavo, G. (2018), *The principle of ne bis in idem and the application of criminal sanctions: of scope and restrictions: ECJ 20 March 2018, Case C- 524/15, Luca Menci ECJ 20 March 2018, Case C-537/16, Garlsson Real Estate SA and Others v Commissione Nazionale per le Societ. e la Borsa (Consob) ECJ 20 March 2018, Joined Cases C-596/16 and C-597/16, Enzo Di Puma v Consob and Consob v Antonio Zecca*, *European Constitutional Law Review*, 14(3), ss. 644–663,

Cappai M., Colangelo G. (2023), *Applying ne bis in idem in the aftermath of bpost and Nordzucker: The case of EU competition policy in digital markets*, *Common Market Law Review*, Issue 2, ss. 431-456,

Ritzenhoff L. (2015), *Indirect Effect: Fine Calculation, Territorial Jurisdiction, and Double Jeopardy*, *Journal of European Competition Law & Practice*, 6(10), ss.691–701,

Kotschy W. (2020), *Article 83 General conditions for imposing administrative fines'*, in Christopher Kuner, and others (eds), *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary* (New York, online edn, Oxford Academic),

Salonico T., Carli C. (2024), The C-272/22 Volkswagen Case: Another Piece of the ne bis in idem Puzzle, *Journal of European Competition Law & Practice*,

Coffey, G. (2023), An interpretative analysis of the European ne bis in idem principle through the lens of ECHR, CFR and CISA provisions: Are three streams flowing in the same channel?, *New Journal of European Criminal Law*, 14(3), ss. 345-373,

Bania K. (2023), Fitting the Digital Markets Act in the existing legal framework: the myth of the “without prejudice” clause, *European Competition Journal*, 19(1), ss. 116-149

Odpowiedź Antonina Scalii na Aktywizm Sędziowski: możliwość recepcji Oryginalizmu na gruncie prawa europejskiego.

Paulina Szczepańska (nauki o polityce i administracji)

Czepita S., Wronkowska S., Zieliński M., Założenia szkoły poznańsko-szczecińskiej w teorii prawa, „Państwo i Prawo” 2013

Gromski W., Legitymizacja sądów konstytucyjnych wobec władzy ustawodawczej, „Przegląd Sejmowy” 2009, nr 4

Holmes O. W., The Theory of Legal Interpretation, „Harvard Law Review” 1899, t. 12

Kmieć K. D., The origin and current meanings of judicial activism, „California Law Review” 2004, nr 5

Leszczyński J., Pozytywizacja prawa w dyskursie dogmatycznym, Kraków 2010

Lucy W., Adjudication, [w:] *The Oxford Handbook of Jurisprudence & Philosophy of Law*, red. Coleman J., Shapiro S., Oxford 2002

Maroń G., Oryginalizm Antonina Scalii jako teoria wykładni prawa, w „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” tom 4, 2010 r.

McLchlin B., Respecting Democratic Roles. Conference on the Law and Parliament, referat wygłoszony w Ottawie 22 XI 2004 r.

Morawski L., Zasada trójpodziału władzy. Trybunał Konstytucyjny i aktywizm sędziowski, „Przegląd Sejmowy” 2009, nr 4 (93)

Rosanvallon P., Counter-democracy. Policy in the Age of Distrust, New York 2008,

Scalia A., A Matter of Interpretation: Federal Courts and the Law, Princeton 1998,

Scalia A., Judicial Deference to Administrative Interpretations of Law, w “Duke Law Journal” tom. 3, 1989

Scalia A., Law & Language, „First Things” 2005, t. 157, s. 37–46. Publikacja nawiązuje do wcześniej wydanej książki S. D. Smitha *Law’s quandary*, Cambridge 2004.

Schlesinger A.M., Jr., The Supreme Court, „Fortune” 1947, t. 35, nr 1.

Schultz D. A., Smith Ch. E., Constitutional Interpretation and Intent of the Framers, [w:] David A Schultz, *The Jurisprudential Vision of Justice Antonin Scalia*, Lanham 1996

Sherry S., Democracy and the Death of Knowledge, “University of Cincinnati Law Review” 2007, t. 75, s. 1065.

Skuczyński P., Aktywizm sędziowski a etyka sędziowska w Polsce. Uwagi w 100-lecie niepodległości, w „Między tradycją a nowoczesnością. Prawo polskie w 100-lecie odzyskania niepodległości”, 2019 r.

Smolla R. A., Antonin Scalia, [w:] *The Supreme Court justices: a biographical dictionary*, red. M. I. Urofsky, Nowy Jork 1994

Dyplomacja sportowa Unii Europejskiej jako narzędzie soft power: Między teorią a praktyką

Piotr Markowicz (nauki o polityce i administracji)

Abdi, K., Talebpour, M., Fullerton, J., Ranjkesh, M. J., & Jabbari Nooghabi, H. (2018). Converting sports diplomacy to diplomatic outcomes: Introducing a sports diplomacy model. *International area studies review*, 21(4), 365-381.

Chelotti, N. (2016). Transgovernmental networks and rationalist outputs? The partial social construction of EU foreign policy. *European Security*, 25(4), 524–541. European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2016). *Mapping and Analysis of the Specificity of Sport*.

European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (2018). *Sport diplomacy – Identifying good practices*.

Lusa, D. (2017). Olympic Diplomacy and the Emerging States: Striving for Influence in the Multipolar World, *Croatian International Relations Review, Sciendo*, vol. 23(79), 73- 102.

Murray, S. (2018). *Sports Diplomacy: Origins, Theory and Practice* (1st ed.). Routledge.

Nye, Joseph S., Jr. 2005. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. Nielsen, K. L. (2013). EU Soft Power and the Capability-Expectations Gap. *Journal of Contemporary European Research*, 9(5), 723-739.

Parrish, R. (2022). EU Sport Diplomacy: An Idea Whose Time Has Nearly Come. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 60(5), 1511-1528.

Parrish, R., Duval, A., Mitevska, S., Perez Gonzalez, C., Smokvina, V., Sonntag, A. Zintz T., Cattaneo, A. (2022). *Promoting a Strategic Approach to EU Sport Diplomacy*. Rijeka: University of Rijeka, Faculty of Law.

Piskorska, B. (2017). *Soft power w polityce Unii Europejskiej wobec państw Partnerstwa Wschodniego*. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Nauk Społecznych.

Finanse

chair: dr hab. Tadeusz Zembrzuski, prof. ucz

Zyski i straty z zaangażowania się członków międzynarodowych korporacji w przenoszenie zysków

Milena Sitkiewicz (economics and finance)

Altman, E. I., & Rijken, H. A. (2004). How rating agencies achieve rating stability. *Journal of Banking & Finance*, 28(11), 2679-2714.

Altman, Edward I., Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Erkki K. Laitinen, & Arto Suvas. 2017. “Financial Distress Prediction in an International Context: A Review and Empirical Analysis of Altman’s Z-Score Model.” *Journal of International Financial Management and Accounting*, 28(2), 131–171.

- Ashbaugh-Skaife, H., Collins, D. W., & LaFond, R. (2006). The effects of corporate governance on firms' credit ratings. *Journal of Accounting and Economics*, 42(1-2), 203-243.
- Beugelsdijk, S., Hennart, J. F., Slangen, A., Smeets, R. (2010). Why and how FDI stocks are a biased measure of MNE affiliate activity? *Journal of International Business Studies*, 41(9), 1444–1459.
- Białek-Jaworska, A., & Klapkiv, L. (2021). Does withholding tax on interest limit international profit-shifting by FDI? *Equilibrium, Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 16(1), 11–44. doi: 10.24136/eq.2021.001
- Bilicka, K. A., & Scur, D. (2021). Organizational capacity and profit shifting (No. w29225). National Bureau of Economic Research.
- Bloom, N., Schankerman, M., & Van Reenen, J. (2013). Identifying technology spillovers and product market rivalry. *Econometrica*, 81(4), 1347-1393.
- Chari, M., Acikgoz, S. (2016). What drives emerging economy firm acquisitions in tax havens? *Journal of Business Research*, 69(2), 664–671.
- Cobham, A., Janský, P., Meinzer, M. (2015). The financial secrecy index: Shedding new light on the geography of secrecy. *Economic Geography*, 91(3), 281–303.
- Collins, J.H., & Shackelford, D.A., (1992). Foreign tax credit limitations and preferred stock issuance. *Journal of Accounting Research*, 30, 103–124.
- De Jong, A., Verbeek, M., & Verwijmeren, P. (2012). Does financial flexibility reduce investment distortions? *Journal of Financial Research*, 35(2), 243-259.
- Dharmapala, D. (2014). What Do We Know about Base Erosion and Profit Shifting? A Review of the Empirical Literature. *Fiscal Studies*, 35(4), 421–48.
- Dischinger, M., & Riedel, N. (2011). Corporate taxes and the location of intangible assets within multinational firms. *Journal of Public Economics*, 95(7), 691–707.
- Dyreg, S.D., Hanlon, M., Maydew, E.L., Thornock, J.R. (2017). Changes in corporate effective tax rates over the past 25 years. *Journal of Financial Economics*, 124, 441–463. <https://doi.org/10.1016/J.JFINECO.2017.04.001>
- Elemes, A., Blaylock, B., Spence, C. (2021). Tax-motivated profit shifting in big 4 networks: Evidence from Europe. *Accounting, Organisations and Society*, 95, 101267.
- Fatica, S., & Gregori, W.D. (2020). How much profit shifting do European banks do? *Economic Modelling*, 90, 536-551.
- Fliers, P. T. (2019). What is the relation between financial flexibility and dividend smoothing?. *Journal of International Money and Finance*, 92, 98-111.
- Friedrich, M., & Tepperova, J. (2020). Identification of base erosion and profit shifting using tax evasion rate. *Society and Economy*.
- Froot, K.A., & Hines, J.R. (1992). Interest allocation rules, financing patterns, and the operations of US multinationals. *The Effects of Taxation on Multinational Corporations*. University of Chicago Press, Chicago.
- Goerd, G., & Eggert, W. (2022). Substitution across profit shifting methods and the impact on thin capitalization rules. *International Tax and Public Finance*, 29(3), 581-599.
- Grubert, H. (1998). Taxes and the division of foreign operating income among royalties, interest, dividends and retained earnings. *Journal of Public Economics*, 68, 269–290.
- Gumpert, A., Hines Jr, J.R., Schnitzer, M. (2016). Multinational firms and tax havens. *Review of Economics and Statistics*, 98(4), 713–727.
- Hines, R., & Hubbard, R. (1990). Coming home to America: dividend repatriation by U.S. multinationals. In: Razin, Assaf, Hubbard, R. Glenn (Eds.), *Taxation in the Global Economy*. University of Chicago, Chicago.

- Igan, D., Kutan, A. M., & Mirzaei, A. (2020). The real effects of capital inflows in emerging markets. *Journal of Banking & Finance*, 119, 105933.
- Jones, C., Temouri, Y. (2016). The determinants of tax haven FDI. *Journal of World Business*, 51(2), 237–250.
- Jones, C., Temouri, Y., Cobham, A. (2018). Tax haven networks and the role of the Big 4 accountancy firms. *Journal of World Business*, 53(2), 177–193.
- Kaur, S., Chaturvedi, S., Sharma, A., & Kar, J. (2021). A research survey on applications of consensus protocols in blockchain. *Security and Communication Networks*, 2021, 1-22.
- Kemme, D.M., Parikh, B., Steigner, T. (2020). Tax morale and international tax evasion. *Journal of World Business*, 55(3), Article 101052.
- Minister of Finance Regulations dated 16 May 2005 on the determination of countries and territories applying harmful tax competition in the field of corporate income tax, *The Polish Journal of Laws* No. 94, item 791. 2013, and 2015.
- Mintz, J., & Smart, M. (2004). Income shifting, investment, and tax competition: theory and evidence from provincial taxation in Canada. *Journal of Public Economics*, 88(6), 1149–1168. doi: 10.1016/s0047-2727(03)00060-4.
- Niazi, S. U. K., & Krever, R. (2021). Bespoke tax rulings and profit shifting in the European Union: assessing the EU's options. *Australian Tax Forum*, 36, 347.
- Pereira, V., Temouri, Y., Jones, C., Malik, A. (2019). Identity of Asian Multinational Corporations: influence of tax havens. *Asian Business & Management*, 18, 325–336.
- Kogan, N. E., Clemente, L., Liautaud, P., Kaashoek, J., Link, N. B., Nguyen, A. T., ... & Santillana, M. (2021). An early warning approach to monitor COVID-19 activity with multiple digital traces in near real time. *Science Advances*, 7(10), eabd6989.
- Sebele-Mpofu, F. Y., Mashiri, E., & Warima, S. (2022). Enhancing the effectiveness of transfer pricing regulation enforcement in reducing base erosion and profit shifting in African countries: a scoping review. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 8(1), 99-131.
- Sitkiewicz, M., & Białek-Jaworska, A. (2024). Profit Shifting To Tax Havens: Withholding Tax Impact On Passive Flows From Poland. *Transnational Corporations Review*, 16, 200059.
- Torslow, T.R., Weir, L.S., Zucman, G. (2020). The missing profits of nations. *National Bureau Of Economic Research, Working paper*.

Wpływ stóp zwrotu spółek z sektora bankowego na WIG Banki

Aneta Drab (management and quality studies)

- Byrka-Kita K., Rozkrut D. (2004). Testowanie modelu CAPM na polskim rynku kapitałowym. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, nr 2, str. 307-318
- Chodnicka-Jaworska P. (2019). *Credit rating na rynku finansowym*. Warszawa: PWE
- Kufel T. (2011) *Ekonometria. Rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem programu GRETL*. Warszawa: PWN
- Maddala G.S. (2008). *Ekonometria*. Warszawa: PWN
- Nowak S. Olbryś J. (2015). Zależności korelacyjne w szeregach stóp zwrotu spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Zależności korelacyjne w szeregach stóp zwrotu spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. str. 63-84

Wpływ interesu grupy spółek na granice odpowiedzialności spółki dominującej za szkodę wyrządzoną spółce zależnej w holdingu rejestrowanym

Maria Kozłowska (law)

Błaszczyk, P. (2011). Pojęcie interesu grupy spółek jako kategoria wyjściowa dla polskiego prawa holdingowego. MOP, 19, 1029-1037.

Błaszczyk, P. (2022). Komentarz do art. 2112 KSH. W: A. Szumański, R. Kwaśnicki (red.) Kodeks spółek handlowych. Komentarz do zmian (tzw. prawo holdingowe). C.H. Beck.

Borysiak, W. (2024). Komentarz do art. 471 KC. W: W: K. Osajda (red. serii), W. Borysiak (red. tomu), Kodeks cywilny. Komentarz. Legalis.

Gębusia, I. (2017). Interes spółki w prawie polskim i europejskim. C.H. Beck.

Mazur, P (2022). Nowy paradygmat ładu korporacyjnego. Globalne tendencje w dyskusji o interesie spółki i ich możliwy wpływ na prawo polskie. PIP, 7, 114-128.

Moskała, P. (2020). Prawne instrumenty zarządzania zgrupowaniem spółek kapitałowych. C.H. Beck.

Opalski, A (2008). O pojęciu interesu spółki handlowej, PPH, 11, 16-23.

Raczkowski, M. (2024) Komentarz do art. 415 KC. W: K. Osajda (red. serii), W. Borysiak (red. tomu), Kodeks cywilny. Komentarz. Legalis.

Romanowski, M. (2015). Znaczenie sporu o metodę odczytywania pojęcia "interes spółki kapitałowej. PPH, 7, 8-15.

Szumański A. (2022). Komentarz do art. 211 KSH. W: A. Szumański, R. Kwaśnicki (red.) Kodeks spółek handlowych. Komentarz do zmian (tzw. prawo holdingowe). C.H. Beck.

Weber, A. (2023). Interes grupy spółek – ciało obce w sporach uchwałowych. PPH, 7, 12-18.

Przesłanki wypowiedzenia umowy kredytu przez bank

Mateusz Ciechomski (law)

T. Czech, Wypowiedzenie umowy kredytu przez kredytodawcę, M.Pr.Bank. 2014, nr 12, s. 18-43.

A. Dobaczewska, Konsekwencje prawne dla banku w przypadku utraty zdolności kredytowej kredytobiorcy, Głosa 2001, nr 5, s. 13-17.

I. Heropolitańska, 1.7.4. Termin spłaty kredytu [w:] I. Heropolitańska, A. Nierodka, T. Zdziarski, Kredyty, pożyczki i gwarancje bankowe, A. Nierodka, T. Zdziarski, Warszawa 2021, s. 471 – 500.

J. Molis [w:] Prawo bankowe. Komentarz, Tom I i II, red. F. Zoll, Kraków 2005, art. 75. 5. B. Smykla [w:] Prawo bankowe. Komentarz, red. A. Mikos-Sitek, P. Zapadka, Warszawa 2022, art. 75.

J. Jastrzębski, Bezskuteczność wypowiedzenia umowy kredytu z naruszeniem art. 75c Prawa bankowego. Głosa do wyroku Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 18 czerwca 2021 r., IV CSKP 92/21, OSP 2022, nr 11, s. 93.

R. Cebula, Cywilne prawo - zobowiązania - umowa kredytowa - wypowiedzenie umowy kredytowej stanowiące nadużycie prawa podmiotowego. Głosa do wyroku SN z dnia 23 maja 2013 r., IV CSK 679/12, OSP 2014, nr 11, s. 104.

B. Bajor [w:] L. Kociucki, J. M. Kondek, K. Królikowska, B. Bajor, Prawo bankowe. Komentarz do przepisów cywilnoprawnych, Warszawa 2020, art. 75.

W kierunku zrozumienia zachowań zakupowych konsumentów na rynku katarskim: spostrzeżenia i wyzwania.

Angelika Barczak (nauki o zarządzaniu i jakości)

- Limański, A., & Drabik, I. (2016). Typologia strategii i internacjonalizacji przedsiębiorstw. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Seria: Organizacja i zarządzanie*, (93).
- Kuraś, P. (2012). *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie*, (8), 17-27.
- Zięba, K. (2010). Wpływ kultury na zachowania konsumenckie. *Marketing i Zarządzanie*, (16), 401-411.
- Smyczek, S. (2012). *Consumer behavior on international market*. Wydawnictwo Placet.
- Kassim, N.M., & Zain, M.M. (2016). Quality of Lifestyle and Luxury Purchase Inclinations From the Perspectives of Affluent Muslim Consumers. *Journal of Islamic Marketing*, 7(1), 95-119. <https://doi.org/10.1108/JIMA-08-2014-0052>
- Fethi, B.J.A. (2018). Challenges of the Knowledge Society: Exploring the Case of Qatar. *Global Economic Observer*, 6, 40.
- Balińska, A., & Staśkiewicz, D. (2021). "Sharing Economy" w gospodarce turystycznej: kontekst teoretyczny i empiryczny. Wydawnictwo SGGW.
- Romanowski, R., K.H., & Ekonomiczny, U. (Eds.). (2020). *Marketing w czasach pandemii*. Uniwersytet Ekonomiczny.

The Mispricing of Legal Risk by Investors: The Case of Swiss Franc Mortgages in Polish Banks

Aleksander Kaczmarek (economic and finances)

- Altavilla, C., Bochmann, P., Ryck, J. D., Dumitru, A.-M., Grodzicki, M., Kick, H., Fernandes, C. M., Mosthaf, J., O'Donnell, C., & Palligkinis, S. (2021). Measuring the Cost of Equity of Euro Area Banks. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3797125>
- Belkhir, M., Ben Naceur, S., Chami, R., & Samet, A. (2021). Bank capital and the cost of equity. *Journal of Financial Stability*, 53, 100843. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2021.100843>
- Driscoll, J. C., & Kraay, A. C. (1998). Consistent Covariance Matrix Estimation with Spatially Dependent Panel Data. *The Review of Economics and Statistics*, 80(4), 549–560.
- Fama, E. F., & French, K. R. (1993). Common risk factors in the returns on stocks and bonds. *Journal of Financial Economics*, 33(1), 3–56. [https://doi.org/10.1016/0304-405X\(93\)90023-5](https://doi.org/10.1016/0304-405X(93)90023-5)
- Fama, E. F., & French, K. R. (2012). Size, value, and momentum in international stock returns. *Journal of Financial Economics*, 105(3), 457–472. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2012.05.011>
- Gebhardt, W. R., Lee, C. M. C., & Swaminathan, B. (2021). *Toward an Implied Cost of Capital*.
- Gode, D., & Mohanram, P. (2003). Inferring the Cost of Capital Using the Ohlson-Juettner Model. *Review of Accounting Studies*, 8(4), 399–431.
- Ohlson, J. A., & Juettner-Nauroth, B. E. (2005). Expected EPS and EPS Growth as Determinants of Value. *Review of Accounting Studies*, 10(2–3), 349–365. <https://doi.org/10.1007/s11142-005-1535-3>

Pasiouras, F., & Samet, A. (2022). Social capital and the cost of bank equity: Cross-country evidence. *Journal of Banking & Finance*, 141, 106535. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2022.106535>

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. P. (1999). Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels. *Journal of American Statistical Association*, 94(446), 621–634.

Management – of people, companies and spaces

chair: dr Barbara Godlewska-Bujok

Legal status of crowdfunding investors: between investor protection and seizing opportunities

Aleksandra Szczęsna (law)

Belleflamme P., Lambert T., Schwienbacher A., Crowdfunding: Tapping the right crowd, *Journal of Business Venturing* 29, 2014, pp. 585–609.

Greenberg J., Mollick E., Leaning In or Leaning On? Gender, Homophily, and Activism in Crowdfunding, *Academy of Management Proceedings*, 2015.

Hagedorn A., Pinkwart A., The Financing Process of Equity-Based Crowdfunding: An Empirical Analysis, in D. Brüntje, O. Gajda (ed.), *Crowdfunding in Europe: State of the Art in Theory and Practice*, Springer International Publishing, 2016, pp. 71–85.

Johnstone S., Equity Crowdfunding: Caveat Emptor, *International Financial Law Review*, 35, 2016, p. 43. Liang T.-P., Wu S.P.-J., Huang C., Why funders invest in crowdfunding projects: Role of trust from the dual-process perspective, *Information & Management*, 56, 2019, pp. 70–84.

Łukowski M., Zygmantowski P., The role of crowdfunding in reducing the equity gap in Poland, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 81, 2019, pp. 185–201.

Mohammadi A., Shafi K., Gender differences in the contribution patterns of equity-crowdfunding investors, *Small Business Economics*, 50, 2018, pp. 275–287.

Mollick E., The dynamics of crowdfunding: An exploratory study, *Journal of Business Venturing*, 29, 2014, pp. 1–16.

Prokop J., Wang D., Is there a gender gap in equity-based crowdfunding?, *Small Business Economics*, 59, 2022, pp. 1219–1244.

Shneor R., Vik A.A., Crowdfunding success: a systematic literature review 2010–2017, *Baltic Journal of Management*, 15, 2020, pp. 149–182.

Equity Crowdfunding Platform As A New Gatekeeper In The Financial Markets

Jakub Brejdek (law)

Bilewska K. (2018), *Efektywność zarządzania i nadzoru w spółce handlowej. W poszukiwaniu optymalnego modelu ustroju spółki*, Wolters Kluwer.

Brejdek, J. (2022), „Rynek wtórny finansowania społecznościowego”, *Przegląd Prawa Handlowego*, 3, 54-60.

Hornuf, L., & Schwienbacher, A. (2018). „Market mechanisms and funding dynamics in equity crowdfunding.”, *Journal of Corporate Finance*, 50, 556–574.

Kraakman, R. H. (1986). “Gatekeepers: The Anatomy of a Third-Party Enforcement Strategy”, *Journal of Law, Economics, & Organization*, 2(1), 53–104 .

Posner, R., (1997). "Social Norms and the Law: An Economic Approach", *American Economic Review*, 87(2), 365-405.

Romanowski, M., (2020). "Corporate governance oczami Kubusia Puchatka.", *Monitor Prawa Handlowego*, 3, 16-21.

Tuch, A.F. (2017). "The Limits of Gatekeeper Liability", 73 *Wash. & Lee L. Rev.*

Enia, P. "A Continental Rift? The United States And European Union's Contrasting Approaches To Regulating The Monopolistic Behavior Of Gatekeeper Platforms." *Brooklyn Journal of Corporate, Financial & Commercial Law*, 16(2), 2022.

Dynamic Options Portfolio Construction with Constant Time-to-Maturity

Maciej Wysocki (economic and finances)

Black, F., & Scholes, M. (1973). The Pricing of Options and Corporate Liabilities. *Journal of Political Economy*, 81(3), 637–654.

Cboe Global Markets. (2018). Cboe Volatility Index (VIX) - Index Rules & Methodology. Cboe Global Markets.

Madan, D., Carr, P., Stanley, M., & Chang, E. (1999). The Variance Gamma Process and Option Pricing. *Review of Finance*, 2.

Merton, R. (1973). The Theory of Rational Option Pricing. *The Bell Journal of Economics and Management Sciences*, 4, 141–183.

CEO Power and waste management across the globe

Mubashir Khan (economic and finances)

Abid, A., Gull, A. A., Hussain, N., & Nguyen, D. K. (2021). Risk governance and bank risk-taking behavior: Evidence from Asian banks. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 75, 101466.

Agha, M., & Pramathevan, S. (2023). Executive gender, age, and corporate financial decisions and performance: The role of overconfidence. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 38, 100794.

Alam, M. S., Atif, M., Chien-Chi, C., & Soytaş, U. (2019). Does corporate R&D investment affect firm environmental performance? Evidence from G-6 countries. *Energy Economics*, 78, 401–411.

Atif, M., Hossain, M., Alam, M. S., & Goergen, M. (2021). Does board gender diversity affect renewable energy consumption? *Journal of Corporate Finance*, 66, 101665.

Ball, A., Broadbent, J., & Jarvis, T. (2006). Waste management, the challenges of the PFI and 'sustainability reporting.' *Business Strategy and the Environment*, 15(4), 258–274.

Bebchuk, L. A., Cremers, K. M., & Peyer, U. C. (2011). The CEO pay slice. *Journal of Financial Economics*, 102(1), 199–221.

Benjamin, S. J., Regasa, D. G., Wellalage, N. H., & M Marathamuthu, M. S. (2020). Waste disclosure and corporate cash holdings. *Applied Economics*, 52(49), 5399–5412.

Bertrand, M., & Schoar, A. (2003). Managing with style: The effect of managers on firm policies. *The Quarterly Journal of Economics*, 118(4), 1169–1208.

Brahma, S., & Economou, F. (2023). CEO power and corporate strategies: A review of the literature. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 1–75.

Breuer, W., Hass, M., & Rosenbach, D. J. (2022). The impact of CEO power and institutional discretion on CSR investment. *Review of Financial Economics*, 40(1), 20–43.

Busch, T., & Lewandowski, S. (2018). Corporate carbon and financial performance: A meta-analysis. *Journal of Industrial Ecology*, 22(4), 745–759.

Chen, Y.-S., & Chang, C.-H. (2013). The determinants of green product development performance: Green dynamic capabilities, green transformational leadership, and green creativity. *Journal of Business Ethics*, 116, 107–119.

- Chih, H.-L., Chih, H.-H., & Chen, T.-Y. (2010). On the determinants of corporate social responsibility: International evidence on the financial industry. *Journal of Business Ethics*, 93, 115–135.
- Cho, M., & Keltner, D. (2020). Power, approach, and inhibition: Empirical advances of a theory. *Current Opinion in Psychology*, 33, 196–200.
- Clifford, C. (2021). Trillions of pounds of trash: New technology tries to solve an old garbage problem. *Consumer News and Business Channel*.
- Crilly, D., Zollo, M., & Hansen, M. T. (2012). Faking it or muddling through? Understanding decoupling in response to stakeholder pressures. *Academy of Management Journal*, 55(6), 1429–1448.
- Crossland, C., Zyung, J., Hiller, N. J., & Hambrick, D. C. (2014). CEO Career Variety: Effects on Firm-Level Strategic and Social Novelty. *Academy of Management Journal*, 57(3), 652–674. <https://doi.org/10.5465/amj.2012.0469>
- Dalton, D. R., Daily, C. M., Johnson, J. L., & Ellstrand, A. E. (1999). Number of directors and financial performance: A meta-analysis. *Academy of Management Journal*, 42(6), 674–686.
- Dikolli, S. S., Diser, V., Hofmann, C., & Pfeiffer, T. (2018). CEO power and relative performance evaluation. *Contemporary Accounting Research*, 35(3), 1279–1296.
- Eccles, R. G., Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014). The impact of corporate sustainability on organizational processes and performance. *Management Science*, 60(11), 2835–2857.
- Eisenhardt, K. M., & Zbaracki, M. J. (1992). Strategic decision making. *Strategic Management Journal*, 13(S2), 17–37.
- Finegold, D., Benson, G. S., & Hecht, D. (2007). Corporate boards and company performance: Review of research in light of recent reforms. *Corporate Governance: An International Review*, 15(5), 865–878.
- Finkelstein, S., & Hambrick, D. C. (1996). *Strategic leadership: Top executives and their effects on organizations*. Citeseer.
- García-Sánchez, I., Hussain, N., Khan, S. A., & Martínez-Ferrero, J. (2020). Managerial entrenchment, corporate social responsibility, and earnings management. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(4), 1818–1833.
- García-Sánchez, I.-M., Raimo, N., & Vitolla, F. (2021). CEO power and integrated reporting. *Meditari Accountancy Research*, 29(4), 908–942.
- Graham, J. R., Kim, H., & Leary, M. (2017). CEO power and board dynamics. *SSRN Electronic Journal*.
- Grinblatt, M., & Titman, S. (2016). *Financial markets & corporate strategy*.
- Gull, A. A., Atif, M., & Hussain, N. (2023). Board gender composition and waste management: Cross-country evidence. *The British Accounting Review*, 55(1), 101097. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2022.101097>
- Gull, A. A., Hussain, N., Khan, S. A., Mushtaq, R., & Orij, R. (2023). The power of the CEO and environmental decoupling. *Business Strategy and the Environment*, 32(6), 3951–3964.
- Gunasekaran, A., Patel, C., & McGaughey, R. E. (2004). A framework for supply chain performance measurement. *International Journal of Production Economics*, 87(3), 333–347. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2003.08.003>
- Hambrick, D. C. (2007). Upper echelons theory: An update. *Academy of Management Review*, 32(2), 334–343.
- Hambrick, D. C., & Mason, P. A. (1984). Upper echelons: The organization as a reflection of its top managers. *Academy of Management Review*, 9(2), 193–206.
- Hawn, O., & Ioannou, I. (2016). Mind the gap: The interplay between external and internal actions in the case of corporate social responsibility. *Strategic Management Journal*, 37(13), 2569–2588.
- Haynes, K. T., & Hillman, A. (2010). The effect of board capital and CEO power on strategic change. *Strategic Management Journal*, 31(11), 1145–1163.
- Hendry, K., & Kiel, G. C. (2004). The role of the board in firm strategy: Integrating agency and organisational control perspectives. *Corporate Governance: An International Review*, 12(4), 500–520.
- Hussain, N., García-Sánchez, I., Khan, S. A., Khan, Z., & Martínez-Ferrero, J. (2023). Connecting the dots: Do financial analysts help corporate boards improve corporate social responsibility? *British Journal of Management*, 34(1), 363–389.
- Hussain, N., Rigoni, U., & Orij, R. P. (2018). Corporate governance and sustainability performance: Analysis of triple bottom line performance. *Journal of Business Ethics*, 149, 411–432.

- Kaza, S., Yao, L., Bhada-Tata, P., & Woerden, F. V. (2018). *What a Waste 2.0: A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050*. World Bank Publications.
- Keltner, D., Gruenfeld, D. H., & Anderson, C. (2003). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110(2), 265.
- Kennedy, J. A., & Anderson, C. (2017). Hierarchical rank and principled dissent: How holding higher rank suppresses objection to unethical practices. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 139, 30–49.
- Krüger, P. (2015). Corporate goodness and shareholder wealth. *Journal of Financial Economics*, 115(2), 304–329.
- Liu, D., Fisher, G., & Chen, G. (2018). CEO attributes and firm performance: A sequential mediation process model. *Academy of Management Annals*, 12(2), 789–816.
- Malmendier, U., Tate, G., & Yan, J. (2011). Overconfidence and early-life experiences: The effect of managerial traits on corporate financial policies. *The Journal of Finance*, 66(5), 1687–1733.
- Martin, G. P., Wiseman, R. M., & Gomez-Mejia, L. R. (2016). Going short-term or long-term? CEO stock options and temporal orientation in the presence of slack. *Strategic Management Journal*, 37(12), 2463–2480.
- Muttakin, M. B., Khan, A., & Mihret, D. G. (2018). The effect of board capital and CEO power on corporate social responsibility disclosures. *Journal of Business Ethics*, 150, 41–56.
- Naaman, C., & Sun, L. (2021). CEO power and R&D investment. *Accounting Research Journal*, 35(2), 160–177. <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2020-0195>
- Naciti, V., Cesaroni, F., & Pulejo, L. (2022). Corporate governance and sustainability: A review of the existing literature. *Journal of Management and Governance*, 1–20.
- Nadeem, M., Bahadar, S., Gull, A. A., & Iqbal, U. (2020). Are women eco-friendly? Board gender diversity and environmental innovation. *Business Strategy and the Environment*, 29(8), 3146–3161.
- Ntim, C. G., & Soobaroyen, T. (2013a). Black economic empowerment disclosures by South African listed corporations: The influence of ownership and board characteristics. *Journal of Business Ethics*, 116, 121–138.
- Ntim, C. G., & Soobaroyen, T. (2013b). Corporate governance and performance in socially responsible corporations: New empirical insights from a Neo-Institutional framework. *Corporate Governance: An International Review*, 21(5), 468–494.
- Ocasio, W. (1997). Towards an Attention-Based View of the Firm. *Strategic Management Journal*, 18(S1), 187–206. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-0266\(199707\)18:1+<187::AID-SMJ936>3.0.CO;2-K](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-0266(199707)18:1+<187::AID-SMJ936>3.0.CO;2-K)
- Ocasio, W., Rhee, L., & Milner, D. (2020). Attention, knowledge, and organizational learning. *The Oxford Handbook of Group and Organizational Learning*, 81–94.
- Rooney, C. (1993). Economics of pollution prevention= how Wmte reduction pays. *Pollution Prevention Review*, 261.
- Safiullah, M., Alam, M. S., & Islam, M. S. (2022). Do all institutional investors care about corporate carbon emissions? *Energy Economics*, 115, 106376.
- Sariol, A. M., & Abebe, M. A. (2017). The influence of CEO power on explorative and exploitative organizational innovation. *Journal of Business Research*, 73, 38–45.
- Sauerwald, S., & Su, W. (2019). CEO overconfidence and CSR decoupling. *Corporate Governance: An International Review*, 27(4), 283–300.
- Schopohl, L., Urquhart, A., & Zhang, H. (2021). Female CFOs, leverage and the moderating role of board diversity and CEO power. *Journal of Corporate Finance*, 71, 101858.
- Serfling, M. A. (2014). CEO age and the riskiness of corporate policies. *Journal of Corporate Finance*, 25, 251–273.
- Shahab, Y., Gull, A. A., Ahsan, T., & Mushtaq, R. (2022). CEO power and corporate social responsibility decoupling. *Applied Economics Letters*. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13504851.2021.1966368>
- Shahab, Y., Ntim, C. G., Chengang, Y., Ullah, F., & Fosu, S. (2018). Environmental policy, environmental performance, and financial distress in China: Do top management team characteristics matter? *Business Strategy and the Environment*, 27(8), 1635–1652.
- Sheikh, S. (2019). An examination of the dimensions of CEO power and corporate social responsibility. *Review of Accounting and Finance*, 18(2), 221–244.

- Soobaroyen, T., & Ntim, C. G. (2013). Social and environmental accounting as symbolic and substantive means of legitimation: The case of HIV/AIDS reporting in South Africa. *37*(2), 92–109.
- Spekman, R. E., Kamauff, J. W., & Myhr, N. (1998). An empirical investigation into supply chain management: A perspective on partnerships. *Supply Chain Management: An International Journal*, *3*(2), 53–67.
- Srivastava, S. K., & Srivastava, R. K. (2006). Managing product returns for reverse logistics. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *36*(7), 524–546. <https://doi.org/10.1108/09600030610684962>
- Sun, L., Johnson, G., & Bradley, W. (2022). CEO power and annual report reading difficulty. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, *18*(2), 100315.
- Tost, L. P., Gino, F., & Larrick, R. P. (2012). Power, competitiveness, and advice taking: Why the powerful don't listen. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *117*(1), 53–65.
- Ugelow, J. (1994). Short-term/long-term solutions in waste management: Economics and the transition process. *Waste Management & Research*, *12*(3), 243–256.
- Van Essen, M., Otten, J., & Carberry, E. J. (2015). Assessing managerial power theory: A meta-analytic approach to understanding the determinants of CEO compensation. *Journal of Management*, *41*(1), 164–202.
- Walls, J. L., & Berrone, P. (2017). The power of one to make a difference: How informal and formal CEO power affect environmental sustainability. *Journal of Business Ethics*, *145*, 293–308.
- Winfrey, B. K., & Tilley, D. R. (2016). An emergy-based treatment sustainability index for evaluating waste treatment systems. *Journal of Cleaner Production*, *112*, 4485–4496.
- Wintoki, M. B., Linck, J. S., & Netter, J. M. (2012). Endogeneity and the dynamics of internal corporate governance. *Journal of Financial Economics*, *105*(3), 581–606.
- You, Y., Srinivasan, S., Pauwels, K., & Joshi, A. (2020). How CEO/CMO characteristics affect innovation and stock returns: Findings and future directions. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 1229–1253.
- Young, S., & Marais, M. (2012). A multi-level perspective of CSR reporting: The implications of national institutions and industry risk characteristics. *Corporate Governance: An International Review*, *20*(5), 432–450.
- Yurtsever, A. E. (2023). The Role and Importance of Shortening Product Life Cycle with A Planned Obsolescence Strategy in Green Marketing. *Journal of Management and Economic Studies*, *5*(1), 20–34.
- Zhang, Y., Li, J., Deng, Y., & Zheng, Y. (2022). Avoid or approach: How CEO power affects corporate environmental innovation. *Journal of Innovation & Knowledge*, *7*(4), 100250.
- Zhou, Y., Zhu, H., Yang, J., & Zou, Y. (2021). Does CEO power backfire? The impact of CEO power on corporate strategic change. *Sustainability*, *13*(16), 8847.

The spatial development and the spatial information layout of selected Polish old town markets as public and symbolic spaces

Marta Szczepańska (social and economic geography and spatial management)

- Assmann, J. (2008). Pamięć kulturowa. Pismo, zapamiętywanie i polityczna tożsamość w cywilizacjach starożytnych. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Balińska, C. (1981). Rozwój urzędów handlowych i administracyjnych w blokach śródmiejowych miast śląskich do końca XV w. *Kwartalnik Architektury i Urbanistyki*, *26*(2), 127–156.
- Barthes, R. (1977). *Elements of Semiology*. Farrar, Straus and Giroux.
- Barthes, R. (1999). *Imperium znaków*. Wydawnictwo KR.
- Benevolo, L. (1980). *The History of the City*. The MIT Press.

- Benevolo, L. (1995). *Miasto w dziejach Europy*. Wydawnictwo Krąg & Oficyna Wydawnicza Volumen.
- Bierwiazzonek, K. (2016). *Społeczne znaczenie miejskich przestrzeni publicznych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Bierwiazzonek, K. (2008). *Percepcja i waloryzacja przestrzeni miasta. Studium porównawcze z socjologii przestrzeni na przykładzie Będzina, Cieszyna, Mikołowa i Żywca*. Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hłonda.
- Bierwiazzonek, K., Lewicka, B., & Nawrocki, T. (2012). *Rynki, malle i cmentarze. Przestrzeń publiczna miast śląskich w ujęciu socjologicznym*. Wydawnictwo Nomos.
- Bierwiazzonek, K., & Nawrocki, T. (2008). „Serca” śląskich miast w społecznej percepcji. *Czasopismo Techniczne. Architektura*, 7, 47–53).
- Blumer, H. (2009). *Interakcjonizm symboliczny*. Wydawnictwo Nomos.
- Braudel, F. (1971). *Historia i trwanie*. Wydawnictwo Czytelnik.
- Braunfels, W. (1988). *Urban Design In Western Europe. Regime and Architecture, 900-1900*. University of Chicago Press.
- Castells, M. (1982). *Kwestia miejska*. PWN.
- Certeau, M. de. (2008). *Wynaleźć codzienność. Sztuki działania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Certeau, M. de. (2011). *Wynaleźć codzienność. Mieszkać, gotować*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Chmielewski, J.M. (2010). *Teoria urbanistyki w projektowaniu i planowaniu miast*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.
- Chojnicki, Z. (1999). *Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
- Czarnecki B. (2003). *Plac rynkowy współczesnego małego miasta w Polsce*. Wydawnictwo WSFiZ.
- Czepczyński M. (2008). *Cultural Landscape of Post-Socialist Cities: Representation of Powers and Needs*. Routledge.
- Czerner R. (2002). *Zabudowy rynków: Średniowieczne bloki śródrynkowe wybranych dużych miast Śląska*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej.
- Dardzińska I. (2021). Symbolika przestrzeni miejskiej a symbol w przestrzeni publicznej. *Politeja*, 18(5), 177–192.
- Domański, R. (1993). *Gospodarka przestrzenna*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Dymnicka, M. (2013). *Przestrzeń publiczna a przemiany miasta*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Eco, U. (1972). *Pejzaż semiotyczny*. PIW.
- Eco, U. (2003). *Nieobecna struktura*. Wydawnictwo KR.
- Eliade, M. (1970). *Sacrum, mit, historia. Wybór esejów*. PIW.
- Eliade, M. (2008). *Sacrum i profanum*. Wydawnictwo Aletheia.
- Garfinkel, H. (2007). *Studia z etnometodologii*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Gehl, J. (1987). *Life between Buildings: Using Public Space*. Van Nostrand Reinhold.
- Gehl, J. (2017). *Miasta dla ludzi*. Wydawnictwo RAM.
- Giddens, A. (2001). *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Giedion, S. (1968). *Czas, przestrzeń, architektura*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

- Gleń, A., Gutorow, J., & Jokiel, I. (2005). *Miasto. Przestrzeń, topos, człowiek*. Wydawnictwo Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Opolskiego.
- Goffman, E. (2008). *Zachowanie w miejscach publicznych. O społecznej organizacji zgromadzeń*. PWN.
- Guriewicz, A. (1976). *Kategorie kultury średniowiecznej*. PIW.
- Gzell, S. (2020). *Urbanistyka XXI wieku*. PWN.
- Halbwachs, M. (1938). *Morphologie sociale*. A. Colin.
- Halbwachs, M. (2008). *Społeczne ramy pamięci*. PWN.
- Hall, E.T. (1976). *Ukryty wymiar*. PIW.
- Hałas, E. (2001). *Symbole w interakcji*. Oficyna Naukowa.
- Hałas, E., & Konecki, K.T. (2005). *Konstruowanie jaźni i społeczeństwa. Europejskie warianty interakcjonizmu symbolicznego*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Heidegger, M. (1994). *Bycie i czas. Seria „Biblioteka Współczesnych Filozofów”*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Husserl, E. (1982). *Medytacje kartezjańskie*. PWN.
- Husserl, E. (2006). *Badania logiczne*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Husserl, E. (2008). *Idea fenomenologii: pięć wykładów*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ingarden, R. (1962). *Spór o istnienie świata (T. 1)*. PWN.
- Ingarden, R. (1987a). *Książeczka o człowieku*. Wydawnictwo Literackie.
- Ingarden, R. (1987b). *Spór o istnienie świata (T. 2)*. PWN.
- Jacobs, J. (1961). *The Death and Lives of Great American Cities*. Random House.
- Jałowicki, B. (1972). *Miasto i społeczne procesy urbanizacji: problemy, teorie, metody*. PWN.
- Jałowicki, B. (1988). *Społeczne wytwarzanie przestrzeni*. Książka i Wiedza.
- Jałowicki, B. (2012). *Czytanie przestrzeni*. Konsorcjum Akademickie.
- Jałowicki, B., & Szczepański, M.S. (2002). *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Jałowicki, B., & Łukowski, W. (2008). *Szata informacyjna miasta*. Academica & Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Janz, B. B. (2017). *Place, Space and Hermeneutics*. Springer International Publishing.
- Jastrząb, T. (2002). *Place i rynki jako zagadnienie urbanistyczne*. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej.
- Jędrzejczyk, D. (2016). *Geografia humanistyczna miasta*. Wydawnictwo Akademickie Dialog.
- Jung, C.G. (1993). *Archetypy i symbole. Pisma wybrane*. Wydawnictwo Czytelnik.
- Kaczmarek, J. (2005). *Podjęcie geobiograficzne w geografii społecznej. Zarys teorii i podstawy metodyczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Kalinowski, W. (1966). *Zarys historii budowy miast w Polsce do połowy XIX wieku*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Knox, P., & Pinch, S. (2010). *Urban Social Geography*. Pearson.
- Kobylarczyk, J. (2012). *Współczesna funkcja rynku – historycznej przestrzeni publicznej w wybranych miastach*. *Czasopismo Techniczne*, 29(1), 67–76.

- Kosiacka-Beck, E., Rykała, E., & Żołnierczuk, M. (2017). Fenomenologiczna interpretacja w kształtowaniu przestrzeni na przykładzie wnętrza placu rynkowego. *Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula*, 2, 115–129.
- Kuča, K. (1992). Urbanistická kompozice středověkých měst a městeček v jižních Čechách. *Archaeologia Historica*, 17(1), 115–130.
- Kula, M. (2002). *Nośniki pamięci historycznej*. Wydawnictwo DiG.
- Kulesza, M. (1997). Rynki i place miejskie w starych miastach Polski Środkowej (dawne woj. łęczyckie i sieradzkie). *Rocznik Łódzki*, 44(1), 65–88.
- Kulesza, M. (2011). Zagadnienia morfogenezy i rozplanowania miast średniowiecznych w Polsce. Wydawnictwo Ibidem.
- Lefebvre, H. (1991). *The production of space*. Blackwell.
- Lefebvre, H. (2012). Prawo do miasta. *Praktyka Teoretyczna*, 5, 183–197.
- Libura, H. (1990). Percepcja przestrzeni miejskiej. *Studia Regionalne i Lokalne*, seria Rozwój regionalny, rozwój lokalny, samorząd terytorialny, 31. Wydawnictwo Instytutu Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Warszawskiego.
- Lisowski, A. (2003). *Koncepcje przestrzeni w geografii człowieka*. Wydawnictwo WGiSR Uniwersytetu Warszawskiego.
- Lisowski, A. (2011). Geografia i nauki społeczne w nauce transdyscyplinarnej. W K. Marciniak, K. Sikora, & D. Sokołowski (Red.). *Koncepcje i problemy badawcze geografii* (s. 69–90). Wydawnictwo Uczelniane WSG.
- Liszewski, S. (Red.). (2012). *Geografia urbanistyczna*. PWN.
- Lofland, L.H. (2007). *The Public Realm. Exploring the City's Quintessential Social Territory*. Aldine Transaction.
- Lorens, P. (2005). *Tematyżacja przestrzeni publicznej miasta*. Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej.
- Lynch, K. (1981). *Good city form*. MIT Press.
- Lynch, K. (2011). *Obraz miasta*. Wydawnictwo Archiwolta.
- Łotman, J. (1990). *Universe of the Mind. A Semiotic Theory of Culture*. I.B.Tauris & Co Ltd.
- Maik, W. (1992). *Podstawy geografii miast*. Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Myga-Piątek, U. (2012). *Krajobrazy kulturowe. Aspekty ewolucyjne i typologiczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Nawratek, K. (2008). *Miasto jako idea polityczna. Korporacja ha'art*.
- Norberg-Schulz, C. (1971). *Existence, Space and Architecture*. Studio Vista.
- Norberg-Schulz, C. (1980). „Genius Loci”: Toward a Phenomenology of Architecture. Rizzoli.
- Nowakowski, S. (1967). *Narodziny miasta*. PWN.
- Nowicki P. (2019). Struktura zagospodarowania placu rynkowego w Uniejowie. *Biuletyn Uniejowski*, 8, 131–144.
- Oliveira, V. (2016). *Urban Morphology. An Introduction to the Study of the Physical Form of Cities*. Springer International Publishing.
- Ostrowski, W. (2001). *Wprowadzenie do historii budowy miast. Ludzie i środowisko*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.
- Parnicki-Pudełko S. (1957). *Agora – geneza i rozwój rynku greckiego*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Pelc, J. (1982). *Wstęp do semiotyki*. Wiedza Powszechna.
- Porębski, M. (1972). *Ikonosfera*. PIW.

- Przesmycka E. (2008). „Serce” współczesnego miasta. *Czasopismo Techniczne*, 4A, 77–87.
- Przesmycka E. (2009). Rynki małych miast Polski południowo-wschodniej wczoraj i dziś. *Architektura Krajobrazu*, 2, 48–56.
- Pudełko, J. (1959). Rynki w planach miast Śląska, *Kwartalnik Architektury i Urbanistyki* (T. 4), 3–4, 235–263.
- Relph, E. (1976). *Place and Placelessness*. Pion.
- Relph, E. (1987). *The Modern Urban Landscape*. Croom Helm.
- Rewers, E. (2005). *Post-polis. Wstęp do filozofii ponowoczesnego miasta*. Universitas.
- Rewers, E. (Red.). (2014). *Kulturowe studia miejskie*. NCK.
- Ruskin, J. (1989), *The Seven Lamps of Architecture*. Dover Publications Inc.
- Saussure, F. de (1961). *Kurs językoznawstwa ogólnego*. PWN.
- Schöffel J. (2003). *Symbol und Bühne der Stadt – Die historische Mitte im Wandel städtebaulicher Leitbilder*. Darmstadt.
- Sennett, R. (1977). *The Fall of Public Man*. Cambridge University Press.
- Schütz, A. (2008). *O wielości światów. Szkice z socjologii fenomenologicznej*. Wydawnictwo Nomos.
- Strauss A.L., 1991, *Creating Sociological Awareness. Collective Images and Symbolic Representations*. Transaction Publishers.
- Szmidt, B. (1981), *Ład przestrzeni*. PIW.
- Tołwiński, T. (1939a). *Urbanistyka. Tom 1: Budowa miasta w przeszłości*. Wydawnictwo Zakładu Urbanistyki Politechniki Warszawskiej.
- Tołwiński, T. (1939b). *Urbanistyka. Tom 2: Budowa miasta współczesnego*. Wydawnictwo Zakładu Urbanistyki Politechniki Warszawskiej.
- Toporow, W. (2000). *Miasto i mit. słowo / obraz terytoria*.
- Trzeciak, P. (1988). *Historia, psychika, architektura*. Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Tuan, Y.F. (1987). *Przestrzeń i miejsce*. PIW.
- Wallis, A. (1971). *Socjologia i kształtowanie przestrzeni*. PIW.
- Wallis, A. (1977). *Miasto i przestrzeń*. PWN.
- Wallis, A. (1979). *Informacja i gwar. O miejskim centrum*. PIW.
- Weber, M. (1958). *The City*. The Free Press.
- Wejchert, K. (1984). *Elementy kompozycji urbanistycznej*. Arkady.
- White, W.H. (1980). *The Social Life of Small Urban Spaces*. The Conservation Foundation.
- Zachwatowicz, J. (1966). *Architektura polska*. Arkady.
- Zarębska, T. (1971). *Teoria urbanistyki włoskiej XV i XVI wieku*. PWN.
- Zarębska, T. (1986). *Początki polskiego piśmiennictwa urbanistycznego*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Znaniński, F. (1931). *Miasto w świadomości jego obywateli. Z badań Polskiego Instytutu Socjologicznego nad miastem Poznaniem*. Wydawnictwo Polskiego Instytutu Socjologicznego.
- Znaniński, F. (1938). *Socjologiczne podstawy ekologii ludzkiej*. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 1, 89–119.

Model of consumer from the perspective of non-legal sciences

Paweł Poznański (law)

Dąbrowski J., Portret polskiego e-konsumenta i jego zachowania, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 875, Problemy zarządzania, finansów i marketingu, nr 41, t. 2, 2015.

Jacoby J., Is it Rational to Assume Consumer Rationality? Some Consumer Psychological Perspectives on Rational Choice Theory (2000). NYU, Ctr for Law and Business Research Paper No. 00-09.

Kahneman D., Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym, Warszawa 2012.

Keller K.L., Strategic brand management. Building, measuring, and managing brand equity, Global edition, Pearson Education 2013.

Khullar I., Roca S., Martin S., The Psychology of Lookalikes: How consumers are influenced by packaging in a supermarket environment. Source: <https://www.iamstobbs.com/the-psychology-of-lookalikes>

Tischner A. (2022). Czy prawo znaków towarowych interesuje się konsumentem i realiami rynku?. (in:) E. Całka, A. Jakubecki, M. Nazar, A. Niewęglowski, & R. Poździk (red.) In varietate concordia: księga jubileuszowa Profesora Ryszarda Skubisza p. 549-566.

Świat w badaniach społecznych

chair: dr hab. Elżbieta Durys, prof. ucz.

Cztery filary polityki zagranicznej Republiki Serbii - wielowektorowość jako siła czy słabość polityki zagranicznej państwa?

Karolina Hermann (nauki o polityce i administracji)

Hermann, K. (2023). Wojna rosyjsko-ukraińska w percepcji państw Bałkanów Zachodnich. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate*, nr 13 (1), s. 205-214.

Hoxhaj, A. (2022, 9 listopada). Analysis: Ukraine war: Serbia is shifting closer to Russia – here’s why. University College London. <https://www.ucl.ac.uk/news/2022/nov/analysis-ukraine-war-serbia-shifting-closer-russia-heres-why>.

Sajduk, B. (2009). Tradycyjne metody analizy polityki zagranicznej. K. Szczerski (Red.). *Podmiotowość geopolityczna. Studia nad polską polityką zagraniczną. Krajowa Szkoła Administracji Publicznej*, s. 59-86.

Stradner, I. (2023, 3 lutego). Russia’s Failed War Has Created an Opening in the Balkans. *The Foundation for Defense of Democracies*. <https://foreignpolicy.com/2023/02/03/russia-serbia-ukraine-war-kosovo-vucic-putin-balkans/>.

Петровић, Д. (2022). Украјинска криза и украјинско-руски сукоб. Институт за међународну политику и привреду.

Петровић, Д., Ђукановић Д. (2012). Стубови спољне политике Србије – ЕУ, Русија, САД и Кина. Институт за међународну политику и привреду.

Пономарева, Е., Стојановић, Б. (Red.). (2020). *Russia and serbia in Contemporary World: bilateral relations, challenges and opportunities*. Институт за међународну политику и привреду.

Propozycje legislacyjne nowej definicji zgwałcenia w Kodeksie karnym w świetle międzynarodowych standardów przeciwdziałania przemocy seksualnej i na tle przepisów karnych wybranych krajów

Agnieszka Grzybek (nauki prawne)

Banaszak-Grzechowiak, P., Burdziak, K., Pohl, Ł. (2021). Przepięstwo zgwałcenia w wybranych państwach europejskich – raport z badania. Instytut Wymiaru Sprawiedliwosci.

Bladini, M., Jacobsen, J. (2020). Introduction. Rape laws in the Nordic countries – Definition, Developments and Discussions. *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice*, 8(2).

Bladini, M., Andersson, W. S. (2020). Swedish Rape Legislation from Use of Force to Voluntariness – Critical Reflections from an Everyday Life Perspective. *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice*, 8(2).

Budyn-Kulik, M. (2024). Opinia projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny, druk nr 209.

Dowds, E. (2020). Towards a Contextual Definition of Rape: Consent, Coercion and Constructive Force. *The Modern Law Review*, 83(1).

Gardocka, T. (2022). Opinia dotyczaca projektu zmian w Kodeksie karnym (druk sejmowy nr 2024, data projektu: 22 lutego 2022 r.).

Gruszczyńska, B., Marczewski, M., Ostaszewski, P., Więcek-Durańska, A. (2015). Struktura kar orzekanych w Polsce i w innych państwach Unii Europejskiej. Instytut Wymiaru Sprawiedliwosci.

Killean, R., Dowds, E., McAlinden, A. M. (2021). *Sexual Violence on Trial. Local and Comparative Perspectives*. Routledge.

MacKinnon, C. A. (2016). Rape redefined. *Harvard Law & Policy Review*, 10.

Małeckie, M. (2020). Ekspertyza w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, Sejm X kadencji, druk nr 209.

Padfield, N. (2012.), *Criminal Law*. Ed. VIII. Oxford University Press (pp. 270–271).

Pietryka A. (2023). Ściganie przestęstwa zgwałcenia. Aspekty dogmatyczne i praktyczne. Wydawnictwo Wolters Kluwer.

Płatek, M. (2018). Zgwałcenie. Gdy termin nabiera nowej treści. Pozorny brak zmian i jego skutki. *Archiwum Kryminologii*, XL.

Poselski projekt o zmianie ustawy – Kodeks karny, IX kadencja Sejmu, druk 1091

Poselski projekt o zmianie ustawy – Kodeks karny, X kadencja Sejmu, druk 209.

Szczucki, K. (2011). Rola zgody w strukturze przestęstwa na przykladzie przestęstwa zgwałcenia, *Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych*, 1.

Śliwecka, K., (2023). Yes means yes, no means no. Interpretacje znamienia zgody w kontekście przestęstwa zgwałcenia. *Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych*, 3.

The Swedish National Council for Crime Prevention (Brå) – Centre for Knowledge about Crime and Crime Prevention Measures. (2020). *The New Consent Law in Practice. An updated review of the changes in 2018 to the legal rules concerning rape*.

Uhnoo, S., Erixon, S., Bladini, M. (2024). The wave of consent-based rape laws in Europe. *International Journal of Law, Crime and Justice* 77 (june).

Vestergaard, J., (2020). The rape law revision in Denmark: Consent or voluntariness as the key criterion?, *Bergen Journal of Criminal Law and Criminal Justice*, 8(2).

Walby, S. et al. (2015). *Stopping Rape. Towards a comprehensive policy*. Policy Press.

Wróbel, W., (2024). *Opinia w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk nr 209) oraz propozycji poprawek*.

Współczesne przemiany kultury Żydów Górskich w kontekście wieloetnicznego społeczeństwa Azerbejdżanu

Kamelia Penkowska (nauki socjologiczne)

Bram, Ch. (2009). *Caucasus Jews and their Neighbors: Social Network in a Multi-Ethnic Society, The North Caucasus, Histories, Diasporas and Current Challenges*. Ergun Ozgur (Ed.). New York: The Social Sciences.

Goluboff, S. L. (2004). *Are They Jews or Asians? A Cautionary Tale about Mountain Jewish Ethnography*. *Slavic Review*, 63(1), 113–140.

Penkowska, K. (2022). *Agglomerations of Caucasian Jews and Georgian Jews in Azerbaijan. Life of Jewish communities in a Muslim state*. *Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies* 31, 229–246.

Penkowska, K. (2022). *The Linguistic Diversity of Mountain Jews in Azerbaijan. The Judeo–Tat Language in the Regional Linguistic Context*. *Cognitive Studies | Études cognitives*, 22, 1–6.

<https://doi.org/10.11649/cs.2659>

Анимисов, И. Ш. (2002). *Кавказские евреи-горцы*. Москва: НАУКА.

Бегун, И., Членов, М. & Дымшиц, В. (Eds.). (1999). *Горские евреи. История, этнография, культура*. ДААТ/ЗНАНИЕ.

Беккер, М. (2000). *Евреи Азербайджана: История и Современность*. Баку: Издательский дом «Мирвори».

Данилова, С. (2021). *Горские Евреи в истории и в наши дни*. США: Книга издается в авторской редакции С. Данилова.

Микдаш- Шаманилова, Л. (2009). *История и Культура горских евреев Кавказа*. Иерусалим: Институт Стратегических Исследований Кавказа.

Таирович, Г. А. (2018). *История и культура горских евреев*. Москва: Всемирный конгресс горских евреев.

Socjotechniczne imaginaria polskiej polityki cyfrowej

Krystian Łukasik (nauki socjologiczne)

Adam, B. (2004). *A social theory exploration of responsibility for long term futures*. [Working Paper]. School of Social Sciences Working Papers Series, vol. 67. Cardiff: Cardiff University.

Anderson, B. (2016). *Imagined Communities*. New York: Verso Books

Borup, M., Brown N., Konrad K., et al. (2006) 'The Sociology of Expectations in Science and Technology', *Technology Analysis and Strategic Management*, 18: 285–98.

Brown, N. and Michael, M. (2003). 'A Sociology of Expectations: Retrospecting Prospects and Prospecting Retrospects', *Technology Analysis and Strategic Management*, 15: 3–18.

Jasanoff S. and Kim S.-H. (2015). *Dreamscapes of Modernity. Sociotechnical Imaginaries and the Fabrication of Power*. Chicago and London: University of Chicago Press.

Levidow L. and Papaioannou T. (2013a). 'State Imaginaries of the Public Good: Shaping UK Innovation Priorities for Bioenergy', *Environmental Science & Policy*, 30:36–49.

Marcus, G., ed. (1994). *Technoscientific Imaginaries*. Chicago: The University of Chicago Press

Schiølin, K. (2020). Revolutionary dreams: Future essentialism and the sociotechnical imaginary of the fourth industrial revolution in Denmark. *Social Studies of Science* 50(4): 542–566.

Smallman, M. (2019). 'Nothing to do with the science': How an elite sociotechnical imaginary cements policy resistance to public perspectives on science and technology through the machinery of government. *Social Studies of Science* 50(4): 589–608.

Definicje bezpieczeństwa energetycznego w naukach o bezpieczeństwie – przegląd literatury

Maciej Wapiński (nauki o bezpieczeństwie)

Czerpak, P. (2006). Bezpieczeństwo energetyczne. W: Żukrowska, K., Grącik, M. *Bezpieczeństwo międzynarodowe* (121-136), SGH.

Goldthau, A., Sovacool B. K. (2012). The uniqueness of the energy security, justice, and governance problem. "Energy Policy" vol. 41, 232–240.

Molo, B. „Polityka bezpieczeństwa energetycznego Niemiec w XXI wieku”. (2013) *Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne*.

Pronińska, K. (2020). Bezpieczeństwo energetyczne. W: Kuźniar, R. *Bezpieczeństwo międzynarodowe*, (88-111) Scholar.

Winzer, Ch. (2012). Conceptualizing energy security. "Energy Policy" vol.46, 36–48.

Zięba, R., Bobrow D.B., Haliżak, E. (2015). Próba definicji bezpieczeństwa energetycznego. W: Kwiatkiewicz, P., Szczerbowski R. *Energetyka w czasach politycznej niestabilności: Bezpieczeństwo–Gospodarka–Ochrona Środowiska–Polityka–Technologia–Zarządzanie* (228-229), Fundacja na rzecz Czystej Energii.

Sen jako czynnik odporności na stres. Sekwencyjny model mediacyjny łączący sen i odporność na stres poprzez związki z pozytywnym stylem poznawczym (positive appraisal style) oraz regulacją emocji.

Julian Mituniewicz (psychologia)

Arora, T., Grey, I., Östlundh, L., Alamoodi, A., Omar, O. M., Lam, K. B. H., & Grandner, M. (2022). A systematic review and meta-analysis to assess the relationship between sleep duration/quality, mental toughness and resilience amongst healthy individuals. *Sleep medicine reviews*, 62, 101593.

Goldstein, A. N., & Walker, M. P. (2014). The role of sleep in emotional brain function. *Annual review of clinical psychology*, 10, 679-708.

Kalisch, R., Müller, M. B., & Tüscher, O. (2015). A conceptual framework for the neurobiological study of resilience. *Behavioral and brain sciences*, 38, e92.

Palmer, C. A., & Alfano, C. A. (2017). Sleep and emotion regulation: An organizing, integrative review. *Sleep medicine reviews*, 31, 6-16.

Windred, D. P., Burns, A. C., Lane, J. M., Saxena, R., Rutter, M. K., Cain, S. W., & Phillips, A. J. (2024). Sleep regularity is a stronger predictor of mortality risk than sleep duration: A prospective cohort study. *Sleep*, 47(1), zsad253.

